

**BELEIDS- EN FINANCIËLE
BEGROTING 2021-2024**

Olst-Wijhe, oktober 2020
zaak nr.: 42765-2020

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
AANBIEDINGSBRIEF	3
HOOFDSTUK 1 BELEIDSBEGROTING - DE PROGRAMMA'S	9
PROGRAMMA 1 BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID.....	10
PROGRAMMA 2 LEEFOMGEVING	19
PROGRAMMA 3 SAMENLEVING	46
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, OVERHEAD EN ONVOORZIEN	68
HOOFDSTUK 2 BELEIDSBEGROTING – DE PARAGRAFEN	75
PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN	76
PARAGRAAF 2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	84
PARAGRAAF 3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	92
PARAGRAAF 4 FINANCIERING	97
PARAGRAAF 5 BEDRIJFSVOERING	101
PARAGRAAF 6 VERBONDEN PARTIJEN	104
PARAGRAAF 7 GRONDBELEID	111
HOOFDSTUK 3 FINANCIËLE BEGROTING	116
3.1 OVERZICHT BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA	117
3.2 GEPROGNOSTICEERDE BALANS	118
3.3 UITGANGSPUNTEN BEGROTING EN FINANCIËLE POSITIE	120
3.4 OVERZICHT BESCHIKBARE RESERVES EN VOORZIENINGEN	128
3.5 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA.....	131
3.6 JAARLIJKS TERUGKERENDE ARBEIDSKOSTEN- GERELATEERDE VERPLICHTINGEN VAN VERGELIJKBAAR VOLUME	132
3.7 OVERZICHT TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN RESERVE	133
3.8 EMU-SALDO	135
3.9 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD.....	136
BIJLAGE 1 KERNGEGEVENS	139
BIJLAGE 2 MATRIX PROGRAMMA'S EN TAAKVELDEN.....	140
BIJLAGE 3 VERKLARENDE LIJST WETTELIJKE BELEIDSINDICATOREN.....	145

AANBIEDINGSBRIEF

Geachte raad,

INLEIDING

Voor u ligt de ontwerpbegroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024.

Het is een beleidsarme begroting. Dit jaar is de samenleving getroffen door de coronacrisis, die een grote impact heeft op de samenleving. De gevolgen van de coronacrisis vragen nog onverminderd de aandacht. Mede daarom is er dit jaar geen kadernota uitgebracht. Wel heeft uw raad ingestemd met de Begrotingsrichtlijnen 2021-2024 voor de begroting 2021-2024. Deze vormen de basis voor de aangeboden begroting.

In het raadsvoorstel behorende bij deze begroting zullen wij, gelet op de beschikbare financiële ruimte, nader ingaan op de mogelijkheden om bepaalde beleidsambities, alsnog tot uitvoering te brengen. Daarin zullen wij ook ingaan op de effecten van de coronamaatregelen.

De ontwerpbegroting 2021 en de meerjarenbegroting 2022-2024 is in de jaarschijf 2021 (eerste) niet sluitend. In het raadsvoorstel behorende bij deze begroting zullen wij met voorstellen komen hoe hiermee om te gaan. Daarbij wordt ook het resultaat van de septembercirculaire 2020 betrokken, dat nog niet in de begroting is verwerkt.

De begroting bevat als gebruikelijk de volgende indeling in programma's. Er worden drie programma's onderscheiden, te weten: programma 1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid, programma 2. Leefomgeving (fysiek/ruimtelijk domein), programma 3. Samenleving (sociaal domein) en Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien.

In de programma's wordt, naast de beleidscontext beschreven wat we willen bereiken, wat we daarvoor in 2021 gaan doen en wat het mag kosten.

Om de doelstellingen zo concreet mogelijk te maken zijn per beleidsvelden indicatoren (ook wettelijk voorgeschreven indicatoren (aangeduid met W)) opgenomen. Deze indicatoren zijn voorzien van waarden/cijfers om een beeld te geven van de situatie voor onze gemeente ("Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe"). Ook is een kolom "Landelijk vergelijkend cijfer" weergegeven. Daarmee kan een vergelijking gemaakt worden hoe onze gemeente er voor staat ten opzichte van soortgelijke gemeenten in Nederland. De recente cijfers zijn ontleend aan waarstaatjegemeente.nl en aan eigen onderzoeken.

De vraag hoe om te gaan met streefcijfers is door de coronacrisis nog niet afgerond. Met uw raad gaan we nog van gedachten wisselen over de vraag hoe hiermee in de toekomst om te gaan. De uitkomsten van de raads werkgroep ontwikkelagenda sturing sociaal domein en de rapporten van de Rekenkamercommissie zullen hierbij betrokken worden.

Het financiële overzicht bij de derde W-vraag is op programmaniveau weergegeven, overeenkomstig de door uw raad vastgestelde Financiële verordening. Ook bevat het financiële overzicht een beeld per taakveld. Verder is een en ander grafisch vormgegeven.

De verschillen tussen deze begroting en de begroting 2020 worden per taakveld toegelicht.

In hoofdstuk 3.3 van deze begroting worden de verschillen in het nieuwe perspectief 2021-2024 ten opzichte van de Begrotingsrichtlijnen 2021-2024 toegelicht.

BELEIDSVOORNEMENS 2021

De ontwerpbegroting 2021 is voor een groot deel beleidsarm en is gebaseerd op de door uw raad in juli vastgestelde Begrotingsrichtlijnen 2021-2024. Wij hebben u in de eerste helft van dit jaar geïnformeerd over het doorschuiven van beleidsvoornemens naar 2021 door ons bestuurlijk dashboard te herijken.

In het raadsvoorstel zullen wij een voorstel doen hoe om te gaan met de gewenste nieuwe beleidsambities.

Hieronder volgt een opsomming van een aantal zaken waarop we ons in 2021 op richten:

- *Verdere aanpak ondermijning*
- *Actualiseren van het Bibob-beleid*
- *Het uitvoeren van een aantal wegreconstructies afhankelijk van het beschikbaar komen van middelen*
- *Besluitvorming over Noordmanshoek*
- *Ontwikkeling Olstergaard*
- *Noodzakelijke werkzaamheden in het kader van de nieuwe Omgevingswet*
- *Het opstellen van de cultuurhistorische waardenkaart*
- *Actualisatie van de woonvisie*
- *Meedoen aan de in 2020 gesloten Regiodeal Regio Zwolle*
- *Met de partners verder uitvoering geven aan het centrumarrangement*
- *Een uitvoeringsprogramma duurzaamheid opstellen*
- *Enkele activiteiten uit het transformatieprogramma sociaal domein lopen nog door*
- *Uitvoering geven aan het nieuwe Jeugdplan*
- *Naar verwachting een start te maken met de benodigde ruimtelijke procedures voor de onderwijshuisvesting voor het cluster Olst-Boskamp-Den Nul*
- *Een besluit nemen over de notitie Maatschappelijk Vastgoed*

FINANCIËEL BEELD VAN DE JAARSCHIJF 2021 EN PERSPECTIEF VAN DE MEERJARENRAMING 2022-2024

Het verloop van het financiële beeld ziet er op basis van de op 29 juni 2020 door uw raad vastgestelde Begrotingsrichtlijnen 2021-2024 en aangevuld met raadsbesluiten op 24 augustus 2020, samengevat als volgt uit:

Financieel kader Begrotingsbrief	2021	2022	2023	2024
Financieel beeld begrotingsbrief 2021-2024	-405.551	-23.290	199.965	410.965
Raadsbesluiten 24 augustus 2020:				
- Verlenging subsidies 2021 met maatschappelijke impact	-114.000			
met dekking via reserve sociaal domein	92.000			
met dekking via reserve nader te bestemmen middelen	22.000			
- Beveiliging spoorw egovergang Oude Allee			-21.000	-21.000
Beeld vastgestelde Begrotingsbrief 2021-2024	-405.551	-23.290	178.965	389.965

Bij het opstellen van de gedetailleerde ramingen van baten en lasten wordt duidelijk hoe bepaalde aannames in de begrotingsrichtlijnen in de gedetailleerde ontwerpbegroting doorwerken. Daarin is rekening gehouden met de autonome ontwikkelingen, ontwikkelingen bestaand beleid en noodzakelijk nieuw beleid.

Het beeld van het meerjarenperspectief van de ontwerpbegroting 2021-2024 (incl. het noodzakelijke nieuwe beleid, zoals voortvloeit uit de Begrotingsrichtlijnen en de raadsbesluiten van 24 augustus 2020) is als volgt.

Financieel kader Ontwerpbegroting	2021	2022	2023	2024
Beeld ontw erpbegroting 2021-2024	-470.512	19.232	116.617	397.228
Beeld vastgestelde Begrotingsbrief 2021-2024	-405.551	-23.290	178.965	389.965
Verschil ten opzichte van de Begrotingsbrief 2021-2024	-64.961	42.522	-62.348	7.263

Dit nieuwe financiële perspectief van de opgestelde begroting laat een afwijking zien ten opzichte van het beeld, zoals dat geschetst is op basis van de Begrotingsrichtlijnen 2021-2024.

Het gaat om een nadelig c.q. positief verschil ten opzichte van de begrotingsrichtlijnen, inclusief de aanvullende raadsbesluiten, variërend van ruim € 64.000 nadelig in 2021 naar € 7.000 voordelig in 2024, en daartussen een voordeel van € 42.000 in 2022 en een nadeel van € 62.000 in 2023. Een verschil van maximaal 0,14% voor- of nadelig op een begrotingstotaal van € 45 miljoen.

In hoofdstuk 3.3.4 Ontwikkelingen Financieel meerjarenbeeld worden de verschillen nader toegelicht.

De verschillen zijn financieel samengevat als volgt opgebouwd.

Afwijkingen ten opzichte van de Begrotingsbrief incl de nagekomen raadsbesluiten en SPP strategie en bedrijfsvoering	2021	2022	2023	2024
Loonmaatregelen	71.861	64.109	64.109	101.872
Indexering DOWR/Verbonden partijen/subsidies/contracten etc	-17.800	-17.800	-17.800	-17.800
Kapitaallasten	22.987	89.334	-103	-17.913
Rente/Financiering	-23.918	789	-1.084	24.694
Bestaand beleid	-118.091	-93.910	-107.470	-83.590
Totaal verschil	-64.961	42.522	-62.348	7.263

In de ontwerpbegroting is overeenkomstig de besluitvorming over de begrotingsrichtlijnen 2021-2024 geen nieuw beleid opgenomen. Alleen autonome ontwikkelingen en de ontwikkelingen in bestaand beleid zijn opgenomen.

Samenvatting resultaat ontwerpbegroting 2021-2024

Het resultaat van de ontwerpbegroting 2021-2024 luidt als onderstaand. Daarbij is geen rekening gehouden met de categorie noodzakelijk nieuw beleid en het gewenst beleid met hoge prioriteit (G-HP).

De voorgestelde ontwikkelingen in de begrotingsrichtlijnen 2021-2024 tot en met de categorie bestaand beleid, een aantal incidentele subsidies voor 2021 vanwege de maatschappelijke impact en het krediet voor de beveiliging van de spoorwegovergang Oude Allee zijn wel verwerkt.

Financieel kader Ontwerpbegroting	2021	2022	2023	2024
Beeld ontwerpbegroting 2021-2024	-470.512	19.232	116.617	397.228

De conclusie is dat de jaarschijf 2021 (eerste) niet sluitend is. Volgens de toezichtsregels van de provincie dienen de eerste, de derde en de laatste jaarschijf (in principe) in evenwicht te zijn.

In het raadsvoorstel tot vaststelling van de begroting 2021 komt een voorstel hoe de meerjarenbegroting in evenwicht kan worden gebracht.

Ook zullen wij daarin een voorstel doen hoe om te gaan met de categorie noodzakelijk nieuw beleid en gewenst nieuw beleid met hoge prioriteit. Daarnaast worden de consequenties van de Septembercirculaire 2020 in het raadsvoorstel verwerkt.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN ONTWERPBEGROTING

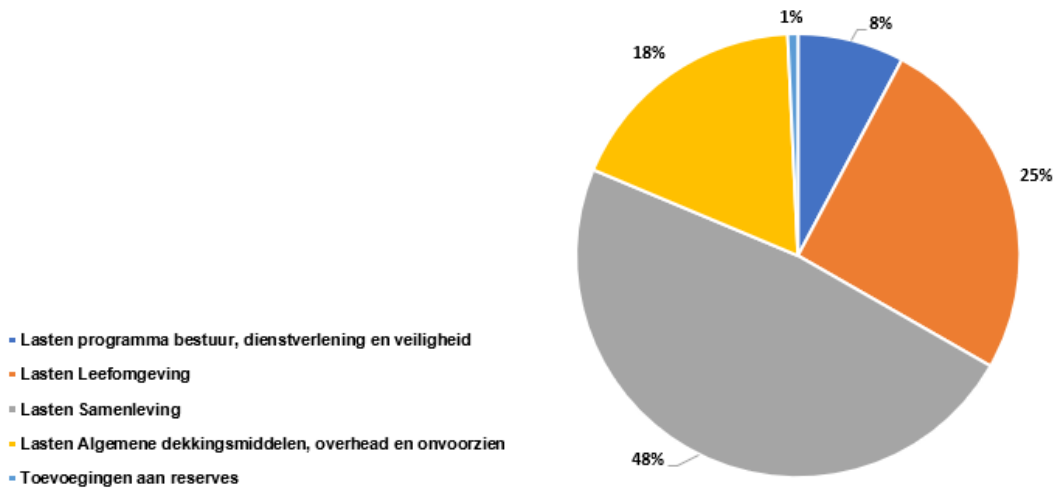
De ontwerpbegroting 2021-2024 laat in onderstaande tabel de totale baten en lasten (incl. noodzakelijk nieuw beleid) zien. De uitgaven zijn daarna grafisch weergegeven.

BEGROTING 2021 - 2024

Meerjaren Begroting							(x €1.000)
Begroting 2021-2024	Rekening 2019	Begroting 2020 n.w.	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	N/V
Lasten programma bestuur, dienstverlening en veiligheid	3.500	3.414	3.550	3.528	3.546	3.545	
Lasten Leefomgeving	17.754	14.341	11.679	10.377	10.480	10.036	
Lasten Samenleving	22.308	21.930	21.982	21.733	21.618	21.439	
Lasten Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien	7.765	8.081	8.217	8.072	8.020	7.974	
Toevoegingen aan reserve	999	856	339	335	333	331	
Saldo van de totale lasten	52.325	48.622	45.767	44.044	43.997	43.325	N
Baten programma bestuur, dienstverlening en veiligheid	284	281	302	263	252	252	
Baten Leefomgeving	13.447	8.917	7.767	6.399	6.448	6.002	
Baten Samenleving	3.685	3.582	3.411	3.421	3.421	3.394	
Baten Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien	31.715	31.915	33.104	33.503	33.577	33.705	
Onttrekkingen aan reserve	3.767	3.926	713	478	416	369	
Saldo van de totale Baten	52.898	48.622	45.296	44.063	44.114	43.722	V
Resultaat	573	0	-471	19	117	397	V

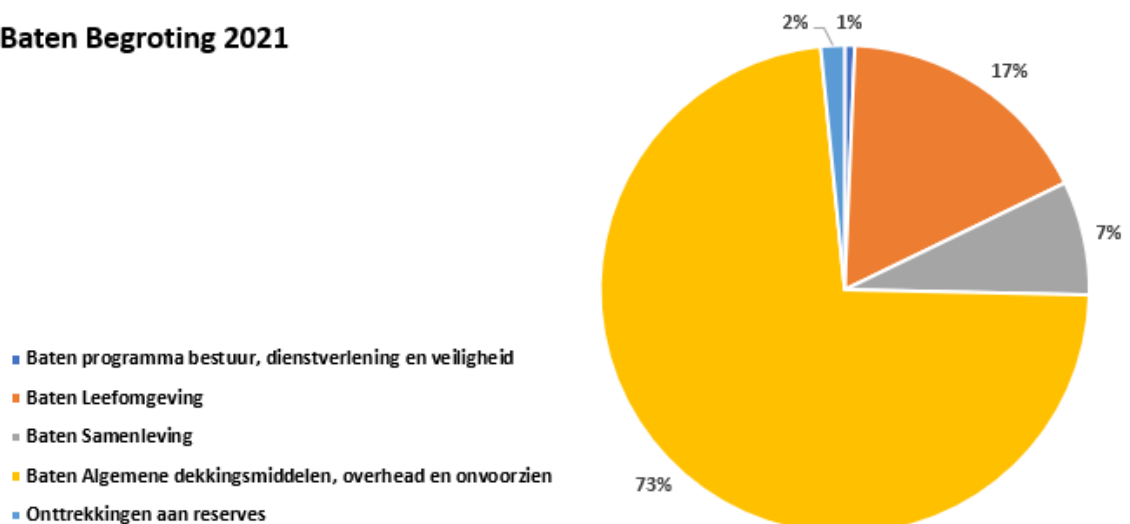
DETAILOVERZICHT LASTEN

Lasten Begroting 2021

DETAILOVERZICHT BATEN

Baten Begroting 2021

SEPTEMBERCIRCULAIRE 2020

In de begroting zijn, zoals aangegeven de consequenties van de Septembercirculaire 2020 nog niet verwerkt. Deze komen aan de orde in het raadsvoorstel behorende bij deze begroting.

Burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe,
de secretaris, de burgemeester,

drs. D.L.W. (Dries) Zielhuis

A.G.J. (Ton) Strien

HOOFDSTUK 1 BELEIDSBEGROTING - DE PROGRAMMA'S

PROGRAMMA 1 BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID

PORTEFEUILLEHOUDER: BURGEMEESTER STRIEN EN WETHOUDER BLIND

INLEIDING

Inhoud

Dit programma omvat alle taken van raad en college op het terrein van het openbaar bestuur, (overheids/burger)participatie, communicatie, dienstverlening en integrale veiligheid.

Het programma omvat de taakvelden: Bestuur, burgerzaken, crisisbeheersing en brandweer en openbare orde en veiligheid.

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt ingegaan op het gevoerde beleid op het gebied van de ondersteunende taken door de organisatie. Deze paragraaf heeft een sterke relatie met de taakvelden van dit programma en geven inzicht in het gevoerde beleid op dit terrein.

Bij dienstverlening gaat het om dienstverlening (digitaal, telefonisch, fysiek, schriftelijk), Klantcontactcentrum, Burgerzaken.

Raadsakkoord 2018-2022

Participatie

Wij vinden burger- en overheidsparticipatie¹ van groot belang.

Bij burgerparticipatie willen we de hand uitsteken naar inwoners en dagen wij iedereen uit tot meedenken, meepraten en meedoen. Daarin zoeken wij steeds creatief naar een vorm die past bij het onderwerp en de fase waarin het proces zich bevindt.

Wij stimuleren en faciliteren initiatieven van de samenleving. Dit is overheidsparticipatie, wat we zien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, raad, college en ambtelijke organisatie. Daarbij hebben wij aandacht voor onze onderlinge rollen. Wij willen inwoners goed begeleiden bij het ontwikkelen en uitvoeren van initiatieven en de juiste verwachtingen geven gedurende het proces.

Veiligheid

Veiligheid is een basisbehoefte. Een veilige omgeving is een zaak voor iedereen.

Een samenleving bovendien, waarin inwoners gelijkwaardig zijn, in vrijheid kunnen leven, werken en recreëren, zonder angst voor wat dan ook.

Dienstverlening

Het mooie van een kleine gemeente is dat de afstand met de inwoners klein is en de lijnen binnen de gemeente kort zijn. Wij vinden het belangrijk dat de gemeente inzet op een gelijkwaardige samenwerking met inwoners en ondernemers, heldere communicatie en een goede dienstverlening. Daarin zit de kracht van een kleine gemeente.

Regionale samenwerking

Wij vinden regionale samenwerking belangrijk. Op verschillende gebieden zoekt de gemeente in regionaal en provinciaal verband de samenwerking met anderen. Voor een aantal taken en verantwoordelijkheden is de gemeente daarop aangewezen. We kijken daarbij steeds wat we zelf kunnen doen en waar samenwerking loont, afhankelijk van de opgave waarvoor de gemeente staat.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/burgerschap/burgerparticipatie>

Wat willen wij bereiken?

HOOFDDOELSTELLING/BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT VOOR BESTUUR, PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

1. Een democratisch bestuur dat effectief, efficiënt en transparant is.
2. Beleid wordt zoveel mogelijk in samenspraak met inwoners, instellingen en bedrijven opgesteld en uitgevoerd.
3. Communicatie wordt ingezet om kennis houding en/of gedrag van doelgroepen te beïnvloeden, met als beoogd resultaat een betere wisselwerking tussen het politiek bestuur, de ambtelijke organisatie en de inwoner, alsmede een duidelijker beeldvorming van de gemeente Olst-Wijhe bij andere relevante doelgroepen.

INDICATOREN VOOR BESTUUR, PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe ²	Landelijk vergelijkend cijfer ³
Transparante en toegankelijke overheid	Waardering inwoners van alle inspanningen van de gemeente voor haar burgers	2018: 6,7 2016: 6,6 2014: 6,5	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 6,7
Relatie burger - gemeente	Vertrouwen in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd (% (heel) veel)	2018: 37% 2016: 36% 2014: 29%	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 37%
	Waardering wijze waarop gemeente burgers en organisaties betreft bij het beleid en de samenwerking zoekt	2018: 6,2 2016: 6,2 2014: 6,1	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 6,1
Communicatie	Waardering communicatie en voorlichting vanuit de gemeente	2018: 6,8 2016: 6,7 2014: 6,5	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 6,65
Bestuur en ondersteuning	Formatie per 1.000 inwoners (Wettelijk= W ⁴)	2018: 5,7 fte per 1.000 inwoners 2017: 5,3 fte per 1.000 inwoners	Landelijk 2018: onbekend. 2017: 8,5
	Bezetting per 1.000 inwoners (Wettelijk) ⁵	2018: 6,4 fte per 1.000 inwoners 2017: 6,1 fte per 1.000 inwoners	Landelijk 2018: onbekend.
	Apparaatskosten per inwoner (Wettelijk)	2018: : € 602 per inwoner 2017: € 597 per inwoner	
	Externe inhuur (kosten als % van de totale loonsom en totale kosten externe inhuur) (W)	2018: 17,83% 2017: 8,2%	Landelijk 2018: onbekend.
	Overhead (% van de totale lasten) (W)	2018: 17,14% 2017: 18,08%	

² Voor een deel ontleend aan ons eigen Burgerpeiling waarstaatjegemeente.nl

³ Het landelijke cijfer is vermeld (voor zover bekend) als vergelijking met het gemeentelijk cijfer.

⁴ Wettelijk verplicht om indicator op te nemen. De betekenis is vermeld in Bijlage 3 van deze begroting.

⁵ Gaat om werkelijke aantal fte dat werkzaam is op peildatum (vacatureruimte telt dus niet mee)

HOOFDDOELSTELLING/BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT VOOR DIENSTVERLENING

1. De gemeente draagt zorg voor een efficiënte dienstverlening van haar producten waarbij de vraag van de inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners centraal staat.
2. Goede dienstverlening is dienstverlening waarbij de inwoner c.a. centraal staat. Als kleine gemeente staan wij dichtbij onze inwoners, hierin zit onze kracht.
3. De inwoners van de gemeente verstrekken maar één keer hun gegevens c.q. de gemeente vraagt geen gegevens waarover reeds beschikt kan worden (Andere Overheid).
4. De gemeente beschikt over kwaliteitshandvesten en servicenormen met betrekking tot haar dienstverlening.

INDICATOREN VOOR DIENSTVERLENING

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe ⁶	Landelijk vergelijkend cijfer ⁷
De organisatie van onze dienstverlening sluit aan op de wensen van onze klanten Het niveau van dienstverlening in onze gemeente blijft op peil	Waardering inwoner van dienstverlening van de gemeente (streefcijfer dat hiervoor bepaald is in visie dienstverlening luidt: 7)	2018: 6,8 2016: 6,7 2014: 6,7	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 6,7
	Waarderingcijfer van de inwoners m.b.t. de dienstverlening via de digitale faciliteiten van de gemeente (streefcijfer dat hiervoor bepaald is in visie dienstverlening luidt: 7)	2018: 6,8 2016: 6,7 2014: 6,6	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 6,8

HOOFDDOELSTELLING/BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT VOOR INTEGRALE VEILIGHEID

Problemen in de woon- leefomgeving worden in principe zelf opgelost. Olst-Wijhe heeft een sterke sociale cohesie, inwoners helpen elkaar hierbij. Indien nodig faciliteren gemeente en overige partijen.

Om onze inwoners in staat te stellen om 'gewoon' te kunnen leven is het van belang dat wij als gemeente, maar ook onze partners, ook onze verantwoordelijkheid nemen. Dat betekent dat wij ons inspannen om datgene aan te pakken wat inwoners zelf niet op kunnen lossen. Hierbij is het belangrijk dat we zicht hebben op wat er speelt en leeft in de wijk. In de nota Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019 is prioriteit toegekend aan een veilige woon- en leefomgeving en het terugdringen van de georganiseerde criminaliteit. Dat willen wij onder meer tot stand brengen door de domeinen van straf, zorg en veiligheid met elkaar te verbinden.

⁶ Voor een deel ontleend aan ons eigen Burgerpeiling waarstaatjegemeente.nl

⁷ Het landelijke cijfer vermeld (voor zover bekend) als vergelijking.

INDICATOREN VOOR INTEGRALE VEILIGHEID

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe ⁸	Landelijk vergelijkend cijfer ⁹
Aandacht voor leefbaarheid in 'kwetsbare buurten/straten'	Percentage inwoners dat zich meestal of altijd veilig voelt in de buurt blijft minimaal gelijk aan 2014	2018: 92% van de inwoners voelt zich meestal/altijd veilig in de buurt 2016: 91% 2014: 86%	Landelijk 2018 Niet stedelijk: 90%
Ervaren overlast buurtbewoners	Oordeel burger over overlast van buurtbewoners	2018: 77% ervaart weinig/geen overlast 2016: 77% 2014: 77%	Landelijk 2018 Niet stedelijk: 90%
Sluitende ketenaanpak jeugd	Aantal verwijzingen Halt per 10.000 jongeren (W)	2018: 132 2017: 177 2016: 95	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 100
Aandacht voor het voorkomen van high impactcrimes als overvallen en woninginbraken	Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners (W)	2018: 0,8 2017: 1,1 2016: 0,6	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 0,6
	Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (W)	2018: 1,4 2017: 1,7 2016: 2,2	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 2,9
	Aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners (W)	2018: 5,8 2017: 7,3 2016: 9,3	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 12,3
	Het aantal woninginbraken is in 2018 gedaald met 10% ten opzichte van 2014 (53, gebiedsscan politie)	2018: 11 inbraken 2017: 26 inbraken 2016: 22 inbraken	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 48 ¹⁰
Verbeteren woon- en leefklimaat	Aantal vernielingen en verstoring openbare orde per 1.000 inwoners (W)	2018: 2,2 2017: 3,1 2016: 2,8	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 3,6

BELEIDSKADERS

Het beleid voor dit programma is, naast hetgeen in landelijke programma's wordt vastgelegd, gebaseerd op de volgende documenten:

- ✓ Nota overheidsparticipatie "In verbinding met onze kernen en inwoners" (2016)
- ✓ Visie dienstverlening gemeente Olst-Wijhe 2017-2020
- ✓ Nota Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019 (vastgesteld in 2016)
- ✓ Nota "Wat wij van keten weten" (vastgesteld in 2010)
- ✓ Nota "Preventie- en handavingsplan Drank- en Horecawet" (vastgesteld in 2019)

⁸ Voor een deel ontleend aan ons eigen Burgerpeiling waarstaatjegemeente.nl

⁹ Het landelijke cijfer vermeld (voor zover bekend) als vergelijking.

¹⁰ Het aantal is afgeleid van op regionaal niveau gemaakte afspraken van het bevoegde gezag.

Wat doen wij daarvoor in 2021?

BESTUUR, PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

Participatie

In het onderzoeksrapport Burger- en overheidsparticipatie heeft de rekenkamercommissie de volgende aanbevelingen gedaan:

- Gemeenteraad: versterk uw kaderstellende en verbindende rol.
- College en directie: werk met spoed aan een strategie en zet een veranderteam op.
- Management: organiseer de interne communicatie en verbindingen.
- Medewerkers: ontwikkel je kennis over hoe interactief beleid te maken.

Op basis van deze aanbevelingen is in 2017 gestart met programmatisch werken aan het opstellen en uitvoeren van een ontwikkelprogramma participatie. Begin 2019 is in een conferentie een evaluatie van deze programmatische werkwijze gehouden met college, raad en medewerkers. Ook is een doorkijk naar de lijnen voor de toekomst gelegd. De uitkomsten hiervan zijn in 2019 vertaald in een rode draad document en in 2020 in een uitwerking van het programma participatie 'Voortborduren met en op de rode draad'. Vanwege de coronacrisis is dit programma vertraagd en zal derhalve doorlopen in 2021.

Uitvoering communicatiebeleid

De strategische uitgangspunten voor communicatie worden in 2021 verder doorontwikkeld. Daarbij richten wij ons op de doorontwikkeling van:

- onze digitale dienstverlening via de website en intranet;
- de taal van de gemeente (huisstijl, IJssel berichten, dienstverlening);
- burgerparticipatie bij trajecten en projecten;
- overheidsparticipatie bij trajecten die zich aanbieden
- projectcommunicatie, waarbij als uitgangspunt het betrekken en vroegtijdig informeren van betrokkenen is;
- de interne communicatie;
- de communicatie over onze dienstverlening.

DIENSTVERLENING

Visie dienstverlening "Dichtbij en Persoonlijk"

Op basis van het nog in 2020 op te stellen uitvoeringsprogramma dienstverlening gaan we in 2021 aan de slag met uitvoering.

VEILIGHEID

Opstellen van het Jaarplan Integrale Veiligheid

In 2019 eindigde de looptijd van de Nota Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019. In 2019 zou de huidige nota geëvalueerd worden en zou een nieuw integraal veiligheidsbeleid 2020-2023 opgesteld worden. In het kader van de vermindering van de beleidsdruk op de ambtelijke organisatie en de coronacrisis is de herziening voorlopig uitgesteld en wordt voorrang gegeven aan de uitvoering van de prioriteiten, zoals de aanpak van ondermijning en de herziening van het Bibob-beleid. Het huidige beleidskader biedt voldoende ruimte voor het inpassen van actuele thema's. Jaarlijks wordt een jaarplan Integrale Veiligheid opgesteld.

High Impact Crimes

In de afgelopen jaren was sprake van een dalende trend t.a.v. misdaadcijfers. In 2018 waren de cijfers historisch laag en in 2019 was een lichte stijging zichtbaar. Deze stijging heeft zich in 2020 doorgezet, waarbij het accent is komen te liggen op een verhoging van het percentage digitale fraude. Speerpunt in de lokale driehoek is de aanpak van digitale criminaliteit. De gemeente richt zich hierbij voornamelijk op informatievoorziening aan en bewustwording van de inwoners.

Aanpak georganiseerde criminaliteit (Ondermijning)

Om zicht te krijgen in welke mate binnen onze gemeente sprake is van ondermijnende criminaliteit, wie de plegers zijn en waar het zich afspeelt, is in het voorjaar van 2018 onder auspiciën van het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) een lokaal ondermijningsbeeld opgesteld. In 2019 is een plan van aanpak Ondermijning opgesteld en daar wordt in 2021 verder uitvoering aan gegeven. De nadruk ligt in de aanpak van casuïstiek op persoons-, bedrijfs-, als fenomeenniveau. De aanpak van het veilig buitengebied is een voorbeeld van zo'n fenomeen.

Sluitende aanpak van personen met verward gedrag

In 2018 hebben wij de sluitende aanpak van personen met verward gedrag vastgesteld. In aansluiting op die notitie zijn in de voortgangsrapportages prioriteiten benoemd die verder verbeterd moeten worden. In 2020 is de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg in werking treden. In 2021 zal de invoering van deze wet geëvalueerd worden.

Verbinden Zorg en Veiligheid

Er zijn hulpbehoevenden die te maken hebben met een opeenstapeling van persoonlijke problemen: psychische klachten, verstandelijk beperkt, verslaafd e.d. Deze mensen zijn vaak het slachtoffer van misbruik en criminaliteit, of veroorzaken zelf overlast en veiligheidsproblemen. Daderschap en slachtofferschap kunnen door elkaar lopen. Met oog op goede ondersteuning en zorg, én in het belang van veiligheid en leefbaarheid is het belangrijk dat zorgprofessionals goed samenwerken met hun veiligheidspartners. In het jaarplan noemen wij dit het versterken van de persoonsgebonden en systeemgerichte aanpak. In 2021 wordt extra aandacht gevraagd voor deze werkwijze. Dit doen we niet alleen intern, maar samen met onze ketenpartners.

Herziening/actualisatie Bibob-beleid

De actualisatie van het Bibob-beleid is door de coronacrisis uitgesteld van 2020 naar 2021. Met de actualisatie zullen de gevolgen van de wetswijziging per 1 augustus 2020 verwerkt worden in de beleidsregels.

Preventie- en handhaving Drank- en Horecawet

Uw raad heeft de nota lokaal Gezondheidsbeleid Olst-Wijhe 'Goede kwaliteit van leven 2019-2022 en de nota Preventie en Handhaving Drank- en Horecawet tegelijkertijd vastgesteld. Doordat deze nota's gelijktijdig zijn vastgesteld wil de wetgever stimuleren dat gemeenten bij alcoholpreventie de verbinding maken tussen de beleidsterreinen Volksgezondheid (voorlichting en bewustwording) en Openbare Orde en Veiligheid (beleid en handhaving). Eén van de speerpunten in onze nota lokaal gezondheidsbeleid is ook het terugdringen van (problematisch) alcoholgebruik.

De focus ligt de komende jaren op bewustwording van de schadelijke gevolgen van het gebruik van alcohol bij jongeren. De aandacht zal vooral liggen bij informatie verstrekken aan ouders. Daarnaast zal opnieuw de omgeving voorzien worden van preventiemiddelen om de verkoop van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar tegen te gaan. We worden hierbij nu ook vanuit de landelijke overheid ondersteund door middelen van het Nationaal Preventieakkoord. Een van de deelakkoorden richt zich op problematisch alcoholgebruik. De focus ligt ook komend jaar meer op toezicht en uiteindelijk, bij overschrijding, bij handhaving. BOA's worden ingezet om toezichtactiviteiten uit te voeren.

Consequente handhaving kan volgens het nationale preventieakkoord naleving van de regels door verstrekkers van alcohol sterk bevorderen. Ter ondersteuning hieraan ligt het Alcohol- en

horecasanctiebeleid Olst-Wijhe. Dit beleid is een uitwerking van de nota Preventie en Handhaving Drank- en Horecawet en beperkt zich tot overtredingen en de daartegen te treffen aanbevolen sancties bij horeca-, alcohol en drugs gerelateerde zaken. In 2021 wordt de nota Preventie- en Handhaving DHW geëvalueerd.

Overige activiteiten 2021

- Veiligheidsregio: herziening dekkingsplan
- Herziening/actualisatie APV
- Evaluatie nota Preventie en Handhaving Drank- en Horecawet

VERBONDEN PARTIJ

Veiligheidsregio

In oktober 2010 is de Wet veiligheidsregio's in werking getreden. Op basis hiervan zijn in Nederland 25 veiligheidsregio's ingesteld waaronder Veiligheidsregio IJsselland. Veiligheidsregio IJsselland werkt als brandweer, politie, geneeskundige hulpverlening met gemeenten en andere partners samen in het voorkomen, bestrijden en beperken van de gevolgen van branden, ongevallen, rampen en crisis. Dit doen ze samen met en voor de regio IJsselland, een gebied met circa 500.000 inwoners. Met als motto: Veiligheid, voor elkaar!

Wat mag het kosten?

Meerjaren Begroting							(x €1.000)
Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	N/V
Lasten	3.500	3.414	3.550	3.528	3.546	3.545	
Baten	284	281	302	263	252	252	
Saldo van Baten en Lasten	3.216	3.132	3.248	3.265	3.294	3.293	N
Toevoegingen aan reserves	26	32	0	0	0	0	
Onttrekkingen aan reserves	19	53	0	0	0	0	
Resultaat	3.222	3.111	3.248	3.265	3.294	3.293	N

Begroting 2021

Het totale saldo van de baten en lasten van dit programma is € 3,248 miljoen nadelig. De totale lasten zijn geraamd op € 3,55 miljoen en de totale baten op € 0,302 miljoen. Het resultaat is € 3,248 miljoen nadelig.

Toelichting meerjarenbegroting

Vanaf 2021 zijn in de begroting hogere lasten in verband met de verkiezingen voor de komende jaren opgenomen. Daarnaast zijn de te verwachten gewijzigde aanvragen voor rijbewijzen en reisdocumenten verwerkt in de begroting. De veiligheidsregio heeft voor de jaren 2021 en 2022 een bezuinigingstaak ingevuld. Nader onderzoek moet uitwijzen of dit ook na 2022 mogelijk is, maar voorlopig is hier geen rekening mee gehouden.

Het verschil tussen de begroting 2021 en 2020 wordt hieronder verklaard per taakveld.

Begroting per taakveld				Saldo per taakveld (x €1.000)			
Thema's		Taakvelden	Begroting 2020 n.w.	Begroting 2021	Verschil	N/V	
1.0	Bestuur, participatie en communicatie	0.1	Bestuur	1.074	1.162	-88	N
		0.3	Beheer overige gebouwen	8	8	0	N
1.1	Dienstverlening	0.2	Burgerzaken	240	218	22	V
1.2	Openbare orde & veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.556	1.588	-32	N
		1.2	Openbare orde en veiligheid	255	273	-19	N
Reserves		0.10	Reserve mutaties	-21	-	-21	N
Resultaat				3.111	3.248	-137	N

Toelichting begroting 2021

Bestuur, participatie en communicatie

Bestuur

Voor dit taakveld zien we lichte stijging van lasten voor 2021. Onder dit taakveld vallen o.a. raad en raadscommissies en college. Door indexering van de raadsvergoeding en salarissen stijgen de lasten in 2020.

Beheer overige gebouwen

Er zijn geen afwijkingen binnen dit taakveld te melden.

Dienstverlening

Burgerzaken

Voor dit taakveld verwachten we in 2021 per saldo een lichte daling van lasten. In 2020 is een eenmalig ICT project afgerond dat op dit taakveld drukte. In 2021 wordt in de begroting rekening gehouden met hogere lasten voor de komende verkiezingen. De hogere lasten hangen samen met de richtlijnen voor toegankelijkheid en corona maatregelen. Wegens een andere leverancier verwachten we hogere lasten voor de verzending van kandidatenlijsten. Daarnaast zijn de te verwachten gewijzigde aanvragen voor rijbewijzen en reisdocumenten verwerkt in de begroting.

Openbare orde & veiligheid

Crisisbeheersing en brandweer

De bijdrage voor de uitvoering van onder andere de brandweertaken is geïndexeerd voor 2021 conform de begroting van de Veiligheidsregio IJsselland. Daarnaast is een bezuiniging verwerkt. Op verzoek van de gemeenten hebben de Verbonden partijen onderzocht of er bezuinigingsmogelijkheden zijn. Door de Veiligheidsregio IJsselland is dit voor 2021 en 2022 ingevuld.

Openbare Orde en Veiligheid

Onder dit taakveld vallen de toezichthouders op de openbare ruimte (BOA's), burgernet, buurtbemiddeling en de uitvoering en handhaving van de algemene plaatselijke verordening (APV). Voor het zorg- en veiligheidshuis is de bijdrage verhoogd (Begrotingsrichtlijnen 2021-2024). De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (WvGGZ) is op 1 januari 2020 ingevoerd.

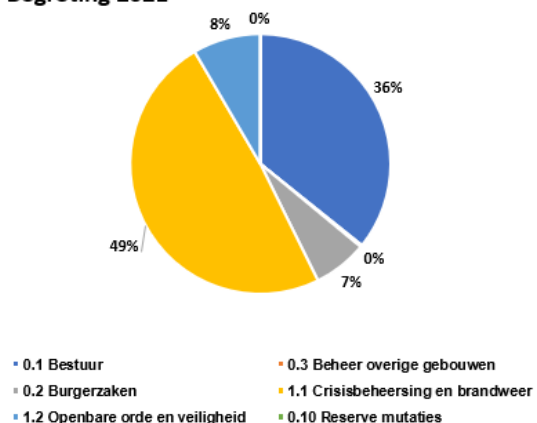
Het budget was in eerste instantie opgenomen onder Programma 3, maar hoort hier thuis. Via de Algemene uitkering zijn middelen hiervoor beschikbaar gesteld.

Reserve mutaties

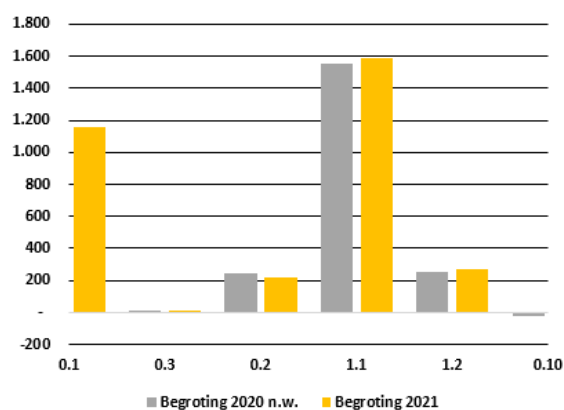
In 2021 worden geen reservemutaties begroot.

DETAILOVERZICHT

Begroting 2021

Begroting 2021

PROGRAMMA 2 LEEFOMGEVING

PORTEFEUILLEHOUDER: BURGEMEESTER STRIEN, WETHOUDERS BLIND, OLTHOF EN ENGBERINK

INLEIDING

Inhoud

Dit programma omvat het gemeentelijke beleid op het gebied van de openbare ruimte, ruimtelijke ontwikkeling en omgeving, wonen en grondexploitaties en de gemeentelijke activiteiten op het gebied van economische zaken, recreatie en toerisme en duurzaamheid.

Het programma omvat de volgende taakvelden: Verkeer en vervoer, openbaar groen en (openlucht)recreatie, riolering, begraafplaatsen, ruimtelijke ordening, grondexploitatie, wonen en bouwen, economische ontwikkelingen, fysieke bedrijfs- en infrastructuur, economische promotie, afval en milieubeheer.

De paragraaf Grondbeleid heeft een sterke relatie met dit programma en geeft inzicht in het gevoerde beleid en de uitvoering.

Raadsakkoord 2018-2022

Kwaliteit van leven

Wij streven bij het opstellen en uitvoeren van beleid naar de hoogst mogelijke kwaliteit van leven voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Daarbij is aandacht voor tradities, maar ook voor de grootst mogelijke zorg voor ons milieu. Iedereen dient zich bewust te zijn van zijn of haar omgeving.

Het handhaven en ontwikkelen van waardevolle landschappen en biodiversiteit past bij het streven naar de hoogst mogelijke kwaliteit van leven. Dit geldt ook voor het stimuleren van regionale producten en korte voedselketens.

Woningbouw

Wij streven naar vitale kernen, waar inwoners met plezier wonen. Wonen en leefbaarheid hebben een sterke relatie met elkaar. Wij vinden een integrale aanpak daarin van belang.

Duurzaamheid

Wij vinden het belangrijk, dat onze gemeente, samen met inwoners en ondernemers, bijdraagt aan het verder voorkomen van een opwarming van de aarde en de klimaatverandering. Daarom stimuleren, faciliteren en ondersteunen wij het duurzaam vormgeven van nieuwe ontwikkelingen, op het gebied van energiebesparing en het opwekken van duurzame energie in het kader van de energietransitie. Omdat dit thema ook een regionale component kent, werken wij als vanzelfsprekend samen met buurgemeenten en onze provincie.

Omgevingsvisie

Wij willen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties werken aan de voorbereiding van de omgevingsvisie en de omgevingsplannen. Samen willen wij integrale keuzes maken over de inrichting van de fysieke leefomgeving. Dit doen we door inwoners meer en beter te betrekken bij ingrepen in de omgeving en het stimuleren en faciliteren van initiatieven vanuit de samenleving. Daarbij gaan wij uit van de ja-mits-houding. Dat betekent dat wij niet meer denken in onmogelijkheden, maar in mogelijkheden.

Wij willen de ruimte die de Omgevingswet biedt optimaal benutten voor maatwerk, ruimte voor variëteit en maatschappelijk initiatief. Bij vermindering en vereenvoudiging van regels geven wij de inwoners vertrouwen en zijn wij bereid tot 'loslaten' en aansluiting te zoeken bij maatschappelijke initiatieven.

Naar vitaal platteland

Er komen de komende tientallen jaren grote structurele veranderingsopgaven bij elkaar in het landelijke gebied. Dat vraagt om een integrale, gebiedsgerichte benadering, waarbij opgaven voor landbouw, natuur, kwaliteit van de leefomgeving, milieu, water en klimaat (nog) meer hand in hand gaan en in samenhang met elkaar worden opgepakt. Een stevige opgave waar actoren gezamenlijk voor staan.

Lokale economie

Bedrijvigheid en ondernemerschap zorgen voor banen, welvaart, welzijn en dragen bij aan de vitaliteit van de kernen. Lokale ondernemers zijn vaak bereid lokale initiatieven te ondersteunen. Het onderhouden van een goede relatie van de gemeente met het bedrijfsleven en de ondernemers onderling is een voorwaarde voor een goed ondernemersklimaat.

Leefbaarheid

De leefkwaliteit van kernen en buurtschappen is van groot belang voor het welbevinden van de inwoners. Dit geldt ook voor de directe woonomgeving. Wij vinden het belangrijk dat inwoners zich verantwoordelijk voelen voor de directe woonomgeving. Daarbij hoort dat zij actief betrokken worden bij de plannen voor de openbare ruimte.

Wat willen wij bereiken?

HOOFDDOELSTELLING/BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT LEEFOMGEVING

1. Aantrekkelijk en veilig wonen voor jong en oud met passende toekomstbestendige maatschappelijke voorzieningen en mogelijkheden om te werken in en om de dorpen en buurtschappen¹¹.
2. Evenwicht tussen leefkwaliteit, bereikbaarheid en mobiliteit.
3. Vrijtijdsbesteding als impuls voor de lokale economie met de aantrekkelijke IJsselzone en 'IJselfront Olst-Wijhe' als integrale gebiedsontwikkeling.
4. Versterken van toekomstbestendige landbouw en landgoederen en aandacht voor natuur- en landschapskwaliteiten.
5. Inzetten op het duurzaam vormgeven van nieuwe ontwikkelingen, op duurzame energie en energiebesparing in het kader van de energietransitie.
6. Verbeteren van de bereikbaarheid en de leefbaarheid voor de inwoners van Olst.
7. Inrichten van een vraaggericht fijnmazig openbaar vervoersysteem in samenwerking met de provincie.
8. De kwaliteit van de openbare ruimte is volgens het scenario voldoende¹².
9. In verband met de inzameling en het transport van afvalwater is er sprake van een duurzame bescherming van de volksgezondheid, handhaving van een goede leefomgeving en duurzame bescherming van natuur en milieu.

¹¹ De eerste 7 doelstellingen zijn ontleend aan de Structuurvisie Olst-Wijhe Ruimte voor initiatief en innovatie 2018-2025.

¹² In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen is dit verder uitgewerkt.

INDICATOREN LEEFOMGEVING

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Woon- en leefomgeving	Waardering door inwoners van buurt als leef- en woonomgeving.	2018: 93% voelt zich thuis in de buurt ¹³ 2016: 90%	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 90%
	Waardering door inwoners van buurt als leef- en woonomgeving	2018: 7,99 2016: 7,88 2014: 7,7	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 8,03
	Waardering door inwoners van de zorg van de gemeente voor de woon- en leefomgeving	2018: 6,6 2016: 6,5 2014: 6,5	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 6,66
Wonen	Realisatie woningen in de periode 2020-2023 (ca. 50 woningen per jaar) ¹⁴	2018: 56 ¹⁵ 2017: 84 2016: 81	-
	Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen (W ¹⁶)	2016: 4 ¹⁷ 2015: 5,8 2014: 13,6	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 7,8
Demografische druk	Demografische druk (groene en grijze druk t.o.v. 15-64 jarigen) (W)	2018: 57,8% 2017: 57,5% 2016: 57,0%	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 60,3%
Woonlasten	Gemiddelde WOZ waarde per € 1.000 (W)	2018: 229 2017: 223 2016: 219	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 260
	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (W)	2019: € 770 2018: € 777 2017: € 765	Landelijk 2019 < 25.000 inw.: 708
	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (W)	2019: € 792 2018: € 816 2017: € 844	Landelijk 2019 < 25.000 inw.: 784
Duurzaamheid	Energie-index sociale huurwoningen (gemiddeld een energie-index van 1,2 in 2020 bij sociale huurwoningen waarvan 95% max. 1,8)	2019: 1,46	--
	Zonnepanelen bij sociale huurwoningen (in 2018 worden 350 daken voorzien van zonnepanelen in het totale werkgebied van Salland Wonen)	2018: 609 in 2018 in Olst-Wijhe	--
Goede bereikbaarheid	Straten, paden en trottoirs in de buurt zijn goed begaanbaar	2018: 66% vindt deze goed begaanbaar 2016: 61% 2014: 59%	Landelijk 2018 <25.000 inw.: 63%
Verkeersveiligheid	Onveilige verkeerssituaties in de buurt (% zelden/nooit)	2018: 43% vindt deze zelden of nooit verkeersonveilig	Landelijk 2018 Niet stedelijk: 46

¹³ Ontleend aan de burgerpeiling

¹⁴ Prognose begrotingsrichtlijnen

¹⁵ Ontleend aan de jaarstukken

¹⁶ W = wettelijke indicator.

¹⁷ Ontleend aan de website Waarstaatjegemeente.nl

		2016: 38%	
	Het aantal geregistreerde verkeersongevallen per 1.000 inwoners	2017: 4,7 2016: 6,0 2015: 5,2	Landelijk 2017 <25.000 inw.: 6,9
	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met motorvoertuig (W)	2017: 9,5% 2016: 10,3%	Landelijk 2017 <25.000 inw.: 8,8%
	Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (W)	2015: 7% 2014: 11%	Landelijk 2015 <25.000 inw.: 9%
Onderhouden perken, plantsoenen en parken in de buurt	Oordeel burger of deze goed onderhouden zijn	2018: 50% vindt deze in de buurt goed onderhouden 2016: 45% 2014: 41%	Landelijk 2018: < 25.000 inw.: 56%
Schoonhouden buurt	Oordeel inwoner over de buurt is schoon	2018: 71% vindt de buurt schoon 2016: 66% 2014: 63%	Landelijk 2018: < 25.000 inw.: 67%
Verlichting	Aantal 's nachts brandende lampen van de openbare verlichting op ieder willekeurig moment (minimaal 97%)	2018: 98%	--
Tevredenheid openbaar vervoer	Oordeel burger over tevredenheid openbaar vervoer	2018: 72% is tevreden over openbaar vervoer 2016: 73 % 2014: 65 %	Landelijk 2018: < 25.000 inw.: 64%

HOOFDDOELSTELLING/BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT VOOR ECONOMISCHE ZAKEN¹⁸

1. Samenwerken aan circulaire economie, aan vestigingsmogelijkheden voor lokale ondernemers en daar waar mogelijk innovatie bevorderen.
2. Vrijtijdsbesteding als impuls voor de lokale economie met de aantrekkelijke IJsselzone en 'IJselfront Olst-Wijhe' als integrale gebiedsontwikkeling.

INDICATOREN VOOR ECONOMISCHE ZAKEN

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Uitbreiden economische structuur	Percentage functiemenging (W)	2018: 45,5% 2017: 45,1%	Landelijk 2018: < 25.000 inw.: 48,3%
	Vestigingen van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar) (W)	2018: 122 2017: 119,1 2015: 116,2	Landelijk 2018: 125
Nabijheid winkels voor dagelijkse boodschappen ¹⁹	Oordeel inwoners over voldoende nabij zijn van winkels voor dagelijkse boodschappen	2018: 77% van de inwoners vinden winkels voldoende nabij 2016: 77%	Landelijk 2018: < 25.000 inw.: 77%

¹⁸ Ontleend aan de "Structuurvisie Olst-Wijhe Ruimte voor initiatief en innovatie 2018-2025".

¹⁹ Ontleend aan burgerpeiling Olst-Wijhe

HOOFDDOELSTELLING/BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT VOOR DUURZAAMHEID

1. Inzetten op het duurzaam vormgeven van nieuwe ontwikkelingen, op duurzame energie en energiebesparing in het kader van de energietransitie.
2. Een schone, hygiënische, veilige en duurzame leefomgeving voor de burgers en het verminderen van de belasting van het milieu.

INDICATOREN VOOR DUURZAAMHEID

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe ²⁰	Landelijk vergelijkend cijfer ²¹
Voldoen aan het klimaatakkoord VNG-Rijk voor duurzaamheid	Reductie CO2 (30% vermindering in 2020 t.o.v. 1990)	2017: 7% 2016: 8% 2015: 17%	13%
Voldoen aan het klimaatakkoord VNG-Rijk voor duurzaamheid	Duurzame energieopwekking in 2020 (20%)	2017: 9% 2016: 6% 2015: 4%	6,6%
	Hernieuwbare elektriciteit (zonnestroom) (W)	2017: 5,6% 2016: 4,6% 2015: 3,9%	Landelijk 2017: 16,9%
Afvalinzameling	Afvalinzameling voldoet aan de VANG ²² doelstellingen (>75% hergebruik)	2017: 88% 2016: 79% 2015: 70%	Landelijk 2017: 67%
Afvalinzameling	Verdere reductie van de hoeveelheid restafval. Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner) (W)	54 kg in 2017 93 kg in 2016	Landelijk 2017: 174 kg

BELEIDSKADERS

Het beleid voor dit programma is, naast hetgeen in wetgeving en in bestemmingsplannen is vastgelegd, gebaseerd op de volgende documenten:

- ✓ Structuurvisie Olst-Wijhe Ruimte voor initiatief en innovatie 2018-2025
- ✓ Woonvisie 2016-2020 en Uitvoeringsprogramma
- ✓ Nota Grondbeleid 2018-2021
- ✓ Landschapsontwikkelingsplan 2008-2023 (in 2016 geëvalueerd)
- ✓ Beleidsnota archeologie 2010
- ✓ Nota Ruimtelijke Kwaliteit, 'de kunst van het verleiden' 2014
- ✓ IBOR-plan 2016 en actualisatie uitvoering IBOR-plannen in 2017
- ✓ Beleidsplan wegen (vanaf 2018)
- ✓ Beleid gladheidsbestrijding
- ✓ Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan Olst-Wijhe 2016-2020
- ✓ Beleidsplan groen 2007-2017; geëvalueerd in 2014 (bomenbeleidsplan)
- ✓ Plan aanpak onkruid op verharding 2018
- ✓ Bomenbeleidsplan 2014
- ✓ Beheerplan onderhoud bermen en sloten (vanaf oktober 2017)
- ✓ Verkeersvisie 2017-2020
- ✓ Beleid bewegwijzering 2017-2020

²⁰ Voor een deel ontleend aan ons eigen Burgerpeiling waarstaatjegemeente.nl

²¹ het landelijke cijfer vermeld (voor zover bekend) als vergelijking.

²² De oude LAP-doelstellingen (Landelijk Afval Plan) per grondstofstroom worden vervangen voor de nieuwe VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof) van het Rijk.

- ✓ Beleidsplan openbare verlichting
- ✓ Beleids- en beheerplan Begraafplaatsen 2014-2019
- ✓ Detailhandelsvisie Olst-Wijhe 2017 – 2020
- ✓ Bedrijventerreinvisie 2010-2020
- ✓ Beleidsvisie Recreatie, toerisme en cultuur 2015-2020
- ✓ Duurzaamheidsvisie 2010 – 2020
- ✓ Programma Samen Duurzaam 2016-2020 (jaarlijks uitvoeringsprogramma)
- ✓ Afvalbeleidsplan Olst-Wijhe 2010-2015 (evaluatie 2018)
- ✓ Nota Bodembeheer en Bodemkwaliteitskaart

Wat doen wij daarvoor in 2021?

OPENBARE RUIMTE

IBOR

In 2016 is het IBOR-plan door uw raad goedgekeurd en zijn extra middelen beschikbaar gesteld om de openbare ruimte op orde te brengen en te houden. Dit betreft alleen onderhoud en geen reconstructies. Door het IBOR plan voeren we het onderhoud conform de afgesproken kwaliteitsniveaus uit.

In 2021 zetten we voor het groenonderhoud in op het verbeteren van de samenwerking met Sallcon of zoeken we naar alternatieven hiervoor. De oriëntatie hierop ronden we eind 2020-begin 2021 af. Ondanks dat we IBOR-kwaliteit op dit moment realiseren zijn we niet geheel tevreden over de samenwerking. We zien buiten te veel negatieve uitschieters en het afhandelen van meldingen gaat niet goed genoeg. Het verbeteren hiervan of het inzetten van een andere onderhoudspartner zal tot verbetering gaan leiden.

In 2021 zetten we ook in op het verder ontwikkelen van de samenwerking met Rova. Rova is in 2020 gestart met het machinaal vegen en het bestrijden van onkruid op verhardingen. Deze samenwerking bevalt goed en zetten we voort in 2021.

Meerjarenonderhoudsprogrammering (MJIP)

In 2020 is het meerjarig Investeringsplan (MJIP) opgesteld en voorlopig vastgesteld door uw raad. Bij de behandeling van deze begroting komen wij met een afwegingsvoorstel om middelen beschikbaar te stellen om vanaf 2021 de eerste projecten in voorbereiding te nemen. Indien er voldoende middelen beschikbaar komen dan brengen we in de periode 2021-2022 16 projecten in uitvoering voor een bedrag van bijna 10 miljoen aan realisatiekosten.

Wegbeheer Olst-Wijhe

In 2020 is het jaarlijks regulier onderhoud aan onze wegen uitgevoerd volgens de systematiek van het rationeel wegbeheer. In 2021 doen we het volgende:

Op basis van de wegininspecties stellen we een meerjarenplanning op voor 2021. We voeren vervolgens het onderhoud uit (rationeel wegbeheer) op basis van deze inspectie.

Dit betreft dus het beheer en onderhoud van de wegen. Via het MJIP (vorige paragraaf) hopen we vanaf 2021 enkele grote reconstructies (vervanging) uit te kunnen voeren en hierdoor enkele wegen, maar ook specifieke problemen, zoals wortelopdruk aan te kunnen pakken. Wegen die via het MJIP op de planning staan in 2021 zijn het Wolbroekenpad buitengebied bij Elshof, de Burg. Bentinckstraat en Julianalaan te Olst (samen met de riolering). Ook worden de paddentunnels aan de Kappeweg vernieuwd.

Riolering

Activiteiten i.v.m. uitvoering Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan

- In 2021 staat de vervanging van de riolering en het afkoppelen van het hemelwater van het Kerkplein in Olst op het programma in samenhang met de reconstructie van het plein. De hiervoor benodigde investeringen zijn in 2019 reeds beschikbaar gesteld ten behoeve van de voorbereiding in 2020 op de werkzaamheden.
- In het in 2020 door uw raad vastgestelde MJIP staan voor 2021 de reconstructie van de Burgemeester Bentinckstraat en de Koningin Julianalaan op het programma. In deze straten hoeft de riolering niet te worden vervangen, maar wordt er wel een apart hemelwaterriool aangelegd en het hemelwater afgekoppeld. Voorbereiding en uitvoering zijn nog afhankelijk van goedkeuring door uw raad in de begrotingsbehandeling.

Mogelijk wordt daarnaast in 2021, in combinatie met SallandWonen en bouwbedrijf Nikkels, een deel van het aanvoerijs van het gemaal Averbbergen vervangen en verlegd. Vervanging stond voor 2018 gepland, maar is gelet op de plannen van SallandWonen en bouwbedrijf Nikkels voor het ontwikkelen van het Abersoncomplex en omgeving uitgesteld.

Beheersactiviteiten riolering

- Eind 2020 zijn weer diverse rioolleidingen gereinigd en onderworpen aan een inspectie met behulp van een rijdende videocamera. Welke riolen gereinigd en/of nader geïnspecteerd worden bepalen we aan de hand van een vooronderzoek via putfoto-inspectie.
- Aan de hand van de bevindingen van de vide inspectie bepalen we begin 2021 of en welke (kleinschalige) reparaties we in 2021 gaan uitvoeren.

Rivus

Binnen het samenwerkingsverband in de afvalwaterketen, Rivus, ligt in 2021 de aandacht voornamelijk op duurzaamheid en klimaatadaptatie. Eind 2019 is de regionale stresstest in Rivusverband uitgevoerd. Door de corona is het voeren van de aanverwante risicodialogen doorgeschoven naar 2021.

In 2021 wordt daarnaast in Rivusverband een vervolg gegeven aan het gezamenlijk opstellen van een basis Gemeentelijk RioleringsPlan, mede gebaseerd op de gewijzigde wetgeving als gevolg van de Omgevingswet.

Verkeer(sveiligheid)

In 2021 gaat het reguliere beheer voor het veilig houden van ons verkeer door. Dit betekent dat we in gesprek zijn en blijven met onze inwoners, bedrijven en kernen om verkeersonveilige situatie te verbeteren.

Om ervoor te zorgen dat onze inwoners zich veilig in het verkeer kunnen bewegen ontvangen wij van de Provincie subsidie om projecten en activiteiten te organiseren die het gedrag van verkeersdeelnemers beïnvloeden. De Provincie subsidieert 75% van deze projecten, de gemeente 25%. De subsidie zetten wij voor een groot deel in voor verkeersprojecten op het basis- en voortgezet onderwijs. Maar onze focus gaat ook uit naar de oudere verkeersdeelnemer. Voorbeelden van projecten zijn "afleiding in het verkeer", "rijden (z)onder invloed" en "rijbewijs op herhaling". Mogelijkerwijs vinden er aanpassingen plaats in het programma of vervallen initiatieven wegens COVID-19.

Groen, bomen en onkruid op verharding

Herziening van het Groenbeleidsplan stond geagendeerd voor 2019. Wij zijn van plan het groenbeleidsplan te koppelen aan de omgevingsvisie. Een nieuw beleidsplan zal hiermee op zijn vroegst in 2021 of 2022 worden opgesteld.

In 2020 hebben wij een memo opgesteld en ter informatie aangeleverd aan uw raad met betrekking tot de bestrijding van de eikenprocessierups. De problematiek wordt jaarlijks erger, de meldingen nemen toe evenals de tijdsbesteding van onze groen medewerkers. Daarnaast nemen de uitgaven aan gespecialiseerde bedrijven toe. We blijven jaarlijks onze werkwijze hierin evalueren en volgen nauwlettend innovaties in de markt en de resultaten van pilot elders in het land. Ook is een

samenwerking aangegaan met gemeenten in de regio en met de Provincie om kennis en krachten te bundelen. Dit zetten we zo door in 2021.

Het achterstallig beheer van onze bermen en sloten hebben we de afgelopen jaren weggewerkt. De afronding heeft in 2020 plaatsgevonden. In 2021 zal het weer overgang tot het 'normale' reguliere beheer en herstellen we bermen die plaatselijk problemen veroorzaken.

Via het MJIP hopen we in 2021 enkele grote boomvervangingsprojecten te kunnen realiseren in het buitengebied, zoals de Van Doorninckweg en de Brabantse Wagen.

Landschapsontwikkelingsplan (LOP)

Het LOP kent een looptijd van 15 jaar. Het uitvoeringsprogramma van het LOP is gestart met het PMJP en dit programma is gestopt in 2013. De groene-dienstenregeling heeft een vervolg gekregen tot 2016. De uitvoering van de groene en blauwe diensten is opgedragen aan de Stichting Kostbaar Salland (SKS) en zij zijn actief op zoek naar nieuwe financieringsbronnen, buiten de provincie en gemeenten om.

De Provincie Overijssel wil middels een 5 tal pilots een doorstart maken met de regeling groene en blauwe diensten. Wij werken daarin samen met Raalte en Deventer. Het is de SKS gelukt om 1 van pilots te mogen draaien met Salland. Een van de onderdelen van de pilot is in Olst-Wijhe de plannen van de omgeving Olst-Zuid. De plannen zijn eind 2019-2020 afgerond om in 2021 te gaan starten met de uitvoering.

Programma klimaatadaptatie

Er is afgelopen jaar gewerkt aan het project klimaatadaptatie Olst-Wijhe. Als eerste stap zijn de risico's en kansen m.b.t. klimaatgevolgen en klimaatadaptie in de gemeente in beeld gebracht. Dit heeft geleid tot een uitvoeringsprogramma. Uitvoering is afhankelijk van het beschikbaar komen van uitvoeringsbudget.

RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN OMGEVING

Structuurvisie Olst-Wijhe

In december 2017 is de Structuurvisie Olst-Wijhe vastgesteld. Uitgangspunt is dat samen met bewoners, organisaties en ondernemers wordt gewerkt aan de leefkwaliteit met zorg voor elkaar en goede bereikbare voorzieningen en ontmoetingsplekken in de dorpen, buurtschappen en op het platteland. Daarbij wordt ingezet op het duurzaam vormgeven van nieuwe ontwikkelingen en het bieden van ruimte voor initiatief en innovatie. Aan de realisatie van de Structuurvisie is een Uitvoeringsprogramma gekoppeld. Een aantal items uit dat kader zijn:

- Aanpak verkeersstructuur Olst; In de Structuurvisie is voor Olst het principe "Scheiden en Spreiden" opgenomen. Dit principe is in 2018 en 2019 verder uitgewerkt naar realiseerbare oplossingen. Het gaat als eerste om de herinrichting van de Jan Hooglandstraat, realisatie in 2020. Daarbij is ook het pad tussen de Stationsweg en de Joke Smitlaan meegenomen, dat inmiddels gerealiseerd is. Ten tweede gaat het om de realisatie van twee fietsvoetgangerstunnels. De eerste bij de Ter Stegestraat, waar de voorbereiding loopt voor de bouw in 2021/2022. De besluitvorming over de tweede tunnel bij de Roodborst moet nog definitief plaatsvinden afhankelijk van het gebruik en de effecten van de tunnel in de Ter Stegestraat en het beschikbaar stellen van budget. Ook zal er een calamiteitenroute van de Enkweg, parallel aan de spoorlijn naar Averbergen worden aangelegd. De realisatie van deze route is voorzien in 2020.
- Integrale aanpak IJsselfront, mede in relatie tot het Hoogwaterbeschermingsprogramma: in 2020 ligt de focus op de uitwerking van de meekoppelkansen in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Momenteel worden de plannen verder uitgewerkt, zodat bij de kadernota 2022-2025 hierover kan worden besloten. Indien hiervoor geen middelen beschikbaar komen zal deze uitwerking niet plaatsvinden. Daarnaast zal de ambitie van de integrale aanpak IJsselfront concreet worden bepaald.

- Ruimtelijke visie zon en energie: in het najaar van 2020 wordt de Ruimtelijke visie zon en wind ter besluitvorming voorgelegd. De visie vormt het kader voor zowel ruimtelijke aspecten als participatie voor de ontwikkelingen van duurzame energieopwek op basis van wind en zon. Bij het onderdeel Duurzaamheid en Milieubeheer (zie verder op in deze begroting) wordt daar verder op ingegaan.
- Klimaatadaptatie: In het voorjaar van 2020 is het plan van aanpak en de bijbehorende routekaart vastgesteld, waarin een ambitieniveau wordt bepaald en een doorvertaling wordt gemaakt naar organisatie en financiën. Na de zomer van 2020 is gestart met de uitvoering van het plan dat zal doorlopen in 2021. Het doel is om het thema klimaatadaptatie structureel in te bedden in onze organisatie, mits hiervoor financiële middelen worden vrijgemaakt.

Projecten in het kader van grondexploitaties

Voor de projecten in het kader van grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Hieronder is een aantal specifieke projecten uitgelicht.

Gebiedsontwikkeling Noordmanshoek

Een initiatiefgroep, Stichting De Noordmanshoek, is bezig met het opstellen van een plan voor een duurzame invulling van het gebied Noordmanshoek. Uw raad heeft hen deze ruimte gegeven door het meegeven van een drietal kaders: duurzame invulling, draagvlak onder de Wijhese bevolking en het moet jaarlijks € 45.000,- opleveren. Daarnaast is eind 2018 raadsbreed de motie aangenomen om vooruitlopend op de businesscase voor het gehele gebied aan de slag te gaan met de uitvoering van het zonnepark op een deel van het terrein, dit specifiek voor SDE aanvraag voor oktober 2019. Deze is inmiddels gehonoreerd. Aan de hand van de gestelde kaders wordt een voorstel voor verdere invulling van het gebied nader uitgewerkt. Verwachting is dat eind 2020 het plan hiervoor bij de gemeente wordt ingediend. Begin 2021 zal naar verwachting de bestuurlijke besluitvorming hierover plaatsvinden. Ook is de verwachting dat begin 2021 gestart wordt met de daadwerkelijke realisatie van het zonnepark.

Olstergaard

Eind 2019 stelde uw raad het ontwikkelingsplan Olstergaard en bijbehorende grondexploitatie vast. Het is de ambitie om een natuurinclusieve en circulaire woonwijk te ontwikkelen ten zuiden van Zonnekamp Oost met maximaal 80 woningen, waarvan SallandWonen 14 woningen bouwt. Toekomstige bewoners denken en doen zeer actief mee. Het bestemmingsplan stelde uw raad op in augustus 2020 vast. Door de perikelen rondom stikstof is de verkoop van kavels een klein half jaar uitgesteld van maart 2020 naar september/oktober 2020. Met een strakke planning wordt verwacht dat voor de zomer van 2021 de eerste woningen worden gebouwd.

Olst, mooier aan de IJssel.

De 1e fase van Olst mooier aan de IJssel is in 2020 afgerond en verantwoord naar de provincie. Het jaar 2020/2021 staat verder in het teken van de ontwikkeling en uitvoering van de tweede fase van Olst mooier aan de IJssel. Deze tweede fase wordt samen met het onderhoud van de N337 en de realisatie van de rotonde bij de Meente uitgevoerd. De fietsverbinding van de Veerweg naar het centrum wordt verbeterd, Plaatselijk Belang Olst, de ondernemers en bewoners zijn ook bij deze fase nauw betrokken. Uw raad heeft hiervoor in 2020 middelen beschikbaar gesteld. Ook is er een subsidie van de provincie beschikbaar gesteld. Belangrijk voor de verdere uitvoering van dit project is de oplevering van het Olasfa-terrein en de verwerving van de benodigde gronden voor de rotonde bij De Meente. Als gemeente pakken we dit project op, omdat de provincie Overijssel als bevoegd gezag hiervoor een belangrijke gesprekspartner is.

Vorbereiding op de invoering van de Omgevingswet

In 2017 is gestart met de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet. Na een tijdelijke versobering van werkzaamheden, in verband met personele ontwikkelingen, is het

implementatietraject in 2019 geïntensiveerd. Dit aan de hand van het programmaplan transformatie ruimtelijk domein, waarin de concrete uitvoeringsprojecten zijn benoemd. Een belangrijk traject in de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet is het opstellen van het omgevingsplan dorpen en buurtschappen. Daarnaast wordt gewerkt aan de herinrichting van werkprocessen, aan de benodigde aanpassingen in de informatiearchitectuur en is er aandacht voor opleiding en ontwikkeling van medewerkers. Personele ontwikkelingen hebben ook in 2019 en de eerste helft van 2020 geleid tot vertraging op een aantal uitvoeringsprojecten. Desondanks zijn verschillende stappen gezet en resultaten behaald (o.a. vaststellen nota van uitgangspunten voor het omgevingsplan). De komende periode wordt ingezet op een tijdige voorbereiding op de inwerkingtreding van de wet per 1 januari 2022. De focus ligt daarbij op de minimaal benodigde werkzaamheden.

Actualisatie van bestemmingsplannen en anticiperen op de Omgevingswet

De verplichting om iedere tien jaar bestemmingsplannen te actualiseren is komen te vervallen. In plaats daarvan wordt de komende jaren toegewerkt naar een Omgevingsplan. Eerste stap in die transitie is het maken van een omgevingsplan voor alle dorpen en buurtschappen. Begin 2020 is een Nota van uitgangspunten vastgesteld, waarin de beleids- en procesmatige uitgangspunten voor dit omgevingsplan zijn opgenomen. Bedoeling is een omgevingsplan te maken, waarin alleen geregeld wordt wat echt nodig is en dat toegankelijk en begrijpelijk is voor inwoners, ontwikkelaars en plantoetsers. Het planvormingstraject is nu in voorbereiding en zal naar verwachting in 2021 worden gestart.

Vitaal platteland

De Kracht van Salland

De Kracht van Salland is een hecht en succesvol netwerk van inwoners, organisaties en overheden. In het netwerk worden kennis, informatie en ideeën ingebracht en gedeeld. Het is een broedplaats waar ideeën worden omgezet in goede projecten. Lokale kracht, integrale aanpak, kennisoverdracht en het leggen van verbindingen staan centraal. De Kracht van Salland omvat de gemeenten Deventer, Raalte en Olst-Wijhe. De overheden faciliteren en stimuleren waar nodig. Belangrijke pijlers zijn LEADER, Salland Deal en de Salland Cafés. De Salland Cafés gaan altijd over actuele thema's. Ook in 2021 zullen weer circa vier Salland Cafés (fysiek en/of digitaal) georganiseerd worden, waarbij het bevorderen van niet alledaagse cross-overs tussen mensen, sectoren en gebieden zeker de aandacht zal krijgen om het functioneren van de netwerken en innovaties aan te jagen.

Salland Deal

Binnen Salland Deal werken meerdere organisaties aan een vitale landbouwstructuur, een natuurlijk cultuurlandschap en een gezond watersysteem. De diverse projecten van de deelnemers aan Salland Deal hebben voortgang. Nieuwe projecten worden hier besproken en uitgewisseld en ontwikkelingen worden samen opgepakt indien passend. Een voorbeeld van zo'n nieuwe ontwikkeling in dit verband is de pilot Dairyland Stewardship Council (DSC). DSC is een innovatienetwerk voor de melkveehouderijsector. De centrale vraag hierin is: Hoe kunnen we er voor zorgen dat natuur- en landschapsbeheer door melkveehouders echt lonend wordt? Er wordt een pilot gestart in noordelijk Salland om dit idee verder uit te werken.

Salland Deal is in 2018 gestart met het maken van een nieuwe visie. Dat traject is in 2019 onder andere omgezet in het ontwikkelen van een New Deal tussen boer en maatschappij. Dat traject is in 2020 afgerond en krijgt een vervolg bij de gebiedsgerichte aanpak. Daarbij worden korte lijnen onderhouden met de ontwikkelingen binnen de drie betrokken gemeenten qua omgevingsvisie, energievisie, regionale stikstofaanpak en andere plannen.

Het platteland is in beweging. Ondernemers staan voor moeilijke keuzes en steeds meer maatregelen. Ook is de maatschappelijke druk vanuit de samenleving rondom dierwelzijn, milieumaatregelen en transparantie steeds groter. Financieel kent de agrarische sector pieken en dalen. Er is geen constante meer qua inkomsten.

Dat geeft onzekerheid voor de ondernemers. Vanuit diverse instanties, waaronder LTO en erfbetreders komen er steeds meer signalen dat er meer niet zichtbare armoede op het platteland heerst. Er zijn vooralsnog geen harde gegevens hieromtrent bekend. Vanaf medio 2019 tot en met 2021 zijn er voor Salland twee ervencoaches aangesteld door de provincie Overijssel. De partijen binnen Salland Deal zijn van mening dat inzet van deze ervencoaches op onder andere kavelruil, bedrijfsopvolging en -staking van structureel belang is en blijft voor een efficiënte bedrijfsvoering. Die aanpak biedt bovendien ook kansen voor brede gebiedsontwikkeling, waarbij doelstellingen vanuit natuur, landschap en water kunnen worden gekoppeld. De brede functie van ervencoach voor plattelandsbewoners/grondeigenaren zal ook specifiek ingezet kunnen worden op het onderwerp stil leed/armoede. De ervencoach heeft zo een brede, generalistische functie in het gebied. De combi tussen kavelruil en verwijzer/procesbegeleider is ideaal voor meerdere thema's. Dat geeft ingang bij ondernemers en bewoners. Zo kunnen ook onderwerpen rondom de vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen worden aangekaart bij ondernemers en bewoners van het buitengebied.

Leader

Leader is één van de deelprogramma's van De Kracht van Salland. Eind 2015 is Salland opnieuw geselecteerd als "Leadergebied". Dat betekent dat we in Salland gebruik kunnen maken van de Europese Leadergelden voor plattelandsontwikkeling. De Lokale Actie Groep (LAG) is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Leaderprogramma. In de LAG zitten Sallandse bewoners, zelfstandigen en afgevaardigden van organisaties als LTO, het Salland Marketing, Plaatselijk Belangen, het Waterschap en de drie gemeenten.

Doorlopend kunnen projectideeën worden ingediend bij de LAG Leader De Kracht van Salland. De leden van de LAG kijken of deze projecten Leaderwaardig zijn en brengen advies uit of de aanvrager het project kan indienen bij het RVO. Het gaat bij LEADER om integrale projecten vanuit de samenleving op gebied van regionale en duurzame voedselproductie, duurzaam bodembeheer, toerisme in Salland, zorg, arbeidsparticipatie, leefbaarheid in dorpen en wijken, buitenschoolse activiteiten en werkervaring voor jongeren, educatie, sport, bewegen en gezondheid. Projecten in uitvoering binnen onze gemeente zijn: Van Hier en Van Daar, Dorpshuis Herxen 2.0, Salland Boert en Eet Bewust, Stichting Doorpakken Salland, StageregioSalland.nl, OZO Verbindzorg Jeugd, Platform Techniek Salland Next Level, De Slinger van Salland en Dorpshuis De Bongerd. Ook zijn er voldoende nieuwe projecten in de pijplijn voor 2021 en verder. Voorbereidingen van het nieuwe Leaderprogramma in een opvolgende periode zijn inmiddels van start gegaan.

Leegstand agrarische gebouwen

De Provincie heeft een verkenning uitgewerkt in 2019 en gepresenteerd aan de gemeenten. Hieruit blijkt dat het thema vrijkomende agrarische bebouwing een taai vraagstuk is, omdat er verschillende actoren van belang zijn. Een oplossing voor de een is juist een probleem voor de ander. Uit deze verkenning is naar voren gekomen dat de inschatting is dat onze gemeente in de middenmoot zit qua stoppende boerenbedrijven in de toekomst. Binnen het beleid dat we hebben (bestemmingsplan, Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving) zijn veel mogelijkheden om een oplossing te bieden voor vrijkomende agrarische bebouwing. Afgelopen jaren zijn veel KGO-procedures doorlopen en dit zien we terug in het buitengebied. We merken dat de initiatieven steeds meer nieuwe elementen in zich hebben waar niet altijd een kader voor is en functieveranderingen in het buitengebied met zich mee brengt. Om meer inzicht te krijgen in de veranderingen in het buitengebied hebben we een afstudeerder de opdracht gegeven om alle KGO-plannen van de afgelopen jaren in beeld te brengen en te visualiseren op kaart. Op basis daarvan kunnen we analyseren of we nieuwe kaders nodig hebben en hoe de ontwikkelingen zich verhouden tot andere claims in het buitengebied (grootschalige energieopwekking, recreatie en toerisme, landbouw, natuur enz.). De oplossingsrichtingen zullen uiteindelijk de bouwstenen worden voor de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

Glasvezel Buitengebied

Een aansluiting op glasvezel vergroot de economische kansen voor ons bedrijfsleven en de gebruiksmogelijkheden van datadiensten voor onze inwoners. In 2016 is er een convenant gesloten

met CIF (nu 2020 overgenomen door Deltafiber), waarin is afgesproken onder welke voorwaarden de gemeente meewerkt aan de realisatie van glasvezel in het buitengebied.

In 2017 en 2018 is CIF gestart met de realisatie van glasvezel in het buitengebied. In 2019 is het gebied Salland Zuid afgerond. In 2019 is gestart met de aanleg in deelgebied Noordoost Veluwe. Daarmee was de verwachting dat in 2020 ook het buitengebied van Welsum en Marle wordt aangesloten op glasvezel. Deltafiber heeft helaas nog geen akkoord bereikt met het Waterschap over ligging in de dijk en/of met particuliere grondeigenaren over ligging in particuliere gronden. De verwachting en inzet van alle partijen is om iedereen aan te sluiten. Mogelijk kunnen een aantal woningen niet worden aangesloten. Er is vertraging, in 2020 zal niet worden aangesloten. De verwachting is dat de adressen in 2021 worden aangesloten en daarmee het project afgerond.

Hoogwaterbeschermingsprogramma en integrale aanpak IJsselfront

In 2019 is door het Algemeen Bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta het voorkeursalternatief voor de dijkversterking Zwolle-Olst vastgesteld, inclusief de meekoppelkansen die in de verkenningsfase zijn onderzocht en geselecteerd. In 2020-2022 wordt gewerkt aan de planuitwerkingsfase. Daarbij wordt het voorkeursalternatief verder uitgewerkt en wordt in beeld gebracht welke vergunningen en procedures nodig zijn om uiteindelijk tot realisatie te kunnen komen. De meekoppelkansen worden verder uitgewerkt, op voorwaarde dat er gelden beschikbaar worden gesteld om deze uitwerking goed in te kunnen vullen. Zonder toereikend budget, zullen we moeten stoppen met de uitwerking van de meekoppelkansen.

Daarnaast zien wij kansen en voordelen om in samenspraak met andere partners te werken aan een meer programmatische en integrale aanpak van het IJsselfront. Daar kan een uitvoeringsagenda aan worden gekoppeld met lopende zaken als 'Olst, mooier aan de IJssel', ontwikkeling project Kaderrichtlijn Water bij Wijhe (inclusief wens Rivierpark Wijhe). Belangrijk is wel dat alle (overheids)partners participeren. Daarbij zetten we in op het duurzaam beleven van de IJssel en de uiterwaarden.

Cultuurhistorische Waardenkaart

Als gemeente streven we naar behoud van onze cultuurhistorische waarden. Via onze bestemmingsplannen en gemeentelijke monumentenlijst geven we daaraan invulling. In het licht van de nieuwe Omgevingswet willen we scherper benoemen welke cultuurhistorische waarden we willen behouden en op welke manier we dat willen bevorderen. Het vaststellen van een cultuurhistorische waardenkaart is daarvoor een belangrijk middel. In 2019 is daarvoor een startnotitie vastgesteld. In 2021 gaan we concreet aan de slag met het opzetten van een projectorganisatie en het inschakelen van een extern bureau om de waardenkaart te ontwikkelen. Bij het opstellen van de cultuurhistorische waardenkaart wordt ook de samenleving betrokken. De wijze waarop gaan we nog nader bepalen. Voor dit project is eenmalig uitvoeringsbudget beschikbaar.

WONEN

Woonvisie 2016-2020 en Uitvoeringsagenda

In het Collegeuitvoeringsprogramma hebben wij het belang van een nieuwe, dan wel een geactualiseerde, Woonvisie gemeld. Mede in relatie tot een participatieve aanpak vraagt dit tijdelijk extra inzet. In de Startnotitie voor de actualisatie van de Woonvisie in het najaar van 2020 worden de keuzes voor de aanpak voorgelegd aan uw raad. Inmiddels wordt er door de provincie Overijssel in samenspraak met diverse partners gewerkt aan een regionale en provinciale woonagenda. Dit geeft ook belangrijke input voor onze Woonvisie. Duidelijk is wel dat de woningmarkt in West Overijssel onder druk staat en dat woningbouw een belangrijke pijler wordt voor het regionale beleid.

De geactualiseerde woonvisie wordt in 2021 aan uw raad voorgelegd. Specifieke aandachtspunten in ons woonbeleid zijn.

- Doelgroepenbeleid: onder andere adequaat inspelen op de groeiende groep senioren en op de vraag vanuit jongeren;
- Voldoende betaalbare woningen voor de huishoudens met een lager inkomen;
- Stimulering duurzame en levensloopbestendige woningbouw ;
- Woningbouwprogrammering: we zetten in op ontwikkeling van nieuwe locaties (inbreiding en uitbreiding) en op diversiteit in het aanbod van woningen. Voor centrumlocaties hebben we extra aandacht voor de groeiende groep senioren.

Woningbouw

De realisatie van woningen verloopt goed. In 2020 wordt flink gebouwd, met name op de grotere locaties, zoals Zonnekamp Oost en Noorder Koeslag. Tegelijkertijd blijft de vaststelling van nieuwe bestemmingsplannen in de breedte wat achter en vormt dat een risico voor de toekomstige woningbouw. Inmiddels is het plan Olstergaard vastgesteld en wordt het bestemmingsplan Aberson spoedig aan de raad voorgelegd. In Wijhe vindt onderzoek plaats naar een nieuwe uitleglocatie. Tevens gaan we aan de slag met vrijkomende schoollocaties, zoals de Tellegenschool in Wijhe. Bij nieuwbouw wordt de nadruk gelegd op levensloopbestendig, aanpasbaar en duurzaam bouwen. Daarnaast is het van belang dat er meer wordt ingezet op woningbouw voor kleinere huishoudens, zowel in de koop- als huursector. In de huursector is verder de betaalbaarheid bij nieuwbouw een belangrijk aspect.

Op grond van de regionale woningbouwprogrammering mogen wij de komende jaren ongeveer 50 woningen per jaar realiseren. De realisatie van harde plancapaciteit creëert ook weer ruimte voor de toevoeging van nieuwe harde plancapaciteit.

Prestatieafspraken met SallandWonen

Eind 2020 worden de nieuwe prestatieafspraken met SallandWonen vastgesteld. Belangrijke zaken die op basis daarvan naar verwachting in 2021 opgepakt worden, zijn:

- Betaalbaar wonen voor alle inkomensgroepen uit de primaire doelgroep, waarbij we de totale woonlasten als uitgangspunt nemen;
- Het nader invullen van het woningbouwprogramma voor de komende jaren, zowel wat betreft de locaties als de te bedienen doelgroepen; voldoende mogelijkheden voor jongeren is een specifiek aandachtspunt;
- Gezamenlijke aanpak van wijken daar waar er door SallandWonen groot onderhoud gepland is. Voor de buurt Broekslag in Wijhe wordt eind 2020 bepaald wat de ambitie van de gezamenlijke inzet is. SallandWonen gaat in die wijk in ieder gevel aan de slag met groot onderhoud.
- Bevorderen samenwerking met verschillende partners op het gebied van wonen met zorg, zodat we de lokale behoefte scherp in beeld krijgen.

Wabo

Privatisering Bouw- en woningtoezicht

De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) is in mei jl. aangenomen. De bedoeling is dat de wet op 1 januari 2022 stapsgewijs inwerking treedt, gelijktijdig met de Omgevingswet.

De wet voorziet in nieuwe regelgeving om in gevallen dat voor bouwplannen de bouwtechnische voorschriften op een verantwoorde wijze via private toetsing en toezicht worden gerealiseerd. De gemeentelijke bemoeienis om te komen tot een vergunning heeft uitsluitend betrekking op het bestemmingsplan, de bouwverordening, eventueel welstand en veiligheid van de omgeving. Met andere woorden: de privatisering van het bouw- en woningtoezicht is in aantocht, zij het vooralsnog in een duaal stelsel met naast elkaar private en publieke taakuitoefening.

De invoering van de Wkb voor bouwen betekent een verandering in proces, werkvoorraad en inkomsten. In 2020 zou onderzoek gedaan worden naar de organisatorische en financiële gevolgen van de Wkb. Doordat de invoering een jaar is uitgesteld wordt het onderzoek in 2021 opgestart. Dit pakken we gezamenlijk op met de gemeente Raalte. Om inzicht te krijgen in de gevolgen van de

Wkb zal het komend jaar workshops worden gevolgd. Daarnaast moet de legesverordening met tarieventabel voor 2022 worden aangepast.

Uitvoeringsprogramma VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)

Voor 2021 wordt een Wabobreed Uitvoeringsprogramma opgesteld ook wel Uitvoeringsprogramma VTH genoemd, waarin zoals de naam al aangeeft ook het onderdeel toezicht en handhaving wordt opgenomen. De inhoud van het Uitvoeringsprogramma wordt, waar het gaat om taken die zijn opgedragen aan de Omgevingsdienst IJsselland (OD), met de OD afgestemd. In het kader van het Interbestuurlijk Toezicht van de provincie, zal het Uitvoeringsprogramma moeten voldoen aan de aandachtspuntenlijst voor het opstellen van het uitvoeringsprogramma en het jaarverslag VTH dat gezamenlijk met gemeenten en provincie is opgesteld.

In het eerste kwartaal van 2021 wordt u het Wabobrede-jaarverslag 2020 aangeboden. Het verslag geeft inzicht in de behaalde resultaten ten aanzien van de planning en doelstellingen die in het Uitvoeringsprogramma 2020 zijn opgenomen.

VERBONDEN PARTIJ

Omgevingsdienst IJsselland

Op 1 januari 2018 is de Omgevingsdienst IJsselland van start gegaan. De Omgevingsdienst wordt gevormd door elf gemeenten: Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Ommen, Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle. Naast deze gemeenten is de provincie Overijssel deelnemer aan de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJsselland. De Omgevingsdienst is daarmee een verbonden partij.

Het werkgebied van de Omgevingsdienst IJsselland valt samen met dat van de Veiligheidsregio en de GGD IJsselland. Op grond van het basistakenpakket Milieu heeft iedere individuele partner haar werkvoorraad (vergunningverlening en toezicht en handhaving) overgedragen aan de Omgevingsdienst.

Een klant- en oplossingsgerichte werkwijze, dat is wat de eenduidige aanpak van de Omgevingsdienst IJsselland kenmerkt. Doel is om een optimale balans aan te brengen tussen een duurzame leefomgeving en nieuwe initiatieven. Deze gedachte wordt samengevat in de belofte: "Omgevingsdienst IJsselland. Waarborgt de leefomgeving, versterkt bedrijven". Dit door het vormen van een moderne uitvoeringsorganisatie die voorop wil lopen met vernieuwende werkmethoden, actuele expertise en moderne ICT-voorzieningen.

De Omgevingsdienst IJsselland wil een hoogwaardige bijdrage leveren aan een veilige, gezonde, aantrekkelijke en duurzame omgeving om in te wonen, werken en leven. Onder het motto 'Lokale binding, regionale bundeling' combineert de Omgevingsdienst nabijheid met schaalvergroting. De verbinding van kwaliteitsverbetering en efficiencywinst komt zo binnen bereik.

De Omgevingsdienst heeft het doel om meerwaarde te creëren op het gebied van de fysieke leefomgeving en wil van toegevoegde waarde zijn voor het bedrijfsleven, de inwoners en de leefomgeving van IJsselland.

ECONOMISCHE ZAKEN

Economische agenda

Om als gemeente bewust en krachtig onze rol te vervullen is allereerst wenselijk een heldere strategische economische visie te vormen. Een visie is randvoorwaardelijk voor andere thema's. Een economische visie moet concreet maken hoe de economie van onze gemeente zich in de toekomst het beste kan ontwikkelen. Het gaat daarbij om de volle breedte van de economie, met al haar diversiteit aan sectoren. Een visie moet duidelijkheid scheppen richting bewoners, bedrijven en organisaties over wat zij van het gemeentelijke economische beleid mogen verwachten. Een visie vormt een kader waarbinnen plannen getoetst kunnen worden, initiatieven gefaciliteerd en gestimuleerd en nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Het gaat daarbij vooral om het benutten van kansen. Uiteindelijk is het de ondernemer die kansen moet pakken en verzilveren.

Als gemeente hebben we nu geen overkoepelende visie, beleid en/of programma voor economie. Wel zijn er visies waar het thema economie nadrukkelijk benoemd wordt. Tevens zijn er visies voor onderdelen/sectoren van de economie. Ter illustratie: beleidsvisie toerisme, recreatie en cultuur, structuurvisie, de detailhandelsvisie en de visie op bedrijventerreinen. Ook werken we aan projecten en processen die een economisch karakter kennen, zoals het centrumarrangement Olst-Wijhe, waar we werken een vitale en toekomstbestendige winkelkernen. Maar ook is er gewerkt aan een verscherpte visie voor de Vrijtijdseconomie van Olst-Wijhe met de werktitel 'Blauwe draad document'.

Met een economische visie willen we die verschillende economische ambities en ontwikkelingen samenbrengen tot een compact en overzichtelijk geheel. We zorgen voor een gezamenlijke economische paraplu, waar iedereen onder wil staan. We maken daarin scherpe inhoudelijke keuzes die nodig zijn om de lokale economie van onze gemeente te stimuleren en te ondersteunen. Over het ontwikkelen van een economische visie is aan uw raad inmiddels een voorstel gedaan waarover nog besluitvorming moet plaatsvinden.

Regionale Samenwerking

Regio Zwolle

Onze gemeente maakt deel uit van de Regio Zwolle, een economische topregio in Nederland. In 2009 stond onze gemeente mede aan de basis van deze regio, die inmiddels is uitgegroeid tot een samenwerkingsverband van 22 gemeenten in 4 provincies, organisaties van ondernemers en werknemers, alsmede onderwijsinstellingen. Samen met de regionale partners is een agenda opgesteld om de regio Zwolle te laten ontwikkelen tot de 4^e economische regio in Nederland. Door een professionaliseringsslag te maken en gezamenlijk te investeren kunnen met het rijk (Regio) deals worden gesloten om bovengenoemde doelstelling te realiseren. De agenda richt zich primair op mobiliteit en bereikbaarheid, Human Capital Agenda, circulaire economie en leefomgeving, met daarnaast aandacht voor cultuur, internationalisatie, klimaatadaptatie en energietransitie. Het belang van de regionale samenwerking groeit. Veel vraagstukken overstijgen de gemeentegrenzen en voor vele inwoners en ondernemers beperkt hun dagelijkse leven, leren en werken niet tot die grenzen. Voor behoud en groei van de werkgelegenheid, een optimale omgeving voor vernieuwend ondernemerschap met oog voor een goed en gezond leefklimaat, biedt de Regio Zwolle een ideale infrastructuur, waarin grensontkennend werken en elkaar iets gunnen belangrijke basisprincipes zijn.

Realisatie lokale ambities/ Human Capital Agenda

Een meer circulaire economie is een essentieel onderdeel van de duurzame ontwikkeling en ambitie van onze gemeente. Verdienmodellen veranderen en ondernemers en inwoners worden uitgedaagd hierop mee te bewegen. Samen met lokale en regionale partners willen we dit proces de komende jaren blijven versnellen. Door initiatieven te faciliteren en bedrijven en inwoners te stimuleren en verleiden om mee te gaan in deze transitie. Een grensontkennende, regionale aanpak helpt daarbij.

Eén van de belangrijkste succesfactoren voor economische groei is de aanwezigheid van voldoende en gekwalificeerde arbeidskrachten. Daarom wil ook onze gemeente via de Tafel van de Regio Zwolle meedoen met het investeren in de Human Capital Agenda. Dat doen wij samen met onder andere het onderwijs, het bedrijfsleven, vakbonden en medeoverheden, zoals de provincie Overijssel. De Human Capital Agenda richt zich op beschikbaarheid, wendbaarheid en inclusiviteit. We willen aantrekkelijk blijven voor mensen met alle opleidingsniveaus. Kansen bieden voor alle leeftijdsgroepen. Voor starters op de arbeidsmarkt, maar zeker ook voor ouderen. Om dit te bereiken doen wij, via de Regio Zwolle, mee aan de in 2020 met het Rijk gesloten Regiodeal.

Dienstverlening aan ondernemers

Ook via de Regio Zwolle (o.a. Kennispoort, Trade-Office) blijven we werken aan het verbeteren van het vestigingsklimaat. Onder meer door het bieden van een goede dienstverlening aan

ondernemers. In Olst-Wijhe hebben we speciale aandacht voor starters, ondernemers in retail/vrijtijdseconomie en agrarische ondernemers.

CleanTech Regio (CTR)

Naast het versterken en verdiepen van de samenwerking binnen de Regio Zwolle onderhouden we, mede vanwege onze geografische ligging, ook (ver-)binding met de CleanTech Regio (een samenwerkingsverband van ondernemers, onderwijs/onderzoek en overheden in de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen). Ook deze Regio heeft een vernieuwde Agenda opgesteld. Als agendalid blijven wij zo nodig mogelijkheden verkennen in hoeverre lokale ambities in samenwerking met de CTR kunnen worden gerealiseerd.

Detailhandelsvisie

In 2021 zal in overleg met de beide betrokken ondernemersverenigingen en de beide centrummanagers, de speerpuntenlijst worden geactualiseerd. Onder meer door de coronacrisis is dit uitgesteld. Ook zal, in nauwe samenwerking met dezelfde partijen en de provincie Overijssel in 2021 verdere uitvoering worden gegeven aan het centrumarrangement. Voor zo'n arrangement zijn provinciale middelen gereserveerd, waardoor de ambities uit de Detailhandelsvisie en de in 2017 gesloten Retaildeal sneller binnen bereik kunnen komen. Verwezen wordt naar de passage over het Centrumarrangement Olst-Wijhe hierna.

Ondersteuning ondernemers(-organisaties)

Zowel bestaande als opstartende ondernemers(-organisaties) moeten gefaciliteerd worden zodat zij hun ondernemingen kunnen laten bloeien. De Vitaliteitsagenda Olst-Wijhe is een voorbeeld van zo'n netwerksamenwerking in opbouw. Meer bundeling van en interactie tussen het (georganiseerde) lokale bedrijfsleven is op zijn plaats in Olst-Wijhe. Daarom zijn wij ook in 2021 bereid om deze netwerken te ondersteunen in tijd en middelen.

Bedrijventerreinen

De West Overijsselse gemeenten en de provincie Overijssel hebben in 2017 onderlinge afspraken gemaakt over het programmeren van bedrijventerreinen in West Overijssel, omdat zij constateerden dat het voor het versterken van de economie van West Overijssel belangrijk is om vraag en aanbod van bedrijventerreinen in balans te hebben.

Deze afspraken zijn geactualiseerd middels een nieuwe regionale vraagraming voor de periode 2019-2030. Er is overeenstemming bereikt over het in balans brengen van vraag en aanbod van bedrijventerreinen daar waar het overaanbod zachte plannen in de weg zit. Met deze afspraken wordt toegewerkt naar een programmering die ten dienste staat van het versterken van de regionale economie. Er wordt met deze afspraken maximaal ingezet op ruimte voor economische groei en voor groei op de kwalitatief beste locaties. Deze afspraken zijn vastgelegd in het document "Afspraken Regionale Bedrijventerreinen Programmering West Overijssel 2019-2022".

De lokale vraag naar werklocaties trekt aan, ook ondanks de coronacrisis. Enerzijds komt dit door de conjuncturele omstandigheden. Anderzijds doordat we meer aan acquisitie en accountmanagement doen richting ondernemers. Het Plan van Aanpak zal in 2021 nog volop in uitvoering zijn om het versnelde uitgiftescenario te kunnen realiseren. Uw raad heeft in maart 2020 ingestemd met het openen van de grondexploitatie de Meente Noord.

VRIJETIJDSECONOMIE

Vrijtijdseconomie en Cultuur

De beleidsvisie Recreatie, Toerisme en Cultuur 2015-2020 was een visie op hoofdlijnen. Er was geen sprake van dichtgetimmerde kaders of een concreet uitvoeringsprogramma.

Door het creëren van een programma economie ontstaat er een overkoepelend en integraal beleid op economie waar de vrijetijdseconomie een nadrukkelijk en belangrijk onderdeel van is.

Afgelopen twee jaren is een aantal stappen gezet om met ondernemers en stakeholders te spreken over het vrijetijdsmerk Olst-Wijhe (d.w.z. toerisme, recreatie en cultuur) onder de werktitel 'blauwe draad document'. Deze kan worden opgenomen in de economische visie, waarover nog besluitvorming moet plaatsvinden. Ook is in 2019 een vitaliteitsagenda ontwikkeld met Be Bright, waarin de sterke vrijetijdseconomie een nadrukkelijk thema is. Tijdens de bijeenkomsten van de vitaliteitsagenda ontstond het idee voor een paraplu voor de (vrijetijds)economie in Olst-Wijhe. Deze paraplu kan gezien worden als een vervolg en verdieping op het Salland Kompas voor Olst-Wijhe.

Geconcludeerd is dat een kapstok voor de verdere ontwikkeling van de vrijetijdseconomie Olst-Wijhe nodig is. De kapstok dient als houvast voor alle betrokkenen bij de verdere ontwikkeling:

- Productontwikkeling
Ambitie is om met elkaar onderscheidende producten en arrangementen te ontwikkelen, passend bij het DNA van Olst-Wijhe.
- Promotie/branding
Eenduidige en herkenbare presentatie van de organisaties verbonden in de Vrijetijdseconomie van Olst-Wijhe, zodat recreanten en toeristen onze gemeente aandoen. Hierbij wordt aangesloten bij de slogan "Hier Stroomt.....".

Voor de internationale branding wordt meegelift op de campagnes van Hanzesteden, VisitOost en Salland. Er dient goed nagedacht te worden over een passende doorvertaling van de ambitie van Olst-Wijhe binnen deze campagnes.

Salland Marketing - Salland Kompas

Salland Marketing is de organisatie die voor de gemeenten Rijssen-Holtten, Hellendoorn, Deventer, Olst-Wijhe en Raalte het toeristische 'A-merk Salland' promotioneel in de markt zet. Er is een strategische agenda voor heel Salland voor de periode 2019-2022.

Vanuit het kompas is nadrukkelijk de aansluiting gezocht bij de programmalijnen van het Uitvoeringsprogramma 2016-2020 en 2020-2024 van Gastvrij Overijssel. Ook zoeken we de versterking met het Sallandse Heuvelrug programma, Hanzesteden langs de IJssel, Deventer en VisitOost. Uitgangspunt is dat het totaal meer moet zijn dan de som der delen! In het Salland Kompas 2019-2022 staat beschreven wat alle betrokken partijen toeristisch en recreatief gezien in en met Salland willen bereiken. Het merk Salland is geduid, we hebben focus aangebracht in de belofte en productontwikkeling van Salland. Daarbij is duidelijk wat we te bieden hebben en voor wie. Maar ook wat we nog graag willen ontwikkelen en welke activiteiten en partijen daarbij nodig zijn.

Het Kompas is geen op zichzelf staand document. Het is in samenspraak ontstaan en moet verder vorm krijgen en gevormd worden door de betrokken gemeenten, ondernemers en overige stakeholders. Die wens is er ook, dus er is sprake van een breed en sterk draagvlak. Salland Marketing treedt in de uitvoering graag op als regisseur en is de aanjager van de marketingcommunicatie.

Mobilisatie IJssellinie

De IJssellinie, de verdedigingslinie van West Europa ten tijde van de Koude Oorlog, is een uniek stuk militair erfgoed in de gemeente Olst-Wijhe. Het is belangrijk om dit te bewaren en het bezoekers te laten beleven. Met financiering van de provincie Overijssel, de Stichting IJssellinie, de Stichting IJssellandschap en onze gemeente is er een totaal bedrag voor dit project beschikbaar van bijna € 145.000. Dit bedrag wordt in 2019, 2020 en 1e helft 2021 ingezet om de educatieve-, recreatieve-, cultuur-historische- en sportieve functie van de IJssellinie te versterken.

Er wordt zowel op lokaal als nationaal niveau samenwerking gezocht om meer inwoners, scholieren en recreanten kennis te laten nemen van dit unieke verleden in Olst-Wijhe.

Regiegroep + Verbindingsgroep IJssel

De IJsselvallei heeft veel kwaliteiten en potentie in de combinatie van landschap, natuur, water, cultuur en erfgoed. Vanuit recreatief-toeristisch perspectief ligt de focus voor dit gebied, tot nu toe, op de Hanzesteden, met hun sterke cultuurhistorische identiteit. Of de IJsselvallei wordt als onderdeel betrokken in de promotie van Achterhoek, Liemers, Salland, Veluwe en IJsseldelta. Dit

doet volgens bewoners én bezoekers te weinig recht aan de beleving van de IJsselvallei als geheel. Voor de 'kenners' heeft de IJsselvallei een zodanige sterke uitstraling, dat het van belang is om het gebied meer in samenhang mét de Hanzesteden te ontwikkelen, waarbij de IJssel als drager fungeert.

De IJsselvallei vormt tevens een aantrekkelijke verbindende schakel tussen de regio's Achterhoek, Liemers, Salland, Veluwe en IJsseldelta én tussen de Nationale Parken De Hoge Veluwe, De Sallandse Heuvelrug, Veluwezoom en Weerribben-Wieden. Daarmee is de reikwijdte van de IJsselvallei veel groter dan het gebied zelf. Insteek is om in de aankomende jaren passende producten te ontwikkelen en bij ruimtelijke ontwikkelingen meerwaarde toe te voegen, door de identiteit van de IJsselvallei beter zichtbaar en beleefbaar te maken. Nodig om de aanwezige waarden verder te versterken en het gebied ook op langere termijn aantrekkelijk te houden om te wonen, te werken en te recreëren. Er wordt getracht om ook nauw samen te werken met de provincie Overijssel en Gelderland. De verbindingsgroep IJssel (toenmalige regiegroep IJssel & IJsselvallei) gaat met name over het stuk IJssel tussen Zwolle en Deventer.

De Regiegroep VTE IJssel & IJsselvallei heeft de gehele IJsselvallei in beeld. Gezien de samenstelling van de Regiegroep is de focus van de verbindingsgroep IJssel gericht op subregio Zutphen-Zwolle. De verbindingsgroep bestaat uit vertegenwoordigers van Wij zijn Heerde, Stichting IJsselhoeven, Stichting IJssellandschap, Staatsbosbeheer, Salland Marketing, Gemeente Olst-Wijhe, Gemeente Deventer, Gemeente Heerde en Gemeente Voorst. Provincie Gelderland en Provincie Overijssel zijn óók betrokken, zowel betrokken via het beleidsveld Vrijtijdseconomie als Water. Daarnaast zijn Gemeente Epe en Hanzesteden Marketing aangesloten als agendaleden. De coördinatie van de verbindingsgroep ligt in deze fase bij Salland Marketing. Getracht wordt om een programma op te stellen voor het IJsselgebied Zutphen – Zwolle met concrete toeristische/recreatieve doelen met daaraan gekoppeld projecten/ processen.

Platform Vrijtijdseconomie Olst-Wijhe

Gezamenlijkheid is een randvoorwaarde voor succes. De gemeente haakt daarom aan bij bestaande lokale en regionale netwerkorganisaties. De komst van een integraal platform vrijtijdseconomie heeft er toe geleid dat kennis, (project)ideeën en ervaringen ook op wat grotere schaal worden gedeeld en activiteiten gezamenlijk worden opgepakt. Zowel in de Detailhandelsvisie 2015-2020 als in de beleidsvisie Recreatie, Toerisme en Cultuur 2015-2020 wordt dit onderschreven. Tijdens de platformavonden eind 2019 stond het bepalen en kiezen van DNA en focus in de vrijtijdseconomie van Olst-Wijhe centraal. Ook tijdens de Vitaliteitsagenda bijeenkomsten (initiatief Rabobank) en Dorpsarrangementworkshops (Stadsbeweging provincie Overijssel) is het belang onderstreept van een gezamenlijke focus en DNA. Wij werken samen met ondernemers, ondernemersverenigingen, centrummanagers en maatschappelijke organisaties aan een inhoudelijke invulling van het platform. Het platform Vrijtijdseconomie komt bijeen wanneer er relevante thema's/ ontwikkelingen zijn op het gebied van Vrijtijdseconomie en cultuur in Olst-Wijhe. Door deze werkwijze is het platform nuttig gebleken. Afhankelijk van het thema/ de ontwikkeling kan het platform in wisselende samenstelling opereren.

Centrumarrangement Olst-Wijhe

De provincie Overijssel biedt gemeenten in Overijssel de mogelijkheid om een centrumarrangement af te sluiten. Dit arrangement is bedoeld om de winkelgebieden van Olst en Wijhe te versterken. Ondernemersverenigingen GO van Olst en Gastvrij Wijhe van Wijhe, de provincie Overijssel en wij hechten grote waarde aan het gezamenlijk optrekken met het oog op het vitaliseren van de kernwinkelgebieden van Olst en Wijhe. Voor beide dorpen is het van levensbelang om met een integraal plan de attractiviteit van de kernen te verhogen wat de toeloop naar de kernwinkelgebieden zal vergroten. Een impuls hierop in een groter verband helpt de leegstand in het winkelbestand te verkleinen en de levensvatbaarheid van de bestaande winkels te vergroten, wat de attractiviteit op haar beurt weer zal verhogen.

In 2019 en 2020 is reeds een (crisis)centrumarrangement afgesloten door onze gemeente met de Provincie. Hieruit is de 'Hier stroomt de liefde' voortgekomen. Het doel is aandacht voor lokale

ondernemers en voor producten van dichtbij. Want juist nu, in deze coronatijd, is winkelen om de hoek naast heel gemakkelijk vooral ook goed en hard nodig. Ook in 2021 hopen wij hierop verder voort te borduren.

Routenetwerken Salland

Vanaf 1 januari 2019 is Routenetwerken Salland de samenwerkingsvorm waarin het fiets- en wandelnetwerk in Salland worden beheerd en doorontwikkeld. Routenetwerken Salland beheert deze routenetwerken in de gemeenten Deventer, Olst-Wijhe en Raalte. Het eerste periode van Routenetwerken Salland stond in het teken van de overgang van de Recreatiegemeenschap Salland (RGS) naar de nieuwe samenwerkingsvorm. Nu de vereffening van de RGS is afgerond, kan Routenetwerken Salland zich volledig richten op de taken, zoals omschreven in de samenwerkingsovereenkomst van de drie gemeenten. Met name het digitale gegevensbeheer en informatievoorziening zal veel inzet vergen. Door dit als routebureaus in Overijssel gezamenlijk op te pakken kan daarmee een unieke, vooruitstrevende positie in Nederland worden verworven. Dit past ook bij de ambitie van de provincie Overijssel om een vijf sterren fiets- en wandelprovincie te zijn.

DUURZAAMHEID EN MILIEUBEHEER

Nieuwe Duurzaamheidsvisie

In 2010 is de Duurzaamheidsvisie 2010-2020 door uw raad vastgesteld. De visie loopt tot 2020. Voor 2021 en verder wordt geen nieuwe duurzaamheidsvisie vastgesteld. Het Klimaatakkoord vormt de leidraad, waarop we het Duurzaamheidsprogramma voor Olst-Wijhe vorm geven. De opgaven zullen in de vorm van een Programmatische aanpak worden ingevuld. In 2021 zullen we een **Programma Duurzaamheid voor de komende 10 jaar opstellen** (2030) met daaronder jaarlijks een uitvoeringsprogramma. Naast het Klimaatakkoord zal ook de Ruimtelijke visie duurzame energieopwek de basis vormen voor het programma. Deze werkzaamheden, maar ook de onderstaande zijn onder voorbehoud van de besluitvorming over het beschikbaar komen van extra budget tijdens de begrotingsbehandeling.

Het duurzaamheidsbeleid kent twee sporen: het verduurzamen en het besparen van energie. Voor het laatste spoor zal in 2021 een **Energiebesparingsplan worden opgesteld**. Onderdeel van het energiebesparingsplan is het Energieloket 3.0. Samen met de provincie zal het loket vernieuwd worden om tot betere resultaten te leiden.

Naast het bovenstaande zullen we in 2021 en verder uitvoering geven aan de volgende opgaven:

- Het verder ontwikkelen en realiseren van duurzame energiebronnen, waarmee we vooralsnog inzetten op grootschalige energieproductie met zon en wind. Ook de ontwikkeling van andere bronnen van duurzame opwek zullen we blijven volgen en waar mogelijk faciliteren om in te zetten. Randvoorwaarden, zoals het coöperatieve energiebedrijf, de Energiecoöperatie etc. verder helpen. Dit doen we niet alleen op lokaal niveau maar ook op regionaal niveau met de partners binnen de RES (Regionale Energie Strategie). De kaders voor ontwikkeling en realisatie van duurzame energiebronnen (wind en zon) zijn vastgelegd in de ruimtelijke visie wind en zon.
- Intensiveren van de energiecontroles bij bedrijven. Samen met de Omgevingsdienst IJsselland wordt energietoezicht bij bedrijven geïntensiveerd. Met de middelen die beschikbaar zijn kunnen we in 2021 ongeveer 5% van de bedrijven controleren op basis van een themacontrole of binnen het reguliere toezicht. De keuze van de bedrijven is afhankelijk van het besparingspotentieel dat aanwezig is.
- Ontwikkelen van een warmtevisie conform de afspraken uit het klimaatakkoord. In 2021 moeten alle gemeenten bekend maken wanneer welke wijk/kern in Nederland van het gas af gaat. Wij stellen voor onze gemeente een warmtevisie op die richting geeft aan de warmtevraag bij nieuwbouw en de bestaande bouw. Hierin wordt de vraag beantwoord welke

alternatieve warmtebronnen bruikbaar zijn en op welke manier en in welke tijdsperiode we kunnen afkoppelen van het aardgas.

- Samen met bedrijven het Energieloket verder uitwerken en activeren, waarmee we bedrijven en woningeigenaren stimuleren energiebesparende maatregelen te nemen. Verduurzaming van de sociale huurvoorraad blijft onderdeel van de prestatieafspraken met SallandWonen.
- Een vervolg geven aan de Routekaart energieneutrale kernen met de kernen die willen volgen op de kernen die zijn gestart.
- Een faciliterende rol blijven vervullen voor de kernen die zijn gestart.
- Faciliteren kansrijke initiatieven
- Intensivering voorlichting en communicatie onder andere het opstellen van een communicatie- en participatie strategie
- Integraal gebiedsgericht project Broekslag

Afvalbeleidsplan

Het huidige Afvalbeleidsplan 2010 – 2015 is met het uitvoeren van het laatste project Omgekeerd Inzamelen afgerond. De transformatie van een afvalinzameling naar een grondstoffeninzameling is voltooid. In 2021 is er ruimte voor evaluatie, wat kan leiden tot optimalisering van de inzameling, indien nodig. Gezien de huidige capaciteit en begroting wordt er geen nieuw Grondstoffenbeleidsplan (nieuwe naam van het Afvalbeleidsplan) opgesteld ook omdat de monitor laat zien dat de doelstellingen uit het Landelijke Afval Plan (ruim) worden gehaald.

Mooi Schoon

Met de budgetten uit het Verpakkingenconvenant wordt door ROVA het programma Mooi Schoon uitgevoerd. Doel is om zwerfafval samen met de samenleving aan te pakken. Het programma voor 2021 richt zich op activiteiten die we met elkaar in stand willen houden na 2022. Onder andere wordt er ingezet op een programma voor het VO wat langdurig in stand kan blijven.

In het nieuwe schooljaar 2020-2021 gaan we verder met het project 'Schoon Belonen'. Het is een mooie combinatie van afval scheiden, zwerfvuil ruimen en educatie.

Ook gaan we door met het ondersteunen van veel actieve bewoners met materiaal en promotie. Rekening houdend met de geldende coronamaatregelen staat ook een volgende IJsselover Opschoon actie op het programma.

IJsseluiterwaarden

Volgens planning is de bodemsanering Olasfa in 2020 afgerond. Daarentegen is de grondverwerving van de benodigde gronden voor de aanleg van de rotonde bij de Meente nog niet afgerond. De start van de aanleg wacht hierop.

Asbestdaken

De provincie Overijssel had het project "Versnelling sanering van asbestdaken" tot en met 2019 opgezet. Het eerste jaar 2018 en een deel van 2019 vervulden we een actieve rol. Sinds het besluit in juni 2019 om de wet, tot nader orde, niet aan te nemen is onze gemeentelijke rol passief. Ook in 2021 zetten we niet actief in op het saneren van asbestdaken. Wel blijven we inwoners met vragen informeren. Zodra er nieuwe ontwikkelingen zijn op landelijk of provinciaal niveau, zullen we weer aanhaken.

Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

In het PAS werkten het Rijk en de 12 provincies aan minder stikstof, sterkere natuur en economische ontwikkeling. Het PAS bood aan de ene kant ruimte aan activiteiten die stikstof veroorzaken. Aan de andere kant bevatte het tegelijkertijd maatregelen om de nadelige gevolgen van stikstof op natuurgebieden te verminderen. Het PAS liep daarbij vooruit op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor onder andere Natura 2000-gebieden en gaf daarbij

'vooraf' toestemming aan nieuwe activiteiten. De Raad van State heeft op 29 mei 2019 uitgesproken dat dat per direct niet meer mogelijk is. In onze gemeente is de IJssel, als zijtak van de Rijn, inclusief de aanliggende oeverwallen en de uiterwaarden aangewezen als Natura 2000-gebied.

De PAS-uitspraak heeft ingrijpende consequenties voor ruimtelijke ontwikkelingen in heel Nederland en dus ook in Olst-Wijhe. De besluitvorming op vele plannen zullen 'on hold' moeten worden gezet tot er landelijk meer duidelijkheid komt. Daar waar mogelijk leveren wij maatwerk. Als er in redelijkheid kan worden aangenomen dat de stikstofuitstoot voor de betreffende ontwikkeling (nagenoeg) 'stikstof-neutraal' is, gezien de aard van de ontwikkelingen en/of de afstand tot natura 2000 gebieden, dan zetten wij de besluitvorming inzake de ruimtelijke ontwikkelingen door.

In 2019 en 2020 zijn op lokaal, provinciaal en rijksniveau initiatieven ontwikkeld om ruimtelijke ontwikkelingen weer op gang te krijgen. Naast toepassing van rekenmethodieken om vast te stellen of er sprake is van stikstofdepositie op een kwetsbaar N2000 gebied, is er met name op landelijk niveau via de rapporten van de commissie Remkes richting gegeven aan de aanpak van deze problematiek.

Op provinciale schaal wordt gewerkt aan gebiedsgerichte aanpak. Dit omdat de problematiek binnen de provincie sterk kan verschillen. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking en afstemming met Raalte en Deventer in zogeheten gebiedstafel Salland. Deze ontwikkeling staat nog aan het begin en moet nog verder worden uitgekristalliseerd en zal in 2021 verder vorm worden gegeven.

VERBONDEN PARTIJEN

ROVA

ROVA zet zich in voor een schone samenleving; voor nu en in de toekomst. Zij vervullen daarmee een taak van publiek belang en voeren deze uit in opdracht van de aandeelhoudende gemeenten, waaronder Olst-Wijhe.

De missie van ROVA is om zorg te dragen voor een schone en duurzame leefomgeving. In die leefomgeving is het niet meer vanzelfsprekend dat waardevolle grondstoffen worden verspild door ze eenmalig te gebruiken en op een laagwaardige manier te verwijderen.

Als uitvoeringsorganisatie van en voor onze gemeenten hebben zij een maximale focus op de dienstverlening aan de inwoners van onze gemeente. Er wordt daarom geïnvesteerd in voorlichting en educatie om inwoners bewust te maken van het effect van hun handelen op het milieu.

Het gezamenlijk afvalbeleid wordt voorbereid door ROVA. Hierbij ligt de focus op grondstoffen in plaats van op afval. Gezamenlijk worden nieuwe inzamelmethoden geïntroduceerd en wordt gewerkt aan bewustzijn bij inwoners over hun aankoop- en afdankgedrag. Het doel is om minimaal de landelijke afvaldoelstellingen voor 2020 te bereiken (een teruggang van 250 kilo naar gemiddeld 100 kilo restafval per inwoner per jaar). Daarnaast ligt de focus bij verdere optimalisaties in de inzameling waaronder het vinden van oplossingen voor hoogbouw en het vinden van recycling oplossingen voor overblijvende reststromen.

Wat mag het kosten?

Meerjaren Begroting							(x €1.000)	
Leefomgeving	Rekening 2019	Begroting 2020 n.w.	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	N/V	
Lasten	17.754	14.341	11.679	10.377	10.480	10.036		
Baten	13.447	8.917	7.767	6.399	6.448	6.002		
Saldo van Baten en Lasten	4.307	5.424	3.912	3.978	4.032	4.034	N	
Toevoegingen aan reserves	18	13	13	13	13	13		
Onttrekkingen aan reserves	714	1.284	31	26	13	17		
Resultaat	3.611	4.152	3.894	3.964	4.031	4.030	N	

PROGRAMMA 2 LEEFOMGEVING

Begroting 2021

Het totale saldo van de baten en lasten van dit programma is € 3,912 miljoen nadelig. De totale lasten zijn geraamd op € 11,679 miljoen en de totale baten op € 7,767 miljoen.

De storting in reserves is geraamd op € 13.000, de onttrekking aan reserves op € 31.000. Het resultaat is € 3.894 miljoen nadelig.

Toelichting meerjarenbegroting

De mutaties in het meerjarige verloop van de lasten en baten houden verband met aflopende kapitaallasten en de fasen waarin grondexploitaties zich bevinden. Aan de meerjarige fluctuaties van baten en lasten liggen de meest recente actualisaties van grondexploitaties ten grondslag.

Het verschil tussen de begroting 2021 en 2020 wordt hieronder verklaard per taakveld.

Begroting per taakveld			Saldo per taakveld (x €1.000)			
Thema's		Taakvelden	Begroting 2020 n.w.	Begroting 2021	Vershil	N/V
2.0	Openbare ruimte	2.1 Verkeer en vervoer	2.307	1.929	378	V
		5.7 Openb. groen & (openlucht) recreatie	936	1.025	-89	N
		7.2 Riolering	-442	-515	73	V
		7.5 Begraafplaatsen	59	48	11	V
2.1	Ruimtelijke ontw. en omgeving	8.1 Ruimtelijke ordening	923	490	433	V
2.2	Wonen, grondexploitatie &	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	15	17	-2	N
		8.3 Wonen en bouwen	273	153	120	V
2.3	Economische zaken en grondexploitatie	3.1 Economische ontwikkelingen	132	108	24	V
		3.2 Fysieke bedrijfs - infrastructuur	53	20	33	V
		3.4 Economische promotie	36	36	-	N
2.4	Recreatie en toerisme	2.3 Recreatieve Havens	1	1	-	N
		5.7 Openb. groen & (openlucht) recreatie	229	227	2	V
2.5	Duurzaamheid	7.3 Afval	-142	-276	134	V
		7.4 Milieubeheer	1.045	650	395	V
Reserves		0.10 Reserve mutaties	-1.272	-18	-1.253	N
Resultaat			4.152	3.894	259	V

Toelichting begroting 2021

Openbare ruimte

Verkeer en vervoer

Het voordelige verschil in het saldo 2020-2021 komt, doordat in 2020 hogere lasten zijn geraamd door overgehevelde bedragen vanuit de jaarrekening 2019 naar 2020. (reconstructie wegen, rationeel wegbeheer, glasvezel buitengebied, verkeersmobiliteit). Daarnaast is in 2021 het budget vegen en onkruidbestrijding verharding overgeheveld naar het taakveld groen & (openlucht)recreatie.

Openbaar groen & (openlucht)recreatie

Het nadelige verschil in saldo 2020-2021 komt, doordat in 2021 hogere lasten zijn geraamd door areaal uitbreiding. Verder is een raming opgenomen voor vegen en onkruidbestrijding op verharding (overgeheveld vanuit verkeer en vervoer).

Riolering

De ramingen 2021-2024 zijn gebaseerd op het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP). Budgettair worden lasten en baten verrekend via de rioolheffing en de ingestelde Voorziening Riolering. Het voordeel is ontstaan doordat als gevolg van een wijziging in de interne uurtarieven meer overhead is verrekend met de genoemde Voorziening.

Het uitgangspunt is dat de heffing 100% kostendekkend is voor de totale rioleringszorg. Voor het totaaloverzicht verwijzen wij naar de paragraaf lokale heffingen.

Begraafplaatsen

Het voordeel is ontstaan doordat minder directe salarislasten zijn toegerekend in aansluiting met Bbv, De onderhoudsplanning voor de begraafplaats gebouwen is geactualiseerd. Dit heeft geresulteerd in lagere onderhoudslasten.

Ruimtelijke ontwikkeling en omgeving

Ruimtelijke ordening

Het voordelige verschil in saldo 2020-2021 komt, doordat in 2020 hogere lasten zijn geraamd door overgehevelde bedragen vanuit de jaarrekening 2019 naar 2020 (actualisatie bestemmingsplannen, invoering omgevingswet, leaderprojecten, ontwikkeling gebiedsgerichte aanpak Broekslag Wijhe, TOP verplaatsing Welsum).

Verder zijn in 2020 incidentele budgetten gevoteerd voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma en invoering omgevingswet (programmamanager).

Wonen, grondexploitatie & handhaving

Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)

Door de hogere verliesvoorziening grondexploitatie, getroffen bij de jaarrekening 2019, zijn meer rentelasten toegerekend.

Wonen en bouwen

Het voordelig verschil in saldo 2020-2021 komt door overgehevelde bedragen vanuit de jaarrekening 2019 naar 2020 met betrekking tot de gebiedsontwikkeling Noordmanshoek en onderzoek woningbouw Wijhe.

Verder zijn in 2020 incidentele budgetten gevoteerd voor beleidsintensivering woningbouw en opzetten nieuwe woonvisie. Doordat voor de Meente-Noord in 2020 een grondexploitatie is geopend is sprake van vrijvallende rentelasten vanaf in 2021 op dit taakveld. Deze rentelasten worden vanaf 2021 geraamd bij het taakveld fysieke bedrijfsinfrastructuur.

Economische zaken en grondexploitatie

Economische ontwikkelingen

Het voordelig verschil 2020-2021 wordt in hoofdzaak veroorzaakt door het incidenteel budget dat in 2020 beschikbaar is gesteld voor de Regio Zwolle.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Door de lagere verliesvoorziening grondexploitatie, getroffen bij de jaarrekening 2019, zijn lagere rentelasten toegerekend.

Economische promotie

Onder dit taakveld wordt de subsidiebijdrage aan de Historische vereniging 't Olster Erfgoed in het Infocentrum Den Nul geraamd.

Recreatie en toerisme

Openbaar groen & (openlucht)recreatie

Het voordelige verschil in saldo 2021-2020 komt, doordat in 2021 de opgenomen reservering voor het Olasfa-terrein eenmalig vrijvalt. Door de wijziging van het Bbv zijn meer directe salarislasten toegerekend.

Duurzaamheid

Afval

In de ramingen met betrekking tot afvalstoffen is rekening gehouden met de tweede fase omgekeerd inzamelen. Budgettair worden lasten en baten verrekend via de afvaltarieven. Het voordeel ten opzichte van de begroting 2020 komt door de eenmalige toevoeging aan de Egalisatievoorziening afvalstoffen met de jaarrekening 2019. Een voordeel is verder ontstaan doordat als gevolg van een wijziging in de interne uurtarieven meer overhead is doorberekend in de afvaltarieven. Het uitgangspunt is dat de tarieven 100% kostendekkend zijn. Voor het totaaloverzicht verwijzen wij naar de paragraaf lokale heffingen.

Milieubeheer

Het voordelig verschil in saldo 2020-2021 komt door overgehevelde bedragen vanuit de jaarrekening 2019 naar 2020 met betrekking tot transitievisie (warmte, wijkaanpak en energieloketten). In 2020

zijn verder hoger lasten geraamd door het overgehevelde budget voor het programma duurzaamheid

(inclusief sanering asbestdaken).

Daarnaast zijn in 2020 eenmalige budgetten beschikbaar gesteld voor Duurzaamheid (beleidsontwikkeling, projecten, kansrijke initiatieven en uitvoering).

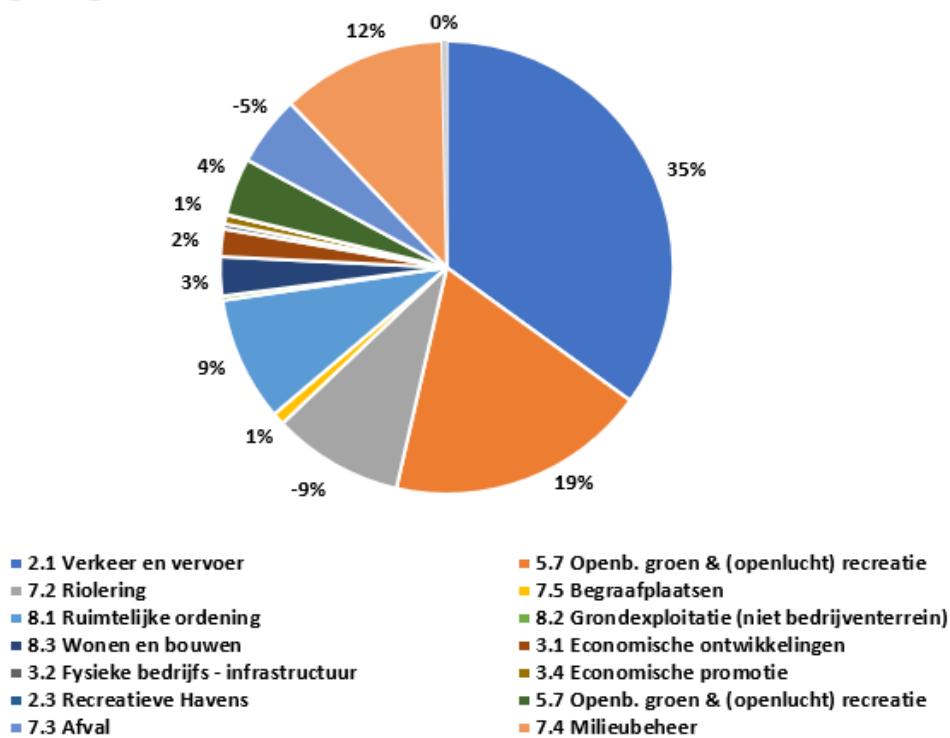
Voor de bijdrage aan de Omgevingsdienst IJsselland zijn in aansluiting met de begrotingsrichtlijnen 2021-2024 hogere ramingen opgenomen.

Reserve mutaties

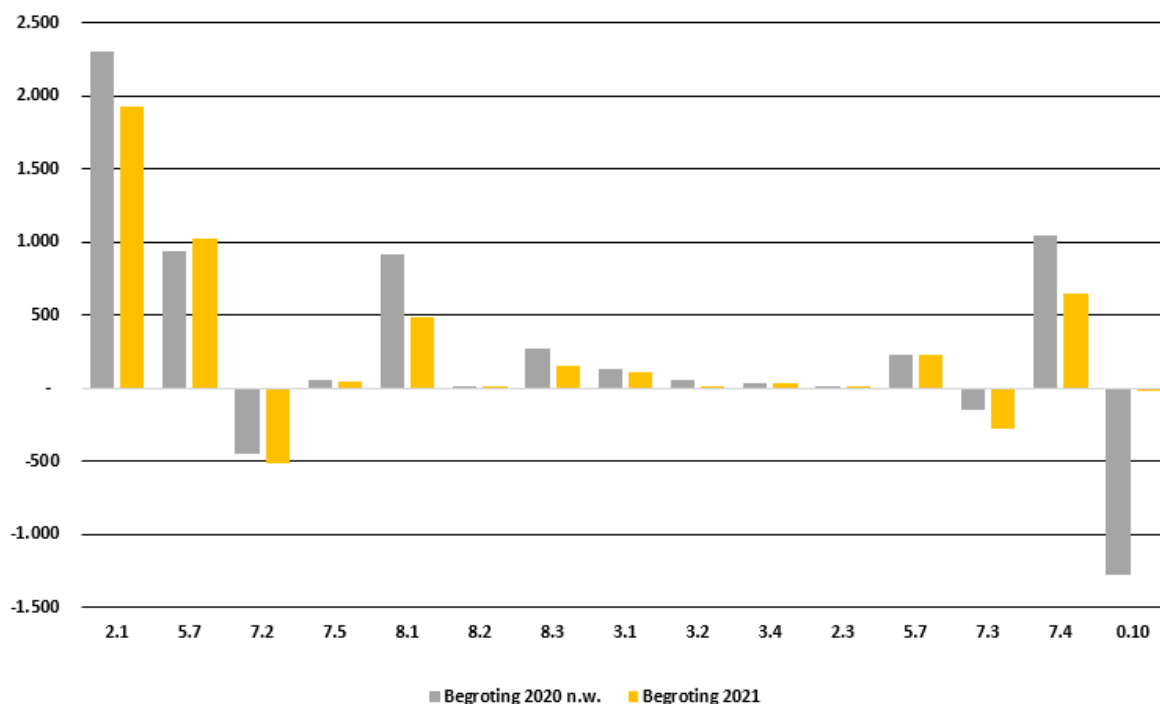
Het verschil in onttrekking tussen 2020 en 2021 houdt verband met de geraamde bedragen in 2020 met betrekking tot reconstructie wegen, rationeel wegbeheer, glasvezel buitengebied, verkeersmobiliteit, actualisatie bestemmingsplannen, voorbereiding omgevingswet, leaderprojecten, gebiedsgerichte aanpak Broekslag Wijhe, TOP-verplaatsing Welsum, gebiedsontwikkeling Noordmanshoek, onderzoek woningbouw Wijhe, programma Duurzaamheid.

DETAILOVERZICHT

Begroting 2021

Begroting 2021

PROGRAMMA 3 SAMENLEVING

PORTEFEUILLEHOUDER: BURGEMEESTER STRIEN, WETHOUDERS BLIND, OLT Hof EN ENGBERINK

INLEIDING

Inhoud

Dit programma omvat het sociale domein. Wat wetgeving betreft wordt onder meer bedoeld op de uitvoering van de Participatiewet (werk- en inkomensondersteuning), de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (maatschappelijke ondersteuning) en de Jeugdwet (jeugdzorg). Daarnaast vallen ook onderwijs, sport, kunst en cultuur, en welzijn binnen dit programma.

Het programma Samenleving omvat de volgende taakvelden: openbaar basisonderwijs, onderwijshuisvesting, onderwijsbeleid en leerlingzaken, sportbeleid en activering, sportaccommodaties, cultuurprestaties, -productie en –participatie, media, samenkracht en burgerparticipatie, inkomensregelingen, begeleide participatie en arbeidsparticipatie, maatwerkvoorzieningen Wmo, wijkteams, maatwerkdienstverlening 18+ en 18-, geëscaleerde zorg 18- en volksgezondheid.

Raadsakkoord 2018-2022

Welzijn

Olst-Wijhe is een aantrekkelijke gemeente om te wonen en te leven. Onze inwoners voelen zich thuis in de gemeente. In de gemeente moet je kunnen werken, wonen, leren, recreëren, sporten, etc. Iedereen moet kunnen meedoen aan onze samenleving, waarbij hij of zij zelf verantwoordelijk is voor zijn of haar rol daar in. Wij streven bij het opstellen en uitvoeren van beleid naar de hoogst mogelijke kwaliteit van leven voor onze inwoners

In de vastgestelde Structuurvisie Olst-Wijhe 2018-2025 is de volgende visie opgenomen:

“We willen samen met bewoners, ondernemers en organisaties werken aan de leefkwaliteit met zorg voor elkaar en goede bereikbare voorzieningen en ontmoetingsplekken in de dorpen, buurtschappen en het platteland. Dit willen we doen op een manier die aansluit bij onze identiteit: een bloeiend verenigingsleven en de ondernemende cultuur van ‘schouders er onder’ op zowel het economische - als het sociaal-culturele vlak”.

Inclusieve samenleving

Wij streven samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties naar een inclusieve samenleving, waaraan iedere inwoner, jong en oud, met of zonder beperking, naar vermogen meedoet en waarbij mensen naar elkaar omkijken.

Iedere inwoner is primair zelf verantwoordelijk voor zijn of haar rol in onze maatschappij. De gemeente draagt bij aan een klimaat en fysieke omgeving, waarin inwoners zelf en met elkaar in staat zijn mee te doen in onze samenleving.

De gemeente biedt daarbij zorg en ondersteuning van goede kwaliteit aan kwetsbare inwoners. De menselijke maat staat bij maatschappelijke ondersteuning en hulp voorop.

Ondersteuning

Maatschappelijke ondersteuning, voor zowel jong als oud, moet in de brede zin toegankelijk zijn. Daarvoor is een integrale aanpak van ondersteuning belangrijk en is ontschotting van middelen (geld) wenselijk door het toepassen van één huishouden, één plan en één budget. Korte communicatielijnen met de cliënt en een snelle verstrekking zijn hierbij belangrijk.

Jeugdzorg

Ieder kind verdient het om de zorg te krijgen die het nodig heeft. Voor alle kinderen en hun verzorgers is de zorg laagdrempelig toegankelijk via één loket. Een goede en integrale samenwerking in de jeugdketen is van essentieel belang en wordt gestimuleerd. Hier geldt ook: één huishouden, één plan en één budget.

Werk en inkomen

De doelstelling om zoveel mogelijk inwoners zonder baan aan (betaald) werk te helpen, zoals opgenomen in het Beleidskader Participatiewet 2015-2018, blijft uitgangspunt.

Onderwijs

Kwalitatief onderwijs is de basis om zich te kunnen ontplooiën en een zelfstandige toekomst op te bouwen.

De school is een veilige plek, waar kinderen zich thuis voelen.

De aanwezigheid van toekomstbestendige onderwijshuisvesting is van groot belang voor onze gemeente.

Wat willen we bereiken?

HOOFDDOELSTELLING/BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT JEUGDHULP EN ONDERWIJS

JEUGD

1. Alle kinderen kunnen veilig opgroeien en zich ontwikkelen tot volwaardige burgers die naar vermogen meedoen in onze maatschappij.
2. Het realiseren van een 'zachte landing' voor cliënten en aanbieders jeugdzorg.
3. Het realiseren van een integrale samenwerking met als basis een hecht Toegangsteam binnen het gekozen toegangsmodel.
4. Het vormgeven van een nieuwe brede welzijnsorganisatie voor Olst-Wijhe, die de sociale cohesie in de buurt versterkt en een belangrijke rol krijgt in het vroegtijdig signaleren, bieden van lichte hulp en ondersteuning.
5. Het realiseren van kwalitatief hoogwaardige en doelmatige integrale hulp voor jeugd, geïntegreerd in het sociale domein van Olst-Wijhe.

ONDERWIJS

6. De gemeente beschikt over een pluriform onderwijsaanbod dat aansluit op de behoeften van onze inwoners waarbij gestreefd wordt naar een zo breed mogelijk aanbod van voortgezet onderwijs en de verdere groei van de aanwezige school voor voortgezet onderwijs wordt gefaciliteerd;
7. Leerlingen uit onze gemeente volgen een compleet onderwijsprogramma zonder verzuim met als uiteindelijke resultaat een startkwalificatie;
8. De gemeente stimuleert inwoners op het gebied van taal en lezen om te voorkomen dat laaggeletterdheid een reden is om niet volwaardig deel te nemen aan onze maatschappij.

INDICATOREN JEUGDHULP EN ONDERWIJS

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Jeugd kan veilig opgroeien en zich ontwikkelen tot volwaardige burgers	Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar) (W)	2018 1 ^e helft: 8,8% 2018 2 ^e helft: 8,9% 2017 1 ^e helft: 8,7% 2017 2 ^e helft: 8,6%	Landelijk <25.000 inw: 2018 1 ^e helft: 8,6% 2018 2 ^e helft: 9,2%
	Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar) (W)	2018 2 ^e helft: 1,1%	Landelijk <25.000 inw: 2018 2 ^e helft: 0,9%
	Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar) (W)	2018 2 ^e helft: geen data	Landelijk <25.000 inw: 2018 2 ^e helft: 0,2%

Basisonderwijs voldoende nabij	Basisonderwijs voldoende nabij	2018: 86% vindt dit voldoende nabij 2016: 90% 2014: 87%	Landelijk <25.000 inw: 2018: 90%
Schoolverzuim	Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen (W)	2017: 0,7 2016: 0 2015: 0	Landelijk <25.000 inw: 2018: 1,32%
	Relatief verzuim per 1.000 leerlingen (W)	2018: 14,32 2017: 14,77 2016: 19,2	Landelijk <25.000 inw: 2018: 17,09
	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (in % deelnemers aan het VO en MBO onderwijs) (W)	2017: 1,1% 2016: 0,7%	Landelijk <25.000 inw: 2018: 1,4%
Tevredenheid speelvoorziening	Tevredenheid speelvoorzieningen in de nabije omgeving	2018: 65% van de burgers is tevreden hierover 2016: 61% 2014: 60%	Landelijk <25.000 inw: 2018: 63%

HOOFDDOELSTELLING/BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT WELZIJN C.A.

1. Aantrekkelijk en veilig wonen voor jong en oud met passende toekomstbestendige maatschappelijke voorzieningen, die in de dorpen en buurtschappen samen met de bewoners en ondernemers op peil worden gehouden²³.
2. We gaan er vanuit dat onze inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit en vitaliteit van hun eigen leef- en woonomgeving²⁴.
3. De inzet voor bevordering van de gezondheid richt zich op de volgende 5 speerpunten: sociaal economische status in relatie tot gezondheid, overgewicht (focus op jeugd), psychische gezondheid, (schadelijk) alcoholgebruik en relatie gezondheidszorg met de fysieke leefomgeving / landelijk gebied en bebouwde omgeving²⁵.

INDICATOREN WELZIJN C.A.

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Prettig en veilig wonen	Waardering buurt als leef- en woonomgeving	2018: 7,99 93% voelt zich thuis in de buurt 2016: 7,88 2014: 7,7	Landelijk 2018: < 25.000 inw.: 8,03
Voorzieningenniveau	In iedere kern een ontmoetingsfunctie	Ja	
Tevredenheid welzijnsvoorzieningen	Tevredenheid welzijnsvoorzieningen in de nabije omgeving	2018: 57% van de burgers is tevreden hierover 2016: 55% 2014: 57%	Landelijk 2018: < 25.000 inw.: 60%
Gezondheidsbevordering	Percentage niet sporters (W)	2016: 46,1%	Landelijk 2016: < 25.000 inw.: 48,9%
Tevredenheid gezondheidsvoorziening	Tevredenheid over gezondheidszorgvoorziening in de nabije omgeving	2018: 85% van de burgers is tevreden hierover 2016: 85% 2014: 81%	Landelijk 2018: < 25.000 inw.: 81%

²³ Ontleend aan de Structuurvisie Olst-Wijhe

²⁴ Ontleend aan de Sociale Toekomstvisie 2012-2020

²⁵ Ontleend aan de startnotitie Evaluatie Lokaal gezondheidsbeleid 2013-2016, raad 2017

HOOFDDOELSTELLING/BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING / WERK- EN INKOMENSONDERSTEUNING

1. Wij streven naar een samenleving waaraan iedere inwoner naar vermogen meedoet en waarbij mensen naar elkaar omkijken.
2. Wij willen uitgaan van eigen kracht en "samenredzaamheid" in onze lokale samenleving, zorgen voor een zoveel mogelijk "inclusieve samenleving" met goede algemene voorzieningen en tenslotte maatwerk bieden aan degenen die aanvullend hierop maatschappelijke ondersteuning nodig hebben om mee te kunnen doen in onze samenleving²⁶.
3. De uitvoering van de Participatiewet moet een bijdrage leveren aan de ambitie om tot een inclusieve samenleving te komen²⁷.

INDICATOREN MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING / WERK- EN INKOMENSONDERSTEUNING

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Het bestaan van onafhankelijke cliënt-ondersteuning is bekend bij onze inwoners ²⁸	De meeste Wmo-cliënten kennen het bestaan van onafhankelijke cliënt-ondersteuning >50% (in 2018)	2016: 30% ²⁹	Geen data
Maatschappelijke participatie	Waarderingscijfer van de inwoners m.b.t. de inspanningen van de gemeente om burgers volledig te laten deelnemen aan de maatschappij (streefwaarde 6,7) ³⁰	2018: 6,8 2016: 6,6 2014: 6,5	Landelijk 2018: < 25.000 inw.: 6,71
Onze Wmo cliënten ervaren het contact met de gemeente als positief	Het aandeel Wmo cliënten dat het algemeen contact met de gemeente als positief heeft ervaren (2018: 65%)	2016: 60%	Geen data
De toegang tot ondersteuning en zorg is gericht op de eigen regie van de cliënt en op het leveren van een maatwerkoplossing	De mate waarin Wmo cliënten van mening zijn dat tijdens het gesprek door de consulent en cliënt samen naar oplossingen is gezocht (2018: Eens > 65% 2018: Oneens < 18%)	2016: Eens 65% 2016: Oneens 18%	Geen data
Werk en inkomensondersteuning	Alle klanten die een periodieke uitkering van de gemeente ontvangen, moeten een voor hen passend traject volgen	is het geval	
	Het merendeel van onze klanten met een bijstandsuitkering op 1-1-2017 laat op 1-1-2019 een	2018: 41%	Geen data

²⁶ Ontleend aan Beleidsplan Wmo 2017-2020 Meedoen=samendoen.

²⁷ Ontleend aan Evaluatie Bestuursopdracht Werk en inkomen 2018

²⁸ Ontleend aan Beleidsplan Wmo 2017-2020 Meedoen=samendoen.

²⁹ Burgerpeiling waarstaatjegemeente.nl

³⁰ Ontleend aan het Beleidsplan Wmo 2017-2020 Meedoen = Samendoen

	positieve ontwikkeling op de participatieladder zien		
	Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar (W)	2018: 466,6 2017: 458,1 2016: 452,9	Landelijk 2018: < 25.000 inw.: 539,8
	Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jaar)(W)		Landelijk 2018: < 25.000 inw.: 8,03 Landelijk 2015: 1,45%
	Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar)(W)		Landelijk 2015: 6,58%
	Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame bevolking ten opzichte van de beroepsbevolking)(W)	2017: 68,6% 2016: 68,2%	Landelijk 2016: 67,6%
	Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jaar) (W)	2015: 0,54% 2014: 0,68%	Landelijk 2018: < 25.000 inw.: 0,92%
	Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners) (W)	2018: 16,6 2017: 18,2 2016: 16,9	Landelijk 2018: 21,3
	Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar) (W)	2e kwartaal 2018: 13,2 4e kwartaal 2017: 12,6	Landelijk 2018: < 25.000 inw.: 9,9
	Cliënten met een maatwerkarrangement (aantal per 10.000 inwoners) (W)	2017: 59 2016: 51	Landelijk 2016: 62

BELEIDSKADERS

Het beleid voor dit programma is, naast hetgeen in wetgeving is vastgesteld, gebaseerd op de volgende documenten:

- ✓ Sociale Toekomstvisie 2012 – 2020
- ✓ Nota Integraal Jeugdbeleid “Opvoeden en opgroeien in Olst-Wijhe” (evaluatie in november 2018)
- ✓ Nota: ‘Plan van aanpak lokale transformatie jeugdhulp Olst-Wijhe 2017-2020.
- ✓ Notitie Toegang tot zorg en ondersteuning in Olst-Wijhe 2014
- ✓ Beleidsnota Spelen (nieuwe evaluatie in 2019)
- ✓ Preventie- en handhaving Drank- en Horecawet (vastgesteld in 2019)
- ✓ Nota Sport- en Cultuurstimulering 2014 -2018 (vastgesteld door college in februari 2014, tussenevaluatie vastgesteld eind 2015)
- ✓ Bestuursopdracht Overheveling buitenonderhoud Primair onderwijs en uitgangspunten Integraal Huisvestingsplan Onderwijs, 2016 – 2019 (vastgesteld in 2016)
- ✓ Nota, “Peuterwerk, notitie over kwaliteit, educatie en samenwerking 2011 – 2014” (geëvalueerd in oktober 2015)
- ✓ Beleidsplan VVE in Salland (aanpassing verwacht eind 2019)
- ✓ Nota “Olst-Wijhe aan het woord, aanvalsplan Laaggeletterdheid in woord en daad” (vastgesteld in 2011)
- ✓ Regionaal Educatieplan regio Stedendriehoek 2015 – 2016 (vastgesteld in 2015)
- ✓ Beleidskader Opgroeien en opvoeden in Olst-Wijhe (vastgesteld 2012)
- ✓ Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Olst-Wijhe 2015
- ✓ Beleidsvisie Recreatie, Toerisme en Cultuur 2015 – 2020
- ✓ Notitie Cultuureducatie Primair Onderwijs gemeente Olst-Wijhe 2016-2020
- ✓ Notitie “Olst-Wijhe (ont)zorgt, beleid voor mantelzorgers en vrijwilligers in Olst-Wijhe” (evaluatie vastgesteld in 2015)
- ✓ Evaluatienotitie Kulturhusconcept Olst-Wijhe (vastgesteld in 2008; geëvalueerd in 2015)

- ✓ Notitie maatschappelijk vastgoed (vastgesteld in 2015)
- ✓ Evaluatie Bibliotheekwerk Olst-Wijhe 2014-2018 (vastgesteld in 2018)
- ✓ Startnotitie 'Kernen in de gemeente Olst-Wijhe: zo doen wij dat!' (door het college vastgesteld in 2007, geëvalueerd in 2013)
- ✓ Nota Sport- en Cultuurstimulering 2014-2018 (tussenevaluatie 2015)
- ✓ Projectplan Cultuureducatie aan de basis Olst-Wijhe 2017 – 2020
- ✓ Projectplan Cultuurmakelaar gemeente Olst-Wijhe en Raalte 2017-2018
- ✓ Beleidsplan Wmo 2017-2020 Meedoen = Samen doen
- ✓ Nota lokaal Gezondheidsbeleid Olst-Wijhe (2019)
- ✓ Beleidskader Participatiewet 2015-2018 (vastgesteld in 2014, geëvalueerd in 2016)
- ✓ Rapportage Bestuursopdracht Uitvoering Werk en Inkomen (vastgesteld 2016, geëvalueerd 2018)
- ✓ Beleidskader Minimabeleid 2014-2017 (vastgesteld in 2014, geëvalueerd 2017)
- ✓ Lokaal actieplan Beschermd wonen en maatschappelijke opvang in beweging (vastgesteld in 2018)
- ✓ Regioplan Laaggeletterdheid 2020-2024 (vastgesteld in 2019)

Wat doen we daarvoor in 2021?

TRANSFORMATIE SOCIAAL DOMEIN

Sinds 2015 zijn we als gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet, de gewijzigde Wmo en de Participatiewet. De eerste jaren hebben we ons vooral gericht het toerusten van de organisatie om de nieuwe taken. De landelijke stelselwijziging was echter ook gericht op snellere, betere, effectievere en integrale ondersteuning en zorg, gepaard gaande met andere manieren van denken en handelen. Ons programma Transformatie sociaal domein ondersteunde deze ontwikkeling van mei 2017 tot en met juni 2020. De onderliggende beweging van de transformatie zelf gaat ook na beëindiging van de programmatische aanpak door. Veel projecten en activiteiten in het transformatieprogramma waren ofwel eenmalig en zijn afgerond ofwel zijn structureel geborgd in de organisatie. Bij de afronding en evaluatie zijn ook enkele vervolgcacties vastgesteld.

Doelstelling transformatie

Onze ambitie bij de verdere transformatie van het sociaal domein is een inclusieve samenleving: alle inwoners voelen zich thuis in Olst-Wijhe, doen mee op maat en werken naar vermogen en kinderen kunnen veilig en gezond opgroeien. Inwoners hebben regie op het eigen leven en er is sprake van samenredzaamheid en omzien naar elkaar met een faciliterende en betrouwbare vangnetrol vanuit de gemeente. Denkrichting voor het handelen van professionals in het sociale domein is niet van buiten naar binnen (past het in ons systeem), maar vanuit de bedoeling kijkend, vanuit de leefwereld van de mensen. De systeemwereld is hierin ondersteunend. Er is ruimte voor maatwerk (ja, mits in plaats van nee, tenzij).

Wat gaan we doen in 2021?

Enkele activiteiten uit het transformatieprogramma lopen nog door in 2021. Het betreft:

- Conclusies en maatregelen kwalitatief cliënttevredenheidsonderzoek
- Beleidsregels Adviesraad Samenleving
- Project Welzorgsum
- De pilot positieve gezondheid met huisarts in Olst en het Breed Welzijnsverband
- Samenwerking met de zorgverzekeraar (waaronder regiovisie en relatie Wmo-Wet Langdurige zorg)

Daarnaast hebben wij bij de evaluatie van het Programma Transformatie sociaal domein besloten te gaan werken aan de volgende onderwerpen:

- Het opstellen van een Sociale toekomstvisie 2.0 in 2021, een integraal beleidskader sociaal domein op basis van de in het programma vastgestelde maatschappelijke ambitie met bijbehorende strategische doelen.
- De transformatiebeweging in de breedte door te ontwikkelen en concrete gewenste prestaties realiseren, door sturing via de tot onze beschikking staande middelen, zoals subsidiering en aanbesteding binnen het sociaal domein.
- Voor een duurzame aanpak van eenzaamheid deel te gaan nemen aan het landelijke actieprogramma Eén tegen eenzaamheid vanuit het ministerie van VWS.
- Netwerkbijeenkomsten en nieuwsbrieven sociaal domein de komende drie jaar voort te zetten en bij de vaststelling van deze begroting af te wegen om hiervoor een budget van € 15.000 beschikbaar te stellen uit het resterend werkbudget transformatie sociaal domein.

Ook na afronding van het transformatieprogramma is er strategische denkkraft nodig binnen het sociaal domein. Dit is een voorwaarde om de transformatiebeweging op strategisch niveau verder te dragen en ook in bredere zin in te kunnen spelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen kennen een dynamiek van nieuwe initiatieven die zich voordoen en waarbij onze inbreng gewenst is. Voor complexe, integrale projecten en verbindende taken tussen de verschillende domeinen is er geen reguliere capaciteit beschikbaar. Het college heeft besloten om de benodigde structurele middelen voor strategische denkkraft via het geactualiseerde SPP opnieuw af te wegen bij de behandeling van de begroting 2021 en het meerjarenperspectief 2022-2024.

Uitvoering van bovengenoemde projecten en activiteiten is afhankelijk van besluitvorming hierover.

JEUGD EN JEUGDHULP

Een aanbod voor alle peuters

Om alle peuters de mogelijkheid te geven om naar een voorschoolse voorziening te gaan hebben het Ministerie van SZW en de VNG in 2016 bestuurlijke afspraken gemaakt. Men ging er vanuit dat er landelijk 40.000 peuters niet bereikt werden. Dit aantal is, na een eerste meting, bijgesteld naar 11.400. Om die reden is het budget vanaf 2019 bevroren.

Eindbeeld van het Rijk en gemeenten blijft dat alle peuters naar de kinderopvang (of peuterwerk) kunnen gaan. Dit is vanuit de overtuiging dat goede kinderopvang bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen en aan een goede start op de basisschool. Vanuit de verantwoordelijkheidsverdeling tussen Rijk en gemeenten, zetten zij samen in op toegankelijke voorschoolse voorzieningen en een groter bereik van peuters. Gemeenten moeten zich inspannen voor voldoende en financieel toegankelijk aanbod in een voorschoolse voorziening voor alle peuters waarvan de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Samen met betrokken kindercentra en de GGD (JGZ) werken we via een actief (communicatie)plan aan een groter bereik van alle peuters. De decentralisatie-uitkering die wij ontvangen zetten we nu vooral in om ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag tegemoet te kunnen komen. Daarnaast zetten wij in op het aanbod van cursussen positief opvoeden voor peuters, waarbij het belang van peuterwerk benadrukt wordt.

Speelvoorzieningen

In het kader van de nieuwe omgevingsvisie is besloten om een nieuw beleidsplan spelen, eventueel in combinatie met een nog nieuw op te stellen groenbeleidsplan, uit te stellen. Het huidige beleid voldoet. Wel zullen scherpere keuzes gemaakt moeten bij herinrichting omdat het beschikbare budget is verlaagd.

Doorontwikkeling opgaven transformatie jeugdhulp, zowel lokaal als regionaal

Lokaal: integraal beleidsplan jeugd

Aan uw raad is een voorstel voor een integraal beleidsplan jeugd voorgelegd. Afhankelijk van de besluitvorming zal in 2021 uitvoering gegeven worden aan het beleidsplan.

Vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid willen we het gewone leven versterken.

Belangrijke thema's in het plan zijn:

- De verbinding jeugd(hulp) en onderwijs de scholenclustering biedt hierin kansen om deze verbinding te optimaliseren.
- Het jonge kind: verbinden van het peuterwerk en voorschool met VVE en Jeugdhulp. En Kansrijke start: het organiseren van een alliantie met alle partners rondom kinderen en gezinnen in de eerste 1000 dagen.

Regionaal: Doorontwikkeling inkoopmodel

In 2020 waren we voornemens het inkoopmodel verder door te ontwikkelen en de nieuwe contracten te hebben gesloten om hiermee in 2021 mee te starten. De planning is niet haalbaar gebleken vanwege de coronacrisis. De jeugdhulpaanbieders hebben aangegeven dat het voor hen niet mogelijk was mee te werken aan een intensief kostenonderzoek. Dit heeft gemaakt dat de start van het model met maximaal een jaar is uitgesteld. Er is daarbij duidelijk gekeken naar wat al wel gerealiseerd kon worden en dit is dan ook uitgevoerd. Op deze manier is er meer tijd voor de implementatie van het model bij de (gemeentelijke) toegangen en aanbieders en die ruimte is zeer wenselijk.

Het hoofddoel van de doorontwikkeling is om met elkaar, zowel lokaal als regionaal meer en beter grip te krijgen op de kwaliteit, continuïteit en kosten en de beoogde transformatie te faciliteren. Voor de basis van dit model is afgestapt van het enkel resultaat bekostigen. Er is een knip gemaakt in de wijze van toewijzen en bekostigen van de jeugdhulp. Bij het toewijzen van de hulp wordt wel een resultaat afgesproken. De bekostiging wordt inspanningsgericht ingeregeld maar wel met een vaste bandbreedte, op die manier kan er door gemeenten en aanbieders beter gestuurd worden op de financiën.

Transformatie agenda

In 2019 zijn er regionale transformatiegelden vrij gegeven aan de verschillende jeugdhulpregio's. Tot en met 2022 kunnen wij deze middelen besteden.

In de regio IJsselland worden deze middelen ingezet voor verschillende regionale thema's die lokaal van belang zijn.

Dit zijn:

- Doorontwikkeling van het inkoopmodel
- Ambulantisering van de jeugdhulp
- Verbinding jeugd(hulp) Onderwijs
- Gedwongen kader

Er is een kwartiermaker aangesteld om deze processen te verbinden en te begeleiden.

In 2021 zal er voortgang worden gegeven aan deze verschillende thema's.

ONDERWIJS

(Taal)onderwijs nieuwkomers Salland

Vertegenwoordigers van de schoolbesturen De Mare en Mijnplein, EPOS, Carmel, de Capellenborg, Landstede en de gemeenten Raalte en Olst-Wijhe hebben in een kerngroep de taalschool in Salland geëvalueerd. De aanleiding was dat de verwachte leerlingenstroom uitbleef en het organiseren van kwalitatief goed onderwijs steeds lastiger werd. In 2020 heeft er een onafhankelijk onderzoek plaatsgevonden naar de organisatie en met de vraag om een advies uit te brengen. Vanuit dit advies zal de kerngroep met een voorstel aan alle bestuurders, onderwijs en gemeenten, komen.

Afhankelijk van de besluitvorming van de besturen zal er uitvoering gegeven worden aan dit voorstel in 2021.

Onderwijsachterstandenbeleid

Kinderen vanaf 2,5 jaar met een (risico op een) onderwijsachterstand kunnen voorschoolse

educatie volgen. Dit om onderwijsachterstanden te voorkomen, vroegtijdig op te sporen en aan te pakken, bijvoorbeeld op het gebied van taal. Door voorschoolse educatie op de kinderopvang kunnen deze kinderen een betere start maken op de basisschool.

Om Voor- en voerschoolse educatie (VVE) aan te bieden, krijgen gemeenten en scholen geld van de Rijksoverheid. De overheid verdeelt dat geld sinds 2019 volgens een nieuwe regeling. Deze houdt rekening met meer kenmerken uit de omgeving van het kind.

Dit jaar heeft het college een besluit genomen over de voorlopige inzet van de middelen voor onderwijsachterstanden die wij van het rijk ontvangen.

Het kabinet kiest voor een uitbreiding van voorschoolse educatie van 10 naar 16 uur. Deze urenuitbreiding is een extra stap in de richting van een zo veel mogelijk gelijke start op de basisschool voor alle kinderen. Daarnaast is er op basis van wettelijke eisen en een rapport van de onderwijsinspectie bij de voorscholen en in het basisonderwijs nog een kwaliteitsslag in voor- en voerschoolse educatie te maken. Om die reden zetten wij de extra middelen vanaf 2020 in voor onder meer opleiding van personeel, ouderparticipatie en aanpak laaggeletterdheid. In de Beleidsgroep VVE, waar vertegenwoordigers van onderwijs, kinderopvang, GGD, bibliotheek en gemeenten Raalte en Olst-Wijhe vertegenwoordigd zijn, maken wij afspraken hoe wij dit gaan vormgeven.

Volwasseneducatie

In het 'Regioplan Laaggeletterdheid 2020-2024' staat de visie op de aanpak van laaggeletterdheid in de arbeidsmarktregio Stedendriehoek en Noord Veluwe beschreven. Vanaf 2020 ontvangt contactgemeente Apeldoorn extra middelen voor de coördinatie en uitvoering van het Regioplan. Deze uitkering loopt op tot ruim € 7 miljoen per jaar in 2024 voor alle arbeidsmarktregio's samen en komt bovenop de al bestaande specifieke uitkering. De lokale aanpak van Laaggeletterdheid staat beschreven in het 'Ambitiedocument Taalpunt Olst-Wijhe 2018-2021'.

Onderwijshuisvesting

Project scholen voor morgen

De aanwezigheid van goed en modern onderwijs is van groot belang voor onze gemeente. We willen onze inwoners een aantrekkelijke woonomgeving bieden waarin onze kinderen goed kunnen opgroeien. Daar horen kwalitatief sterke en gezonde onderwijsvoorzieningen bij. Door een dalend leerlingenaantal en verouderde schoolgebouwen met soms aanzienlijke leegstand staan de huidige onderwijsvoorzieningen onder druk. Om die reden hebben de beide schoolbesturen voor primair onderwijs in onze gemeente gezamenlijk scenario's beschreven die er voor moeten zorgen dat er voor de lange termijn kwalitatief goede, kansrijke, toekomstbestendige en betaalbare voorzieningen voor onderwijs en kinderopvang in onze gemeente voorhanden zijn. En wat uw raad betreft dient de nieuwe onderwijshuisvesting energieneutraal en veilig bereikbaar te zijn.

Op 25 september 2017 heeft uw raad besloten om deze scenario's (clustering van scholen in Olst/Boskamp/Den Nul en Wijhe/Boerhaar, integratie van de school in het dorpshuis Welsum) verder uit te gaan werken en op haalbaarheid te toetsen.

Vanuit onze randvoorwaardelijke rol heeft de gemeente in 2018-2019 een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd dat zich heeft gericht op de locatiekeuze, de verkeersafwikkeling (veilige schoolroutes), de mogelijkheden en risico's van de her te bestemmen locaties/gebouwen en de financiering van de clusterscenario's en bijbehorende (her)inrichting van de openbare ruimte. Op basis van de voorlopige uitkomsten van dit onderzoek heeft uw raad besloten om in ieder geval de benodigde middelen voor het cluster Olst-Boskamp-Den Nul te reserveren in de begroting.

Het schoolbestuur van het openbaar onderwijs heeft in 2019, in afstemming met leerkrachten, ouders en medezeggenschapsraden, fusiebesluiten genomen over de samenvoeging van scholen in het cluster Olst-Boskamp-Den Nul en in het cluster Wijhe-Boerhaar. Voor het bijzonder onderwijs zijn eveneens fusiebesluiten genomen voor de scholen in het cluster Olst-Boskamp-Den Nul.

In de raadsvergadering in juni 2020 heeft er inhoudelijke besluitvorming plaatsgevonden voor het onderwijscluster Olst-Boskamp-den Nul, alsmede de keuze voor een locatie, locatie Averbbergen.

Hieraan zijn extra kosten (verwerving, sportvoorzieningen, vervanging gymzaal Watertorenstraat) verbonden die nog niet zijn opgenomen in de meerjarenbegroting. De structureel extra benodigde € 38.000 wordt afgewogen in de meerjarenbegroting 2021-2024.

In 2020 is een start gemaakt met de benodigde ruimtelijke procedures (addendum structuurvisie, bestemmingsplan), opstellen van stedenbouwkundige kaders, ontwerpen van de herinrichting openbare ruimte en in afstemming met de schoolbesturen vastleggen van juridische en financiële afspraken over de bouw- en beheerfase. Net zoals in het voortraject wordt er over en weer intensief samengewerkt en afgestemd met de schoolbesturen. De uitwerking krijgt ook in 2021 nog verder zijn beslag.

Ook besluitvorming voor de cluster Wijhe-Boerhaar is voorzien.

Wesepe

In Wesepe zijn de voorzieningen voor sport, onderwijs en ontmoeting momenteel versnipperd en deels aan vervanging toe. De gebruikers/eigenaren van deze voorzieningen hebben op initiatief van Plaatselijk belang Wesepe onderzocht op welke wijze centraliseren van deze voorzieningen wenselijk en mogelijk is. Dit biedt kansen voor de exploitatie van de maatschappelijke voorzieningen en de onderlinge samenwerking in Wesepe. Hiervoor is een participatief proces doorlopen onder leiding van een onafhankelijke procesbegeleider vanuit de Overijsselse Vereniging van Krachtige Kernen. Er is een stuurgroep gevormd waarin de sportclub, school/kinderopvang, kerk, dorps huis, plaatselijk belang en gemeente in vertegenwoordigd zijn. De provincie Overijssel heeft dit proces financieel ondersteund vanuit het programma Sociale Kwaliteit.

Het proces heeft geresulteerd in een rapportage waarin een voorkeursscenario beschreven wordt voor het duurzaam accommoderen en samenwerken van maatschappelijke voorzieningen in Wesepe. Dit voorkeursscenario is financieel niet haalbaar. Het in het rapport beschreven voorkeursscenario gaat nog uit van de bouw van een grotendeels nieuwe school achter en bouwkundig verbonden met de kerk met (beperkt) multifunctioneel gebruik van de kerk met nevenruimtes. Het college heeft eind 2019 aangegeven dat de investeringen hiervoor en de daarmee gepaard gaande kapitaalslasten voor de gemeente dermate hoog worden, dat ze het niet realistisch vindt. Er vindt nog nader onderzoek plaats.

Het uiteindelijke doel is om de ambitie, zoals verwoord in de rapportage, om te zetten in daden: een toekomstbestendig voorzieningenhart voor én door Wesepenaren. De besluitvorming en de verdere uitwerking daarvan zal in 2021 nog verder zijn beslag nemen.

Welsum

Het schoolbestuur de Mare heeft het leegstandsprobleem opgelost door het onderwijs te huisvesten in dorps huis De Bongerd. Gezamenlijk gebruik van het dorps huis kan ervoor zorgen dat de exploitatie van de school sluitend wordt, de huidige leegstandskosten niet meer op de exploitatie van De Mare rusten en daarnaast de exploitatie van het dorps huis zelf verbeterd. Een lichte groei van de basispopulatie door een recente uitbreiding van de woningvoorraad en een verbreding van het aanbod met peuterwerk, dagopvang en buitenschoolse opvang plus actieve werving binnen het verzorgingsgebied moeten de voorziening de komende jaren ruim boven de opheffingsnorm van 23 leerlingen brengen. Om dit commitment ook procesmatig en inhoudelijk goed te borgen, is een gezamenlijk proces opgestart waarop de diverse betrokkenen zijn aangesloten. Er is een kerngroep 'dorps huis Welsum', waarin het dorps huisbestuur, stichting De Mare, onderwijsteam Dijkzicht, Plaatselijk belang Welsum en de gemeente is vertegenwoordigd. Op basis van de financiële business case is er door de raad een besluit genomen over de verbouwing van het dorps huis. Na de aanbesteding bleek dat het financieel kader ontoereikend was heeft het college op basis van een gezamenlijk voorstel vanuit het schoolbestuur De Mare en het dorps huisbestuur besloten om enerzijds het financiële kader te verruimen (inzet deel resultaat verkoop Elshofschool) en anderzijds de output (beperkte verduurzaming gebouwschil) bij te stellen. Ondertussen is de verbouwing gestart en zal ook in 2021 verder zijn beslag nemen. Stichting De Mare wenst het schooljaar 2021-2022 te kunnen starten in het dorps huis.

Aanpassing verordening huisvesting onderwijs

Wij baseren onze verordening op de modelverordening van de VNG. VNG heeft in haar modelverordening de normvergoeding met 40% verhoogd. Landelijke ervaringsgegevens wijzen uit dat de werkelijke bouwkosten gemiddeld 40% hoger liggen dan de huidige normvergoeding. Uiteraard is het aan uw raad om een besluit te nemen over de vraag of we op dit punt de modelverordening van de VNG blijven volgen. In het laatste kwartaal van 2020 wordt een voorstel hierover aan uw raad voorgelegd. Verdere uitwerking zal in 2021 e.v. zijn beslag nemen.

MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Beleidsplan Wmo 2017-2020 Meedoen = Samendoen

Op basis van het beleidsplan zijn vier onderwerpen met subdoelen geformuleerd. Op basis van het beleidsplan heeft het college een uitvoeringsplan vastgesteld. Hieronder volgt een korte opsomming van de onderwerpen.

1. Transformatie

In het Beleidsplan Wmo is een achttal aandachtspunten geformuleerd, die vooral betrekking hebben op het verstevigen van de samenwerking met het Brede Welzijnsverband. Daarnaast is een belangrijk doel dat wij in toenemende mate gaan handelen volgens het VN-verdrag Handicap dat in 2006 is vastgesteld. Het VN-verdrag betekent een extra stimulans voor de beweging die met de nieuwe Wmo is ingezet: de samenleving aanpassen aan een zo breed mogelijke groep inwoners, ook degenen met fysieke, mentale of sociale beperkingen. Concrete acties in de richting van een inclusieve samenleving. Uitvoering van enkele van deze Wmo aandachtspunten gebeurde in de vorm van projecten die deel uit maakten van het transformatie programma.

2. Inkoop en algemene voorzieningen

Per 1 januari 2019 zijn de raamovereenkomst voor de maatwerkvoorzieningen zorg en ondersteuning ingegaan. Deze overeenkomst loopt in ieder geval tot 1 januari 2021, maar kan daarna nog tweemaal met een jaar verlengd worden. Per 1 januari 2021 is er sprake van nieuwe raamovereenkomsten met een beperkter aantal zorgaanbieders als het gaat om individuele ondersteuning, ondersteuning in groepsverband en respijtopvang. De inkoop van die voorzieningen is samen met de gemeente Raalte tot stand gekomen. Bij die inkoop is als onderdeel de verbinding met de algemene voorzieningen aan de orde geweest. Door de uitwerking daarvan in 2021 en de daaropvolgende jaren is het de bedoeling dat er een uitbreiding komt van makkelijk toegankelijke voorzieningen voor onze inwoners.

De ondersteuning bij een schoon huis wordt in 2021 binnen de raamovereenkomst, die we samen met de gemeente Deventer hebben, uitgevoerd.

3. Communicatie

Communicatie speelt in het hele beleidsplan een belangrijke rol. Zo is goede communicatie bij de transformatiedoelen van vitaal belang en zijn communicatiemiddelen belangrijk om de boodschap van zender naar ontvanger goed over te brengen. Up-to-date informatie, die eveneens makkelijk toegankelijk is, is een belangrijk voorwaarde om onze doelgroep goed te informeren en te adviseren. In 2020 is de nieuwe integrale website voor het sociaal domein gestart. Op deze subsite van de gemeentelijke website staat lokale en relevante informatie over zowel de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wmo. De website is in 'klare taal' geschreven en besteedt veel aandacht aan beschikbare algemene/vrij toegankelijke voorzieningen voor onze inwoners.

In de evaluatie van onze dienstverlening speelt het (Wmo) cliëntervaringsonderzoek (CEO) een belangrijke rol. We willen kijken in hoeverre we meer vraag gestuurde en kwalitatieve aspecten aan het onderzoek kunnen voegen. Vanuit het transformatieprogramma hebben we in 2019 (sociaal domein breed) kwalitatief onderzoek uit laten voeren (focusgroepen en interviews). Recent is een CEO met aanvullende vragen gericht op de evaluatie van het Wmo-beleid van de afgelopen jaren gehouden. De conclusies daarvan zullen in 2021 verwerkt worden.

4. Ondersteuning (onafhankelijke Cliëntondersteuning, mantelzorg, dementie en vrijwilligersondersteuning)

De meeste hulp aan mensen met dementie wordt gegeven vanuit informele zorg, vooral door mantelzorgers. De bestaande vorm van mantelzorgondersteuning lijkt nog altijd aan te sluiten bij de behoefte. Naast deze vorm van ondersteuning aan volwassen mantelzorgers bestaat er inmiddels de mogelijkheid voor jonge mantelzorgers om ook in aanmerking te komen voor 'de blijk van waardering'. Gezien de behoefte wordt deze vorm van mantelzorgwaardering ook in 2021 voortgezet. Bij de inzet van professionele zorg wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met het draagvermogen van de mantelzorger. Dit wordt (onder andere) besproken bij het "keukentafel" gesprek, wanneer er een aanvraag voor ondersteuning gedaan is. Op het gebied van dementie wordt samengewerkt met professionals die dicht bij de inwoners staan.

De gemeente is verplicht om onafhankelijke cliëntondersteuning te bieden aan inwoners van onze gemeente. In opdracht van uw raad is onderzocht of deze ondersteuning voldoende openstaat voor alle inwoners in onze gemeente. De conclusie is dat dat niet het geval is. De ondersteuning voor onze inwoners is in het verleden bewust ondergebracht bij twee instellingen die sterk gerelateerde waren aan specifieke kwetsbare doelgroepen. Dit houdt in dat bedoelde groepen goed bediend worden maar dat de drempel voor mensen die niet tot deze doelgroepen behoren te hoog is. In onze communicatie over de onafhankelijke cliëntondersteuning wordt hier nadrukkelijk aandacht aan besteed.

Evaluatie Beleidsplan Wmo 2017-2020 Meedoen = Samendoen

In 2020 evalueren we het beleidsplan Wmo 2017-2020 Meedoen=Samendoen. De uitkomsten van deze evaluatie worden in 2021 verwerkt en vormen mede de basis voor het nieuwe integrale beleidsplan

Abonnementstarief

Naast bovenstaande is per 1 januari 2020 het abonnementstarief definitief ingevoerd voor maatwerkvoorzieningen binnen de Wmo. Dit betekent dat voor iedereen de eigen bijdrage maximaal €19 per maand is, ongeacht draagkracht of inkomen. Inmiddels wordt er in den lande steeds vaker aangegeven dat het abonnementstarief voor veel problemen zorgt: zowel oplopende kosten voor gemeenten als uitholling van het solidariteitsbeginsel. Hiernaar wordt door ons nog nader onderzoek gedaan.

SPORT

Sportstimulering

De maatschappelijke betekenis van sport en cultuur wordt onderkend. Sporten draagt bij aan een gezonde en creatieve levensstijl en helpt bij het leggen van sociale contacten. Sport en cultuur zorgen voor verbodering, tolerantie en inspiratie. Stimulering van sport en cultuur is van groot belang, zeker voor jeugd.

De coördinatie van de uitvoering van de impuls ligt bij ut Huus. Vanaf 2017 worden de vakleerkrachten bewegingsonderwijs ingezet als combinatiefunctionarissen op alle scholen zowel in het primair als het voortgezet onderwijs. Deze samenwerking is structureel en intensief. Ook de samenwerking met sportverenigingen via het Sportplatform alsmede andere partijen, zoals het MKB wordt voortgezet. De nota "Sport- en Cultuurstimulering Olst-Wijhe 2014-2018" is in 2018 geëvalueerd. De betrokken partijen blijken zeer tevreden en het huidige beleid wordt doorgezet met een kleine uitbreiding van de formatie van de combinatiefunctionarissen, op basis van extra rijksmiddelen.

Daarnaast hebben wij in april 2019 voor deelname aan de Regeling Lokale Sportakkoorden getekend. Het gevolg hiervan is dat we een rijkssubsidie ontvangen. Voor 2021 € 10.000 voor het opstellen en uitvoeren van een Lokaal Sportakkoord. Ut Huus draagt zorg voor het opstellen en

uitvoeren van het Lokale Sportakkoord. Dit wordt gekoppeld aan het Manifest dat in 2019 door de sport- en cultuurverenigingen in Olst-Wijhe is opgesteld.

KUNST EN CULTUUR

Binnenschoolse cultuureducatie primair onderwijs

Er zijn ideeën voor een nieuwe regeling Cultuureducatie Overijssel vanuit de Provincie Overijssel. De gemeente Olst-Wijhe heeft van 2017 tot 2020 gebruik gemaakt van de provinciale subsidieregeling 'Cultuur aan de basis'. Destijds is er in samenspraak met de basisscholen en de combinatiefunctionaris Cultuur een 'uitvoeringsprogramma binnenschoolse cultuureducatie' opgesteld. De uitvoering van dit plan lag in handen van de basisscholen (de directeuren en de Interne Cultuur Coördinatoren). Zij krijgen hierbij ondersteuning van de combinatiefunctionaris Cultuur. Doel was om er voor te zorgen dat cultuureducatie verankerd wordt binnen het onderwijscurriculum. In 2019 heeft de gemeente Olst – Wijhe het bestuurlijk Kader Cultuureducatie ondertekend. In het Bestuurlijk Kader Cultuureducatie hebben gemeenten, scholen en provincie op hoofdlijnen afspraken gemaakt over de inzet in middelen en mensen voor cultuuronderwijs. Een nieuwe regeling geeft de mogelijkheid deze afspraken verder in te kleuren, met als doel, de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor goed cultuuronderwijs in Overijssel verder in te vullen. De regeling dient, ten tijde van dit schrijven, nog verder uitgewerkt te worden.

Cultuurmakelaar

De tijd waarin wij leven vraagt om actieve samenwerking en actieve samenwerking vraagt om organiserend vermogen, een proactieve houding en betrokkenheid. Een Cultuurmakelaar is een grote steun, daar waar onze gemeente zich op haar kerntaken richt. Een cultuurmakelaar helpt bij het ontwikkelen van cultuurparticipatieprogramma's zodat inwoners van Overijssel kennis kunnen maken met cultuur en die kunnen beleven.

Onze gemeente kent al enkele jaren een Cultuurmakelaar die o.a. met provinciale subsidie kon worden ingezet. De provinciale subsidieregeling Cultuurmakelaar wordt waarschijnlijk vervolgd. Het is opgenomen in de nieuwe Cultuurnota van de Provincie. De uitwerking van het provinciaal beleid moet nog plaatsvinden.

Combinatiefunctionaris Cultuur

Ook in 2021 is de combinatiefunctionaris Cultuur actief zijn. Deze combinatiefunctionaris richt zich met name op jongeren tot en met 18 jaar, zowel binnenschools als buitenschools (en de relatie tussen beiden). De coördinatie ligt bij Ut Huus.

Kunst en Cultuur Olst – Wijhe (KCOW)

KCOW ondersteunt enerzijds rijpe projectideeën ondersteunen met een subsidie voor de uitvoering, anderzijds wil KCOW personen en/of organisaties helpen die een projectidee hebben om tot een projectplan te komen en tevens willen zij zorgdragen voor de brede podiumprogrammering als onderdeel van een breed cultureel programma in Olst – Wijhe.

Openbaar bibliotheekwerk

In januari 2019 is de notitie 'Evaluatie Bibliotheekwerk Olst-Wijhe 2014-2018' vastgesteld. Daarmee is onder andere besloten om samen met Stichting Openbare Bibliotheek Salland onderzoek te doen naar de verschillende (on)mogelijkheden voor een bibliotheekvestiging in Wijhe. Uiterlijk in 2022 moet er een nieuw besluit genomen worden over de toekomst van de vestiging in Wijhe.

WELZIJN

Maatschappelijk vastgoed

SPOC

Sinds eind 2017 voert Ut Huus de horeca in sporthal De Lange Slag op het SPOC-park in eigen beheer uit, omdat het niet gelukt is om een opvolger te vinden voor de vorige horeca-exploitant. Ut Huus is met de partners op het SPOC-park (Wijhe '92, kindercentrum De Bieënkorf, De Capellenborg en volleybalvereniging Rood-Wit '75) in gesprek gegaan over de invulling van de horeca/het gastheerschap op het SPOC-park. Duidelijk werd toen dat niet alleen knelpunten werden ervaren als het gaat om de horeca, maar ook als het gaat om de dienstverlening en sportinfrastructuur op het gehele SPOC-park. Er is een notitie opgesteld, waarin de lijn is uitgezet om de komende jaren toe te werken naar een structurele en duurzame oplossing voor de problematiek op het SPOC.

Er zijn twee procesbegeleiders voor een jaar aangesteld. Er zijn vijf proeftuinen; gezamenlijke agenda, SPOC, Lab XL, versterken bestuurskracht, leefbaarheid kleine kernen. De verdere uitwerking daarvan zal in de komende tijd nog verder zijn beslag nemen.

In 2019 heeft uw raad kennis kunnen nemen van de financiële druk op de exploitatie van sporthal De Lange Slag op het SPOC-park in Wijhe. U hebt toen besloten om tijdelijk (2020 tot 2024) aan ut Huus/SKOW een financiële compensatie te bieden voor het exploitatietekort van sporthal De Lange Slag op het SPOC-park in Wijhe.

Bestuursopdracht maatschappelijk vastgoed

In augustus 2020 hebben wij besloten om een bestuursopdracht op te stellen voor het formuleren/actualiseren van het beleid t.a.v. beheer en exploitatie van het maatschappelijk vastgoed op lange termijn.

Diverse ontwikkelingen vragen om nader onderzoek naar oplossingen om het beheer en exploitatie van ons maatschappelijk vastgoed toekomstbestendig te houden. De vraag van de samenleving verandert, de verwachtingen over de kwaliteit van het vastgoed nemen toe en dat heeft gevolgen voor de manier waarop we beheer en exploitatie van ons maatschappelijk vastgoed organiseren. Ook constateren we dat de financiële druk op de grotere multifunctionele accommodaties groot is en deze zal door de Coronacrisis alleen maar groter worden. Een extern bureau is ingezet om de bestuurlijke opdracht uit te voeren. Hiervoor wordt het gesprek gevoerd met interne betrokken ambtenaren en het bestuur maar ook externe partners worden betrokken bij het onderzoek. In het eerste kwartaal van 2021 wordt de notitie Maatschappelijk Vastgoed opgeleverd.

Leefbaarheid

De leefbaarheid in kernen en buurtschappen is van groot belang voor het welbevinden van de inwoners. Wij vinden het belangrijk dat inwoners zich verantwoordelijk voelen voor de directe woonomgeving en het welbevinden. Daarbij ondersteunen en faciliteren wij initiatieven van onderop.

Overige activiteiten 2021

- Aanpassing Algemene Subsidieverordening Gemeente Olst-Wijhe (door de coronacrisis uitgesteld naar 2021).
- Opstellen Beleidsregels Subsidieverstrekking 2022.

WERK EN INKOMENSONDERSTEUNING

Inburgering

Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuw Wet inburgering. De beoogde ingangsdatum is 1 juli 2021. De gemeente krijgt (weer) een belangrijke rol in de regie op inburgering. De regierol van gemeenten behelst de regie over de uitvoering van de inburgering: om substantiële verbeteringen te kunnen bereiken is ervoor gekozen om het inburgeringsbeleid niet te decentraliseren. Het nieuwe inburgeringsstelsel beoogt, nadrukkelijk samen met andere wetgeving binnen het sociaal domein, in het bijzonder de Participatiewet, een bijdrage te leveren aan het maatschappelijke doel van inburgering: alle inburgeringsplichtigen doen snel en volwaardig mee in de Nederlandse

maatschappij, liefst via betaald werk. Dit doel vertaalt zich in een specifiek beleidsdoel voor het nieuwe inburgeringsstelsel: inburgeringsplichtigen bereiken het voor hen hoogst haalbare taalniveau (liefst niveau B1) en kennis van de Nederlandse maatschappij, in combinatie met gerichte inspanningen op participeren naar vermogen vanaf de start van het inburgeringstraject.

In het nieuwe inburgeringsstelsel voeren gemeenten de regie op de uitvoering van de inburgering, inburgeringsplichtigen blijven zelf verantwoordelijk voor het voldoen aan de inburgeringsplicht. Dit betekent dat gemeenten een centrale rol krijgen in de brede intake, de begeleiding van inburgeringsplichtigen en zorgen voor cursusaanbod, maar dat de inburgeringsplichtige zelf verantwoordelijk blijft voor het behalen van het inburgeringsexamen. In de tweede helft van 2020 volgt een voorstel hoe er vorm en invulling gegeven kan worden aan de nieuwe Wet inburgering.

Minimabeleid

In 2021 wordt het huidige Minimabeleid 2018-2021 geëvalueerd en het nieuwe beleidsplan Minimabeleid 2022-2025 opgesteld wat in zal gaan op 1 januari 2022. Dit beleidsplan zal in de loop van het derde kwartaal 2021 aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

VOLKSGEZONDHEID

In 2018 is een nieuwe nota lokaal gezondheidsbeleid opgesteld die op 4 februari 2019 door de gemeenteraad is vastgesteld. Daarbij zijn de landelijke uitgangspunten gevolgd en lokale speerpunten geformuleerd. In deze nota zijn voor de komende jaren vijf speerpunten geformuleerd. Drie speerpunten werden "meegenomen" uit de achter ons liggende (beleids)periode, omdat zij onverminderd belangrijk zijn: Afname overgewicht (focus op jeugd), een goede psychische gezondheid en het terugdringen van problematisch alcoholgebruik (focus op jeugd). De nieuwe speerpunten zijn: Een gezonde fysieke leefomgeving en het verkleinen sociaal economische gezondheidsverschillen. Binnen de gemeente wordt de verbinding gezocht met aanpalende beleidsterreinen, zoals met de nieuwe Omgevingswet. Het onderwerp volksgezondheid wordt daarin een belangrijk onderwerp en dit sluit dus aan bij het speerpunt een gezonde fysieke leefomgeving.

VERBONDEN PARTIJEN

Het regionaal serviceteam Jeugd IJsselland (RSJ)

Het regionaal serviceteam Jeugd IJsselland (RSJ) is een samenwerkingsverband van 11 gemeenten in Overijssel. Het bestuur van het RSJ bestaat uit de wethouders van de elf gemeenten. Het RSJ voert voor 11 gemeenten een aantal bedrijfsvoeringstaken uit die verbonden zijn aan de inkoop en contractmanagement en monitoring van de verstrekte jeugdhulp.

Daarnaast voert het RSJ beleidsvoorbereidende taken uit voor regionale thema's. Over het algemeen is dit door middel van het uitvoeren en begeleiden van projecten. Ook de regionale transformatiegelden zijn ondergebracht bij het RSJ.

In 2020 is er door de rijksoverheid de norm voor werkgeverschap vastgesteld. Hierin wordt het bestaansrecht van de verschillende jeugdhulpregio's ook duidelijker geformaliseerd. Als gemeenten hebben we de opdracht gekregen samen te werken en dit te doen vanuit een duidelijk afgesproken rechtsvorm en visie.

Al deze voorwaarden zijn gerealiseerd in de regio IJsselland.

GGD IJsselland Zwolle

Onze gemeente maakt deel uit van de GGD IJsselland. Volgens de Wet publieke gezondheid hebben gemeenten de taak een GGD in stand te houden voor de uitvoering van taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg. Dit is o.m. gericht op het bevorderen van de algemene

gezondheid en het voorkomen van ziekten bij risicogroepen. Een belangrijke rol van de GGD is daarnaast monitoring en signalering.

Konnected (voorheen Sallcon)

Wij zijn samen met de gemeente Deventer aandeelhouder van Konnected (voorheen Sallcon). Konnected is onder andere verantwoordelijk voor de uitvoering van de taken en verplichtingen, voortkomend uit de Wet sociale werkvoorziening. Daarnaast maken wij gebruik van de kennis en kunde van Konnected om de doelstellingen van de Participatiewet te kunnen realiseren.

Wat mag het kosten?

In onderstaand overzicht zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Meerjaren Begroting		(x €1.000)					
Samenleving	Rekening 2019	Begroting 2020 n.w.	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	N/V
Lasten	22.308	21.930	21.982	21.733	21.618	21.439	
Baten	3.685	3.582	3.411	3.421	3.421	3.394	
Saldo van Baten en Lasten	18.623	18.348	18.571	18.312	18.198	18.045	N
Toevoegingen aan reserves	186	195	188	188	188	188	
Onttrekkingen aan reserves	522	637	470	242	219	165	
Resultaat	18.287	17.906	18.289	18.258	18.167	18.068	N

Begroting 2021

Het totale saldo van de baten en lasten van dit programma is € 18,571 miljoen nadelig. De totale lasten zijn geraamd op € 21,982 miljoen en de totale baten op € 3,411 miljoen.

De storting in reserves is geraamd op € 0,188 miljoen, de onttrekking aan reserves op € 0,470 miljoen. Het resultaat is € 18,289 miljoen nadelig.

Toelichting meerjarenbegroting

De mutaties in het meerjarige verloop van de lasten en baten houden onder andere verband met afnemende kapitaallasten en de mutaties in de raming onderhoud van de verschillende.

Voor onderwijs huisvesting zijn de lasten voor de nieuwbouw van het cluster Olst-Boskamp-Den Nul oplopend in de begroting verwerkt. Voor 2021 zijn de extra kapitaallasten voor de aanpassing schoollocatie in Welsum opgenomen, 2021 en 2022 de extra lasten voor de huur noodlokalen bij de Alloysiuschool en voor 2021 tot en met 2023 is rekening gehouden met de verhuur van een deel van het schoolgebouw voor voortgezet onderwijs ter dekking van het exploitatietekort op het SPOC-park (Begrotingsrichtlijnen 2021-2024).

In 2021 wordt het kunstgrasveld op het sportpark Overwetering gerenoveerd, wat leidt tot het afboeken van de bestaande boekwaarde van € 153.000 ten laste van de reserve nader te bestemmen middelen in dat jaar. Hiertoe is in 2017 door de raad besloten. De vermindering van de reserve nader te bestemmen middelen maakt deel uit van het saldo per 2021.

Voor de WSW neemt het budget jaarlijks af als gevolg van de afnemende doelgroep, terwijl het budget voor re-integratie toeneemt omdat daar de doelgroep steeds groter wordt. Voor Wmo en Jeugdhulp zijn de budgetten geïndexeerd en bijgesteld op basis van de realisatie in 2019.

Daarnaast stelt het kabinet vanaf 2021 oplopend middelen beschikbaar via de algemene uitkering voor de uitvoering van de Wet inburgering die vanaf 1 juli 2021 van kracht zal zijn.

Het verschil tussen de begroting 2021 en 2020 wordt hierna verklaard per taakveld.

Begroting per taakveld				Saldo per taakveld (x €1.000)			
Thema's	Taakvelden		Begroting 2020 n.w.	Begroting 2021	Verschil	N/V	
3.0	Onderwijs	4.1	Openbaar basisonderwijs	132	131	1	V
		4.2	Onderwijshuisvesting	715	847	-131	N
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	712	782	-71	N
3.1	Sport	5.1	Sportbeleid en activering	249	217	32	V
		5.2	Sportaccommodaties	1.191	1.338	-147	N
3.2	Kunst en Cultuur	5.3	Cultuur	182	173	10	V
		5.4	Musea	121	96	25	V
		5.6	Media	415	400	15	V
3.3	Welzijn	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.916	1.727	189	V
3.4	Werk en Inkomensondersteuning	6.3	Inkomensregelingen	1.658	1.694	-37	N
		6.4	Begeleide participatie	1.960	1.899	61	V
		6.5	Arbeidsparticipatie	518	524	-5	N
3.5	Maatschappelijke ondersteuning	6.2	Wijkteams	138	131	7	V
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	503	479	23	V
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.105	3.215	-110	N
3.6	Jeugd	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	4.068	4.164	-95	N
		6.82	Geëscaleerde zorg 18-	101	84	17	V
3.7	Volksgezondheid	7.1	Volksgezondheid	665	672	-7	N
Reserves		0.10	Reserve mutaties	-442	-282	-159	N
Resultaat				17.906	18.289	-382	N

Toelichting Begroting 2021

Onderwijs

Openbaar basisonderwijs

De algemene lasten en baten voor het openbaar basisonderwijs hebben vooral betrekking op de exploitatie van de gymlokalen, het gymnastiekonderwijs en het vervoer er naar toe. De lasten en baten zijn structureel en aangepast door indexering en de geactualiseerde meerjaren onderhoudsplanning maatschappelijk vastgoed.

Onderwijshuisvesting

In de begroting voor onderwijshuisvesting wordt vanaf 2018 rekening gehouden met de extra budgetruimte uit het vastgestelde Integraal HuisvestingsPlan 2016-2019. Het extra budget wordt in eerste instantie ingezet bij de ontwikkeling van de plannen voor een toekomstbestendige huisvesting van onze scholen in de verschillende (clusters) van kernen. Vanaf 2020 is in de begroting ook rekening gehouden met de oplopende lasten voor het cluster Olst-Boskamp-Den Nul (Kadernota 2020-2023). Voor 2020 is een budget van afgerond € 10.000 geraamd. Daarnaast zijn

incidenteel lasten en baten geraamd voor aanpassing van de schoollocatie in Welsum, de huur van noodlokalen voor de Alloysiuschool en de verhuur van een deel van het schoolgebouw voor voortgezet onderwijs.

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Hier worden de lasten en baten voor leerlingenvervoer, onderwijsbegeleiding, peuterwerk, voor- en vroegtijdse educatie, uitvoering leerplicht en lokaal beleid voortgezet onderwijs verantwoord.

De kosten voor het leerlingenvervoer zijn geïndexeerd. De indexering voor 2020 was te laag ingeschat, dit is nu in de raming hersteld. De eigen bijdrage is als gevolg van wet- en regelgeving voor het grootste deel komen te vervallen (Begrotingsrichtlijnen 2021-2024).

Het geld dat gemeenten en scholen krijgen om risico's op onderwijsachterstanden bij kinderen tegen te gaan wordt de komende jaren verhoogd. Voor voor- en vroegtijdse educatie (VVE) lopen de rijksbijdragen voor onze gemeente op naar € 148.000 vanaf 2022.

Sport

Sportbeleid en activering

In 2021 wordt een lichte daling van de lasten verwacht. De incidentele middelen voor "Nood luidt onze klok" in 2020 en een lagere toerekening van inzet van uren in 2021 zijn hiervan de oorzaak.

Sportaccommodaties

Het nadeel op dit taakveld wordt met name veroorzaakt door de desinvestering van het kunstgrasveld Overwetering in 2021. Daarnaast dalen de baten iets door minder baten van uitgeleend personeel aan het zwembad.

Kunst en Cultuur

Cultuur

Op dit taakveld ontstaat een klein voordeel in vergelijking met 2020 door lagere onderhoudslasten en incidenteel geraamde subsidies.

Musea

Bij het taakveld musea dalen de lasten in 2021. Dit valt te verklaren door het vervallen van de incidentele middelen die beschikbaar waren in 2020 voor o.a. de Cultuurhistorische waardenkaart en de Olster korenmolen en de hogere periodieke onderhoudslasten voor de kerktorens in 2021.

Media

Door de bezuiniging op de subsidie voor de openbare bibliotheek ontstaat een voordeel op dit taakveld.

Welzijn

Samenkracht en burgerparticipatie

Onder het taakveld Samenkracht en burgerparticipatie zijn de budgetten voor maatschappelijk werk, collectief vervoer, welzijnsaccommodaties, Kulturhusconcept, dorpsontwikkelplannen, sociaal cultureel werk, kinderopvang, mantelzorg en budgetten binnen het sociaal domein voor bijkomende activiteiten jeugd, Wmo begeleiding, Wmo huishoudelijke hulp en toegang verantwoord.

Vanaf 2021 zijn de gevolgen van de bezuinigingstaakstelling via de Kaasschaafmethode met name voor het sociaal domein verwerkt in de ramingen, zijn de subsidies aan (primaire) instellingen, voor zover toegestaan, geïndexeerd en zijn de onderhoudsbudgetten voor gemeentelijk vastgoed geactualiseerd.

De in 2020 gereserveerde budgetten voor onder andere ambulantisering GGZ en Wet verplichte GGZ zijn vanaf 2021 op andere taakvelden in de begroting ingevuld.

In 2020 zijn onder andere incidentele budgetten voor maatschappelijke begeleiding statushouders en meldpunt sociaal domein opgenomen die worden gedekt via reserves om de bestaande activiteiten tot resp. de invoering van de nieuwe wet inburgering en de evaluatie van het meldpunt te kunnen voortzetten. In 2021 is het project bijzondere vrijwilligers ten laste van de reserve sociaal domein geraamd (raadsbesluit 24 augustus 2020). Voor het collectief Wmo-zorgvervoer was de indexering in 2020 te laag ingeschat en dit is nu in de raming gecorrigeerd.

Als uitwerking van uw besluit over de ontwikkeling van een gecombineerde locatie voor een onderwijs en welzijnslocatie, is het onderhoudsbudget van “De Bongerd” voor de komende jaren naar beneden bijgesteld.

Werk en inkomensondersteuning

Inkomensregelingen

De raming voor de uitkeringen is gebaseerd op de huidige stand van zaken van zowel de uitkeringen als de beschikbare rijksbijdrage (het zgn BUIG-budget). Hierbij is rekening gehouden met de gewijzigde wet- en regelgeving rond bijstand zelfstandigen. Voor 2021 is op die basis de rijksbijdrage toereikend voor de verwachte uitkeringslasten en is geen bijdrage uit de vangnetregeling geraamd. Er is nog geen rekening gehouden met de gevolgen van de coronacrisis. Op dit moment is daar geen inschatting van de te maken. Bovendien is ook niet bekend wat het rijk compenseert via bijstelling van het landelijk macro-budget voor de uitkeringen. In 2021 is incidenteel rekening gehouden met budget voor Financiën de baas ten laste van de reserve sociaal domein (Raadsbesluit 24 augustus jl).

Voor minimabeleid is in 2020 rekening gehouden met extra uitgaven voor schulden en armoede, waar het rijk incidenteel extra geld voor beschikbaar heeft gesteld. Het budget voor kwijtschelding is in 2020 en in 2021 structureel verhoogd (Begrotingsrichtlijnen 2021-20240).

Begeleide participatie

Onder begeleide participatie worden de lasten van de uitvoering van de voormalige Wsw-regeling verantwoord. Het voor dit onderdeel beschikbare budget wordt aan Sallcon GR overgedragen voor de uitvoering. Het beschikbare budget is geïndexeerd maar neemt in de loop van de jaren af door een afnemende doelgroep. Vanaf 2020 is rekening gehouden met een korting op dit budget (Kadernota 2020-2023).

Arbeidsparticipatie

De re-integratie activiteiten nemen jaarlijks toe als gevolg van een toename van de doelgroep (voormalig Wsw, Wajong en statushouders).

Maatschappelijke ondersteuning

Wijkteams

De kosten voor onder andere preventie, voorlichting en advisering Wmo en jeugd zijn hieronder verantwoord.

Maatschappelijke voorzieningen (Wmo)

De kosten voor woon- en leefvoorzieningen zijn geïndexeerd. Het budget voor hulpmiddelen is niet meer toereikend binnen het nieuwe contract. Na de incidentele verhoging in 2020 is vanaf 2021 het budget structureel verhoogd (Begrotingsrichtlijnen 2021-2024). Nadere analyse van de uitkomsten 2020 zullen eventueel in de Kadernota 2022-2025 worden verwerkt.

Maatwerkdienstverlening 18+

De kosten Wmo begeleiding en Wmo huishoudelijke verzorging zijn op basis van de realisatie 2019 en rekening houdend met de tarieven uit de nieuwe aanbesteding, in de begroting opgenomen. De kosten voor zowel Wmo begeleiding als voor Wmo huishoudelijke hulp

vallen hoger uit door indexering en door een toenemende vraag. In 2020 is het budget voor experimenten vervallen maar is incidenteel budget voor het project DagenDoen opgenomen ten laste van de reserve sociaal domein. In 2021 is dit eenmalig verlengd (Raadsbesluit 24 augustus j.l.). De uitvoering van het programma transformatie sociaal domein is halverwege 2020 beëindigd. Er is een analyse uitgevoerd naar de kostenontwikkeling in 2020. Dit wordt meegenomen in het raadsvoorstel tot vaststelling van de begroting.

Jeugd

Maatwerkdienstverlening 18-

De kosten voor jeugd hulp zijn in de begroting 2021-2024 geactualiseerd op basis van de werkelijke kosten voor jeugdhulp in 2019. Conform de begroting 2020-2023 zijn de verwachte transformatievoordelen voorzichtig in de kosten verwerkt door een verlaging van jaarlijks 2% toe te passen tot en met 2022.

Het transformatieplan jeugd wordt in 2020 afgerond. Voor 2021 en volgende jaren is een integraal jeugdplan ter besluitvorming voorgelegd. De financiële consequenties worden bij het vaststellen van de begroting 2021-2024 extracomptabel afgewogen. Er is een analyse uitgevoerd naar de kostenontwikkeling in 2020. Dit wordt meegenomen in het raadsvoorstel tot vaststelling van de begroting.

Geëscaleerde zorg 18-

Het betreft de kosten voor crisisopvang jeugd.

Volksgezondheid

Volksgezondheid

De bijdragen aan de GGD zijn geïndexeerd voor 2021 op basis van de door de GGD gehanteerde maatstaven en vastgestelde begroting. Het betreft bijdragen voor zowel de jeugdgezondheidszorg, de volksgezondheid algemeen en de overige gezondheidszorg. De GGD heeft structureel een bezuiniging ingevuld. Op verzoek van de gemeenten hebben de Verbonden partijen in 2019 onderzocht of er bezuinigingsmogelijkheden zijn.

De Pilot welzijnsrecept loopt in 2021 af. Voor de ambulant sering GGZ zijn budgetten gereserveerd voor nadere invulling. Via de algemene uitkering zijn hier middelen voor ontvangen.

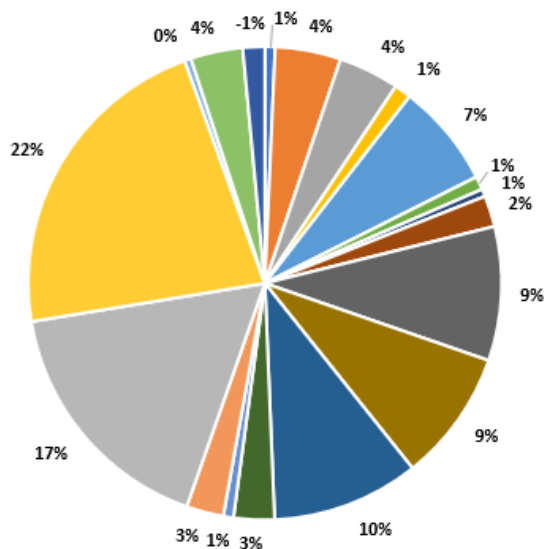
Reserve mutaties

Ten opzichte van 2020 zijn de stortingen in reserves iets lager als gevolg van de verwerking van de bezuiniging via de kaasschaafmethode op onderhoud.

Ten opzichte van 2020 zijn de onttrekkingen in 2021 per saldo lager. Enerzijds zijn in 2020 budgetten overgeheveld uit 2019 met dekking uit reserves en anderzijds wordt in 2021 het kunstgrasveld op sportpark Overwetering afgeboekt ten laste van reserves. Daarnaast heeft de raad op 24 augustus j.l. besloten tot toekenning van budgetten voor 2021 met een hoge urgentie ten laste van reserves. Dit is in de begroting verwerkt. Verder leiden fluctuerende onderhoudsbudgetten voor maatschappelijk vastgoed tot jaarlijkse verschillen.

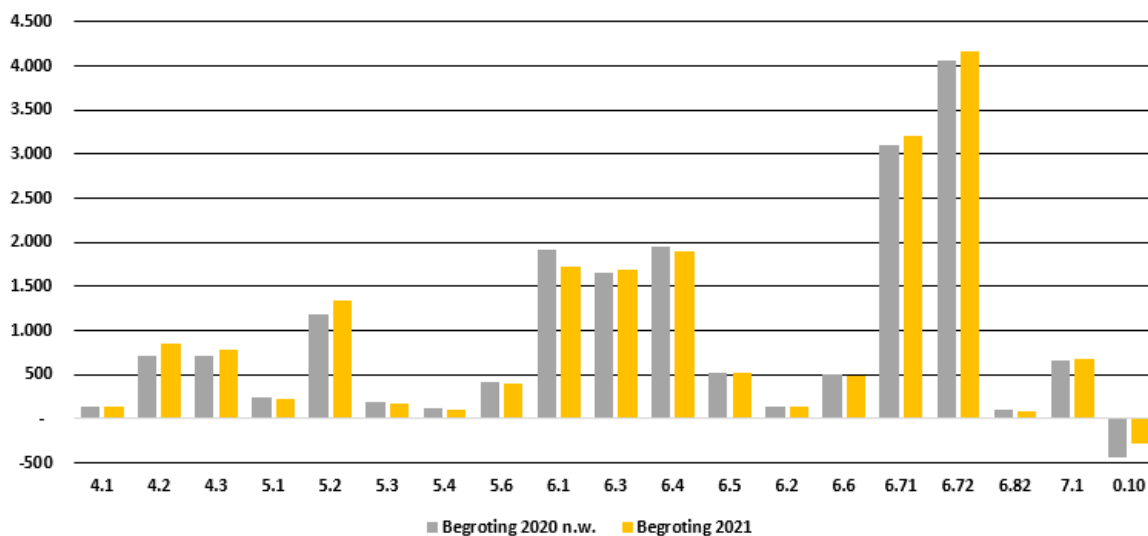
DETAILOVERZICHT

Begroting 2021

- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuur
- 5.4 Musea
- 5.6 Media
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 Begeleide participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.82 Geëscaleerde zorg 18-
- 7.1 Volksgezondheid
- 0.10 Reserve mutaties

Begroting 2021

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, OVERHEAD EN ONVOORZIEN

PORTEFEUILLEHOUDER: BURGEMEESTER STRIEN EN WETHOUDER OLT Hof

INLEIDING

Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien omvat de volgende taakvelden: Overhead, treasury, OZB woningen, OZB niet-woningen, Belastingen overig, Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds, overige baten en lasten, vennootschapsbelastingen en mutaties reserves.

De paragrafen Lokale heffingen en Financiering hebben een sterke relatie met de taakvelden van dit programma en geven inzicht in het gevoerde beleid op deze terreinen.

Wat willen we bereiken ?

HOOFDDOELSTELLING/BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Het voeren van een doelmatig financieel beleid dat leidt tot structureel sluitende begrotingen.

BELEIDSKADERS

Het beleid voor dit onderdeel is - naast hetgeen in wetgeving is vastgelegd- gebaseerd op de volgende documenten:

- Nota reserves en voorzieningen (2015)
- Treasurystatuut 2019
- Financiële verordening
- Controleverordening 2003
- Onderzoeksverordening 2005
- Nota weerstandsvermogen 2013

TOELICHTING OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Treasury

In dit onderdeel wordt volstaan met een korte toelichting. In de Gemeentewet is een afzonderlijke financieringsparagraaf voorgeschreven. Deze paragraaf vormt een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

Voor deze toelichting wordt verwezen naar Hoofdstuk 2 paragraaf 4 Financiering.

Als gevolg van de wijzigingen in het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) zijn alle financieringslasten en –baten met ingang van 2017 verantwoord in dit onderdeel. In de programma's komen de financiële lasten en baten nu niet meer voor. Het financieringsresultaat komt hier ook tot uitdrukking.

Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt aangemerkt als algemeen dekkingsmiddel en wordt berekend naar de plaatselijke situatie. Basis voor deze begroting vormt de meicirculaire 2020 van het Rijk.

Lokale heffingen

De ontwikkelingen op het terrein van de lokale heffingen komen uitgebreid aan de orde in de paragraaf Lokale heffingen.

In dit onderdeel wordt volstaan met een korte beschrijving van en toelichting op de lokale – niet gebonden – heffingen: de onroerende zaakbelastingen en de toeristenbelasting. Deze heffingen

kennen in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht en de afvalstoffenheffing vooraf geen specifiek bestedingsdoel. Het zijn algemene dekkingsmiddelen, die vrij kunnen worden ingezet.

Gemeentelijke belastingen (algemene middelen)

1. Onroerende zaakbelastingen

Betreft een eigenarenbelasting woningen en eigenaren- en gebruikersbelasting niet-woningen. Alle onroerende zaken worden jaarlijks gewaardeerd. Dit heeft dus ook gevolgen voor de ozb-tariefberekeningen. In de ramingen 2021 wordt voor de ozb-tarieven uitgegaan van een opbrengststijging van 1,7%.

2. Toeristenbelasting

Uw raad heeft in november 2019 het tarief voor 2021 vastgesteld op € 1,00.

Heffingen en rechten

3. Rioolrecht

Ter bekostiging van nieuwe zorgtaken is de verbrede rioolheffing ingevoerd. De nieuwe zorgtaken zijn verwerkt in het door uw raad in december 2015 vastgestelde Gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020 (GRP). Kaderstelling voor de berekening van de tarieven maakt hier onderdeel van uit. Het uitgangspunt is, dat de heffing 100% kostendekkend is voor de totale kosten rioleringszorg.

4. Afvalstoffenheffing

De tarieven zijn gebaseerd op de meest actuele ramingen voor het verzamelen en verwerken van afval. Het uitgangspunt is, dat de heffing 100% kostendekkend is.

5. Overige leges, rechten en tarieven

De opbrengsten van de leges en overige rechten en tarieven voor gemeenschapsvoorzieningen zijn trendmatig verhoogd met 1,7%.

ONVOORZIEN EN ALGEMENE BATEN EN LASTEN

Voor "onvoorziene" uitgaven is in de begroting een bedrag opgenomen van € 38.000.

OVERZICHT VAN DE KOSTEN VAN OVERHEAD

Als gevolg van de wijzigingen in het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) en de indeling naar taakvelden moeten de gemeentelijke organisatiekosten, niet zijnde de direct toe te rekenen salariskosten, worden toegerekend aan het taakveld 0.4 Overhead.

In hoofdstuk 3.9 is een specificatie met betrekking tot overhead opgenomen.

Wat mag het kosten?

Meerjaren Begroting							(x €1.000)
Alg. dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien	Rekening 2019	Begroting 2020 n.w.	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	N/V
Lasten	7.765	8.081	8.217	8.072	8.020	7.974	
Baten	31.715	31.915	33.104	33.503	33.577	33.705	
Saldo van Baten en Lasten	-23.950	-23.834	-24.887	-25.431	-25.558	-25.731	V
Toevoegingen aan reserves	768	616	139	134	132	130	
Onttrekkingen aan reserves	2.512	1.952	211	210	183	187	
Resultaat	-25.694	-25.170	-24.960	-25.507	-25.608	-25.788	V

Begroting 2021

Het totale saldo van de baten en lasten van dit programma is € 24,887 miljoen voordelig. De totale lasten zijn geraamd op € 8,217 miljoen en de totale baten op € 33,104 miljoen.

De storting in reserves is geraamd op € 139.000, de onttrekking aan reserves op € 211.000. Het resultaat is € 24,960 miljoen voordelig.

Toelichting meerjaren begroting

De mutaties in het meerjarige verloop van de lasten en baten houden verband met afnemende kapitaallasten, verschillende incidentele- en structurele ramingen gerelateerd aan ICT (onvermijdelijke instandhouding, informatieveiligheid, financiële informatiesysteem), fluctuerende onderhoudslasten gemeentelijke gebouwen gekoppeld aan onderhoudsplanningen (gemeentehuis, werf), fluctuaties in de meerjarenramingen algemene uitkering gemeentefonds en structureel toenemende ramingen voor de Uitvoering Wet Banen.

Het verschil tussen de begroting 2021 en 2020 wordt hieronder verklaard per taakveld.

Begroting per taakveld				Saldo per taakveld (x €1.000)			
Thema's	Taakvelden		Begroting 2020 n.w.	Begroting 2021	Vershil	N/V	
4.0	Overhead	0.4	Overhead	6.951	6.974	-22	N
4.1	Treasury	0.5	Treasury	-508	-398	-110	N
4.2	Lokale heffingen	0.61	OZB woningen	-2.891	-2.974	83	V
		0.62	OZB niet-woningen	-1.153	-1.177	23	V
		0.64	Belastingen overig	-9	-9	-	V
		3.4	Economische promotie	-65	-135	70	V
4.3	Algemene uitkeringen	0.7	Alg. uitk. en overige gemeentefonds	-26.198	-27.207	1.009	V
4.4	Overige baten en lasten en onvoorzien	0.11	Rek resultaat			-	V
		0.8	Overige baten en lasten	38	38	-	V
4.5	Vennootschapsbelasting	0.9	Vennootschapsbelasting			-	V
Reserves	0.10	Reserve mutaties	-1.336	-73	-1.263	N	
Resultaat			-25.170	-24.960	-210	N	

Toelichting begroting 2021

Overhead

Het nadelige saldo in vergelijking met 2020 ontstaat door fluctuaties in de budgetten voor inhuur derden en tijdelijke formatie. Daarnaast zijn er voordelen door fluctuatie in de onderhoudsbudgetten voor huisvesting. Voor een nadere toelichting op de verwerking van loon- en prijsindexeringen verwijzen wij naar de financiële begroting.

Treasury

Het nadelige verschil in saldo 2020-2021 wordt met name veroorzaakt doordat er minder rente (kapitaallasten) worden doorberekend aan de overige taakvelden. Daarnaast zijn er lagere externe rentebaten vanwege aflossingen op verstrekte geldleningen.

Lokale heffingen

Overeenkomstig de in de raadsvergadering van 29 juni 2020 vastgestelde begrotingsrichtlijnen 2021-2024 zijn de OZB-opbrengstramingen 2021 verhoogd met 1,7% zijnde het percentage van de prijsindexering.

Daarnaast is vanwege areaaluitbreiding een opbrengsttoename OZB woningen van € 23.000 geraamd.

De kosten Belastingssamenwerking DOWR zijn hoger geraamd in 2019.

Verder leidt de verhoging van het tarief toeristenbelasting tot € 1,00 per overnachting tot een meeropbrengst van € 70.000.

Algemene uitkeringen

De Algemene uitkering uit het Gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2020. Hierin zijn de aanpassingen in het accres, maatstaven en uitkeringsfactor verwerkt.

De totale opbrengst 2021 is ruim € 1 miljoen hoger dan 2020.

Aangezien de integratie-uitkering sociaal domein 2021 € 95.000 lager is dan 2020 wordt de meeropbrengst veroorzaakt door de algemene uitkering.

In de meicirculaire 2018 is het verwachte voordeel van de ruimte onder het bcf-plafond komen te vervallen voor de jaren na 2018. De provincie heeft zich landelijk uitgesproken over hoe gemeenten hiermee om moeten gaan. Overeenkomstig het advies van de provincie hebben wij geanticipeerd op de onderschrijding van het bcf plafond. Onderdeel van de meeropbrengst aan algemene uitkering maakt een structureel bedrag ad € 120.000 (2019: € 35.000) in dit kader uit.

het kabinet heeft besloten extra middelen toe te voegen aan het jeugdhulpbudget voor 2019, 2020 en 2021. Alhoewel er nog geen duidelijkheid is over latere jaren is wel voor de jaren na 2021 gebruik gemaakt van de toegestane mogelijkheid om deze structureel als inkomst te ramen (€ 316.000).

Overige baten en lasten en onvoorzien

Geen mutaties.

Vennootschapsbelasting

Uit de inventarisatie van de activiteiten van de gemeente op de aanwezigheid vpb-plicht is naar voren gekomen dat de grondexploitatie-activiteiten door de "ondernemerspoort" gaan en derhalve onder de heffing van vennootschapsbelasting vallen.

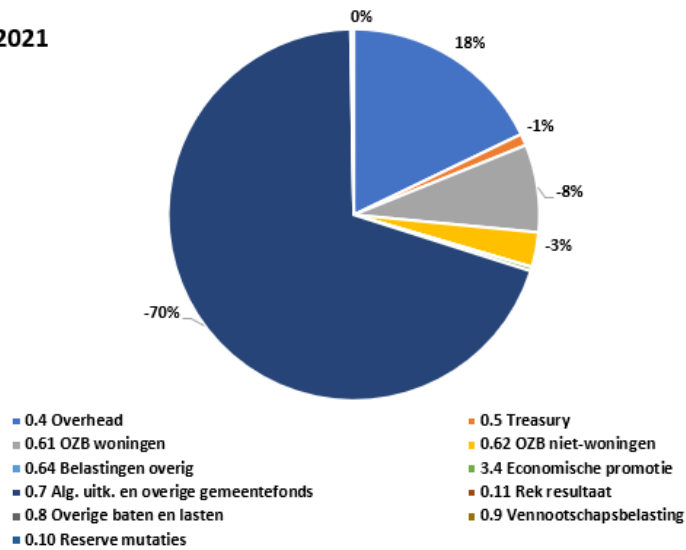
Uit de huidige fiscale doorrekeningen van de grondexploitaties, blijkt echter dat er over de begrotingsperiode 2021-2024 waarschijnlijk geen Vpb verschuldigd is.

Reserve mutaties

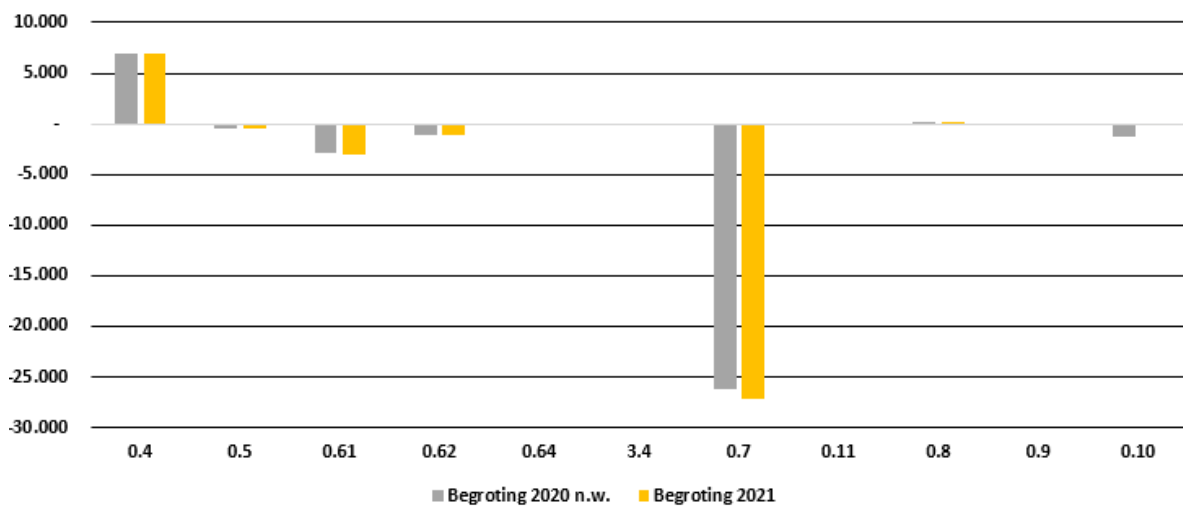
Het verschil in mutaties met vorig jaar kan met name worden verklaard door de eenmalige uitname uit de reserve nader te bestemmen ad € 1.030.435 waartoe in dienstjaar 2020 is besloten bij het raadsbesluit d.d. 11 november 2019 tot vaststellen van de begroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023. Daarnaast fluctueren de onttrekkingen aan de onderhoudsreserve per jaar.

DETAILOVERZICHT

Begroting 2021

Begroting 2021

BEGROTING 2021-2024

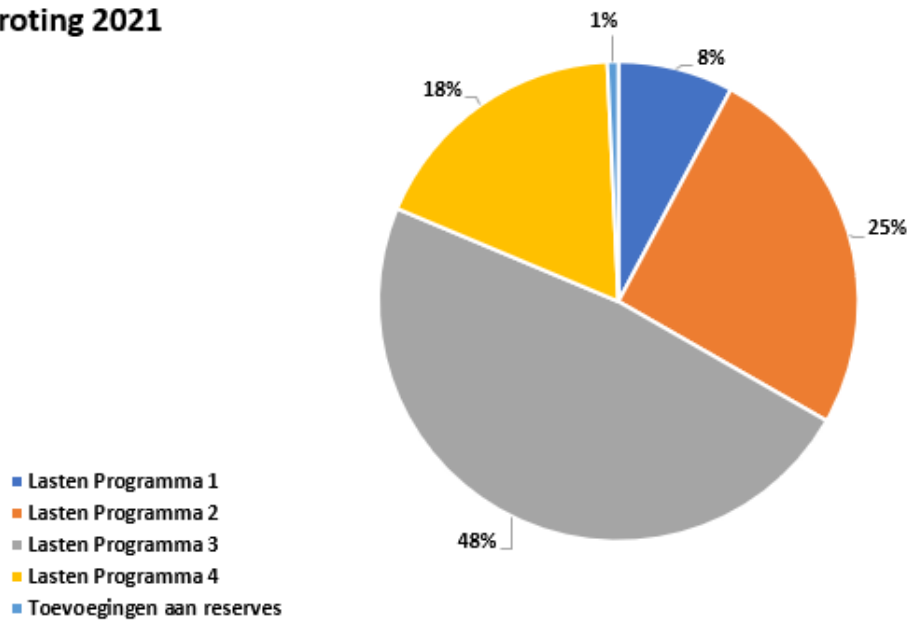
Meerjaren Begroting

(x €1.000)

Begroting 2021-2024	Rekening 2019	Begroting 2020 n.w.	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	N/V
Lasten Programma 1	3.500	3.414	3.550	3.528	3.546	3.545	
Lasten Programma 2	17.754	14.341	11.679	10.377	10.480	10.036	
Lasten Programma 3	22.308	21.930	21.982	21.733	21.618	21.439	
Lasten Programma 4	7.765	8.081	8.217	8.072	8.020	7.974	
Toevoegingen aan reserves	999	856	339	335	333	331	
Saldo van de totale lasten	52.325	48.622	45.767	44.044	43.997	43.325	N
Baten programma 1	284	281	302	263	252	252	
Baten programma 2	13.447	8.917	7.767	6.399	6.448	6.002	
Baten programma 3	3.685	3.582	3.411	3.421	3.421	3.394	
Baten programma 4	31.715	31.915	33.104	33.503	33.577	33.705	
Onttrekkingen aan reserves	3.767	3.926	713	478	416	369	
Saldo van de totale Baten	52.898	48.622	45.296	44.063	44.114	43.722	V
Resultaat	573	0	-471	19	117	397	V

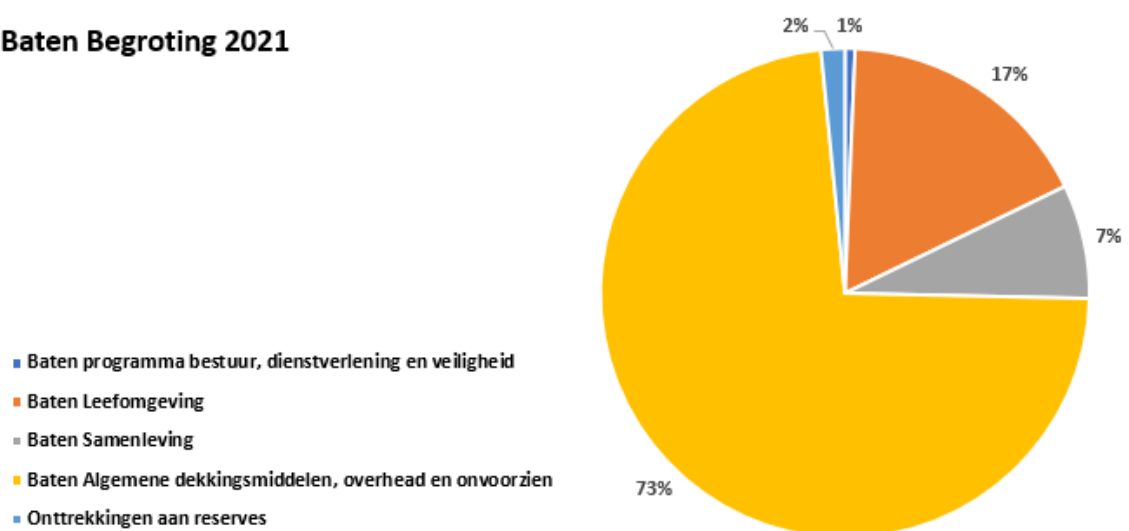
DETAILOVERZICHT LASTEN

Begroting 2021

DETAILOVERZICHT BATEN

Baten Begroting 2021

HOOFDSTUK 2 BELEIDSBEGROTING – DE PARAGRAFEN

PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN

1. INLEIDING

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen geeft inzicht in het beleid ten aanzien van de lokale heffingen (inclusief kwijtscheldingsbeleid), de lokale lastendruk en de geraamde inkomsten van de diverse heffingen. Daarnaast geeft de paragraaf inzicht in de kostendekkendheid van de heffingen en de producten die samenhangen met de heffingen. In deze paragraaf staat het beleid dat de gemeente in 2021 gaat voeren ten aanzien van de lokale heffingen.

In deze paragraaf is volgens artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) informatie opgenomen over de volgende zaken:

- beleid ten aanzien van de lokale heffingen, met ingang van 2017 is aangesloten bij de nieuwe BBV regels waarbij inzichtelijk wordt gemaakt hoe de berekening van tarieven wordt bewerkstelligd.
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen
- per belastingsoort de verwachte inkomsten
- een aanduiding van de lokale lastendruk
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente en zijn een integraal deel van het te voeren beleid. Zij dienen als instrument om tot afgewogen beslissingen rond de keuzen van (nieuwe) voorzieningen in relatie tot de belastingdruk voor de burgers te komen.

Begripsbepaling

De lokale heffingen zijn onder te verdelen in de volgende categorieën:

- Algemene belastingen (bijv. de OZB);
- Bestemmingsbelastingen (bijv. afvalstoffenheffing en rioolheffing);
- Retributies, rechten en leges, (bijv. lijkbezorgingsrechten en paspoorten).

Algemene belastingen

De algemene belastingen komen ten goede aan algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten niet gelabeld zijn maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen kunnen worden ingezet. De gemeenteraad bepaalt waarvoor. Onder de algemene belastingen vallen bijvoorbeeld de onroerendezaakbelastingen, de hondenbelastingen en de forensen- en toeristenbelasting.

Bestemmingsbelastingen

Bestemmingsbelastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Voorbeelden hiervan zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Voor bestemmingsbelastingen geldt dat de gemeente niet meer mag heffen dan de kosten die zij voor de betreffende taak of voorziening maakt.

Retributies

Retributies worden geheven van personen aan wie de gemeente een specifieke dienst verleent die voor die persoon een individueel voordeel oplevert. De belangrijkste retributies zijn de leges: vergoedingen voor een bij de gemeente aangevraagde dienst als het aanvragen van een paspoort of een vergunning. Net als bij bestemmingsbelastingen mogen de retributies niet meer dan kostendekkend zijn.

Met betrekking tot de belastingen en rechten zijn de beleidsuitgangspunten verschillend.

Beleidsuitgangspunt gemeentelijke belastingen

Bij de belastingen staat de budgettaire functie voorop. De meeste inkomsten uit belastingen worden gebruikt als algemeen dekkingsmiddel. Er hoeft geen relatie te zijn tussen de opbrengsten van deze belastingen en de dienstverlening vanuit de gemeente. De belastingen worden voor het jaar 2021 geïndexeerd met 1,7%. Dit is in lijn met de prijsindexering. De reclamebelasting Wijhe kent voor 2021 een indexering van 2%.

Alle onroerende zaken worden jaarlijks gewaardeerd. Dit heeft gevolgen voor de jaarlijkse ozb-tariefberekeningen. De definitieve tarieven worden in de raadsvergadering van december 2020 vastgesteld. Uitgangspunt voor de opbrengst 2021 zijn de begrotingsrichtlijnen 2021-2024. Onder de OZB valt onder meer de eigenarenbelasting woningen en de eigenaren- en gebruikersbelasting niet-woningen.

Olst-Wijhe heft de volgende gemeentelijke belastingen:

- Onroerendezaakbelasting
- Baatbelastingen
- Toeristenbelasting
- Reclamebelasting

Beleidsuitgangspunt bestemmingsbelastingen en retributies

Door het karakter van de rechten als bestemmingsheffing is er een duidelijke relatie tussen de opbrengst van de rechten en de kosten van de door de gemeentelijke overheid te leveren tegenprestatie. Beleidsuitgangspunt is om die reden de kostendekkendheid van de betrokken tegenprestatie c.q. het overheidsproduct. De kostendekkendheid bepaalt in principe het in rekening te brengen tarief aan de burger. Algemeen beleid is de tarieven zoveel mogelijk kostendekkend te laten zijn. In een aantal gevallen is dat structureel niet mogelijk. Voor de leges zijn er verschillen in kostendekkendheid tussen de verschillende onderdelen van de verordening. Voor alle leges, rechten en tarieven voor gemeenschapsvoorzieningen hanteren we voor 2021 een stijgingspercentage van 1,7%. Dit uitgangspunt is vastgelegd in de begrotingsrichtlijnen 2021-2024. Uitzondering zijn de leges waarvan de tarieven wettelijk worden bepaald (zoals tarieven paspoorten en rijbewijzen).

Richtlijnen tariefvoorstellen

Bij de tariefvoorstellen is waar nodig rekening gehouden met een deelbaarheid door 12. In de verordeningen wordt de heffing naar tijdsgelang geregeld. Het vergemakkelijkt de inning van belastinggelden bij tussentijdse aanslagoplegging en de terugbetaling van ontheffingen. Hierdoor treden er marginale afwijkingen naar beneden op in de voorgestelde tariefhoogte t.o.v. de begrote 1,7% tariefstijging.

2. TARIEFONTWIKKELING 2021

Uitgangspunten lastendruk 2021

Voor de lokale heffingen zijn de volgende gemeentelijke uitgangspunten geformuleerd: De Beleids- en financiële begroting 2021-2024 wordt gebaseerd op de beleids- en financiële begroting 2020-2023 vastgesteld door de raad d.d. 11 november 2019, inclusief de begrotingswijzigingen 2020 tot en met 29 juni 2020.

De trendmatige verhoging van de opbrengst voor de onroerendezaakbelastingen bedraagt 1,7%.

Voor de toeristenbelasting is het raadsbesluit van 11 november 2019 het uitgangspunt. Overeenkomstig dit besluit is het tarief voor 2021 € 1,00 per overnachting.

De tarief gebonden retributies en leges worden trendmatig verhoogd met 1,7%. Voor tarief gebonden retributies en leges geldt in principe het uitgangspunt om (gefaseerd) te streven naar 100% kostendekking.

Lokale lastendruk 2021

Om een indruk te hebben wat de "lokale lastendruk" is, wordt gekeken wat een huishouden aan gemeentelijke belastingen moet betalen. Daarbij worden de voor huishoudens gebruikelijke heffingen OZB, rioolrecht en afvalstoffenheffing betrokken. De gewenste opbrengst en de daaruit volgende tariefaanpassingen 2021 leiden voor wat betreft de belangrijkste tarieven tot het volgende beeld:

- Uitgegaan is van de gemiddelde WOZ-waarde van een woning voor 2019 van € 242.000 (bron: Waarderingskamer jaar 2019)
- De voorlopige raming geeft een waardestijging van ongeveer 8% (van waardepeildatum 1 januari 2019 naar waardepeildatum 1 januari 2020).
- Container voor GFT afval (140 liter) gratis/nultarief (2021 ook gratis/nultarief).
- Het tarief voor de ondergrondse verzamelcontainer is € 1,80 per aanbieding (tarief 2021).
- Verder kent Olst-Wijhe kosteloze kunststofinzameling.
- Een riolaansluiting met een waterverbruik < 500 m³, gebaseerd op het gemeentelijke rioleringsplan 2016-2020 (VGRP), € 231,72 (tarief 2021).

Woonlastenoverzicht 2021

Het woonlastenoverzicht 2021 kan op dit moment nog niet gegeven worden. Dit is afhankelijk van de definitieve vaststelling van de tarieven voor afvalstoffenheffing in de raad van december a.s. Het woonlastenoverzicht wordt opgenomen in het voorstel over vaststelling van de tarieven.

Afvalstoffentarieven

De tarieven worden gebaseerd op de meest actuele ramingen voor het verzamelen en verwerken van afval. Het uitgangspunt is dat de tarieven 100% kostendekkend zijn. De definitieve tarieven afvalstoffenheffing 2021 worden opgenomen in de verordening afvalstoffenheffing 2021 om de heffing mogelijk te maken.

Ozb

Afhankelijk van de uitkomsten van de jaarlijkse herwaardering worden de definitieve tarieven vastgesteld. Deze gevolgen brengen we nader in beeld bij het raadsvoorstel en verordening OZB.

Commerciële WOZ-bureaus

Sinds enkele jaren bieden steeds meer bedrijven aan om op no-cure-no-pay-basis "gratis" bezwaar te maken tegen WOZ-beschikkingen. Dit is een groeiende groep commerciële bedrijven, die naast het ondersteunen van de burger bij bezwaar ook gebruik maakt van de in de AWB vastgestelde uitgangspunten voor bezwaar en beroep. Steeds meer burgers laten zich op deze wijze ondersteunen. Hierdoor zien we ook in onze gemeente een lichte toename van bezwaren maar ook de vergoedingen van proceskosten.

Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is vastgelegd in de Leidraad invordering. De hierin gestelde criteria zijn afgeleid van de rijksregelgeving. De kwijtschelding betreft met name de afvalstoffenheffing en het rioolrecht. De genormeerde kosten van bestaan zijn door het Rijk bepaald op 90% van de bijstandsuitkering. Het staat de gemeente vrij dit percentage te verhogen tot 100%. Wij hanteren de norm van 100%. Een hoger percentage is niet toegestaan. Er vindt een toets plaats naar het inkomen en het vermogen.

In de begroting is rekening gehouden met een bedrag van € 110.000 aan kwijtscheldingen.

Belasting/heffing	Geraamde kwijtschelding in 2021
Kwijtschelding	110.000 €

3. BELASTINGEN, NADERE TOELICHTING

Onroerendezaakbelasting (OZB)

Het college stelt elk jaar de WOZ-waarde van onroerende en roerende zaken vast. Op basis van deze jaarlijkse herwaardering gaan we de tarieven voor de onroerende- en roerende zaakbelasting voor 2021 opnieuw berekenen. Per september 2020 zijn de conceptwaarden van de herwaardering nog onvoldoende om nauwkeurige tarieven te berekenen voor het heffen van de belasting in 2021. De raad stelt de tarieven voor de onroerende- en roerende zaakbelasting 2021 uiterlijk in december 2020 vast. Voor de opbrengst OZB is voor 2021 uitgegaan van 1,7% stijging. Verder wordt uitgegaan van de (geactualiseerde) toename van de woningvoorraad volgens de begrotingsrichtlijnen 2021-2024. De status van diverse objecten per september 2020 is als volgt:

Aantallen te gebruiken voor bepalen tarief 2021 Olst-Wijhe	
Aantal wooneenheden, gebruikscodes 10-12	7861
Aantal (niet)-woningen, gebruikscodes 20-30	1048
In aanbouw woningen* soc 5100	p.m.
In aanbouw niet woning soc 5300	p.m.*
Terreinen	477
Totaal objecten	9.386

*Inclusief totaal telling

De tariefbepaling OZB 2021 is afhankelijk van de uitkomsten van de herwaardering met waardepeildatum 2020. Voor 2021 wordt de waarde bepaald naar het waarde niveau op 1 januari 2020. Alle onroerende zaken worden jaarlijks gewaardeerd. Op basis van deze waardering wordt het OZB-tarief bepaald. De herwaardering voor 2021 is nog niet afgerond. Er is een analyse uitgevoerd op de waardeontwikkeling. Mogelijk wordt deze nog bijgesteld na afronding van de herwaardering.

De opbrengsten worden geraamd op:

Belasting	Geraamde opbrengst in 2021
OZB-eigenaar woning	€ 3.105.000
OZB-eigenaar niet-woning	808.000
OZB-gebruiker niet-woning	482.000
Totaal OZB	€ 4.395.000

Baatbelastingen riolering buitengebied

De gemeente heeft wettelijk de mogelijkheid tot het heffen van een baatbelasting wanneer onroerende zaken door het aanbrengen van gemeentelijke voorzieningen zijn 'gebaat'. De

belasting wordt geheven van de eigenaar van de onroerende zaak. Onze gemeente kent baatbelastingen voor de riolering van het buitengebied. Deze oude belastingsoorten lopen nog jaren. Echter gezien de tijdsduur, die aan de individuele contracten is verbonden vermindert de gerealiseerde opbrengst langzaam.

Belasting	Geraamde opbrengst in 2021
Baatbelastingen*	€ 15.599

* i.v.m. oude overeengekomen contracten geldt hier geen inflatiecorrectie

Toeristenbelasting

Voor de toeristenbelasting is het raadsbesluit van 11 november 2019 het uitgangspunt. Overeenkomstig dit besluit is het tarief voor 2021 € 1,00 per overnachting.

De opbrengst in de begroting 2021-2024 is bepaald op basis van 140.790 overnachting

Belasting	Geraamde opbrengst in 2021
Toeristenbelasting	€ 140.790

Reclamebelasting

De opbrengst reclamebelasting voor Olst en Wijhe wordt (na aftrek van de perceptiekosten) overgemaakt aan de respectievelijke ondernemersfondsen. Deze beheren de reclamegelden en zorgen voor besteding volgens in overeenstemming met de in het convenant/de statuten benoemde doelstellingen. Het tarief voor de reclamebelasting Wijhe stijgt met 2%. Het tarief voor Olst blijft ongewijzigd t.o.v. 2020. Jaarlijks vindt er een controle plaats t.a.v. de reclame-uitingen. De aanslag reclamebelasting wordt gecombineerd met de aanslag gemeentelijke belastingen in februari van het jaar. Ook wordt de mogelijkheid geboden de aanslag met automatische incasso te betalen.

Belasting	Geraamde opbrengst in 2021
Reclamebelasting Wijhe	€ 19.822
Reclamebelasting Olst	€ 17.500

4. RECHTEN, NADERE TOELICHTING

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing en valt voor de lokale heffingen onder belastingen. De bestemmingsbelasting wordt geheven van een burger die geacht wordt van bepaalde overheidsuitgaven profijt te hebben en wordt alléén daarvoor gebruikt. De afvalstoffenheffing mag maximaal kostendekkend zijn. Bij de afvalstoffenheffing is het belastbare feit het gebruik van een perceel ten aanzien waarvan de gemeente een inzamelplicht heeft voor de huishoudelijke afvalstoffen die in een particuliere huishouding kunnen ontstaan.

Per jaar bestaat de heffing uit twee componenten, het basistarief van het lopende jaar en de gerealiseerde ledigingen van het voorliggende jaar.

In de gemeente Olst-Wijhe wordt omgekeerd ingezameld. Ook het buitengebied van onze gemeente is in de loop van 2020 overgaan naar omgekeerd inzamelen. Succesvol afval scheiden levert een toename van herbruikbare grondstoffen op en een afname van de hoeveelheid restafval. Herbruikbare materialen worden aan huis opgehaald. Het overgebleven restafval wordt weggebracht naar een ondergrondse verzamelcontainer in de buurt.

De tarieven worden gebaseerd op de meest actuele ramingen voor het verzamelen en verwerken van afval. Het uitgangspunt is dat tarieven 100% kostendekkend zijn. De definitieve tarieven

afvalstoffenheffing 2021 worden opgenomen in de verordening afvalstoffenheffing om de heffing mogelijk te maken. Op het kwijtscheldingsbeleid komen wij in het raadsvoorstel behorende bij deze begroting nog terug.

Recht		Geraamde opbrengst in 2021
Afvalstoffenheffing basis		€ 1.460.781
Afvalstoffenheffing ledigingen		€ 219.780
Omschrijving	Taakveld	2021
Kosten taakveld afval	7.3	1.654.100
Kosten taakveld afval (rente)	7.3	2.509
Inkomensregelingen (kwijtschelding)	6.3	43.675
Inkomst taakveld (Nedvang)	7.3	-250.000
Netto kosten taakvelden		1.450.284
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	0.4	91.767
BTW*)		138.510
Totale kosten		1.680.561
Opbrengst heffingen		(1.680.561)
Dekking %		100,00

*) De compensabele btw wordt als kostenpost beschouwd en loopt mee in het verhaal van kosten.

Rioolheffing

De rioolheffing heeft het karakter van een bestemmingsheffing waarmee kosten kunnen worden verhaald om collectieve maatregelen te treffen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater. Het is toegestaan belasting te heffen voor de kosten van die zorgplicht. De te heffen belasting is bedoeld om de kosten en investeringen te dekken welke gemoeid zijn met het uitvoeren van de volgende taken:

- Het inzamelen en transporteren van afvalwater;
- Het inzamelen en verwerken van hemelwater;
- Het treffen van maatregelen ter voorkoming of beperking van de nadelige gevolgen van hoge grondwaterstanden.

Grondslag voor deze belasting is het direct of indirect afvoeren van afvalwater en/of hemelwater op de gemeentelijke riolering en/of via andere daartoe aangelegde gemeentelijke voorzieningen. De belastingplichtige is de gebruiker van een eigendom dat is aangesloten op de gemeentelijke riolering of die gebruik maakt van gemeentelijke voorzieningen voor de afvoer van afvalwater, hemel- en/of grondwater. De tarieven voor de rioolheffing zijn gebaseerd op het GRP.

Ter bekostiging van nieuwe zorgtaken is de verbrede rioolheffing ingevoerd. De nieuwe zorgtaken zijn verwerkt in het door de raad in december 2015 vastgestelde Verbrede gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Vooralsnog wordt uitgegaan van het huidige beleid. Het uitgangspunt is dat de heffing 100% kostendekkend is voor de totale kosten rioleringszorg.

Voor het rioolaansluitrecht zijn de tarieven verdeeld in 3 categorieën; aansluiting gemengde riolering in bebouwd gebied, aansluiting gescheiden stelsel in bebouwd gebied en aansluiting op de drukriolering in het buitengebied.

Heffing	Geraamde opbrengst in 2021
Rioolheffing (basis)	€ 1.860.200

Omschrijving	Taakveld	Bedrag
Kosten taakveld riolering	7.2	1.346.420
Kosten taakveld riolering (rente)	7.2	60.742
Verkeer en vervoer (straatveegkosten)	2.1	19.050
Inkomensregelingen (kwijschelding)	6.3	48.325
Inkomsten taakveld (overig)	0.64	(15.599)
Inkomsten taakveld (overig)	7.2	(1.654)
Netto kosten taakveld(en)		1.457.284
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	0.4	207.916
BTW		195.000
Totalen kosten		1.860.200
Opbrengst heffingen	7.2.	(1.860.200)
Dekking %		100

*) De overhead is toegerekend in aansluiting met het vastgesteld Gemeentelijk Rioleringsplan Olst-Wijhe 2016-2020. De compensabele btw wordt als kostenpost beschouwd en loopt mee in het verhaal van kosten.

Leges

Leges is het bedrag dat aan de gemeente betaald dient te worden bij gebruik van hun dienst of product. In de tarieventabel van de legesverordening wordt onderscheid gemaakt tussen drie titels:

- Titel 1: Dienstverlening algemeen
- Titel 2: Omgevingsvergunning en bestemmingswijziging
- Titel 3: Europese Dienstenrichtlijn

Titel 1 betreft de leges voor een reisdocument, rijbewijs, burgerlijke stand, uittreksel uit de basisregistratie personen en enkele kleinere leges.

Titel 2 betreft de leges voor een omgevingsvergunning en bestemmingswijziging.

Titel 3 betreft de leges voor een evenement, horeca en enkele kleinere leges.

De volgende bedragen zijn opgenomen in de begroting 2021:

Recht	Raming 2021
Titel 1	
Burgerlijke stand	46.300
Reisdocumenten	67.000
Rijbewijzen	93.500
Overige leges	19.100
Titel 2	
Omgevingsvergunning	287.500
Titel 3	
Evenementen, horeca, kinderopvang en overig	10.500

Algemeen beleid is de tarieven zoveel mogelijk kostendekkend te laten zijn. In een aantal gevallen is dat structureel niet mogelijk, gelet op sociaal maatschappelijke factoren of wettelijk vastgestelde (maximum-) tarieven. Er zijn onderlinge verschillen in kostendekkendheid tussen de verschillende producten uit de legesverordening.

De invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen leiden per 2021 tot grote wijzigingen in de legesverordening. Deze wijzigingen worden in 2020 voorbereid. Met het oog op deze ontwikkeling wordt voorgesteld voor 2020 geen grote aanpassingen door te voeren, maar alle tarieven voor de verordening van 2021 tegen het licht te houden.

Lijkbezorgingsrechten/begraafplaatsen

Deze heffing heeft betrekking op rechten voor het gebruik van een begraafplaats, voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. De verordening wordt voor het jaar 2021 geactualiseerd. Bij het bepalen van de tarieven dient de gemeente er rekening mee te houden dat niet meer dan 100% van de kosten kunnen worden verhaald. De opbrengst blijft fors onder het maximaal toegestane verhaal percentage (54,7% in 2021).

Recht	Geraamde opbrengst in 2021
Begraafrechten	€ 58.000

PARAGRAAF 2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

INLEIDING

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan “de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten dan wel risico’s te dekken waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie”.

Het gaat bij weerstandsvermogen om die risico’s die niet via verzekeringen of gevormde voorzieningen kunnen worden ondervangen. De niet verzekerde risico’s hebben, als ze zich voordoen, (grote) financiële consequenties. Het is dus zaak voor een gemeente, dat ze zich bewust is van de risico’s die ze loopt, en ze beheerst. Het uitsluiten van risico’s is echter niet mogelijk. Uw raad heeft in 2013 de Nota Weerstandsvermogen vastgesteld.

Begrip risico

Onder een risico wordt verstaan “het gevaar voor schade of verlies door interne en/of externe omstandigheden”. Het gaat hierbij om gevaar, schade en verlies van financiële aard.

Er wordt dus een omschrijving van alle redelijke voorzienbare risico’s gegeven waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd (niet volledig kwantificeerbare risico’s) of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie.

Risico’s gemeente Olst-Wijhe

Voor het verkrijgen van een getrouw beeld van de financiële positie is het nodig inzicht te krijgen in de risico’s die niet in de begroting zijn verwerkt.

Er is een drietal categorieën risico’s te onderscheiden:

- A. Top 10 Budgettaire risico’s;
- B. Risico’s grondexploitaties;
- C. Overige risico’s.

Voor het continue beheersen van de risico’s hanteert de gemeente de cyclus van: identificeren, kwantificeren en risicoweging naar klassen. In deze paragraaf staat de top 10 risico’s, de weerstandscapaciteit en de actuele ratio van het weerstandsvermogen.

RISICO’S

TOP 10 RISICO’S

In totaal hebben wij afgerond 50 risico’s in beeld, die elk half jaar worden gemonitord. Afhankelijk van de kans van voordoen en de impact wordt de top 10 bepaald. Dit gebeurt aan de hand van de beleidsregels die uw raad heeft vastgelegd in Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement.

Sociaal domein

Inmiddels is een aantal jaren ervaring opgedaan met de uitvoering van de nieuwe Jeugdwet en de Wmo 2015. We hebben steeds meer inzicht gekregen in het verloop van de uitgaven binnen het sociaal domein. We zien dat de uitgaven in het kader van de uitvoering van de Jeugdwet weer gaan stijgen. De uitgaven in het kader van de Wmo stijgen ook. Deels wordt dit veroorzaakt door een stijging van het aantal ondersteuningsvragen en de complexiteit van die ondersteuningsvragen. Daarnaast speelt de invoering van het abonnementstarief per 1 januari 2019 (de eigen bijdrage Wmo wordt in veel gevallen lager dan voorheen) daarin een rol. De Wmo en Jeugdwet kennen beide een open eind financiering (wanneer de noodzaak tot ondersteuning is vastgesteld, moeten we ondersteuning ook kunnen leveren). In de meerjarenbegroting ramen we op basis van de uitgaven in de jaren daarvoor. Daarmee verkleinen we het risico, maar we zien op basis van de uitgaven in de eerste helft van 2020 weer een stijging en schatten daardoor het risico voor komende jaren voorlopig in op ca. € 300.000. Voor de berekening van het risico wordt uitgegaan van € 300.000 met een grote kans (70%) van voordoen. Daarmee is de risicoinschatting hoger dan de vorige keer.

Algemene uitkering

Periodiek wordt er "groot onderhoud" gepleegd aan de verdeling van het gemeentefonds om de werkelijke kosten aan gemeentelijke taken aan te laten sluiten met de ijkpunten in het gemeentefonds. De fondsbeheerders wilden per 2021 een nieuw verdeelmodel invoeren dat beter aansluit op de kostenverschillen tussen gemeenten en dat een groot aantal knelpunten in de huidige verdeling kan wegnemen. Dit is echter uitgesteld tot 2022.

Als gevolg van de onderhoudsoperatie wijzigt de (landelijke) omvang van het gemeentefonds niet. Wel worden gelden overgeheveld van clusters onderling. Dit leidt bij individuele gemeenten tot herverdeeleffecten. In 2015 is overeengekomen dat effecten (positief en negatief) voor de decentralisaties in het sociaal domein plus de herverdelingsoperatie van het gemeentefonds samen zullen worden afgetopt tot € 15 per inwoner per jaar. De drempel stijgt dus jaarlijks € 15 per inwoner. Het maximale nadeel in de jaren 2022 t/m 2024 bedraagt op basis van 18.023 inwoners: van € 270.345 (2022) tot € 811.035 (2024). Aangezien de uitkomsten van de verdeling duiden op verschuiving van middelen van klein naar groot en naar west wordt voor de berekening van het risico uitgegaan van € 270.000 (afgerond) met een kans van 50% van voordoen. Het Rijk overweegt echter de drempel te verhogen.

Meldplicht datalekken

Met de invoering van de meldplicht datalekken (vanaf mei 2018: Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)) zijn we verplicht elk ernstig datalek actief te melden. Hieraan zijn enorme boetes gekoppeld. Daarnaast kunnen bestuurders persoonlijk aansprakelijk worden gesteld. Er is een beleidsplan privacy door ons college vastgesteld. Er is een uitvoeringsplan in uitvoering genomen. Er wordt gerekend met een bedrag van € 150.000 met een matige kans (50%) van voordoen. Ongewijzigd.

Organisatie- en bedrijfsvoeringsrisico's

Er zijn allerlei organisatie- en bedrijfsvoeringsrisico's, waardoor doelen van de organisatie niet gehaald kunnen worden. Ten opzichte van de vorige actualisatie worden deze risico's onder één noemer gebracht. Hierbij wordt gedacht aan:

1) Ziektevervangings- en vervanging bij verlofsituaties (zoals zwangerschapsverlof). Daarvoor is een vervangingsbudget in de begroting beschikbaar van € 75.000 om vervangingsmaatregelen te nemen. Bij langdurige afwezigheid is het risico aanwezig dat het vervangingsbudget onvoldoende is om dit op te vangen. Ziektevervangings- en vervanging bij uitval vindt per definitie plaats als het gaat om continuering van de dienstverlening. Als het gaat om beleidsmatige werkzaamheden wordt een afzonderlijke afweging gemaakt of al dan niet tot vervanging wordt overgegaan. Het totale verzuimpercentage vertoont de laatste jaren een dalende tendens.

2) Werkgeverrisico's. Een kleine organisatie kent over het algemeen veel 'solo' functies, functies die door slechts één medewerker worden uitgeoefend. Uitval van een medewerker als gevolg van onvoldoende functioneren heeft tot gevolg dat taken onvoldoende worden uitgevoerd. De gemeente

is eigen risicodragers voor dergelijke werkgeverrisico's. De kosten die voortvloeien uit onvoorziene situaties zijn niet begroot, omdat deze situaties een incidenteel karakter dragen, niet of nauwelijks voorspelbaar zijn en qua door en omvang een zeer verschillend karakter dragen. De risico's die hieruit voort kunnen vloeien worden beperkt via een goede strategische personeelsplanning, een adequaat stelsel van interne controle, het beschrijven en borgen van werkprocessen en het formuleren en bewaken van de HRM gesprekscyclus. Als zich een situatie voordoet als hierboven omschreven wordt hierover gerapporteerd in de jaarlijkse bestuursrapportages. Ervaringen uit het verleden maken het lastig een goede, objectieve berekening voor het financiële risico te maken. Wij zeilen daarin scherp aan de wind.

Ook al is de afgelopen twee jaren meer uitgegeven aan vervanging, kiezen we niet voor opname van een hoger budget in de begroting, maar gaat we voor de berekening van het organisatierisico uit van € 150.000, voor 1) en 2) gezamenlijk met een matige kans (50%) van voordoen.

Onderhoud bomen

Door de gemeenteraad is op 24 februari 2014 het bomenbeleidsplan vastgesteld. Bomen worden conform het nieuwe beleid eens per drie jaar geïnspecteerd, afhankelijk van de diameter. Deze inspectie kan schade, veroorzaakt door bomen beperken, maar niet geheel voorkomen. Voor het acuut ingrijpen, zoals voor omgewaaide bomen op wegen (vanwege storm en houtrot), wordt een financieel risico van € 20.000 aangehouden met een zeer grote kans (90%) van zich voordoen. Ongewijzigd.

Exploitatie maatschappelijk vastgoed

Het gaat hier om maatschappelijk vastgoed waar wij eigenaar van zijn maar die door derden wordt beheerd en geëxploiteerd (bijv. Zalencentrum Wesepe, dorps huis Welsum, zwembad De Welters). Regelmatig wordt overleg gevoerd met de betrokken stichtingsbesturen over beheer en exploitatie van het vastgoed. Zo wordt goed zicht verkregen in de resultaten van het bestuur. Normaliter worden om die reden geen grote financiële risico's voorzien maar we zien nu, door de Coronacrisis wel een grotere kans van voordoen. De huurinkomsten zullen voor dit jaar ongetwijfeld lager liggen dan voorgaande jaren. Wanneer deze tendens zich langer gaat voordoen, zullen er meer risico's in de exploitatie ontstaan. Wij blijven als eigenaar financieel verantwoordelijk wanneer stichtingsbesturen niet langer in staat zijn om het pand te beheren en te exploiteren. Vanuit financieel perspectief wordt het risico als volgt ingeschat: € 50.000 met een grote kans (70%) van voordoen. Ten opzichte van de vorige risicoanalyse is de risicoinschatting m.b.t. de kans verhoogd.

Omgevingsdienst IJsselland

Op 1 januari 2018 is de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst in werking getreden en zijn de basistaken Milieu van Olst-Wijhe en de betrokken medewerkers onder gebracht bij de Omgevingsdienst. De financiële gevolgen van de oprichting van de GR en de overdracht van taken en personeel zijn opgenomen in de begroting 2018. De begroting is voor een groot deel gebaseerd op de geschatte werkvoorraad van alle partners. Hierin zit het risico dat de geschatte werkvoorraad in de praktijk hoger of lager is. Alle kosten die te maken hebben met de VT&H informatievoorziening voor de Omgevingsdienst worden vanaf 2018 verantwoord op de begroting van de Omgevingsdienst IJsselland. Daarnaast wordt in de begroting rekening gehouden met de doorontwikkeling. Onze begroting voorziet in een bijdrage aan de OD van ca. € 500.000. De OD verwacht dat deze post toereikend is.

Door de OD is aangegeven dat de kwaliteit van de in het informatiesysteem (IJVI) ingebrachte data ernstig te wensen overlaat. Een verbeteringslag is nodig. Hierdoor zou het ontwikkelbudget ICT ontoereikend kunnen zijn. Daarnaast bestaat er het risico dat de geplande koppelingen van dit systeem met het zaakstelsel langer duren dan voorafgaand was verwacht. Dit zou kunnen drukken op de bezuinigingsstaakstelling van de OD op langere termijn. Doordat de OD (nog) maar over een beperkte reserve of voorziening beschikt, kan dit gevolgen hebben voor onze gemeentelijke bijdrage aan de OD. Gelet op deze situatie wordt op dit moment voor de berekening van het risico uitgegaan van 10% van de gemeentelijke bijdrage (afgerond € 500.000) is: € 50.000 met een matige kans (50%) van voordoen. Ongewijzigd.

Basisregistratie grootschalige topografie (BGT)

Op grond van een wettelijke plicht is in het verleden besloten tot de invoering van de Basisregistratie grootschalige topografie (BGT). De kosten voor de invoering zijn geraamd in de begroting. Afspraken zijn met Deventer gemaakt over het doen van een aantal werkzaamheden voor ons ter uitvoering van de BGT. Daarover worden werkafspraken en processen verder uitgewerkt. In het verantwoordingsrapport in het kader van ENSIA zijn m.b.t. de BGT een aantal aandachtspunten geformuleerd:

In 2020 bekijken wij de samenhang van de drie basisregistraties in relatie tot de benodigde en beschikbare formatiecapaciteit. Om de actualiteit te waarborgen dient er structureel jaarlijks een signalering en kartering uitgevoerd te worden op basis van de luchtfoto.

Op basis hiervan wordt op dit moment voor de berekening van het risico uitgegaan van € 50.000 met een matige kans (50%) van voordoen. Ongewijzigd.

Stikstof

De uitspraak van de Raad van State over de PAS heeft geleid tot veel onduidelijkheid. In heel Nederland is sprake van onzekerheid op dit vlak. Iedere toename van stikstofdepositie op een nabijgelegen N2000-gebied is thans niet toegestaan. De gemeente Olst-Wijhe verkeert in de bijzondere situatie dat langs de gehele gemeente op korte afstand een N2000-gebied (de IJsseluitwaarden) is gelegen. Indien nog ruimtelijke/vergunningprocedures doorlopen moeten worden moet onderbouwd kunnen worden dat er geen sprake is van een significante toename van de stikstofdepositie. Dit geldt voor diverse projecten (Ter Stege-tunnel, Aberson, Olstergaard, enz.). Het feit dat de IJsseluitwaarden minder 'gevoelig' zijn voor stikstofdepositie biedt mogelijkheden in het ecologisch onderbouwen van een niet-significante toename. Voor alle projecten tezamen is er sprake van meerkosten voor extra onderzoek. Deze worden vooralsnog opgevangen binnen de kredieten/grezen. Indien extra maatregelen in de uitvoering moeten worden getroffen dan kan dit leiden tot significant hogere kosten, temeer omdat hier veel vraag naar is. De financiële omvang is lastig in te schatten en wordt voor alle projecten tezamen op € 100.000 ingeschat met vooralsnog kleine kans van voordoen (30%). Ongewijzigd.

Onverzekerd eigen risico

De Algemene wet bestuursrecht (Awb) bevat een schadevergoedingsregeling voor vermogensschade. Hierbij kan worden gedacht aan geweigerde vergunningen of het toepassen van bestuursdwang. Op grond van het Burgerlijk Wetboek (BW) zijn bijvoorbeeld claims mogelijk bij schade aan voertuigen als gevolg van het in onvoldoende mate onderhouden van openbare wegen. Tegen bovengenoemde claims is de gemeente verzekerd.

De vaste activa van de gemeente zijn alle verzekerd tegen de meest voorkomende gevallen van schade. Samengevat is de gemeente onder andere verzekerd tegen schade door:

- brand, schade aan opstal en inventaris; - fraude; - aansprakelijkheidsstelling college en medewerkers; - vermogensaansprakelijkheid; - risico's bij de uitvoering van werken; - ongevallen. Met het formuleren van een ARBO beleidsplan en ARBO actieplannen wordt ernaar gestreefd de medewerkers een veilige werkomgeving te bieden en ze bewust te maken van veilig gedrag.

Het aantal solide verzekeraars die gemeentelijke risico's willen verzekeren is de afgelopen jaren afgenomen. De verzekeringsmaatschappij heeft het eigen risico vastgesteld op € 2.500 voor materiële schade (per geval), € 2.500 voor schade aan personen (per geval) en € 12.500 voor vermogensschade per geval. Inschatting: 3x 2.500, 1x12.500 + 10.000 voor onvoorzien en niet verzekerde situaties. Bepaalde risico's zijn in het geheel niet (meer) bij een verzekering onder te brengen. Hierbij valt te denken aan het niet nakomen van toezeggingen of gewekte verwachtingen. Vanwege toenemende mondigheid van de burger is de kans van voordoen verhoogd naar een grote kans. Voor de berekening van het risico wordt uitgegaan van € 30.000 met een grote kans (70%) van voordoen. Ongewijzigd.

Samengevat:

Risico's	Bedrag
Top 10:	
Sociaal domein	210.000
Algemene uitkering	135.000
Meldplicht datalekken	75.000
Organisatie- en bedrijfsvoeringsrisico's	75.000
Onderhoud bomen	18.000
Exploitatie maatschappelijk vastgoed	35.000
Omgevingsdienst IJsselland	25.000
Basisregistratie grootschalige topografie (BGT)	25.000
Stikstof	30.000
Onverzekerd eigen risico	21.000
Subtotaal	649.000
Overige risico's buiten top 10	342.500
Totaal	991.500
Effecten corona	180.000
Totaal inclusief corona	1.171.500

RISICO CORONA

Als gevolg van de coronacrisis zijn zowel landelijk als plaatselijk maatregelen genomen om de crisis te bestrijden en de gevolgen van deze crisis voor inwoners, instellingen en bedrijven in te perken. Om de financiële effecten in te schatten houden wij een overzicht bij van de financiële effecten van corona. Dit overzicht is ingedeeld per programma en taakveld in de begroting. Het rijk heeft een pakket aan maatregelen getroffen om gemeenten (en provincies) te compenseren voor de gevolgen van de coronacrisis. Een inschatting van het totale financiële effect voor onze gemeente is nog niet te geven. Voor een deel is het helder. Voor een ander deel is het op dit moment niet helder. Het overzicht effecten corona bevat nog diverse pm posten. In de bestuursrapportage zullen wij rapporteren over de financiële effecten. Voor de berekening van het risico wordt uitgegaan van € 200.000 met een zeer grote kans (90%) van voordoen. Daarbij gaan wij uit van de volgende uitgangspunten: het rijk blijft corona-effecten vergoeden, zoals dat tot nu toe is gebeurd. Het overschot op de ontvangen rijksbijdragen zullen wij reserveren voor het opvangen van financiële effecten uit corona.

RISICO'S GRONDEXPLOITATIES

Voor de risico's met betrekking tot grondexploitaties geldt een apart regime. De omvang van de risico's worden per exploitatie bepaald en voor voorziene verliezen wordt per exploitatie een verliesvoorziening getroffen. Het beleid is om het totaal van deze risico's als weerstandsvermogen in de Algemene Reserve Grondexploitaties (ARG) aan te houden. Het saldo is als mutatie in de Algemene Reserve verwerkt. Voor een risicoanalyse wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

OVERIGE RISICO'S

Hieronder vallen de risico's die niet in de top 10 staan. Onder de overige risico's vallen ook risico's die geen financiële consequenties hebben of moeilijk financieel vertaald kunnen worden, maar wel impact kunnen hebben, zoals imago-risico's. Als de gemeente op een ongunstige manier in beeld komt, kan dit aanzienlijke risico's met zich meebrengen.

De overige risico's buiten de top 10, belopen een totaalbedrag van € 342.500. Dit is een lichte daling, doordat het risico voor integratie openbaar onderwijs in dorps huis Welsum lager ingeschat wordt.

WEERSTANDSCAPACITEIT

Onder weerstandscapaciteit wordt het geheel van middelen en mogelijkheden verstaan, waarmee niet begrote en onverwachte substantiële kosten kunnen worden opgevangen. Het is als het ware een buffer om er voor te zorgen dat het bestaande beleid en voorzieningen niet in gevaar komen, wanneer risico's werkelijkheid worden. De volgende componenten maken onderdeel uit van de weerstandscapaciteit:

Reserve nader te bestemmen middelen

Het geraamde saldo van deze reserve bedraagt per 1 januari 2021 € 1.513.749.

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

De ratio van het weerstandsvermogen wordt als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Totale weerstandscapaciteit}}{\text{Financiële impact risico's bij 90\% zekerheid}}$$

Op grond van de huidige gegevens bedraagt de ratio: € 1.513.749/ 991.500 = afgerond: 1,53.
Rekening houdend met de effecten van corona bedraagt de ratio: € 1.513.749/1.171.500 = afgerond: 1,29.

Volgens de door uw raad vastgestelde Nota Weerstandsvermogen en risicomangement dient minimaal een ratio van 1,0 als streefwaarde te worden aangemerkt.

FINANCIËLE KENGETALLEN

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv) schrijft voor dat in deze paragraaf een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen wordt opgenomen met een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen.

De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht over de financiële positie van de gemeente.

Het gaat om de volgende kengetallen:

- 1a. netto schuldquote
- 1b. netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- 2. solvabiliteitsratio
- 3. grondexploitatie
- 4. structurele exploitatieruimte
- 5. belastingcapaciteit.

Voor de beoordeling van de financiële positie van gemeenten is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken.

De kengetallen *netto schuldquote* en *netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen*, *solvabiliteitsratio* en *grondexploitatie* hebben betrekking op de balans. De kengetallen *structurele exploitatieruimte* en *belastingcapaciteit* brengen tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid de gemeente heeft om de structurele baten op korte termijn te vergroten.

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De *netto schuldquote* weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De *solvabiliteitsratio* drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te

voldoen. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Het kengetal *grondexploitatie* geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten uit de programmabegroting/jaarrekening. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Voor de berekening van dit kengetal wordt de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting/jaarrekening (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

De relevantie van het kengetal *structurele exploitatieruimte* is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel moet conform het Bbv in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting, waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

Voor de gemeenten wordt de *belastingcapaciteit* gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten van een meerpersoonshuishouden. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1, uitgedrukt in een percentage. omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt).

Toelichting kengetallen

Er zijn door het Rijk en de provincie Overijssel geen normen gesteld, waaraan de financiële kengetallen van de gemeente moeten voldoen. Het is ook niet de bedoeling dat deze normen er komen. Het stellen van streefwaarden is een bevoegdheid van de gemeente. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in een kamerbrief in mei 2016 over het financiële toezicht op gemeenten wel een categorie-indeling gepresenteerd hoe de kengetallen gespecificeerd zouden kunnen worden. Hij heeft de gemeenten per kengetal onderverdeeld naar 3 categorieën (zie de eerste tabel hieronder). In het algemeen is categorie A minder risicovol dan categorie B en B weer minder risicovol dan C. Dit is ook het geval bij grondexploitatie, maar in geval van een hoge netto schuldquote kan een hoge grondexploitatie juist een mogelijkheid bieden om een hoge netto schuldquote te verlagen. Bij de belastingcapaciteit worden de belastingen per gemeente vergeleken met het landelijk gemiddelde. Kleiner dan 100% betekent dat de gemeente nog beneden het landelijk gemiddelde zit.

Financieel kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1a. netto schuldquote	<90%	van 90% t/m 130%	>130%
1b. netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	van 90% t/m 130%	>130%
2. solvabiliteitsratio	>50%	van 20% t/m 50%	<20%
3. grondexploitatie	<20%	van 20% t/m 35%	>35%
4. structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
5. belastingcapaciteit: woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde	<95%	van 95% t/m 105%	>105%

Het beeld van Olst-Wijhe

Kengetallen voor gemeente Olst-Wijhe bij begroting 2021-2024	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1a. netto schuldquote	66,02%	82,94%	71,93%	70,20%	65,83%	61,33%
1b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	47,09%	63,80%	56,17%	58,40%	54,39%	50,12%
2. solvabiliteitsratio	26,34%	21,39%	21,32%	21,98%	22,71%	23,57%
3. grondexploitatie	8,40%	16,41%	10,06%	10,20%	10,09%	10,08%
4. structurele exploitatieruimte	6,37%	-1,35%	-0,64%	0,13%	0,27%	0,93%
5. belastingcapaciteit: woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde	109,62%	108,03%	110,20%	110,79%	111,41%	112,03%

De *netto schuldquote* en de *netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen*, nemen procentueel af door een afname van de schuldpositie. De afname van de schuldpositie wordt veroorzaakt door aflossingen. Het percentage van beide kengetallen vallen in categorie A, de laagste risicocategorie.

De *solvabiliteitsratio* vertoont in de meerjarenbegroting een stabiel beeld. Het solvabiliteitspercentage stijgt jaarlijks met een klein percentage. De lichte stijging komt, ondanks dat het eigen vermogen ook elk jaar afneemt, door de afname van het balanstotaal. Het balanstotaal neemt af door de aflossing van langlopende gemeentelijke schulden. Het percentage ligt voor de meerjarenbegroting voor alle jaren in risicocategorie B.

Het kengetal *grondexploitatie* vertoont een lichte stijging ten opzichte van de jaarrekening 2019. De lichte stijging wordt met name veroorzaakt door het in exploitatie nemen van het complex Olstergaard. De afname ten opzichte van de begroting 2020 wordt met name veroorzaakt door de afsluiting in 2019 van complex De Enk. De begrotingsjaren 2021 tot en met 2024 vertonen een stabiel beeld zonder significante afwijkingen. Ondanks de lichte stijging ten opzichte van de jaarrekening 2019, zit het percentage nog ruimschoots in categorie A.

Het kengetal *structurele exploitatieruimte* geeft aan of de gemeente Olst-Wijhe haar structurele lasten met haar structurele baten kan dekken. Voor de meerjarenbegroting 2021-2024 fluctueert het percentage en daarmee de samenhangende risicocategorie. De begroting voor het jaar 2021 geeft een risicocategorie C, in de volgende begrotingsjaren resulteert het kengetal in een risicocategorie A.

Het kengetal *belastingcapaciteit* geeft aan dat onze gemeente boven het landelijk gemiddelde uitkomt (=100%). Het percentage neemt de komende jaren marginaal toe. Dit komt enerzijds, doordat er meerjarig rekening wordt gehouden met de stijging van 2% op de rioolheffing. Daarnaast wordt bij deze berekening het landelijke gemiddelde voor de gemeentelijke woonlasten van een meerpersoonshuishouden van 2020 constant gehanteerd in meerjarig perspectief. Het percentage ligt in risicocategorie C.

PARAGRAAF 3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

INLEIDING

Volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv) dient de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen tenminste de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouwen te bevatten. Van deze kapitaalgoederen moeten in deze paragraaf zowel het beleidskader als de daaruit voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling daarvan in de begroting worden aangegeven. De paragraaf geeft daarmee een dwarsdoorsnede van de begroting.

Het onderhoud van de kapitaalgoederen is van groot belang voor het optimaal functioneren van de gemeente, onder meer op het gebied van veiligheid, vervoer, recreatie en welzijn en welbevinden. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten.

De kapitaalgoederen van onze gemeente kunnen als volgt gerubriceerd worden:

- infrastructuur (wegen, water, riolering, civieltechnische kunstwerken);
- voorzieningen (groen, verlichting, speel- en sportfaciliteiten);
- gebouwen.

Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continue budgettaire middelen vergt.

Voor het verwezenlijken van de meeste gemeentelijke programma's spelen de kapitaalgoederen een rol. Omdat het onderhouden van de kapitaalgoederen veel geld kost en het uitstellen van onderhoud aanvankelijk niet tot problemen leidt (maar later des te meer), is het van belang er voor te waken dat onderhoud van kapitaalgoederen niet zonder nadere besluitvorming van de raad de sluitpost van de begroting wordt.

Dit wil niet zeggen, dat er geen flexibiliteit is bij het onderhoud van kapitaalgoederen. De vereiste kwaliteit is daarbij een sterk bepalende factor.

De kapitaalgoederen houden we op twee manieren in stand: door het plegen van onderhoud en door het investeren in vervangingen en reconstructies als een kapitaalgoed technisch is afgeschreven.

Voor het plegen van onderhoud liggen de gewenste kwaliteitsniveaus vast in het door de raad vastgestelde IBOR plan uit 2016 (Integraal beheer openbare ruimte) en zijn voor de verschillende categorieën kapitaalgoederen afzonderlijke onderhoudsnota's en onderhoudsplanningen of beheerplannen opgesteld.

Voor het reconstrueren en vervangen van kapitaalgoederen is in 2020 het meerjarig Investeringsplan (MJIP) opgesteld en voorlopig vastgesteld door uw raad. Bij de behandeling van deze begroting komen wij met een afwegingsvoorstel om middelen beschikbaar te stellen om vanaf 2021 de eerste projecten in voorbereiding te nemen. Het MJIP kijkt telkens 5 jaar vooruit en wordt elke 2 jaar bijgesteld.

Onderhouden en reconstrueren van de kapitaalgoederen/voorzieningen hebben een effect op elkaar. Bij slecht onderhoud schrijft ene voorziening sneller af, bij het niet op tijd reconstrueren/vervangen van voorzieningen is extra onderhoud nodig om de voorziening toch in stand te houden. Budget voor het uitvoeren van reconstructies zoals voorgesteld in het MJIP is dan ook noodzakelijk om de onderhoudskwaliteit tegen de hiervoor vastgestelde budgetten uit te kunnen blijven voeren.

De uitgangspunten voor beheer en onderhoud van de verschillende kapitaalgoederen zijn in deze paragraaf opgenomen.

BELEIDSKADER, UITVOERING EN BUDGETTEN

Het onderstaande beleidskader voor het onderhoud van de kapitaalgoederen wordt gehanteerd.

Openbare ruimte

Beleidskader

De kwaliteit van de openbare ruimte is vastgesteld op de onderstaande niveaus (verwezen wordt naar het raadsvoorstel Integraal beheer openbare ruimte (IBOR) van mei 2016). Daarvoor zijn de benodigde middelen in deze begroting opgenomen (op basis van besluitvorming in de Kadernota 2017-2021).

Het onderhoudsniveau vanaf 2019:

Extra middelen zijn beschikbaar gesteld om daarmee het onderhoud van de infrastructuur op scenario 'voldoende' te kunnen onderhouden.

Beheercategorie	Centrum	Hoofdinfra	Woongebied	Bedrijventerrein	Buitengebied
Groen	Hoog	Basis	Basis	Laag	Laag
Wegen en water	Hoog	Basis	Basis	Laag	Laag
Meubilair	Hoog	Basis	Basis	Laag	Basis
Reiniging	Hoog	Basis	Basis	Laag	Laag
Technische installatie	Hoog	Basis	Basis	Laag	Basis
Kunstwerken	Hoog	Basis	Basis	Laag	Basis

Wegen

Beleidskader

Beheer en onderhoud aan wegen vindt plaats op basis van het door ons in verband met het IBOR plan vastgestelde Beleidsplan Wegen. Dit gebeurt op basis van de landelijk gebruikte systematiek van rationeel wegbeheer van de CROW en een schouw van de beeldkwaliteit.

Elk jaar wordt de toestand van de wegverharding gemonitord. Het ene jaar op basis van beeldkwaliteit (monitor / kwaliteit schouw) en het andere jaar op basis van een uitgebreide weginspectie. Op basis daarvan stellen wij elke twee jaar een geactualiseerd beheerplan vast. In het beheerplan wordt aangegeven in hoeverre we voldoen aan de gestelde eisen en welk budget voor onderhoud nodig is voor de komende vijf jaar.

Uit ons onderhoudsplan blijkt dat onze wegen op een voldoende kwaliteitsniveau zijn, waarbij de veiligheid van en comfort voor weggebruikers gegarandeerd is.

Reconstructies van wegen:

In het rationeel wegbeheer worden wegen beheerd volgens het rationeel wegbeheer tot vijf jaar voor reconstructie. De laatste vijf jaar wordt alleen het hoogst noodzakelijke onderhoud uitgevoerd. Reconstructies van wegen vinden plaats om uiteenlopende redenen, onder andere vanwege het einde van de levensduur van de gebruikte materialen, vervanging van riolering en verandering van de inrichting door wijziging van de functie van een weg. In programma 2 staat vermeld welke activiteiten in het kader van reconstructies worden uitgevoerd. Voor de reconstructies van wegen is in 2020 het meerjarig Investeringsplan (MJIP) opgesteld en voorlopig vastgesteld door uw raad. Bij de behandeling van deze begroting komen wij met een afwegingsvoorstel om middelen beschikbaar te stellen om vanaf 2021 de eerste projecten in voorbereiding te nemen. Het MJIP kijkt telkens 5 jaar vooruit en wordt elke 2 jaar bijgesteld.

Kerncijfers

<i>Areaal</i>	<i>Aantal - eenheid</i>
Aantal kilometers weg:	294 km
waarvan (w.v.) buiten bebouwde kom	ca. 67 %
w.v. binnen bebouwde kom	ca. 33 %

	Oppervlakte wegennet:	1.486.600 m ² ³¹
	w.v. asfalt	57 %
	w.v. klinkers	38 %
	w.v. overig	5 %
Vertaling naar begroting	De budgetten zijn verwerkt in programma 2, taakveld 2.1 Verkeer en vervoer.	
Openbare verlichting		
Beleidskader	<p>Het beleidsplan, Licht In Openbare Ruimte, LIOR is in 2016 vastgesteld. Het is een beeldend beleidsplan, ontsloten via internet www.olst-wijhe.verlichtinginbeeld.nl/map. Het beleidsplan gaat verder dan alleen openbare verlichting. Het gaat in op alle kunstmatige verlichting in de buitenruimte van onze gemeente, inclusief de openbare verlichting. In 2017 is er een uitvoeringsplan gemaakt voor het vervangen van 992 armaturen en 250 lichtmasten in drie jaar tijd. Het eerste vervangingsjaar is 2018. In 2020 zijn er 992 armaturen vervangen en bestaat ons areaal uit 50 % led verlichting.</p> <p>Uitgangspunten bij het beheer en onderhoud zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Periodieke controle van de lampen op hun goede werking. Defecte lampen worden vervangen. Uitgangspunt is dat minimaal 97% van onze openbare verlichting brandt. ➤ Verouderde verlichting, masten en armaturen worden vervangen op volgorde van prioriteit, tijdens reconstructies en projectmatig. ➤ Duurzaamheid. In het kader van duurzaamheid passen we armaturen toe met energie zuinige verlichting en een lange levensduur. 	
Kerncijfers	<i>Areaal</i>	<i>Aantal - eenheid</i>
	Lichtpunten	3.250 stuks
Vertaling naar begroting	De budgetten zijn verwerkt in programma 2, taakveld 2.1 Verkeer en vervoer.	
Riolering en water		
Beleidskader	<p>Naast de zorg voor het inzamelen van afvalwater heeft de gemeente de zorg voor hemelwater en grondwater. De daaruit voortvloeiende taken zijn geregeld in het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Olst-Wijhe 2016-2020, dat door uw raad in december 2015 is vastgesteld. In het plan staat aangegeven:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ welk beleid de gemeente voert voor de zorgplichten riolering; ➤ wat de gemeente aan rioleringsvoorzieningen heeft; ➤ hoe deze worden beheerd; ➤ welke voorzieningen aan vervanging of renovatie toe zijn; ➤ welke verbeteringen nog nodig zijn, onder meer voor het milieu; ➤ hoeveel dat alles kost; ➤ hoe deze kosten op de burgers en bedrijven worden verhaald. 	
Kerncijfers	<i>Areaal</i>	<i>Aantal - eenheid</i>
	Vrijvervalriolering	97 km
	(Riool)gemalen	20 stuks
	Persleidingen	2.500 m1
	Pompunits drukriolering	908 stuks
	Drukriolering	178 km
	Gemengde overstorten	16 stuks
	Regenwateruitlaten/-overstorten	34 stuks
Randvoorzieningen (BergBezinkBassins)	4 stuks	

³¹ Ontleend aan Beleidsplan wegen 2018

	Inspectieputten	2.450 stuks
	Kolken	5.900 stuks
	Lijngoten	1.500 m1
Vertaling naar begroting	De budgetten zijn verwerkt in programma 2, taakveld 7.2 Riolering.	
Kunstwerken		
Beleidskader	<p>Onder kunstwerken worden verstaan: bruggen, duikers, loswal, steigers en beschoeiingen.</p> <p>Voor de uitvoering van het onderhoud op het niveau, zoals hierboven onder het kopje Onderhoud openbare ruimte is weergegeven, is een budget geraamd. Uitgangspunten bij dit niveau van beheer en onderhoud zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Er vindt periodiek inspectie plaats naar de kwaliteit van de kunstwerken. Schades worden gerepareerd. ➤ De brugdekken worden regelmatig gereinigd. ➤ Het dek van de houten bruggen en betonnen bruggen wordt stroef gehouden. <p>Het totaalbeeld heeft een minimale beeldkwaliteit. Ten gevolge van de bezuinigingen in het verleden besteden we meer aandacht aan veiligheid dan aan het aanzien. (Een stroef brugdek is belangrijker dan mooi geschilderde leuningen). De nota is in 2018 geactualiseerd in verband met het IBOR plan, waarbij ook is gekeken naar de technische kwaliteit en het budget dat nodig is om veiligheid te waarborgen en tijdig voor vervanging te kunnen zorgen.</p>	
Kerncijfers	<i>Areaal</i>	<i>Aantal - eenheid</i>
	Verkeersbruggen	29
	Spoortunnel	1
	Fietstunnel	1
	Fietsbrug	13
Vertaling naar begroting	De budgetten zijn verwerkt in programma 2, taakveld 7.1 Verkeer en vervoer.	
Openbaar groen/begraafplaatsen		
Beleidskader	<p>Het Groenbeleidsplan Olst-Wijhe 2007-2017 is door uw raad in 2006 vastgesteld. Op basis van de besluitvorming over de IBOR in 2016 vindt het onderhoudsniveau plaats, zoals hierboven bij het kopje Onderhoud openbare ruimte is aangegeven.</p> <p>Bij de vaststelling van het Bomenbeleidsplan in 2014 is het groenbeleid geëvalueerd. De gemeentelijke bomen, groter dan 40 cm. diameter, worden eens per 3 jaar gecontroleerd op veiligheid en onderhoud. Hiermee voldoen we aan onze zorgplicht.</p> <p>Het onderhoudsniveau van de begraafplaatsen handhaven we op een hoog niveau. Met het oog op het kostendekkend maken van de begraafplaatsen is in 2014 een nieuw beleids- en beheersplan vastgesteld.</p>	
Kerncijfers	<i>Areaal</i>	<i>Aantal - eenheid</i>
	Stedelijk groen binnen de bebouwde kom: beplantingen	15 ha.
	gras (gazon, ruw gras, berm)	43 ha.
	Landschappelijk groen: gras, berm	80 ha.
	beplanting	2 ha.
Begraafplaatsen	3 stuks	
Vertaling naar begroting	De budgetten zijn verwerkt in programma 2, taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie en taakveld 7.5 begraafplaatsen.	

Speel terreinen		
Beleidskader	<p>Het beleidskader (Zo spelen wij in Olst-Wijhe) is in 2015 geëvalueerd. In de uitvoering ligt de nadruk op het aantrekkelijk en uitdagend maken van de bestaande speelvoorzieningen. Een aantal beleidsuitgangspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Alle speeltoestellen die in beheer van de gemeente zijn worden een keer per jaar geïnspecteerd. Schoolpleinen, die openbaar toegankelijk zijn na schooltijd twee keer per jaar. Onderhoud vindt plaats volgens de eisen uit het Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen. ➤ In nieuwe woonwijken wordt 3% van de beschikbare ruimte als speelruimte bestemd. ➤ Het budget voor onderhoud en vervanging van speeltoestellen is gekort. Deze korting wordt opgevangen door een verruiming van de speelcirkels. Indien speeltoestellen aan vervanging toe zijn, wordt onderzocht of het betreffende speelterrein op grond van deze ruimere speelcirkels verwijderd kan worden. ➤ Onderhoud en beheer wordt uitgevoerd op een sober niveau. <p>In 2021 zullen nieuwe afspraken gemaakt moeten worden met betrekking tot de inkoop van speeltoestellen en valondergronden.</p>	
Kerncijfers	<i>Areaal</i>	<i>Aantal - eenheid</i>
	Aantal speelplaatsen	81
	Aantal speeltoestellen	489
Vertaling naar begroting	De budgetten zijn opgenomen onder programma 2, taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie speelvoorzieningen.	
Gebouwen		
Beleidskader	<p>Voor de in gemeentelijk beheer zijnde panden zijn Meerjarenonderhoudsplanningen (MJOP's) opgesteld. Uitgangspunt daarbij is dat de technische staat van de panden conform wettelijke richtlijnen moet zijn/blijven en dat de staat van onderhoud op redelijk/goed niveau moet zijn.</p>	
Kerncijfers	<i>Areaal</i>	<i>Aantal - eenheid</i>
	Welzijnsgebouwen	10
	Brandweerkazernes Olst, Wijhe en Wesepe	3
	Gymnastieklokalen	3
	Kerktorens	3
	Aula's begraafplaatsen	2
	Gemeentegebouwen	2
	Onderwijsgebouwen	Het groot onderhoud is vanaf 1-1-2015 niet langer een gemeentelijke verantwoordelijkheid.
Vertaling naar begroting	De lasten van de gebouwen zijn verwerkt binnen de verschillende programma's in de begroting. Verwezen wordt naar programma 3.	

PARAGRAAF 4 FINANCIERING

INLEIDING

De wet financiering decentrale overheden (fido) stelt regels voor het financieringsgedrag van decentrale overheden. In het kader van deze wet is in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een paragraaf 'financiering' voorgeschreven, in zowel de begroting als in het jaarverslag.

In het Treasurystatuut 2019 zijn de uitgangspunten, doelstellingen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden vastgelegd. Deze is op 21 januari 2019 ter kennisname gebracht aan uw raad.

Bij de wijzigingen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de invoering van Vennootschapsbelasting (VPB) voor de lagere overheden met ingang van 2016 is de toerekening van rente een belangrijk aandachtspunt.

Hoe met ingang van 1 januari 2016 met rente dient te worden omgegaan bij de grondexploitatie stond beschreven in de notitie grondexploitaties 2016 die de commissie BBV heeft uitgebracht. In 2019 heeft de commissie de notitie grondexploitaties 2016 opgenomen in de uitgebrachte notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken.

In de notitie rente 2017 wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. De bepalingen en richtlijnen van deze notitie zijn in werking getreden met ingang van het begrotingsjaar 2018.

DOELSTELLINGEN VAN DE TREASURYFUNCTIE

De treasuryfunctie dient tot:

- verzekeren van duurzame toegang tot de financiële markten tegen acceptabele condities;
- het tegengaan van ongewenste financiële risico's, zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- het optimaliseren van de renteresultaten binnen de gegeven kaders en richtlijnen.

RISICOBEBEER FINANCIERING

De Wet fido beoogt een solide financiering bij openbare lichamen. Doel hierbij is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten. De wet kent een onderscheid tussen regels voor korte en lange termijn financiering.

In het kader van het renterisicobehaar mag de gemiddelde netto-vlottende schuld per kwartaal van een openbaar lichaam de kasgeldlimiet niet overschrijden en mag het renterisico op het begrotingstotaal van een openbaar lichaam de renterisiconorm niet overschrijden.

De kasgeldlimiet en de renterisiconorm bedragen beide een percentage (8,5% respectievelijk 20%) van het begrotingstotaal van de gemeente. Indien een openbaar lichaam voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet overschrijdt, stelt het daarvan de toezichthouder op de hoogte, en legt het de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring voor aan de toezichthouder.

Hieronder treft u de berekende kasgeldlimiet en renterisiconorm aan.

De kasgeldlimiet geeft de toelaatbare omvang van de netto vlottende schuld aan en dient derhalve om het renterisico op de korte termijn te beheersen.

Berekening kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet moet berekend worden naar de situatie bij de aanvang van het kalenderjaar.

Begrotingstotaal 2021	€ 45.766.727
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,50%
Kasgeldlimiet voor 2021 (afgerond)	€ 3.890.000

De renterisiconorm heeft betrekking op schuld met een looptijd van meer dan een jaar. De norm is gericht op een evenwichtige opbouw van de vaste schuld door gemeenten. Beoogd wordt te voorkomen dat er te grote renterisico's ontstaan in enig jaar door renteherziening of (her-)financiering.

Verloop stand renterisiconorm (bedragen x € 1.000,-)				
Basisgegevens renterisiconorm	2021	2022	2023	2024
1 Renteherzieningen op leningen o/g				
2 Betaalde aflossingen	1.990	1.993	1.996	2.000
3 Renterisico (1 + 2)	1.990	1.993	1.996	2.000
4a Begrotingstotaal	45.767	44.063	44.114	43.722
4b Het bij Min. Regeling vastgesteld %	20	20	20	20
5 Renterisiconorm (4a x 4b /100)	9.153	8.813	8.823	8.744
6a Ruimte onder de risiconorm (5-3)	7.163	6.820	6.827	6.744
6b Overschrijding risiconorm (3-5)				

Conclusie: gedurende de planperiode blijft het renterisico ruim beneden de aangegeven normering.

Liquiditeitsrisico's

Om zo optimaal mogelijk om te gaan met de beschikbare liquiditeiten is een overeenkomst gesloten met de Bank Nederlandse Gemeenten. Voor wat betreft de bij de andere banken aangehouden rekeningen geldt dat het streven er op gericht is om daar te kunnen beschikken over beperkte saldi. Overschotten die op deze rekeningen ontstaan, worden periodiek overgeheveld naar de hoofdrekening bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

OPTIMALISEREN VAN DE RENTERESULTATEN

Om maximaal te kunnen profiteren van een gunstige rentestand is het van belang dat naast inzicht in de renteontwikkelingen, beschikt wordt over actuele en betrouwbare informatie over de liquiditeitspositie. In dit kader worden er periodiek liquiditeitsplanningen opgesteld. Op basis hiervan wordt inzicht verkregen in de liquiditeitspositie op korte termijn. Daarnaast worden er planningen opgesteld voor de langere termijn. Voor juiste werking van deze planningen is het tijdig kunnen beschikken over betrouwbare informatie van evident belang.

Hieronder wordt de liquiditeitenplanning voor de periode 2021-2024 weergegeven.

Liquiditeitenplanning (lange termijn)		bedragen x 1.000				
Jaar	rente	aflossing	cashflow grondexploitatie	investeringen	Subsidies/ aflossing	totaal
2021	804	3.071	- 1.001	2.084	- 2.360	2.598
2022	692	3.751	- 290	2.408	- 2.916	3.645
2023	571	2.008	- 453	0	- 171	1.955
2024	501	2.012	- 47	0	- 172	2.294

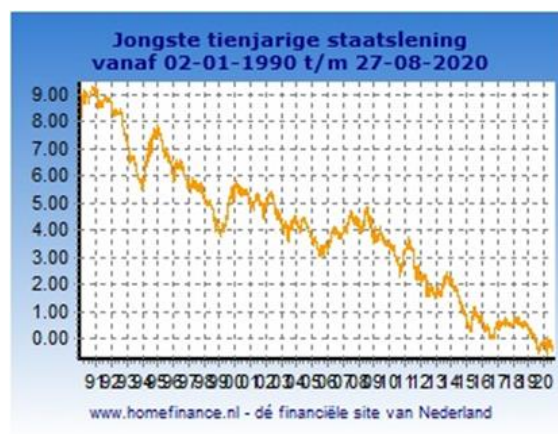
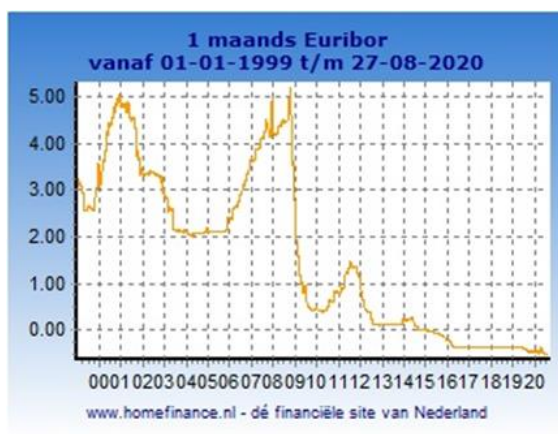
De begroting laat per 01-01-2021 een substantieel financieringstekort zien. Afhankelijk van met name de voortgang van de cashflow van de grondexploitatie zullen ter voldoening aan de wettelijke financieringsvoorschriften eventueel aanvullende geldleningen worden aangetrokken.

Schatkistbankieren/Schatkistbeleggen

Eind 2013 heeft het parlement de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) gewijzigd in verband met het rentedragend aanhouden van liquide middelen in 's Rijks schatkist (verplicht schatkistbankieren). Voor decentrale overheden (waaronder gemeenten) betekent dit dat zij verplicht zijn om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Aangezien onze gemeente niet (structureel) beschikt over overtollige middelen is de impact van de wet, afgezien van extra administratieve handelingen, voor onze gemeente beperkt.

RENTEVISIE

Zoals blijkt uit navolgende grafieken bevinden de huidige rentetarieven zich op een historisch laag niveau. De ECB zal naar verwachting een ruim monetair beleid blijven voeren. De lange rentetarieven zullen daardoor op zeer lage niveaus blijven.

FINANCIERINGSBELEID

Wij hanteren in beginsel het principe van integrale financiering. In dit systeem bestaat er geen direct verband tussen een bepaalde investering en het financieringsmiddel. De rentekosten voor investeringen worden toegerekend via een gemiddeld percentage, de zogenaamde omslagrente. Met ingang van 2011 bedroeg deze 4%.

Bij expliciete besluitvorming kan hier van worden afgeweken (projectfinanciering).

In Olst-Wijhe is dit van toepassing voor in het verleden aangetrokken woningbouwleningen ten behoeve van Salland Wonen welke onder dezelfde condities zijn doorverstrekkt.

De aan de grondexploitatie toe te rekenen rente vanaf 2016 jaarlijks bepaald op het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente (2021: 2,74%) naar de verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen (0,74).
Met ingang van 2018 gelden voor de berekening van de (overige) omslagrente op basis van de notitie rente 2017 van de commissie BBV nieuwe voorschriften.
In onderstaand overzicht is de berekening van deze omslagrente weergegeven.
Conform de toegestane mogelijkheid is de berekende renteomslag naar boven afgerond op 2%.

RENTERESULTAAT TAAKVELD TREASURY

Overeenkomstig de in de raadsvergadering van 9 juli 2019 vastgestelde begrotingsrichtlijnen wordt voor zowel de berekening van de zogenaamde bespaarde rente alsmede voor de rentebijdring aan de reserves een percentage van 1,5% gehanteerd. Een uitzondering hierop vormt de bestemmingsreserve kapitaallasten gemeentehuis waaruit (gedeeltelijk) de kapitaallasten van het nieuwe gemeentekantoor worden gedekt (4%).

Voor de rente van op te nemen financieringsmiddelen met een korte looptijd (kasgeld) wordt op basis van de begrotingsrichtlijnen meerjarig 2,0% gehanteerd.

Gelet op de huidige historisch lage rentetarieven voor kort geld wordt voor 2021 1,5% gehanteerd.

Onderstaand overzicht schetst het renteresultaat op het taakveld Treasury over 2021.

Boekwaarde vaste activa per 1 januari 2021		53.214.340
Financieringsmiddelen per 1 januari 2021:		
1) Leningschuld	25.293.483	
2) Reserves	12.038.208	
3) Voorzieningen	7.863.283	
		45.194.974
Tekort aan financieringsmiddelen		8.019.366
De externe rentelasten over de korte en lange financiering:		
- Rente van langlopende geldleningen		803.899
- Rente van kasgeld (1,5% van € 8.019.366)		120.290
De externe rentebaten		- 288.937
Saldo rentelasten en baten		635.252
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend (2,03% van € 6.383.073)	- 129.576	
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (woningbouwleningen SallandWonen)	- 94.079	
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	94.079	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		505.676
Rente over eigen vermogen		162.700
Rente over voorzieningen		41.287
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (1,85%)		709.663
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag 2,00%)		- 765.714
Renteresultaat op het taakveld Treasury		56.051

PARAGRAAF 5 BEDRIJFSVOERING

BELEID EN STRATEGIE

De gemeentelijke organisatie ontwikkelt zich aan de hand van de Bedrijfsvoeringsvisie “naar de organisatie van morgen”. Deze visie is vertaald in een uitvoeringstrategie met als titel: “De organisatie van de gemeente Olst-Wijhe in de gemeenschap van de toekomst”. Door middel van deze uitvoeringsstrategie wordt vorm en inhoud gegeven aan de opgaven van de gemeente in het ruimtelijk en sociaal domein en de energietransitie.

Door middel van de ondersteunende programma’s dienstverlening, participatie en digitalisering wordt invulling gegeven aan de visie en strategie.

Het fundament onder deze visie en strategie wordt gelegd door de medewerkers en het informatiemanagement in de vorm van een strategisch HR-beleid en het proces van digitale transitie.

MANAGEMENT

Het management van de organisatie wordt gevormd door directie en teamleiders. In het zogenoemde directie-teamleidersoverleg (dto) wordt inhoud gegeven aan de ontwikkeling van het management en de samenwerking tussen directie en teamleiders. Vertrekpunt hierbij is om hierbij zoveel mogelijk uit te gaan van “taakvolwassen medewerkers” en “taakvolwassen teams” om daarmee de verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie te kunnen leggen.

Samen met de medewerkers werkt het management sinds 2005 gestructureerd aan de kwaliteit van de organisatie volgens de principes van het overheidsontwikkelmodel. Periodiek wordt op basis van dit model de kwaliteit van de organisatie getoetst en wordt vervolgens gewerkt aan permanente verbetering van de bedrijfsvoering van de organisatie.

MEDEWERKERS

Als gevolg van verschillende heroverwegingsoperaties heeft de organisatie een substantieel kleinere omvang gekregen. De bedrijfsvoering heeft vanwege de afgeslankte formatie in het teken gestaan van wendbaarheid en balans. Afgelopen jaren is getracht om ondanks de doorgevoerde bezuinigingen te blijven anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en kwaliteit te blijven leveren aan de samenleving zonder de grenzen van ontoelaatbare werkdruk te overschrijden.

Door een aantal autonome ontwikkelingen, nieuwe wet- en regelgeving (bijvoorbeeld implementatie van de omgevingswet), maar ook door politiek-bestuurlijke ambities én beleidsintensiveringen waarbij het raadsakkoord is vertaald naar een collegeuitvoeringsprogramma blijft deze uitdaging ook voor 2021 stevig.

Een belangrijk instrument om balans aan te brengen tussen deze ambities en de benodigde kwalitatieve en kwantitatieve formatie is het zogenoemde Strategisch personeelsplan (spp). Dit spp is bij de Kadernota 2020-2023 in het bestuurlijke afwegingstraject gebracht. Gelet op de beperkt beschikbare financiële middelen zijn in de begroting 2020 alleen structureel middelen opgenomen die zijn gecategoriseerd als noodzakelijk nieuw beleid. Voor een aantal onderdelen zijn eenmalig financiële middelen opgenomen in de begroting 2020.

Inmiddels is een geactualiseerd spp opgesteld, waarvan de financiële consequenties zullen worden betrokken bij de te maken afwegingen bij de begroting 2021 en de meerjarenbegroting 2022-2024.

In 2021 wordt uitvoering gegeven aan het strategisch HR-beleid. Dit beleid bestaat naast het spp uit de bouwstenen opleiden en ontwikkelen, werving en selectie en duurzame inzetbaarheid en is gebaseerd op onze bedrijfsvoeringsvisie en uitvoeringsstrategie. Dit beleid is van groot belang om medewerkers ook in de toekomst te blijven binden en boeien aan onze organisatie en draagt daarmee bij aan een toekomstbestendige organisatie.

Belangrijk aandachtspunt hierbij vormt de voorziene uitstroom van medewerkers door het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de komende jaren (36%).

Onze positie op de arbeidsmarkt proberen wij te verstevigen door met gebruikmaking van de kracht van de kleine gemeente ons te richten op medewerkers die zich willen ontwikkelen waarbij potentie zeker zo belangrijk is dan kennis en ervaring. De gemeente Olst-Wijhe als ontwikkelgemeente.

Tenslotte vinden wij het vanuit onze werkgeversrol belangrijk om te werken aan een inclusieve samenleving waar iedereen en dan specifiek mensen met een arbeidsbeperking mee kunnen doen. Hier geven wij invulling aan door op diverse plekken in de organisatie extra banen te creëren. Ook voor de komende jaren blijft dit een belangrijk speerpunt.

INFORMATIE

Naast het organisatiegebied medewerkers speelt het organisatiegebied informatie een steeds belangrijker rol in onze bedrijfsvoering.

Hiervoor heeft de gemeenteraad in samenwerking met de gemeenten Raalte en Deventer een zogenoemd I-visie vastgesteld, waarin een meerjarenperspectief voor de Informatie en ICT ontwikkeling van de gemeenten wordt geschetst, inclusief een doorkijk van te verwachten kosten voor realisatie van het meerjarenperspectief. In de I-visie zijn de volgende onderdelen opgenomen: regie op ICT (de I-werkorganisatie DOWR); informatieveiligheid; domein sociaal; domein ruimte; domein dienstverlening en domein bedrijfsvoering. De onderdelen regie op ICT en informatieveiligheid zijn in de meerjarenbegroting opgenomen. Voor de domeinen worden jaarlijkse uitvoeringsplannen opgesteld en van een financiële vertaling worden voorzien. Deze domeinplannen worden in samenwerking met de DOWR-partners opgesteld maar door elke gemeente afzonderlijk vastgesteld.

De DOWR gemeenten kennen daarbij ieder een eigen ontwikkelagenda om invulling te geven aan de positionering en taakinvoering.

Voor de gemeente Olst-Wijhe is een plan digitale transformatie in ontwikkeling om de organisatie in staat te stellen te kunnen voldoen aan de eisen die op dit gebied zowel vanuit het perspectief van landelijke wetgeving, dienstverlening en bedrijfsvoering worden gesteld. Ook dit is van belang voor een toekomstbestendige organisatie.

Het belang van informatieveiligheid en privacybescherming neemt toe. Investeringen blijven nodig in de ICT-infrastructuur om informatieveiligheid op het vereiste niveau te krijgen c.q. te houden. Ook nieuwe regelgeving zoals de zogenoemde "5 wetten" dwingt ons tot extra maatregelen in de sfeer van ICT-infrastructuur, processen en procedures.

Waar mogelijk wordt op dit terrein intensief samengewerkt in DOWR-verband.

PROCESSEN

De bedrijfsprocessen vormen een belangrijke succesfactor voor de kwaliteit van de bedrijfsvoering en ook de dienstverlening van onze organisatie. De organisatie beschikt over aantal gecertificeerde leanbegeleiders die jaarlijks de belangrijkste bedrijfsprocessen samen met de betrokken medewerkers doorlichten. Dit met als doel om een cultuur van permanente verbetering van de bedrijfsvoering te bewerkstelligen.

RESULTAATGEBIEDEN

De kwaliteit van onze bedrijfsvoering wordt uiteindelijk afgemeten aan de behaalde resultaten. Resultaten die gerealiseerd moeten worden met beperkte financiële middelen en met een relatief kleine formatie.

Het optimaliseren (lees: minimaliseren) van het kostenniveau blijft een belangrijk speerpunt voor de bedrijfsvoering. Daarbij mag de kwaliteit van de dienstverlening in de richting van onze burgers, bedrijven en instellingen niet uit het oog worden verloren. Hiervoor is het ook belangrijk aandacht te hebben voor de tevredenheid, werklast en werkdruk van medewerkers. Door ons instrumentarium van klanttevredenheidsonderzoeken, medewerkerstevredenheidsonderzoeken, Vensters voor Bedrijfsvoering en deelname aan de burgerpeiling van www.waarstaatjegemeente.nl consequent

toe te passen, monitoren wij periodiek en gestructureerd onze resultaten. Door middel van periodieke deelname aan bepaalde benchmarks plaatsen we dit ook in een perspectief. Tenslotte wordt de kwaliteit van de organisatie, zoals reeds eerder in deze paragraaf aangegeven, in een cyclus van drie jaar permanent gemonitord volgens de principes van het Overheids-Ontwikkelmodel (INK-based). Dit vormt weer de input voor de organisatieontwikkeling en de teamontwikkelingsplannen.

PARAGRAAF 6 VERBONDEN PARTIJEN

INLEIDING

Onze gemeente werkt met een aantal verbonden partijen samen om de gewenste beleidseffecten uit de begroting op een efficiënte - en doelmatige wijze te realiseren. Met deze externe partijen is de samenwerking op verschillende manieren georganiseerd.

VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn partijen waarin de gemeente een financieel en bestuurlijk belang (deelneming) heeft. We spreken van financieel belang als de gemeente aansprakelijk is bij niet nakoming van verplichtingen of als er geen verhaalmogelijkheden zijn bij een faillissement. We spreken van een bestuurlijk belang als de gemeente zeggenschap heeft, bijvoorbeeld als een wethouder, raadslid of ambtenaar zitting heeft in het bestuur of namens de gemeente stemt bij een algemene vergadering van aandeelhouders.

In de “Kadernota Verbonden Partijen” zijn de verschillende soorten verbonden partijen toegelicht en zijn er regels vermeld voor het aangaan van diverse nieuwe samenwerkingen. Het proces van deelnemingen is een dynamisch gebeuren. Daarom treft u net als vorig jaar weer een aantal wijzigingen, c.q. aanvullingen aan die passen binnen de huidige kaders van de “Kadernota Verbonden Partijen”.

Sturingsarrangementen

Uw raad is op 5 februari 2018 akkoord gegaan met de gekoppelde arrangementen per verbonden partij. Binnen elk arrangement heeft ons college van B&W een actieve informatieplicht richting uw gemeenteraad ten tijde van relevante gebeurtenissen rondom een verbonden partij. Daarnaast kan er per verbonden partij maatwerk worden geleverd. Onderstaande arrangementen zijn in de nota verbonden partijen vastgesteld:

Arrangement:	Welke taken:
BASIS	Verbonden partijen binnen dit arrangement hebben een laag risicoprofiel. Er wordt enkel de wettelijk verplichte informatie verstrekt.
STANDAARD	Verbonden partijen binnen dit arrangement hebben een gemiddeld risicoprofiel. Er wordt naast de wettelijk verplichte informatie ook extra informatie verstrekt in de programmabegroting en jaarstukken. Deze extra informatie komt terug bij de paragraaf verbonden partijen en bij de relevante beleidsonderwerpen.
EXTRA	Verbonden partijen binnen dit arrangement hebben een hoog risicoprofiel. Er wordt naast de wettelijk verplichte informatie en de extra informatie in de programmabegroting en jaarstukken ook aandacht besteed in de gemeentelijke bestuursrapportages. Daarnaast komen alle planning en control documenten van deze verbonden partij op de ingekomen stukkenlijst van de gemeenteraad.
MAATWERK	Voorbeelden zijn: werkbezoeken, workshops voor raad en college. Maar ook inhoudelijk, bijvoorbeeld het informeren/adviseren van ons college voor een bestuurlijk overleg, vooraf of achteraf (al naar gelang het onderwerp). Het presidium stelt de maatwerkafspraken in het jaarprogramma op.

RISICO'S

Afhankelijk van de mate van verbondenheid (bijv. geplaatst aandelenkapitaal) zijn wij in meer of mindere mate in staat om invloed op het beleid van de betreffende verbonden partij uit te oefenen. In de “Kadernota Verbonden Partijen” is besloten gebruik te maken van

arrangementensystematiek. Om te bepalen welk arrangement op een verbonden partij van toepassing is, wordt er om de twee jaar, in de periode na het zomerreces van de Raad, een algemene (bestuurlijke en financiële) risicoanalyse uitgevoerd. Deze analyse leidt tot een risicoclassificatie van elke verbonden partij waaraan een sturingsarrangement gekoppeld wordt. Hoge risico's worden meegenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Uw raad van 5 februari 2018 heeft ingestemd met de gekoppelde arrangementen per verbonden partijen. Voor de actuele risicoanalyse wordt daarnaar verwezen. In 2020 worden geactualiseerde arrangementen aan uw raad ter vast stelling aangeboden.

Op de volgende pagina treft u een beknopt overzicht aan van de kengetallen per verbonden partijen:

Verbonden Partijen 2021	Gekoppeld Arrangement	Maatwerk	Soort	EV 31-12-19 x € 1.000	EV 31-12-21 x € 1.000	VV 31-12-19 x € 1.000	VV 31-12-21 x € 1.000	Resultaat 2019 x €1.000	Dividend 2019 x €1.000
Gemeenschappelijke regelingen:									
GGD IJsselland	STANDAARD		GR	€ 1.227		€ 5.283		€ 627	0
Veiligheidsregio IJsselland	STANDAARD	MAATWERK	GR	€ 4.617	€ 5.217	€ 31.043	€ 33.338	€ 759	0
KonnecteD GR	STANDAARD		GR	€ 10.666	*	€ 283	*	€ 4	
RSJ / BVO jeugdzorg	STANDAARD	MAATWERK	GR	€ -	*	€ 6.788	*		
Omgevingsdienst IJsselland	EXTRA	MAATWERK	GR	€ -	€ 755	€ -	€ 2.102	€ 21	€ -
Toezichthoudendorgaan de Mare	BASIS		GR	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Vennootschappen:									
KonnecteD BV	STANDAARD		B.V.	€ 7.727		€ 8.956		€ (620)	400
Vordering op Enexis	BASIS		B.V.	€ -		€ -			
Verkoop Vennootschap	BASIS		B.V.	€ 125		€ 8			
CBL Vennootschap	BASIS		B.V.	€ 125		€ 5			
Claim staat venn / CSV Amsterdam	BASIS		B.V.	€ 670		€ -			
Publiek Belang Elektriciteitsproductie	BASIS		B.V.	€ 1.590		€ -			
ROVA	BASIS		N.V.	€ 38.203		€ 51.447		€ 5.686	
Enexis	BASIS		N.V.	€ 3.804.000		€ 4.052.000			
Wadinko*	BASIS		N.V.	€ 67.999		€ 1.512		€ 1.537	
Bank Nederlandse Gemeenten	BASIS		N.V.	€ 4.887.000		€ 149.689.000			
Overige:									
Dimpact*	BASIS		VN	€ 1.123		€ 1.737			

* De cijfers van deze partijen zijn nog niet bekend. Om deze reden zijn de laatste bekende cijfers weergegeven

GGD IJsselland (GR)		Zwolle
Bestuurlijke vertegenwoordiging:	Burgemeester A.G.J. Strien	
Arrangement:	Standaard	
Openbaar belang (doelstelling)		
Beschermen en bevorderen van de gezondheid van onze inwoners.		
Bestuurlijk belang		
De GGD IJsselland wordt gevormd door elf gemeenten. Onze burgemeester heeft zitting en inspraak in het algemeen bestuur.		
Financieel belang		
Bijdrage in 2021: € 665.000		
Risico		
Elke gemeent geeft een bijdrage per inwoner voor de basisproducten die voor alle gemeenten gezamenlijk worden uitgevoerd (inwonerbijdrage). GGD IJsselland voert een actief financieel risicobeleid. De weerstandscapaciteit wordt geëvalueerd op basis van een financiële risico inventarisatie. Aanvullende producten en diensten worden gefinancierd door de gemeenten die deze afnemen. Voor de risico's voor incidentele aanvullende diensten (maatwerk en projecten) is een apart voorziening getroffen. Indien de weerstandv capaciteit niet voldoet kunnen gemeenten - naar rato van het inwoneraantal - worden aangesproken op een eventueel exploitatietekort.		

Veiligheidsregio IJsselland (GR)		Zwolle
Bestuurlijke vertegenwoordiging:	Burgemeester A.G.J. Strien	
Arrangement:	Standaard	
Openbaar belang (doelstelling)		
Zorgdragen voor de veiligheid van onze inwoners door veiligheidstaken uit te voeren op basis van de Wet veiligheidregio's.		
Bestuurlijk belang		
De veiligheidsregio wordt gevormd door elf gemeenten. Onze burgemeester heeft zitting en inspraak in het dagelijks bestuur en in het algemeen bestuur.		
Financieel belang		
Bijdrage in 2021: € 1.520.000		
Risico		
<p>Er is een risicoprofiel opgesteld om de risico's van de organisatie in kaart te brengen. Deze zijn in een rapportage vastgelegd. De tien risico's met de meeste invloed op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit zijn: Grootschalige/langdurige inzet, stijgende rentepercentages, fiscale controles, stijgende pensioenpremies, datalek, transitie meldkamer, besluiten van het Veiligheidsberaad met financiële of personele gevolgen, marktontwikkelingen oefentrajecten, wijzigingen in beleid of financiering van de Rijksoverheid en complexiteit Europese aanbestedingen.</p> <p>Op basis van alle risico's met bijbehorende inschatting is een analyse gemaakt van de benodigde weerstandsvermogen voor Veiligheidsregio IJsselland. Met behulp van een zogenaamde Monte-Carlo (MC)-simulatie is het verband tussen risico en aan te houden weerstandsvermogen bepaald. Uit de rapportage van risicomangement blijkt dat, op basis van een zekerheidspercentage van 90%, het weerstandsvermogen 1,18 miljoen euro zou moeten bedragen. De benodigde weerstandscapaciteit ligt in de lijn der verwachting op basis van de bedragen die andere veiligheidsregio's hanteren.</p> <p>Veiligheidsregio IJsselland heeft op 31-12-2018 een weerstandsvermogen van één miljoen euro, dat geeft een betrouwbaarheid van 85%. Dit betekent dat de veiligheidsregio bij een dergelijke weerstandscapaciteit naar verwachting eenmaal in de zes à zeven jaar niet in staat zal zijn zonder aanvullende financiering een positief eigen vermogen te behouden.</p> <p>Op basis van het huidige risicoprofiel is de beschikbare weerstandscapaciteit als onvoldoende te beschouwen. Het is echter wel raadzaam definitieve uitspraken pas te doen wanneer enige ervaring is opgedaan met de gevolgde werkwijze in het benoemen en inschatten van risico's.</p> <p>De benoemde risico's kunnen langdurige financiële gevolgen hebben. De eventuele financiële gevolgen kunnen voor een beperkte periode worden gedekt. In die periode moet een structurele oplossing worden gevonden. De gemeente kan worden aangesproken op een eventueel exploitatietekort, zie bovenstaand percentage.</p>		

Regionale Samenwerkingsorganisatie Jeugd Zwolle	
Bestuurlijke vertegenwoordiging:	Wethouder M. Blind
Arrangement:	Standaard
Openbaar belang (doelstelling)	
Uitvoeringsorganisatie Jeugdzorg IJsselland handelt namens onze gemeente de facturen van de jeugdzorgaanbieders af. De organisatie heeft ten doel dit efficiënter en effectiever te doen dan de gemeente.	
Bestuurlijk belang	
De BVO Jeugd (GR) wordt gevormd door 11 gemeenten in de regio IJsselland. Alle gemeenten zijn gezamenlijk 100% eigenaar van de BVO.	
Financieel belang	
Bijdrage in 2021: € 68.000	
Risico	
De Omgevingsdienst (OD) en de deelnemende overheden werken samen door middel van Dienstverleningsovereenkomsten (DVO). De OD wordt gevormd door elf gemeenten, de provincie Overijssel en de veiligheidsregio. Onze wethouder M. Blind heeft zitting en inspraak in het algemeen bestuur.	

Omgevingsdienst IJsselland (GR) Zwolle	
Bestuurlijke vertegenwoordiging:	Wethouder M. Blind
Arrangement:	Extra
Openbaar belang (doelstelling)	
De omgevingsdienst IJsselland (OD) voert voor onze gemeenten de kerntaken uit de wet WABO uit. Daarnaast voert de OD de VTH-taken uit (vergunning, toezicht en handhaving) op bedrijven en inwoners.	
Bestuurlijk belang	
De Omgevingsdienst (OD) en de deelnemende overheden werken samen door middel van Dienstverleningsovereenkomsten (DVO). De OD wordt gevormd door elf gemeenten, de provincie Overijssel en de veiligheidsregio. Onze wethouder M. Blind heeft zitting en inspraak in het algemeen bestuur.	
Financieel belang	
Bijdrage in 2021: € 538.000	
Risico	
Uit de financiële risicoanalyse blijkt dat de Omgevingsdienst 1% van de totale begroting heeft opgenomen om onvoorziene kosten te dekken. Hiervoor is € 94.000 in de begroting gereserveerd. De Omgevingsdienst IJsselland heeft een algemene reserve van € 755.258. De Omgevingsdienst heeft deze reserve na de start in 2018 opgebouwd. Eventuele financiële tekorten kunnen worden gedekt uit deze reserve.	

Konnected (GR) en (BV)		Deventer
Bestuurlijke vertegenwoordiging:	Wethouder H.H. Engberink en wethouder H. Olthof	
Arrangement:	Extra	
Openbaar belang (doelstelling)		
Konnected (voorheen Sallcon) is een sociaal werkvoorzieningsschap voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Connected is één van de partijen die de participatiewet uitvoert.		
Bestuurlijk belang		
De Gemeenschappelijk Regeling (GR), het samenwerkingsverband tussen de gemeenten Deventer en Olst-Wijhe, is 100% aandeelhouder van Connected.		
Financieel belang		
Bijdrage in 2021: € 1.780.000		
Risico		
Door de afbouw van de rijksbijdrage WSW worden in meerjarenperspectief exploitatieverliezen geleden die met inzet van eigen reserves t/m 2024 (GR en BV) kunnen worden gedragen. De op handen zijnde transitie van KonnecteD naar een modern WerkLeerBedrijf (WLB) wordt in 2019 uitgewerkt in het te herijken bedrijfsplan KonnecteD. In de meerjarenbegroting is met deze transitie op geen enkele wijze rekening gehouden. De hoogte van de noodzakelijke investeringen ten behoeve van de transitie naar een WLB alsook de financiële effecten van het WLB op de meerjarenbegroting zijn op dit moment niet in te schatten. Wel is de verwachting dat dit te zijner tijd een aanzienlijke financiële impact zal hebben op zowel de meerjarenbegroting als de vermogenspositie. De investeringen doen in aanvang een belangrijk beroep op de liquiditeiten, terwijl het effect op de toekomstige resultaten zowel een positief als negatief financieel effect met zich mee kan brengen.		

PARAGRAAF 7 GRONDBELEID

INLEIDING

Grondbeleid is om twee redenen van belang. In de eerste plaats vanwege de relatie met de doelstelling van programma 2 Leefomgeving en in de tweede plaats vanwege het financiële belang en de risico's.

Grondbeleid gemeente Olst-Wijhe

In de Nota Grondbeleid 2018 – 2021 wordt het begrip grondbeleid als volgt gedefinieerd:

“Het op zodanige wijze handhaven van het bestaande grondgebruik, het innemen van grondpositie, dan wel het zodanig realiseren van gewenste veranderingen in dat grondgebruik, dat dit past in de doelstellingen die de gemeente geformuleerd heeft in het kader van het ruimtelijke beleid.”

Hieruit blijkt dat het grondbeleid een belangrijke bijdrage levert aan de realisatie van de ruimtelijke doelstellingen.

In de huidige Nota Grondbeleid wordt uitgegaan van een situationeel grondbeleid, waarbij per initiatief/ontwikkeling wordt gekozen welke vorm van grondbeleid door de gemeente wordt gehanteerd: actief of faciliterend. De gemeente heeft voor de recente toekomst voldoende grondposities om de geplande ontwikkelingen mogelijk te maken. Voor de langere termijn vindt verkennend onderzoek plaats. Daarnaast bewegen andere partijen zich op de grondmarkt waardoor ook de instrumenten voor het faciliterende grondbeleid steeds meer moeten worden ingezet. De Wet ruimtelijke ordening (Afdeling 6.4. Grondexploitatie) biedt de mogelijkheid om via overeenkomsten of exploitatieplannen gemeentelijke kosten te verhalen. Daarnaast kunnen eisen aan bijvoorbeeld woningbouwprogrammering, fasering of de inrichting van de openbare ruimte worden gesteld.

Jaarlijks worden de grondexploitaties van de lopende projecten geactualiseerd en daar waar nodig aangepast aan de huidige marktsituatie. Dit betekent dat voor alle exploitaties is gekeken naar het uitgiftetempo van de kavels en de grondprijzen. Ook is nauwkeurig gekeken naar de in elke grondexploitatiebegroting opgenomen civieltechnische kosten en plankosten. Wij streven naar sluitende grondexploitaties. Dit is echter niet altijd het geval, mede als gevolg van de slechte marktomstandigheden tijdens de achterliggende economische crisis. Is er sprake van een verwacht verlies op een grondexploitatie, dan wordt op basis van de BBV-regelgeving een verliesvoorziening getroffen. Is er sprake van winst dan dient conform de voorgeschreven BBV-regelgeving tussentijds winst te worden genomen. De effecten van de corona crisis zijn vooralsnog niet verwerkt in de verschillende grondexploitatiebegrotingen omdat er bij opmaak van deze Beleidsbegroting nog onvoldoende inzicht bestaat in de financiële gevolgen.

Uitvoering grondbeleid

De uitvoering van het grondbeleid houden voornamelijk de volgende taken in op hoofdlijnen:

- het beheer van onroerende zaken (permanent beheer);
- productie van bouwgronden, grondexploitatie (verwerving, tijdelijk beheer, bouwrijp maken, verkoop bouwgrond en woonrijp maken);
- het maken en vastleggen van afspraken met derden in een (anterieure) overeenkomst betreffende onder andere de kosten van de grondexploitatie van de locatie, planschadekosten, financiële zekerheidsstelling, tijdvak en fasering, locatie-eisen, woningbouwcategorieën en de planologische procedures.

Regelgeving

Binnen de grondexploitatie zijn de financiële risico's die worden gelopen vaak groot en de doorlooptijden lang. Een helder beeld en een reële inschatting van de financiële risico's is dan op

zijn plaats. Van de resultaten van de grondexploitaties wordt verwacht dat deze positief zijn en/of een substantiële bijdrage leveren aan de (ruimtelijke) doelstellingen. Als blijkt dat het (geprognosticeerde) resultaat van een exploitatie negatief uitvalt, moet er, conform de voorschriften in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een voorziening ter afdekking van het tekort gevormd te worden ten laste van de algemene middelen of reserves. Heeft een grondexploitatie een gecalculerde winst, dan moet deze (tussentijdse) winst conform BBV-regelgeving worden genomen waarbij de methode van percentage of completion methode (POC-methode) wordt toegepast. Deze methode houdt in dat voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd er naar rato van de voortgang van de grondexploitaties tussentijds winst genomen moet worden. Als er nog risico's of onzekerheden bestaan ten aanzien van het te realiseren resultaat, dan moeten deze eerst in het verwachte resultaat worden verdisconteerd alvorens de POC-methode wordt toegepast. Winstnemingen worden toegevoegd aan de Algemene reserve grondexploitaties (ARG).

De Commissie BBV heeft een aantal stellige uitspraken gedaan ten aanzien van de regelgeving met betrekking tot grondexploitaties in haar "Notitie Grondexploitaties 2016" (maart 2016). Deze zijn geactualiseerd, aangevuld en nader toegelicht in de nieuwe notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken" (juli 2019). Eén van de uitspraken betreft de rente. Deze moet worden gebaseerd op het gewogen gemiddeld rentepercentage van de leningenportefeuille (vreemd vermogen) van de gemeente, naar verhouding VV/TV (vreemd vermogen/totaal vermogen). Het gemiddelde rentepercentage wordt jaarlijks vastgesteld en opgenomen in de te actualiseren grondexploitatiebegroting).

Een andere stellige uitspraak betreft de disconteringsvoet. Dit is voor alle gemeentes bepaald op maximaal 2%. Hierbij is aangesloten bij het prijsinflatiestreefcijfer van de Europese Centrale Bank.

RESULTATEN GRONDEXPLOITATIES

De huidige grondexploitaties zijn opgesteld conform de stellige uitspraken en richtlijnen van de Commissie BBV.

In het volgende overzicht treft u de resultaten van de grondexploitaties aan, zoals deze zijn berekend per 1-1-2020 en zijn opgenomen in de jaarrekening 2019. Eveneens is inzichtelijk gemaakt welk deel van het verschil ten opzichte van de jaarrekening 2018 het gevolg is van projectinhoudelijke wijzigingen. In deze tabel zijn de projecten Zonnekamp West en De Enk niet meer opgenomen omdat deze projecten per ultimo 2019 zijn afgesloten. De projecten Olstergaard en De Meente Noord zijn per 1-1-2020 geopend en derhalve toegevoegd.

Resultaten onderhanden werken	A	B	C			D	D-C		
	Resultaat* JR 2018 per 1-1-2019	Toevoeging 2% rente	Resultaat* JR 2018 per 1-1-2020	Resultaat* JR 2019 per 1-1-2020 excl. winstname	Projectinhoudelijk verschil excl. winstname	Resultaat* JR 2019 per 1-1-2020 incl. winstname	Projectinhoudelijk verschil incl. winstname		
<i>Bestaande grondexploitaties</i>									
Wesepe bedrijventerrein	€ -285.329	€ -5.707	€ -291.036	€ -373.339	€ -82.303	€ -373.339	€ -82.303	nadelig	
Wesepe woningbouw	€ -732.130	€ -14.643	€ -746.773	€ -776.673	€ -29.900	€ -776.673	€ -29.900	nadelig	
Noorder Koeslag**	€ 585.422	€ 11.708	€ 597.130	€ 614.962	€ 17.832	€ 376.115	€ -221.015	nadelig	
Zonnekamp Oost***	€ 84.575	€ 1.692	€ 86.267	€ 53.059	€ -33.208	€ 43.187	€ -43.080	nadelig	
Meente Zuid ****	€ 157.341	€ 3.147	€ 160.488	€ 180.963	€ 20.475	€ 34.216	€ -126.272	nadelig	
Zonnekamp West								afgesloten	
De Enk								afgesloten	
Totaal	€ -190.121	€ -3.802	€ -193.923	€ -301.028	€ -107.105	€ -696.494	€ -502.571	nadelig	
							D-C	D-A	
Totaal neg. grexen (verlies)	€ -1.017.459		€ -1.037.808			€ -1.150.012	€ -112.204	€ -132.553	nadelig
Totaal pos. grexen	€ 827.338		€ 843.885			€ 453.518	€ -390.367	€ -373.820	nadelig
<i>Nieuwe grondexploitaties</i>									
Olstergaard *****			€ 204.702			€ 206.238	€ 1.536	voordelig	
Meente Noord *****			€ -749.569			€ -675.148	€ 74.421	voordelig	
							D-C		
Totaal neg. grexen (verlies)	€ -1.017.459		€ -1.787.377			€ -1.825.160	€ -37.783	€ -58.132	nadelig
Totaal pos. grexen	€ 827.338		€ 1.048.587			€ 659.756	€ -388.831	€ -372.284	nadelig

* : contante waarde per 1 januari

** : Resultaat JR2019 na winstneming van NKS € 238.493

*** : Resultaat JR2019 na winstneming van ZKO € 9.863

**** : Resultaat JR 2019 na winstneming van Meente Zuid
 € 146.657
 € 395.013

***** : openingsgrex per 1-1-2020

Totaal negatieve grexen incl. nieuwe neg. grexen (verliesvoorziening): € -58.132 (-€ 132.553 + € 74.421)

Totaal positieve grexen incl. nieuwe pos. grexen: € -372.284 (-€ 373.820 + € 1.536)

Het resultaat/perspectief voor het totaal van alle grondexploitaties ziet er in het kort als volgt uit:

- Het verwachte resultaat van de grondexploitaties op contante waarde 1 januari 2020 bedraagt voor de bestaande grondexploitaties, nadat winst is genomen, in totaal circa € 0,70 miljoen negatief (zie kolom D). Dit was per 1 januari 2019 voor de bestaande grondexploitaties: € 0,19 miljoen negatief (kolom A). Dit is exclusief de afgesloten projecten (Zonnekamp West en De Enk). Dit resultaat van - € 506.373 wordt voor een groot deel veroorzaakt door de tussentijdse winstneming van € 395.013.
- De opbrengst grondverkoop in 2019 (exclusief rente, inschrijfgelden en waarborgsommen) bedraagt € 5,43,82 miljoen, in 2017 was deze 3,82 miljoen.
- Voor een aantal projecten moet de voorziening te verwachten verliezen worden opgehoogd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door wijzigingen in de fasering. De voorziening te verwachten verliezen grondexploitaties wordt gevormd ter afdekking van alle negatieve complexen, per contante waarde per 1 januari van dat jaar. Door afsluiting van de grondexploitaties Zonnekamp West en De Enk en opening van Olstergaard en de Meente Noord is per saldo de voorziening te verwachten verliezen

grondexploitaties met € 58.132 opgehoogd. Hiermee sluit de voorziening aan met de herberekende en/of nieuw geraamde verliezen.

Specifieke ontwikkelingen grondexploitaties

Algemeen

De grondexploitaties zijn bij de jaarrekening 2019 uitgebreid tegen het licht gehouden. Dit heeft geleid tot aanpassingen van de grondexploitaties en de verliesvoorziening. De economie trok aan. Dit had vooral zijn weerslag op de verkoop van woningbouwkavels. Naar verwachting zullen de gevolgen van de Coronacrisis een negatieve invloed hebben op de verkoop van bedrijventerreinen en woningbouwkavels. Een deel van de opbrengsten zullen waarschijnlijk later worden ontvangen dan verwacht. Vooral nog wordt bij de komende actualisatie (Jaarrekening 2020) rekening gehouden met in totaal circa € 250.000 (negatief) als indicatie.

Op basis van onderzoeken van Stec en de provincie is een overschot aan bedrijventerreinen geconstateerd, waarbij een deel van dit overschot is toe te rekenen aan gemeentelijke gronden. De grondexploitatie De Enk is afgesloten en de opbrengsten van het bedrijventerrein Wesepe zijn in de jaarrekening 2019 reeds verder uit gefaseerd, mede als gevolg van de opening van het bedrijventerrein De Meente Noord. Derhalve is deze over programmering financieel verwerkt in de grondexploitaties.

Ten aanzien van de waardering van de grondexploitaties bestaat een schattingsonzekerheid. Hoewel in de jaarrekening 2019 de meest waarschijnlijke inschatting is opgenomen in grondexploitaties, kan de realisatie in de toekomst aanzienlijk afwijken van deze inschatting. Deze schattingsonzekerheid ontstaat door de looptijd van de grondexploitaties alsmede de onzekerheid met betrekking tot de fasering van de uit te geven kavels op de bedrijventerreinen.

Meente Zuid

Op dit bedrijventerrein is bijna 0,27 hectare uitgeefbaar terrein beschikbaar. Deze grond is inmiddels gereserveerd. Bij de jaarrekening 2019 is conform de BBV in totaal ca. € 147.000 winst genomen. Na tussentijdse winstneming is het NCW-resultaat per 1-1-2020 € 34.216 voordelig.

Wesepe bedrijventerrein

Op dit bedrijventerrein zijn nog bouwrijpe kavels van gezamenlijk 1,3 hectare uitgeefbaar. De looptijd van het project is met drie jaar uitgefaseerd tot en met 2032, waarvan twee jaar uitfasering in verband met de opening van De Meente Noord. Er zijn onderhandelingen gaande met meerdere partijen. Of dit leidt tot concreet resultaat is – mede door de Coronacrisis – onzeker. Het NCW-resultaat per 1-1-2020 bedraagt € 373,339 nadelig.

Wesepe woningbouw

Dit zijn twee woonvelden die bijdragen aan de verbinding tussen het kerkdorp en het lintdorp. Het woonveld Tollenaar is geheel uitgegeven. In woonveld Veldwachter zijn 3 kavels in optie en 3 kavels worden te koop aangeboden. Begin 2020 is in overleg met de bewoners het definitieve inrichtingsplan openbaar gebied opgesteld. Uitvoering hiervan – te beginnen met Tollenaar - zal plaatsvinden nadat de meeste woningen gerealiseerd zijn (verwachting: 2020/2021). Het NCW-resultaat per 1-1-2020 bedraagt € 776.673 nadelig.

Noorder Koeslag

In de woonwijk Noorder Koeslag worden kavels verkocht door de gemeente. Ook worden er woningen verhuurd door SallandWonen en verkocht door projectontwikkelaar Rotij Grondvast BV. De woonwijk is verdeeld in vier fasen. Drie fasen zijn nagenoeg afgerond. Het eerste deel van de laatste fase is verkocht. De laatste 4 gemeentelijke kavels worden in het najaar 2020 in de verkoop gebracht. In deze fase wordt ruimte geboden aan sociale woningbouw (SallandWonen en Rotij Grondvast B.V.) en, projectmatige woningbouw (Rotij Grondvast B.V.) en woningbouw in

particulier opdrachtgeverschap. Bij de jaarrekening 2017, 2018 en 2019 is conform de BBV in totaal ca. € 1,5 miljoen winst genomen.

Na tussentijdse winstneming is het NCW-resultaat per 1-1-2020 € 376.115 voordelig.

Zonnekamp Oost

Zonnekamp Oost betreft de realisatie van een woonwijk in Olst. De woonwijk is voor ca. 80% gereed. Een groot aantal verkochte kavels zijn/worden in 2019 en 2020 bebouwd. Bouwbedrijf Bongers is voornemens 12 Nul op de meter (Nom-) woningen te realiseren in 2019-2021. In 2019 is een herziening van het bestemmingsplan en een uitwerkingsplan voor de laatste woonvelden vastgesteld. In het najaar 2019 zijn 6 kavels voor de realisatie van kleine 2-onder-een-kapwoningen op de markt gebracht. Deze kavels zijn allemaal verkocht of gereserveerd. Tevens is er een koopovereenkomst gesloten met SallandWonen voor de bouw van 4 sociale huurwoningen (Nom). De straten worden, in overleg met de bewoners, nadat de bebouwing gereed is, eind 2020/begin 2021 woonrijp gemaakt. Eind 2020/begin 2021 wordt een uitwerkingsplan opgesteld voor de ontwikkeling van de laatste woningbouwkavels binnen de grondexploitatie. Bij de jaarrekening 2018 en 2019 is conform de BBV in totaal ca. € 70.000 winst genomen.

Na tussentijdse winstneming is het NCW-resultaat per 1-1-2020 € 43.187 voordelig.

Zonnekamp West

Het grondexploitatieproject Zonnekamp West is in 2019 gesloten (raadsbesluit 4-11-2019). De laatste bouwrijpe kavel is recent teruggegeven en weer gereserveerd. Voor de nog te maken kosten en de nog te ontvangen opbrengsten zijn voorzieningen gecreëerd.

De Enk

Het grondexploitatieproject De Enk is in 2019 afgerond (raadsbesluit 16-12-2019).

Olstergaard

Het grondexploitatieproject Olstergaard is per 1-1-2020 geopend (raadsbesluit 2-12-2019). De eerste kaveluitgifte zal in het najaar 2020 plaatsvinden. Het NCW-resultaat per 1-1-2020 bedraagt € 206.238 voordelig.

De Meente Noord

Het grondexploitatieproject De Meente Noord is per 1-1-2020 in exploitatie genomen (raadsbesluit 9-3-2020). Het NCW-resultaat per 1-1-2020 bedraagt € 675.148 nadelig.

HOOFDSTUK 3 FINANCIËLE BEGROTING

3.1 OVERZICHT BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

BEGROTING 2021 - 2024

Meerjaren Begroting							(x €1.000)
Begroting 2021-2024	Rekening 2019	Begroting 2020 n.w.	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	N/V
Lasten programma bestuur, dienstverlening en veiligheid	3.500	3.414	3.550	3.528	3.546	3.545	
Lasten Leefomgeving	17.754	14.341	11.679	10.377	10.480	10.036	
Lasten Samenleving	22.308	21.930	21.982	21.733	21.618	21.439	
Lasten Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien	7.765	8.081	8.217	8.072	8.020	7.974	
Toevoegingen aan reserve	999	856	339	335	333	331	
Saldo van de totale lasten	52.325	48.622	45.767	44.044	43.997	43.325	N
Baten programma bestuur, dienstverlening en veiligheid	284	281	302	263	252	252	
Baten Leefomgeving	13.447	8.917	7.767	6.399	6.448	6.002	
Baten Samenleving	3.685	3.582	3.411	3.421	3.421	3.394	
Baten Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien	31.715	31.915	33.104	33.503	33.577	33.705	
Onttrekkingen aan reserve	3.767	3.926	713	478	416	369	
Saldo van de totale Baten	52.898	48.622	45.296	44.063	44.114	43.722	V
Resultaat	573	0	-471	19	117	397	V

3.2 GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Begrotingsjaar T	2021					
	T-2	T-1	T	T+1	T+2	T+3
Activa						
(im) Materiële vaste activa	38.589	38.211	37.228	36.869	35.046	33.247
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	74	74	74	74	74	74
Financiële vaste activa: Leningen	8.859	8.546	7.186	5.270	5.099	4.927
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar						+
Totaal Vaste Activa	47.522	46.831	44.488	42.213	40.219	38.248
Voorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	3.931	4.521	4.485	4.447	4.407	4.368
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen	226					
Uitzettingen <1 jaar	2.455	2.455	2.455	2.455	2.455	2.455
Liquide middelen	27	27	27	27	27	27
Overlopende activa	3.268	3.268	3.268	3.268	3.268	3.268 +
Totaal Vlottende Activa	9.907	10.271	10.235	10.197	10.157	10.118
Totaal Activa	57.429	57.102	54.723	52.410	50.376	48.366
Passiva						
Eigen vermogen	15.125	12.038	11.665	11.522	11.439	11.401
Voorzieningen	5.663	5.421	5.238	4.541	4.419	4.625
Vaste schuld	27.315	25.293	22.223	18.472	16.463	14.451 +
Totaal Vaste Passiva	48.103	42.752	39.126	34.535	32.321	30.477
Vlottende schuld	6.111	11.135	12.382	14.660	14.840	14.674
Overlopende passiva	3.215	3.215	3.215	3.215	3.215	3.215 +
Totaal Vlottende Passiva	9.326	14.350	15.597	17.875	18.055	17.889
Totaal Passiva	57.429	57.102	54.723	52.410	50.376	48.366

3.2.1 TOELICHTING ACTIVA

VASTE ACTIVA

De balanswaarden van de immateriële en materiële vaste activa nemen door afschrijvingen per jaar af. De balanswaarden van de financiële activa nemen door aflossingen per jaar af.

VLOTTENDE ACTIVA

De voorraden nemen vanaf 2021 elk jaar af. Dit komt doordat de toenemende (contante) waarde van de verliesvoorziening grondexploitatie op de balans in mindering wordt gebracht op de boekwaarde van de voorraad bouwgronden.

De incidentele toename in 2020 ten opzichte van 2019 wordt veroorzaakt door het in exploitatie nemen van het complex De Meente Noord.

3.2.2 TOELICHTING PASSIVA

VASTE PASSIVA

Het eigen vermogen en de voorzieningen nemen jaarlijks af. Dat betekent dat er jaarlijks meer wordt onttrokken dan dat er wordt toegevoegd. Wij lossen op onze vaste schulden (1 jaar of langer) jaarlijks af. Dit resulteert in een afname van het lang vreemd vermogen op de balans.

VLOTTENDE PASSIVA

De vlottende passiva bestaat met name uit kortlopende leningen (korter dan 1 jaar). Voor de begroting 2021-2024 raamt de gemeente Olst-Wijhe een (toenemend) financieringstekort, welke wordt gefinancierd middels kortlopende leningen. De boekwaardes van de overlopende passiva zijn voor de jaren 2020 tot en met 2024 gelijk gehouden op basis van de stand van de overlopende passiva in de jaarrekening 2019.

3.3 UITGANGSPUNTEN BEGROTING EN FINANCIËLE POSITIE

3.3.1. INLEIDING

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv) is bij de aanbidding van de begroting een uiteenzetting van de financiële positie voorgeschreven. In dit hoofdstuk wordt hieraan mede invulling gegeven. Voor de financiële positie wordt verder verwezen naar de overige paragrafen van hoofdstuk 3.

3.3.2. BEGROTINGSRICHTLIJNEN 2021-2024

Algemeen

De Beleids- en financiële begroting 2021-2024 wordt gebaseerd op de beleids- en financiële begroting 2020-2023 vastgesteld door de raad d.d. 11 november 2019, inclusief de begrotingswijzigingen 2020 tot en met 29 juni 2020. Financiële mutaties 2021-2024 als gevolg van autonome ontwikkelingen, zoals opgenomen in het raadsvoorstel, worden verwerkt in de ontwerp begroting 2021-2024.

Loonkostenmutatie gemeentepersoneel

In de begroting 2021-2024 moet rekening worden gehouden met de ontwikkelingen in de CAO Gemeenten én ontwikkelingen met betrekking tot de sociale lasten en de werkgeverpremies. De onderhandelingen over de CAO Gemeenten vanaf 1 januari 2021 moeten nog opgestart worden. Op basis van recent afgesloten CAO's in andere sectoren bestaat de verwachting dat voor het jaar 2021 rekening moet worden gehouden met een stijging van 1,75% van de loonsom (ten opzichte van de geldende salarisbedragen zoals bekend per oktober 2020). Ook dient rekening te worden gehouden met een stijging van 1% in verband met de pensioenpremies en sociale lasten (1% stijging ten opzichte van het te verwachten SV loon voor 2020). De loonkosten van het gemeentepersoneel worden gebaseerd op de vastgestelde formatie en de feitelijke loonkosten (peildatum maart 2020) én rekening houdend met genomen besluiten met rechtspositionele consequenties.

Prijsmutatie (algemeen)

Voor 2021 wordt de prijsontwikkeling en daarmee de indexering ingeschat op 1,7%. Deze indexering is gebaseerd op het Indexcijfer voor Materiële Overheidsconsumptie (IMOC), zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan (CEP 2020) van het Centraal Planbureau dat in maart 2020 is gepubliceerd. Gelet op de financiële positie van onze gemeente wordt voorgesteld rekening te houden met een prijsmutatie van 0% voor 2021, met uitzondering van de contractueel afgesproken prijsmutaties. De 0% prijsmutatie is ook van toepassing op subsidies, die gemeente verstrekt aan instellingen, verenigingen etc.

De meerjarenraming wordt opgesteld op basis van constante prijzen. Dit betekent dat de meerjarenraming wordt gebaseerd op het prijsniveau van het begrotingsjaar en er in latere jaren geen verdere indexering wordt toegepast.

Loonkosten- en prijsmutatie professionele welzijnsinstellingen

Voor compensatie van de loonkostenmutatie van primaire voorzieningen gelden ten opzichte van 2020 de landelijke richtlijnen voor de CAO Welzijn en CAO bibliotheek (publicatie VNG). De 0% prijsmutatie geldt ook voor verstrekte subsidies aan instellingen voor primaire voorzieningen.

Bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden

Er wordt uitgegaan van de door de gemeenschappelijk regelingen/samenwerkingsverbanden laatst vastgestelde (meerjaren)begroting (2020 of 2021) en de wijzigingen daarop op basis van de door de samenwerkingsverbanden vastgestelde begrotingswijzigingen, tenzij er andere afspraken zijn gemaakt.

Eventuele financiële consequenties van besluitvorming door de regio (waaronder DOWR-bedrijfsvoering) die buiten het genoemde kader vallen worden afzonderlijk gemeld bij de behandeling van de Beleids- en financiële begroting 2021-2024.

Algemene heffingen

A. Gemeentelijke belastingen (algemene middelen)

1. Onroerendezaakbelastingen

Eigenarenbelasting woningen en eigenaren- en gebruikersbelasting niet-woningen.

Voor 2021 wordt voorgesteld de opbrengststijging met 1,7% te verhogen, zijnde het percentage van de prijsindexering.

2. Toeristenbelasting

Voor de toeristenbelasting is het besluit betreffende vaststelling belastingverordeningen 2020 en het tarief toeristenbelasting 2021 van 11 november 2019 het uitgangspunt. Overeenkomstig dit besluit is het tarief voor 2021 € 1,00 per overnachting.

B. Heffingen en rechten

1. Rioolheffing

Het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) Olst-Wijhe is in 2015 geactualiseerd.

Kaderstelling voor de berekening van de tarieven maakt hier onderdeel van uit. Het uitgangspunt is dat de heffing 100% kostendekkend is voor de totale kosten rioleringszorg.

2. Afvalstoffenheffing

De tarieven worden gebaseerd op de meest actuele ramingen voor het verzamelen en verwerken van afval. Het uitgangspunt is dat de tarieven 100% kostendekkend zijn. Voorgesteld wordt om de tarieven - zoals gebruikelijk - vast te stellen bij de behandeling van de Beleids- en financiële begroting.

3. Overige leges, rechten en tarieven

In afgelopen jaren is onderzoek gedaan naar de kostenonderbouwing en kostendekkendheid van de tarieven. Voor verschillende tarieven is de kostenonderbouwing helder gemaakt en de kostendekkendheid opnieuw beoordeeld.

Voor de legestarieven gerelateerd aan de omgevingsvergunningen en de algemeen plaatselijke verordening/bijzondere wetten vormen de raadsbesluiten van 17 november resp. 15 december 2014 het kader.

Voor overige leges, rechten en tarieven voor gemeenschapsvoorzieningen hanteren we voor 2021 een stijgingspercentage van 1,7%, gebaseerd op gegevens van het Centraal Planbureau (CPB) vanwege de optredende inflatie. Uitzondering hierop zijn de leges waarvan de tarieven wettelijk worden bepaald (zoals tarieven paspoorten en rijbewijzen).

Rentepercentages

Als gevolg van de vernieuwing BBV en de invoering van de Vennootschapsbelasting (VPB) is de wijze van rentetoe rekening aan taakvelden (voorheen producten) gewijzigd. De rentekosten moeten aan de desbetreffende taakvelden worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. In de notitie rente 2017 van de commissie BBV wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. De bepalingen en richtlijnen van deze notitie zijn in werking getreden met ingang van het begrotingsjaar 2018. In 2016 heeft de commissie BBV al een notitie uitgebracht over hoe om te gaan met de rente vanaf 2016 bij de grondexploitaties. Deze notitie is in 2019 opgegaan in de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken welke geldt met ingang van begrotingsjaar 2019.

De verwachting is dat voor de begroting 2021-2024 voor de grondexploitatie een rentepercentage van 2,03% moet worden gehanteerd en dat voor de (overige) aan taakvelden toe te rekenen rente (evenals het geval is voor de begroting 2020-2023) een omslagpercentage van 2,0% kan worden gehanteerd. Deze berekeningen worden bij het voorbereiden van de begroting 2021 geactualiseerd aan de hand van geactualiseerde begrotingscijfers over 2021. Ook voor de berekening van kapitaallasten van toekomstige investeringen wordt het percentage van 2,0% gehanteerd.

Voor de rente van tijdelijk op te nemen financieringsmiddelen met een korte looptijd, het zgn. 'kortgeld', wordt voor 2021 1,50% aangehouden (dit was in de begroting 2020-2023 voor het jaar 2020 2,00%). De rente voor "kortgeld" is nog steeds historisch laag. Er zijn geen aanwijzingen dat daar op korte termijn verandering in komt. Voor het begrotingsjaar 2022 en de volgende jaren wordt voorgesteld 2,00% aan te houden.

Aan voorzieningen die op contante waarde zijn gewaardeerd wordt rente toegevoegd gelijk aan het percentage waarmee de voorzieningen contant zijn gemaakt.

Voor de berekening van de zgn. bespaarde rente geldt een percentage van 1,5% en voor rentebijdragen aan de reserves wordt eveneens een percentage van 1,5% aangehouden.

Een uitzondering geldt voor de reserves die dient als dekking voor kapitaallasten van investeringsuitgaven (bestemmingsreserve kapitaallasten gemeentehuis). Hier wordt voor de rentebijdragen een percentage gelijk aan de oorspronkelijke omslagrente gehanteerd.

Verloop inwoners en woningen

Voor berekeningen van het meerjarig financieel perspectief worden onderstaande ramingen aan gehouden. Deze aantallen zijn onder andere van belang voor de berekening van de algemene uitkering en de OZB-ontvangsten.

Tabel verloop inwoners en woningen

Stand per:	Inwoners *)	Woningen **)
1 januari 2020	18.252	7.724
1 januari 2021	18.302	7.774
1 januari 2022	18.352	7.824
1 januari 2023	18.402	7.874
1 januari 2024	18.452	7.924

*) De stand per 1 januari 2020 is het definitief door het CBS vastgestelde bevolkingscijfer. Voor de jaren 2021-2024 is rekening gehouden met een voorzichtige inschatting van de bevolkingsontwikkeling (jaarlijks verhoging: 50 inwoners).

**) De stand per 1 januari 2020 (aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie) is gebaseerd op de gegevens verzameling via de Landelijke voorziening Basisregistraties Adressen en Gebouwen (LV BAG). De toename van het aantal woningen (verblijfsobjecten) vanaf 2020 is gebaseerd op de Primos prognose (200 woningen in 4 jaar).

3.3.3. BELEIDSKADER PROVINCIE

Criteria repressief toezicht in 2021

Hieronder zijn de algemene uitgangspunten geformuleerd om voor het begrotingsjaar 2021 voor het repressieve toezicht in aanmerking te komen.

De Begroting 2021 moet structureel en reëel in evenwicht zijn. Als dat niet het geval is, dient de meerjarenraming aannemelijk te maken dat dit evenwicht uiterlijk in 2024 tot stand zal komen. De Begroting en Jaarrekening dienen binnen de wettelijke termijnen toegezonden te zijn aan de provincie. De vastgestelde Jaarrekening en de Begroting dienen tijdig, respectievelijk vóór 15 juli en 15 november, aan Gedeputeerde Staten te zijn gezonden.

Het begrip structureel evenwicht houdt in dat in de begroting jaarlijks de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten. Het begrip reëel evenwicht houdt in dat de begroting volledig, realistisch en haalbaar is.

(Geen) opschuivend sluitend meerjarenperspectief

Bij de beoordeling van het structureel en reëel evenwicht, beoordeelt Gedeputeerde Staten of er sprake is van een opschuivend perspectief. Daarmee wordt bedoeld dat het niet is toegestaan om ieder jaar opnieuw een (meerjaren)begroting aan te bieden, waarbij uitsluitend de laatste jaarschijf in evenwicht is.

Dit betekent het volgende voor onze begroting 2021: de (meerjaren)begroting moet sluitend zijn in de jaren 2021, 2023 en 2024. De inzet van incidentele middelen om de begroting 2021 sluitend te maken is mogelijk, mits de jaarschijven 2023 en 2024 structureel sluitend zijn.

3.3.4. ONTWIKKELINGEN FINANCIËEL MEERJARENBEELD

A. Uitkomst ontwerpbegroting 2021-2024 en verschillen met de Begrotingsrichtlijnen 2021-2024

De begroting is opgesteld op basis van de uitgangspunten in de vastgestelde begrotingsrichtlijnen en Begrotingsrichtlijnen 2021-2024, conform raadsbesluit van 29 juni 2020. Dit betekent dat naast de uitgangspunten uit de begrotingsrichtlijnen de ontwikkelingen tot en met het bestaand beleid in de ontwerpbegroting zijn verwerkt.

Daarnaast heeft de raad op 24 augustus 2020 besloten om een aantal subsidies vanwege de maatschappelijke impact incidenteel te verlengen voor 2021. Tevens heeft de raad op 24 augustus besloten om een krediet te verlenen voor de beveiliging van de spoorwegovergang Oude Allee. Zowel de incidentele subsidies als de kosten die samenhangen met de kredietverlening zijn in de ontwerpbegroting opgenomen.

Het financieel kader is eind juni 2020 vastgesteld en aangevuld met raadsbesluiten op 24 augustus:

Financieel kader Begrotingsbrief	2021	2022	2023	2024
Financieel beeld begrotingsbrief 2021-2024	-405.551	-23.290	199.965	410.965
Raadsbesluiten 24 augustus 2020:				
- Verlenging subsidies 2021 met maatschappelijke impact	-114.000			
met dekking via reserve sociaal domein	92.000			
met dekking via reserve nader te bestemmen middelen	22.000			
- Beveiliging spoorwegovergang Oude Allee			-21.000	-21.000
Beeld vastgestelde Begrotingsbrief 2021-2024	-405.551	-23.290	178.965	389.965

In de begrotingsrichtlijnen is op onderdelen een inschatting gemaakt van de budgetontwikkeling. Bij het opstellen van de gedetailleerde ramingen van baten en lasten in de ontwerpbegroting wordt duidelijk hoe bepaalde aannames uit de begrotingsrichtlijnen in de gedetailleerde ontwerpbegroting doorwerken. Het financiële beeld uit de ontwerpbegroting wijkt daardoor op onderdelen af van het

vastgestelde financiële beeld uit de begrotingsrichtlijnen in combinatie met de raadsbesluiten van 24 augustus. De afwijking ten opzichte van dat beeld is als volgt:

Financieel kader Ontwerpbegroting	2021	2022	2023	2024
Beeld ontwerpbegroting 2021-2024	-470.512	19.232	116.617	397.228
Beeld vastgestelde Begrotingsbrief 2021-2024	-405.551	-23.290	178.965	389.965
Vershil ten opzichte van de Begrotingsbrief 2021-2024	-64.961	42.522	-62.348	7.263

Toelichting op de verschillen

Het gaat om een nadelig c.q. positief verschil ten opzichte van de begrotingsrichtlijnen, inclusief de aanvullende raadsbesluiten, variërend van ruim € 64.000 nadelig in 2021 naar € 7.000 voordelig in 2024, en daartussen een voordeel van € 42.000 in 2022 en een nadeel van € 62.000 in 2023. Een verschil van maximaal 0,14% voor- of nadelig op een begrotingstotaal van € 45 miljoen.

Het verschil is in het volgende overzicht gespecificeerd en wordt daarna op onderdelen toegelicht.

Afwijkingen ten opzichte van de Begrotingsbrief incl de nagekomen raadsbesluiten en SPP strategie en bedrijfsvoering	2021	2022	2023	2024
Loonmaatregelen	71.861	64.109	64.109	101.872
Indexering DOWR/Verbonden partijen/subsidies/contracten etc	-17.800	-17.800	-17.800	-17.800
Kapitaallasten	22.987	89.334	-103	-17.913
Rente/Financiering	-23.918	789	-1.084	24.694
Bestaand beleid	-118.091	-93.910	-107.470	-83.590
Totaal verschil	-64.961	42.522	-62.348	7.263

Specificatie afwijkingen

Loonmaatregelen

Afwijkingen loonmaatregelen	2021	2022	2023	2024
Loonmaatregelen	50.361	42.609	42.609	45.872
Voordeel dekking zw embad	21.500	21.500	21.500	21.500
Vrijval incidenteel budget BV/DIV				34.500
Totaal afwijkingen loonmaatregelen	71.861	64.109	64.109	101.872

De personele lasten zijn begroot op basis van de uitgangspunten in de vastgestelde Begrotingsrichtlijnen. Voor CAO-ontwikkelingen is rekening gehouden met een stijging van 1,75% en voor de sociale lasten met 1% stijging. Daarnaast wordt rekening gehouden met de gevolgen van periodieken en functiewaardering. Op basis van de uitwerking naar de verschillende teams en medewerkers is er een voordelig verschil. Bij de begrotingsrichtlijnen is op basis van totalen een inschatting gemaakt die in de uitwerking voordeliger uitvalt. Daarnaast is in de begroting 2020-2023 een inschatting gemaakt van de gevolgen van de CAO 2020 en functiewaardering met ook een voordeel in de realisatie.

Bij de verzelfstandiging van het zwembad zijn de betreffende medewerkers in dienst gebleven bij de gemeente en worden de salariskosten vergoed door de stichting op basis van de lagere CAO zwembadpersoneel. Doordat een medewerker met pensioen gaat, vervalt een deel van de loonkosten en een deel van de vergoeding, met een voordelig resultaat voor de begroting. In de begroting 2020-2023 is incidenteel budget opgenomen tot en met 2023 voor tijdelijke formatie voor het analoge archief. Dit budget valt vrij in 2024.

Indexering

Afwijkingen indexering	2021	2022	2023	2024
Vervoer	-32.050	-32.050	-32.050	-32.050
Overige	14.250	14.250	14.250	14.250
Totaal afwijkingen indexering	-17.800	-17.800	-17.800	-17.800

In de begrotingsrichtlijnen is de indexering op nul gezet met uitzondering van wat contractueel is vastgelegd. Het gaat daarbij om vooral om Verbonden Partijen, DOWR-samenwerking, subsidies, Wmo zorg en voorzieningen, jeugdhulp, vervoer, e.d. In de begroting 2020-2023 was voor leerlingenvervoer en Wmo-vervoer een te lage inschatting van de indexering gemaakt, die gecorrigeerd moet worden.

Op de overige onderdelen gaat het om kleine afwijkingen.

Kapitaallasten

Kapitaallasten	2021	2022	2023	2024
Investering Hooglandstraat/Ter Stegestraat	12.000	88.317	-1.204	119
Overige afwijkingen	10.987	1.017	1.101	-18.032
Totaal afwijkingen kapitaallasten	22.987	89.334	-103	-17.913

In de raadsvergadering van 12 november 2018 is het benodigd krediet voor de realisatie van de fiets- en voetgangerstunnel bij de Ter Stegestraat in de begroting 2019-2020 ter beschikking gesteld. Op basis van deze kredieten, het verwachte jaar van realisatie en toegekende subsidies zijn de kapitaallasten berekend.

Het proces om te komen tot realisatie van de tunnel is door een aantal oorzaken vertraagd. Op basis van deze recente informatie starten de werkzaamheden nu naar verwachting in de 2^e helft van 2021. De oplevering van de tunnel is voorzien in 2^e helft van 2022. Verder komt naar verwachting de toegezegde provinciale subsidie uit het Kernnetwerk fietsen (€ 1 miljoen) in 2020 naar de Gemeente. Bij uitwerking van de jaarlijkse investering, de daarbij behorende jaarlijkse toegekende provinciale subsidies en een later dan verwachte realisatie van de Ter Stegestraat tunnel valt incidenteel voor 2021/2022 een deel van de geraamde kapitaallasten vrij.

Bij overige afwijkingen is er een voordeel in 2021 door het project Mooier aan de IJssel, waarvoor de kapitaallasten vanaf 2022 volledig worden gerealiseerd. Voor 2024 is in de begrotingsrichtlijnen een inschatting gemaakt van de rentevrijval als gevolg van de afschrijving in 2023. Deze valt lager uit.

Rente/Financiering

Rente/financiering	2021	2022	2023	2024
Verschil rente/financiering	-54.687	-29.236	-30.349	-3.796
Rente toerekening aan voorziening grexen	30.769	30.025	29.265	28.490
Totaal afwijkingen rente/financiering	-23.918	789	-1.084	24.694

Voor rente/financiering is in het financieel kader in de begrotingsrichtlijnen geen inschatting gemaakt. Dit is moeilijk, omdat dit onder andere samenhangt met investeringen, saldi reserves en lopende leningen. Deze balansposten zijn steeds aan wijzigingen onderhevig. Voor de ontwerpbegroting is nu op basis van de uitkomsten van deze begroting en de meest recente stand van de balansposities een nieuwe berekening gemaakt. Enerzijds een aflopend nadeel op de rente/financiering algemeen en anderzijds een voordeel op de rentetoerekening aan de voorziening grondexploitaties door een lager saldo van deze voorziening.

Bestaand beleid/overige afwijkingen

Afwijking Bestaand beleid/overig	2021	2022	2023	2024
Exploitatie SPOC park incl dekking huur P-gebouw				14.350
Sociaal domein, groei obv realisatie 2019	-127.356	-94.356	-92.356	-92.356
Dienstverlening cq burgerzaken	7.345	1.695	-6.805	-6.805
Noordmanshoek, vervallen inkomsten 2021	-23.916			
Verhuur spreekkamers	20.000			
Overige afwijkingen	5.836	-1.249	-8.309	1.221
	-118.091	-93.910	-107.470	-83.590

Exploitatie SPOC

Voor het SPOC is incidenteel extra budget beschikbaar gesteld om het exploitatietekort op te vangen voor de jaren 2020-2023. In de begrotingsrichtlijnen is ten onrechte ook voor 2024 budget geclaimd.

Sociaal domein

Bij het uitbrengen van de begrotingsrichtlijnen was het nog niet mogelijk om de budgetten voor Wmo en Jeugd in beeld te brengen. In de ontwerpbegroting zijn deze budgetten op basis van de realisatie in 2019 geactualiseerd. De hier gepresenteerde financiële resultaten hangen samen met toegenomen zorg vraag. In 2019 hebben we deze groei ook gezien. Budgetten zijn in 2019 bijgesteld in de 2^e Berap 2019.

Op basis van de realisatie t/m juni 2020 voor jeugdhulp/Wmo zullen de kosten hiervoor aanzienlijker stijgen dan nu in de ontwerpbegroting is verwerkt. Wij gaan hierop in bij het raadsvoorstel behorende bij deze ontwerpbegroting.

Dienstverlening/Burgerzaken

Na 2021 dalen de opbrengsten voor de uitgifte van reisdocumenten en rijbewijzen, doordat er sprake is van verminderde uitgifte door een langere geldigheidsduur. Daarnaast stijgen onder meer de kosten voor frankering voor de verkiezingen.

Noordmanshoek

Voor de ontwikkeling van het gebied Noordmanshoek moet de rentelast gecompenseerd worden door inkomsten. Voor 2021 wordt het realiseren van inkomsten niet haalbaar geacht, zodat conform de vorige begroting de geraamde inkomsten voor het eerste begrotingsjaar jaar zijn vervallen.

Verhuur spreekkamers

Voor een aantal spreekkamers is een verhuurcontract afgesloten tot en met 2021.

Overige afwijkingen

Alle kleine afwijkingen op de verschillende budgetten zijn hier gesaldeerd. Het gaat om kleine bedragen per afwijking.

Het Strategisch PersoneelsPlan (SPP) is in de begroting 2020-2024 voor een deel (incidenteel) verwerkt. Voor de Begroting 2021-2024 is het SPP geactualiseerd. De uitkomsten die samenhangen met bedrijfsvoering en strategie, worden gezien als de verantwoordelijkheid van directie en zijn, bijna budgettair neutraal, verwerkt in de ontwerpbegroting 2021-2024, met gebruikmaking van de extra dekking uit de tarieven. De tarieven zijn verhoogd door een reële toerekening van de overhead in de tarieven te verwerken. De uitkomsten in het SPP die vooral samenhangen met ambities van de raad (uitgewerkt in het CollegeUitvoeringsProgramma (CUP)) binnen het ruimtelijke en sociale domein, zullen bij de afweging van alle beleidsambities integraal moeten worden afgewogen (in november bij het vaststellen van de begroting 2021-2024 of in juni 2021 bij de Kadernota 2022-2025).

B. Samenvattende conclusie

Het resultaat van de ontwerpbegroting 2021-2024 luidt als onderstaand. Daarbij is geen rekening gehouden met de categorie noodzakelijk nieuw beleid en het gewenst beleid met hoge prioriteit (G-HP).

De voorgestelde ontwikkelingen in de begrotingsrichtlijnen 2021-2024 tot en met de categorie bestaand beleid, een aantal incidentele subsidies voor 2021 vanwege de maatschappelijke impact en het krediet voor de beveiliging van de spoorwegovergang Oude Allee zijn wel verwerkt.

Financieel kader Ontwerpbegroting	2021	2022	2023	2024
Beeld ontwerpbegroting 2021-2024	-470.512	19.232	116.617	397.228

De conclusie is dat de jaarschijf 2021 (eerste) niet sluitend is. Volgens de toezichtsregels van de provincie dienen de eerste, de derde en de laatste jaarschijf (in principe) in evenwicht te zijn.

In het raadsvoorstel tot vaststelling van de begroting 2021 komt een voorstel hoe de meerjarenbegroting in evenwicht kan worden gebracht.

Ook zullen wij daarin een voorstel doen hoe om te gaan met de categorie noodzakelijk nieuw beleid en gewenst nieuw beleid met hoge prioriteit. Daarnaast worden de consequenties van de Septembercirculaire 2020 in het raadsvoorstel verwerkt.

3.4 OVERZICHT BESCHIKBARE RESERVES EN VOORZIENINGEN

Naam reserve/voorziening	WBS nrs	Saldo aan het		Bespaarde rente t.g.v. Exploitatie	Vermeerdering dotatie rente 0,015	vermeerderingen Overig 2021	Verminderingen 2021	Saldo aan het
		begin van 2021	van 2021					
A. Algemene reserve:								
Algemene reserve	U1.4100.00	6.953.343	104.300					6.953.343
Nader te bestemmen middelen	U1.4105.00	3.107.836		46.618			196.507	2.957.947
Nader te bestemmen middelen, verk. opb bibliotheek	U1.4105.02	101.121		1.517				102.638
Nader te bestemmen middelen, resultaatbestemming	U1.4105.04	1.695.208		25.428				1.720.636
Reserve grondexploitatie	U1.4110.00	672.389		10.086				682.475
Totaal algemene reserves		9.139.481	104.300	32.793		-	196.507	8.975.767
B. Nog te bestemmen resultaat jaarrekening								
Exploitatieresultaat 2019		-						-
Totaal nog te bestemmen resultaat jaarrekening		-	-	-		-	-	-
C. Bestemmingsreserves:								
Investeringsreserve, algemeen	U1.4200.00	315.366		4.730				320.096
Investeringsreserve, binnensted vernieuwing	U1.4200.02	81.039		1.216				82.255
Investeringsreserve, kracht van Salland Leader	U1.4200.04	89.586		1.344				90.930
Decentralisatie huisvesting onderw ijs	U1.4202.00	2.570		39				2.609
Bestemmingsreserve algemeen	U1.4205.00	20.124					20.020	104
Reserve recreatieve functies nabij IJssel Olst	U1.4210.00	101.441		1.522				102.963
Bestemmingsreserve extra afschrijvingen	U1.4212.00	1.681		25			1.706	-
Kapitaallasten gemeentehuis	U1.4213.00	379.279		15.171			72.330	322.120
Bestemmingsreserve privatisering groen	U1.4215.00	187.214						187.214
Reclamesport	U1.4222.00	22.001				2.200		24.201
Onderhoud gemeentehuis	U1.4240.00	354.970				69.550	131.341	293.179
Onderhoud huisvesting buitendienst	U1.4241.00	28.952				10.598	7.638	31.912
Onderhoud brandw eergarages	U1.4242.00	113.845						113.845
Onderhoud w elzijnsaccomodaties	U1.4243.00	425.636						425.636
Onderhoud w elzijnsacc., De Hooiberg	U1.4243.02	5.717				58.348	72.836	20.205
Onderhoud w elzijnsaccomodaties De Welters	U1.4243.04	129.392				33.523	22.213	140.702
Onderhoud w elzijnsacc. muziektent Olst	U1.4243.06	10.139				2.300	1.710	10.729
Onderhoud w elzijnsacc. buurthuis Den Nul	U1.4243.08	6.612				2.055	425	8.242
Onderhoud w elzijnsacc. De Bongerd	U1.4243.10	52.658				12.286	1.169	41.541
Onderhoud w elzijnsacc. zalencentrum Wesep	U1.4243.12	39.558				23.134	7.629	55.063
Onderhoud w elzijnsacc. gymlok.Watertorenstr.	U1.4243.14	20.393				13.530	12.985	20.938
Onderhoud w elzijnsacc. Nieuw e Coers	U1.4243.16	123.679				12.848	19.397	117.130
Onderhoud w elzijnsacc. ijsbaan Wijhe	U1.4243.22	500				-		500
Onderhoud w elzijnsacc. kinderbeerderij Olst	U1.4243.26	78				2.250	1.000	1.172
Onderhoud kerktorens	U1.4244.00	115.392				27.874	49.256	94.010
Onderhoud gebouwen begraafplaats	U1.4245.00	99.494				7.417	2.461	104.450
Onderhoud passantenhaven	U1.4246.00	6.000				3.000		9.000
Omgevingsvergunning	U1.4247.00	9.835						9.835
Duurzaamheid	U1.4248.00	154						154
Laanbeplanting Raalterweg Wesep	U1.4249.00	20.000						20.000
Wachtgeldverplicht huidige w ethouders	U1.4250.00	109.272		1.639				110.911
Reserve sociaal domein	U1.4255.00	148.196					92.000	56.196
Totaal bestemmingsreserves		2.898.727	-	25.608		280.913	516.116	2.689.132
D. Voorzieningen								
Afvalstoffen	U2.8305.00	100.000						100.000
Riolering	U2.8316.00	3.827.677				10.095	228.569	3.609.203
Ruimtelijke kw aliteit	U2.8330.00	55.406						55.406
Pensioenaanspraken w ethouders	U2.8340.00	1.398.101		4.054		75.096	43.600	1.433.651
Afgesloten grondexploitatie Zonnekamp-West	U2.8350.33	6.773						6.773
Afgesloten grondexploitatie De Enk	U2.8340.42	33.329						33.329
Wachtgeldverplichtingen vm. Wethouders	U2.8364.00	-						-
Totaal voorzieningen		5.421.286	-	4.054		85.191	272.169	5.238.362
TOTAAL		17.459.494	104.300	62.456		366.104	984.792	16.903.261
Verwachte verliezen grondexploitatie	U2.8300.00	1.173.012		23.460				1.196.472
Verwachte verliezen De Meente Noord	U2.8300.01	688.651		13.773				702.424
Voorziening dubieuze debiteuren soza	U2.8301.00	398.584						398.584
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	U2.8313.00	181.750						181.750
Voorzieningen in mindering op activa		2.441.997	-	37.233		-	-	2.479.230
TOTAAL GENERAAL		19.901.490	104.300	99.689		366.104	984.792	19.382.491

Naam reserve/voorziening	WBS nrs	Saldo aan het begin van 2023	Saldo aan het begin van 2024	Saldo aan het begin van 2025
A. Algemene reserve:				
Algemene reserve	U1.4100.00	6.953.343	6.953.343	6.953.343
Nader te bestemmen middelen	U1.4105.00	2.992.316	3.027.201	3.062.609
Nader te bestemmen middelen, verk. opb bibliotheek	U1.4105.02	104.178	105.741	107.327
Nader te bestemmen middelen, resultaatbestemming.	U1.4105.04	1.746.446-	1.772.643-	1.799.233-
Reserve grondexploitatie	U1.4110.00	692.712	703.103	713.650
Totaal algemene reserves		8.996.103	9.016.745	9.037.696
B. Nog te bestemmen resultaat jaarrekening				
Exploitatieresultaat 2019		-	-	-
Totaal nog te bestemmen resultaat jaarrekening		-	-	-
C. Bestemmingsreserves:				
Investeringsreserve, algemeen	U1.4200.00	324.897	329.770	334.717
Investeringsreserve, binnensted vernieuw ing	U1.4200.02	83.489	84.741	86.012
Investeringsreserve, kracht van Salland Leader	U1.4200.04	92.294	93.678	95.083
Decentralisatie huisvesting onderw ijs	U1.4202.00	2.648-	2.688-	2.728-
Bestemmingsreserve algemeen	U1.4205.00	104	104	104
Reserve recreatieve functies nabij IJssel Olst	U1.4210.00	104.507	106.075	107.666
Bestemmingsreserve extra afschrijvingen	U1.4212.00	-	-	-
Kapitaallasten gemeentehuis	U1.4213.00	262.675	200.852	136.556
Bestemmingsreserve privatisering groen	U1.4215.00	187.214	187.214	187.214
Reclamesport	U1.4222.00	26.401	28.601	30.801
Onderhoud gemeentehuis	U1.4240.00	265.685	234.495	216.908
Onderhoud huisvesting buitendienst	U1.4241.00	2.241	3.171	13.779-
Onderhoud brandw eergarages	U1.4242.00	113.845	113.845	113.845
Onderhoud w elzijnsaccomodaties	U1.4243.00	425.636	425.636	425.636
Onderhoud w elzijnsacc., De Hooiberg	U1.4243.02	18.693-	12.931-	18.969-
Onderhoud w elzijnsaccomodaties De Welters	U1.4243.04	111.268	28.281	42.218
Onderhoud w elzijnsacc. muziektent Olst	U1.4243.06	11.319	11.909	10.314
Onderhoud w elzijnsacc. buurthuis Den Nul	U1.4243.08	9.872	11.502	13.132
Onderhoud w elzijnsacc. De Bongerd	U1.4243.10	30.209-	19.061-	8.200-
Onderhoud w elzijnsacc. zalencentrum Wesepe	U1.4243.12	52.410	67.915	63.088
Onderhoud w elzijnsacc. gymlok.Watertorenstr.	U1.4243.14	25.598	29.198	29.727
Onderhoud w elzijnsacc. Nieuw e Coers	U1.4243.16	113.196	114.777	112.587
Onderhoud w elzijnsacc. ijsbaan Wijhe	U1.4243.22	500	500	500
Onderhoud w elzijnsacc. kinderboerderij Olst	U1.4243.26	2.422	3.672	4.922
Onderhoud kerktorens	U1.4244.00	53.936	63.554	72.083
Onderhoud gebouw en begraafplaats	U1.4245.00	97.008	101.949	103.007
Onderhoud passantenhaven	U1.4246.00	12.000	15.000	18.000
Omgevingsvergunning	U1.4247.00	9.835	9.835	9.835
Duurzaamheid	U1.4248.00	154	154	154
Laanbeplanting Raalterweg Wesepe	U1.4249.00	20.000	20.000	20.000
Wachtgeldverplicht huidige w ethouders	U1.4250.00	112.575	114.264	115.978
Reserve sociaal domein	U1.4255.00	56.196	56.196	56.196
Totaal bestemmingsreserves		2.525.727	2.422.208	2.362.607
D. Voorzieningen				
Afvalstoffen	U2.8305.00	100.000	100.000	100.000
Riolering	U2.8316.00	2.876.281	2.717.848	2.887.564
Ruimtelijke kw aliteit	U2.8330.00	55.406	55.406	55.406
Pensioenaanspraken w ethouders	U2.8340.00	1.469.621	1.506.018	1.542.415
Afgesloten grondexploitatie Zonnekamp-West	U2.8350.33	6.773	6.773	6.773
Afgesloten grondexploitatie De Enk	U2.8340.42	33.329	33.329	33.329
Wachtgeldverplichtingen vm. Wethouders	U2.8364.00	-	-	-
Totaal voorzieningen		4.541.410	4.419.374	4.625.487
TOTAAL		16.063.240	15.858.327	16.025.790
Verw achte verliezen grondexploitatie	U2.8300.00	1.220.402	1.244.810	1.269.706
Verw achte verliezen De Meente Noord	U2.8300.01	716.472	730.802	745.418
Voorziening dubieuze debiteuren soza	U2.8301.00	398.584	398.584	398.584
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	U2.8313.00	181.750	181.750	181.750
Voorzieningen in mindering op activa		2.517.208	2.555.945	2.595.458
TOTAAL GENERAAL		18.580.448	18.414.272	18.621.247

3.5 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

Incidentele Baten & Lasten

Begroting 2021 - 2024	Baten / Lasten	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	V/N
1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	Baten	-	-	-	-	-
	Lasten	-	-	-	-	-
2. Leefomgeving	Baten	-	-	-	-	-
	Lasten	11.042	-	-	-	-
3. Samenleving	Baten	-9.500	-	-	-	-
	Lasten	176.900	38.400	-	-	-
4. Algemene dekkingsmiddelen, Overhead en Onvoorzien	Baten	-20.000	-	-	-	-
	Lasten	25.000	-	-	-	-
Reserve mutaties	Toevoegingen	-	-	-	-	-
	Onttrekkingen	123.520	-	-	-	-
Resultaat		59.922	38.400	-	-	N

Toelichting incidentele baten en lasten:

In 2021 zijn er €59.922 meer incidentele lasten dan baten. De incidentele lasten hebben grotendeels betrekking op het programma samenleving. In 2022 lopen de incidentele lasten af naar €38.400.

Programma 2: Leefomgeving

De incidentele lasten uit het programma leefomgeving hebben betrekking op de uitvoering van het project 'Energie en duurzaamheid'. Dit project heeft betrekking op de energiebesparing bij bedrijven binnen de kaders van de milieuwet- en regelgeving. Om deze controlerende taken ook in 2021 te kunnen blijven uitvoeren zijn aanvullende gemeentelijke middelen noodzakelijk.

Programma 3: Samenleving

De incidentele lasten en baten binnen het programma samenleving hebben betrekking op de pilot van het welzijnsrecept, minimabeleid zoals 'Financiën de baas', openbare bibliotheek Olst-Wijhe en het bijzonder- en openbaar onderwijs. Ten slotte is er budget vrijgemaakt voor projecten zoals 'Bijzondere vrijwilligers' en 'Dagen | Doen'.

Programma 4: Algemene dekkingsmiddelen

De incidentele lasten binnen het programma algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de incidentele middelen die beschikbaar zijn gesteld inzake de ontwikkelingen van het strategisch HR-beleid. De incidentele baten bestaan uit de aanvulling die wordt geraamd met betrekking tot de verhuur van spreekkamers.

Reserve mutaties

De mutaties de betrekking hebben op de onttrekkingen uit de reserve bestaat onder andere uit nader te bestemmen middelen die betrekking heeft op het minimabeleid. Verder zijn er bestemmingsreserves voor onderwijs en openbare ruimtes & wegen. Ten slotte zijn uit de reserves van het sociaal domein onttrekkingen geraamd voor de opgenomen lasten voor de eerdergenoemde projecten uit het programma samenleving.

3.6 JAARLIJKS TERUGKERENDE ARBEIDSKOSTEN-GERELATEERDE VERPLICHTINGEN VAN VERGELIJKBAAR VOLUME

nr.	Onderdeel	Geraamde sterkte begroting 2021 (fte's)	Personeelslasten begroting 2021	Geraamde sterkte begroting 2020 (fte's)	Personeelslasten begroting 2020
1.	Leden van de raad (excl.wethouders)				
	vergoeding raadsw erk		211.400		216.400
	onkostenvergoeding		48.500		41.955
	Totaal leden van de raad		259.900		258.355
2.	Totaal raadsgriffie	1,5	138.834		124.777
3.	Burgemeester en wethouders				
	- Burgemeester	1	145.172	1	142.077
	- Wethouders	2,7	252.508	2,7	265.794
	Totaal burgemeester en wethouders	3,7	397.680	3,7	407.871
4.	Totaal burgerlijke stand		6.240		6.780
5.	Totaal openbaar Basisonderwijs (logopediste)	0,5694	44.115	0,5694	43.290
6.	Totaal sporthal	2,7222	140.542	2,7778	134.862
7.	Totaal leader coordinator	0,6667	63.164	0,6667	62.771
8.	Teams				
	Directieteam	2	260.802	2	247.854
	Concerncontrol	1	124.531	1	115.077
	Team Communicatie en Ondersteuning	7,7639	553.126	8,0001	518.316
	Team Projectmanagement en Advies	5,8334	518.986	6,3167	497.414
	Team Bedrijfsvoering	11,3334	946.212	9,2778	790.053
	Team Klantcontactcentrum	9,3335	588.513	9,6334	579.289
	Team Werk, Inkomen en Zorg	23,8559	1.762.722	22,0002	1.625.177
	Team Burgerzaken	2	155.451	2	151.545
	Team Beheer Openbare Ruimte	17,1667	1.129.076	16,9167	1.117.775
	Team Maatschappelijke Ontw ikkelingen	9,4668	789.815	9,4668	773.473
	Zw embad	0,8333	52.286	1,5833	104.860
	Team Leefomgeving	17,6523	1.357.016	17,2301	1.279.595
	Totaal Teams	108,2392	8.238.536	105,4251	7.800.428
9.	Voormalig personeel				
	- Berekening + uitvoering pensioen/w achtgeld door D&T		21.100		21.100
	- Leeftijdsw ust personeelsbeleid		8.000		8.000
	- voormalig w ethouders		47.700		43.600
	- w w voormalig personeel		33.300		33.300
	Totaal voormalig personeel		110.100	-	106.000
10.	Overige lasten personeel				
	Belasting WKR		34.160		35.000
	stage-vergoedingen		10.000		10.000
	reiskosten		35.000		35.000
	Fuwa etc.				18.000
	Totaal overige personeelslasten	-	79.160	-	98.000
TOTAAL PERSONEELSLASTEN		117,3975	9.478.271	114,5279	9.043.134

3.7 OVERZICHT TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN RESERVE

Toevoeging aan reserves						
Product	Omschrijving	Reservenr.	2021	2022	2023	2024
Programma 2 Leefomgeving						
U65600103	Gemeentelijke recreatie voorzieningen	U1.4243.00	2.250	2.250	2.250	2.250
U65600105	Passantenhaven Wijhe	U1.4246.00	3.000	3.000	3.000	3.000
U6724010100	Begraafplaatsen-algemeen	U1.4245.00	7.417	7.417	7.417	7.417
Programma 3 Samenleving						
U6420031201	Gymlokaal Watertorenstraat onderhoud	U1.4243.00	13.530	13.530	13.530	13.530
U6420031401	Gymlokaal de Nieuwe Coers onderhoud	U1.4243.00	12.848	12.848	12.848	12.848
U6530010100	Sporthal De Hooiberg Olst algemeen	U1.4222.00	2.200	2.200	2.200	2.200
U6530010101	Sporthal De Hooiberg Olst onderhoud	U1.4243.00	58.348	58.348	58.348	58.348
U6530040101	Zwembad Wijhe onderhoud	U1.4243.00	33.523	33.523	33.523	33.523
U65400101	Muziektent Olst	U1.4243.00	2.300	2.300	2.300	2.300
U65410101	Kerktorens	U1.4244.00	27.874	27.874	27.874	27.874
U6670040101	Buurthuis Den Nul onderhoud	U1.4243.00	2.055	2.055	2.055	2.055
U6670040301	Sociaal cultureel centrum de Bongerd ond	U1.4243.00	12.286	12.286	12.286	12.286
U6670060101	Zalencentrum Wesepe onderhoud	U1.4243.00	23.134	23.134	23.134	23.134
Programma 4 Algemene dekkingsmiddelen, Overhead en Onvoorzien						
U69600220	huisvesting binnendienst	U1.4240.00	10.598	10.598	10.598	10.598
U69600265	FI & GB buitendienst	U1.4241.00	69.550	69.550	69.550	69.550
Subtotaal			280.913	280.913	280.913	280.913
U69140101	Toevoeging bespaarde rente aan reserves Geldleningen en uitzettingen 1 jaar		58.400	53.789	51.875	49.873
Totaal Toevoeging			339.313	334.702	332.788	330.786

Onttrekking aan reserves						
Product	Omschrijving	Reservnr.	2021	2022	2023	2024
Programma 2 Leefomgeving						
U6210020100	Openbare ruimte: wegen-algemeen	U1.4205.00	17.370	-	-	-
U6210030100	Openbare ruimte: verkeer algemeen	U1.4105.00	10.000	10.000	10.000	10.000
U65600103	Gemeentelijke recreatie voorzieningen	U1.4243.00	1.000	1.000	1.000	1.000
U6724010100	Begraafplaatsen-algemeen	U1.4245.00	2.461	14.859	2.476	6.359
Programma 3 Samenleving						
U64200201	Openbaar onderwijs lokaal beleid	U1.4205.00	1.325	-	-	-
U64200202	Bijzonder onderwijs lokaal beleid	U1.4205.00	1.325	-	-	-
U6420031201	Gymlokaal Watertorenstraat onderhoud	U1.4243.00	12.985	8.870	9.930	13.001
U6420031401	Gymlokaal de Nieuwe Coers onderhoud	U1.4243.00	19.397	16.782	11.267	15.038
U64210101	Openbaar basisonderw.andere voorz.	U1.4212.00	626	-	-	-
U65100101	Openbare Bibliotheek Olst-Wijhe	U1.4105.00	22.000	-	-	-
U6530010100	Sporthal De Hooiberg Olst algemeen	U1.4212.00	1.080	-	-	-
U6530010101	Sporthal De Hooiberg Olst onderhoud	U1.4243.00	72.836	56.836	52.586	64.386
U6530040101	Zwembad Wijhe onderhoud	U1.4243.00	22.213	62.957	116.510	19.586
U65300701	Sport- cultuurstimulering	U1.4255.00	5.000	-	-	-
U65310101	Sportparken	U1.4243.00	153.007	-	-	-
U65400101	Muziektent Olst	U1.4243.00	1.710	1.710	1.710	3.895
U65410101	Kerktorens	U1.4244.00	49.256	67.948	18.256	19.345
U66621101	Uitvoeringskosten Wmo begeleiding	U1.4255.00	40.000	-	-	-
U66700301	Overige activiteiten WMO	U1.4255.00	12.000	-	-	-
U6670040101	Buurthuis Den Nul onderhoud	U1.4243.00	425	425	425	425
U6670040301	Sociaal cultureel centrum de Bongerd ond	U1.4243.00	1.169	954	1.138	1.425
U6670060101	Zalencentrum Wesepe onderhoud	U1.4243.00	7.629	25.787	7.629	27.961
U66140101	Minimabeleid	U1.4105.00	46.500	-	-	-
Programma 4 Algemene dekkingsmiddelen, Overhead en Onvoorzien						
U69300101	Uitvoering Wet WOZ	U1.4105.00	-	-	-	-
U69300102	Uitvoering Wet WOZ niet woning	U1.4105.00	-	-	-	-
U69600220	huisvesting binnendienst	U1.4213.00	203.671	169.374	173.070	159.467
U69600265	FI & GB buitendienst	U1.4241.00	7.638	40.269	9.668	27.548
U69900101	Resultaat rekening van baten en lasten	U1.4105.00	-	-	-	-
Totaal onttrekking			712.623	477.771	415.665	369.436

3.8 EMU-SALDO

Omschrijving	2020	2021	2022
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2020, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2021	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2022
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-811	-845	-124
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-378	-983	-359
3. Mutatie voorzieningen	-242	-183	-697
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	590	-36	-38
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo	-1.265	-9	-424

3.9 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

BEGROTING 2021

(x €1.000)

Begroting 2021 - 2024 (x € 1.000)		Lasten 2021	Baten 2021	Resultaat	N/V
0.1	Bestuur	1.162	-	1.162	N
0.10	Reserve mutaties	339	713	-373	V
0.2	Burgerzaken	430	212	218	N
0.3	Beheer ov gebouwen en gronden	8	-	8	N
0.4	Ondersteuning organisatie (overhead)	7.060	86	6.974	N
0.5	Treasury	235	632	-398	V
0.61	OZB woningen	136	3.110	-2.974	V
0.62	OZB niet-woningen	113	1.290	-1.177	V
0.64	Belastingen Overig	44	53	-9	V
0.7	Algemene uitkering overige uitkeringen	-	27.207	-27.207	V
0.8	Overige baten en lasten	623	585	38	N
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	1.661	74	1.588	N
1.2	Openbare orde en Veiligheid	290	16	273	N
2.1	Verkeer en vervoer	1.972	43	1.929	N
2.3	Recreatieve Havens	3	3	1	N
3.1	Economische ontwikkeling	113	5	108	N
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	837	817	20	N
3.4	Economische promotie	42	141	-99	V
4.1	Openbaar basisonderwijs	152	21	131	N
4.2	Onderwijshuisvesting	873	26	847	N
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	909	127	782	N
5.1	Sportbeleid en activering	224	8	217	N
5.2	Sportaccommodaties	1.516	178	1.338	N
5.3	Cultuur present. -prod. -particip.	204	31	173	N
5.4	Musea	96	-	96	N
5.6	Media	400	-	400	N
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.252	1	1.252	N
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.802	75	1.727	N
6.2	Wijkteams	131	-	131	N
6.3	Inkomensregelingen	4.482	2.788	1.694	N
6.4	Begeleide participatie	1.899	-	1.899	N
6.5	Arbeidsparticipatie	524	-	524	N
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	482	3	479	N
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.383	168	3.215	N
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	4.164	-	4.164	N
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	84	-	84	N
7.1	Volksgezondheid	657	-15	672	N
7.2	Riolering	1.346	1.862	-515	V
7.3	Afval	1.654	1.931	-276	V
7.4	Milieubeheer	652	3	650	N
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	106	58	48	N
8.1	Ruimtelijke ordening	654	164	490	N
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	2.475	2.459	17	N
8.3	Wonen en bouwen	578	424	153	N
Resultaat		45.767	45.296	471	N

Taakveld 0.4 overhead	
Omschrijving	2021
Bestuurlijke communicatie & voorlichting	121.881
Bestuursondersteuning(B&W)	111.527
Commissie advies bezwaarschriften	17.952
DIV	10.750
Facilitaire lasten	199.385
Financien algemeen	169.213
Huisvesting binnendienst	848.380
ICT/GEO	1.735.956
Ondernemersraad OW	6.687
Overhead Diverse Teams	4.408.661
Overige kosten P&O	545.094
programma infomatiemanagement	10.000
Representatie	28.310
Totaal Saldo	8.213.796
Toegerekend aan grexen en projecten	-1.036.340
Toegerekend aan riool en afval	-203.729
Saldo Taakveld 0.4 overhead	6.973.727

BIJLAGE 1 KERNGEGEVENS

Onderdeel	Rekening 2019	Raming 01-01-2020	Raming 01-01-2021
	<i>specificatie</i>	<i>specificatie</i>	<i>specificatie</i>
Sociale structuur			
aantal inwoners :	18.251	18.121	18.302
waarvan :			
< 20 jaar	3.967	4.163	3.849
> 20 jaar en < 65 jaar	10.571	10.293	10.356
> 65 jaar	3.713	3.665	4.097
aantal bijstandsonvangers:	199	204	210
waarvan:			
Participatiewet tot 65 jaar	183	190	195
IOAW	15	13	14
IOAZ	1	1	1
Fysieke structuur			
Oppervlakte gemeente	11.837 ha	11.837 ha	11.837 ha
Volkshuisvesting:			
- woningen	7.724	7.719	7.774
- niet-woningen	915	849	849
Onderwijs (aantallen per teldatum 1 oktober)			
aantal leerlingen:	1.675	1.662	1.570
waarvan:			
Openbaar basisonderwijs	461	470	461
Bijzonder basisonderwijs	771	772	771
Voortgezet onderwijs	338	420	338
Financiële structuur			
	<i>per inwoner:</i>	<i>per inwoner</i>	<i>per inwoner:</i>
lasten		44.838.456	2.474
opbrengst belastingen		4.299.000	237
algemene uitkering gemeentefonds		26.021.113	1.436
boekwaarde geactiveerde kapitaaluitgaven		58.738.111	3.241
vaste schuld,		27.314.422	1.507
waarvan woningbouw		3.042.120	168

BIJLAGE 2 MATRIX PROGRAMMA'S EN TAAKVELDEN

Programma 1			
Taakveld	Omschrijving taakveld	WBS-omschrijving	Portefeuillehouder
0.1	Bestuur	Bestuurlijke samenwerking	A.G.J. Strien
0.1	Bestuur	Bestuursonderst. raad en rekenkamer	A.G.J. Strien
0.1	Bestuur	College van B & W	A.G.J. Strien
0.1	Bestuur	Raad en raadscommissies	A.G.J. Strien
0.2	Burgerzaken	Basisregistratie personen (BRP)	A.G.J. Strien
0.2	Burgerzaken	Burgerlijke stand	A.G.J. Strien
0.2	Burgerzaken	Geografische informatievoorziening	M. Blind
0.2	Burgerzaken	Huwelijksvoltrekkingen	A.G.J. Strien
0.2	Burgerzaken	Naturalisatie & geslachtsnaamwijziging	A.G.J. Strien
0.2	Burgerzaken	Reisdocumenten	A.G.J. Strien
0.2	Burgerzaken	Rijbewijzen	A.G.J. Strien
0.2	Burgerzaken	Secretarieleges burgerzaken	A.G.J. Strien
0.2	Burgerzaken	Straatnaamgeving & huisnummering	A.G.J. Strien
0.2	Burgerzaken	Verkiezingen	A.G.J. Strien
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	vm obs Elshof Wechterholt 5 algemeen	A.G.J. Strien
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Brandweer (vm kazerne Zylweg 3a Welsum)	A.G.J. Strien
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Brandweerkazerne Olst, Wijhe en Wesepe algemeen	A.G.J. Strien
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Brandweerkazerne Welsum onderhoud	A.G.J. Strien
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Overige beschermende maatregelen	A.G.J. Strien
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Rampenbestrijding	A.G.J. Strien
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Regionale brandweer	A.G.J. Strien
1.2	Openbare orde en Veiligheid	APV	A.G.J. Strien
1.2	Openbare orde en Veiligheid	Openbare orde en veiligheid	A.G.J. Strien
Programma 2			
Taakveld	Omschrijving taakveld	WBS-omschrijving	Portefeuillehouder
2.1	Verkeer en vervoer	Glasvezel buitengebied	M. Blind
2.1	Verkeer en vervoer	Openbare ruimte: gladheidsbestrijding	M. Blind
2.1	Verkeer en vervoer	Openbare ruimte: verkeer algemeen	M. Blind
2.1	Verkeer en vervoer	Openbare ruimte: verkeer mobiliteit	M. Blind
2.1	Verkeer en vervoer	Openbare ruimte: wegen-algemeen	M. Blind
2.1	Verkeer en vervoer	Uitwerking verkeerstudie Olst	M. Blind
2.3	Recreatieve Havens	Passantenhaven Wijhe	H. Olthof
3.1	Economische ontwikkeling	Beheer & exploitatie markten	H. Olthof
3.1	Economische ontwikkeling	Econom.ontwikkeling/Bedrijfscontacten	H. Olthof
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	De Enk algemeen	H. Olthof
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Meente N algemeen	H. Olthof
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Meente N civiel&cultuurtechn-alg	H. Olthof
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Meente N planvorming	H. Olthof
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Meente Z algemeen	H. Olthof
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Meente Z civiel&cultuurtechn-alg	H. Olthof
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Meente Z planvorming	H. Olthof
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Wesepe BT algemeen	H. Olthof
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Wesepe BT civiel&cultuurtechn-alg	H. Olthof
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Wesepe BT planvorming	H. Olthof
3.4	Economische promotie	Infocentrum IJssel Den Nul	H. Olthof
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Gemeentelijke recreatie voorzieningen	H. Olthof
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Openb groen-Onderhoud	M. Blind
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Openbare ruimte: groen-algemeen	M. Blind
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Overige recreatieve voorzieningen	H. Olthof
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Recreatie en toerisme	H. Olthof
7.2	Riolering	Baten rioolheffing	M. Blind
7.2	Riolering	riolering-algemeen	M. Blind
7.3	Afval	Afvalstoffenverwijdering & -verwerking	M. Blind
7.3	Afval	Heffing & inning afvalstoffenheffing	M. Blind
7.4	Milieubeheer	Drz energie-Energieeloket	M. Blind
7.4	Milieubeheer	Duurzaamheid-algemeen	M. Blind
7.4	Milieubeheer	Gebiedsgerichte aanpak energietransitie	M. Blind
7.4	Milieubeheer	HH Milieu- algemeen	M. Blind
7.4	Milieubeheer	Milieu educatie en voorlichting	M. Blind
7.4	Milieubeheer	Milieubeheer algemeen	M. Blind
7.4	Milieubeheer	Sanering asbestdaken	M. Blind

7.4	Milieubeheer	Transitievisie warmte	M. Blind
7.4	Milieubeheer	Uitvoering wet bodembescherming	M. Blind
7.4	Milieubeheer	Uitvoering wet geluidhinder	M. Blind
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Baten begraafplaatsrechten	M. Blind
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Begraafplaatsen-algemeen	M. Blind
8.1	Ruimtelijke ordening	Actualisatie bestemmingsplannen algemeen	H. Engberink
8.1	Ruimtelijke ordening	Beheer- en uitv.kst.Leadercoördinator	H. Engberink
8.1	Ruimtelijke ordening	Beheer- en uitv.kst.plaatselijke groep	H. Engberink
8.1	Ruimtelijke ordening	Gebiedsgericht en integr.aanp. Broekslag	H. Engberink
8.1	Ruimtelijke ordening	Hoogwaterbeschermingsprogramma	A.G.J. Strien
8.1	Ruimtelijke ordening	Procedures bestemmingsplannen	H. Engberink
8.1	Ruimtelijke ordening	Ruimtelijke ordening algemeen	H. Engberink
8.1	Ruimtelijke ordening	TOP verplaatsing Welsum	H. Engberink
8.1	Ruimtelijke ordening	Vitaal platteland	H. Engberink
8.1	Ruimtelijke ordening	Voorbereiding invoering Omgevingswet	H. Engberink
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	Bouwgrondexploitatie (algemeen) algemeen	M. Blind
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	N Koeslag algemeen	M. Blind
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	N Koeslag civiel&cultuurtechn-alg	M. Blind
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	N Koeslag planvorming	M. Blind
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	Olstergaard algemeen	M. Blind
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	Olstergaard civiel&cultuurtechn-alg	M. Blind
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	Olstergaard planvorming	M. Blind
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	Wesepe WB algemeen	M. Blind
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	Wesepe WB civiel&cultuurtechn-alg	M. Blind
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	Wesepe WB planvorming	M. Blind
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	Zonnek O algemeen	M. Blind
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	Zonnek O civiel&cultuurtechn-alg	M. Blind
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	Zonnek O planvorming	M. Blind
8.3	Wonen en bouwen	Beheer en uitgifte gronden	M. Blind
8.3	Wonen en bouwen	De Meente Noord	H. Olthof
8.3	Wonen en bouwen	Handhaving bouw & woningtoezicht	A.G.J. Strien
8.3	Wonen en bouwen	Noordmanshoek	H. Engberink
8.3	Wonen en bouwen	Noordmanshoek (project)	H. Engberink
8.3	Wonen en bouwen	Omgevingsvergunning: activiteit bouwen	M. Blind
8.3	Wonen en bouwen	Omgevingsvergunning: bouw leges	M. Blind
8.3	Wonen en bouwen	Volkshuisvesting	M. Blind
8.3	Wonen en bouwen	Woningexploitatie en -bouw	M. Blind
Programma 3			
Taakveld	Omschrijving taakveld	WBS-omschrijving	Portefeuillehouder
4.1	Openbaar basisonderwijs	Bijzonder onderwijs lokaal beleid	A.G.J. Strien
4.1	Openbaar basisonderwijs	Gymlokaal de Nieuwe Coers algemeen	A.G.J. Strien
4.1	Openbaar basisonderwijs	Gymlokaal de Nieuwe Coers exploitatie	A.G.J. Strien
4.1	Openbaar basisonderwijs	Gymlokaal de Nieuwe Coers onderhoud	A.G.J. Strien
4.1	Openbaar basisonderwijs	Gymlokaal Watertorenstraat algemeen	A.G.J. Strien
4.1	Openbaar basisonderwijs	Gymlokaal Watertorenstraat exploitatie	A.G.J. Strien
4.1	Openbaar basisonderwijs	Gymlokaal Watertorenstraat onderhoud	A.G.J. Strien
4.1	Openbaar basisonderwijs	Openbaar onderwijs algemene lasten	A.G.J. Strien
4.1	Openbaar basisonderwijs	Openbaar onderwijs lokaal beleid	A.G.J. Strien
4.2	Onderwijshuisvesting	Bijzonder basisonderw.andere voorz.	A.G.J. Strien
4.2	Onderwijshuisvesting	Huisvestingsscenario's primair onderwijs	A.G.J. Strien
4.2	Onderwijshuisvesting	Openbaar basisonderw.andere voorz.	A.G.J. Strien
4.2	Onderwijshuisvesting	Voortgezet onderwijs andere voorz.	A.G.J. Strien
4.3	Voortgezet onderwijs lokaal beleid	Leerlingenvervoer	A.G.J. Strien
4.3	Voortgezet onderwijs lokaal beleid	Onderwijsbegeleiding	A.G.J. Strien
4.3	Voortgezet onderwijs lokaal beleid	Peuterwerk	A.G.J. Strien
4.3	Voortgezet onderwijs lokaal beleid	Uitvoering leerplicht	A.G.J. Strien
4.3	Voortgezet onderwijs lokaal beleid	Voor- en vroegtijdse educatie	A.G.J. Strien
4.3	Voortgezet onderwijs lokaal beleid	Voortgezet onderwijs lokaal beleid	A.G.J. Strien
5.1	Sportbeleid en activering	Overige sportaanlegenheden	H. Olthof
5.1	Sportbeleid en activering	Sport- cultuurstimulering	H. Olthof
5.2	Sportaccommodaties	IJssbaan Wijhe	H. Olthof
5.2	Sportaccommodaties	Sportcafé De Hooiberg Olst algemeen	H. Olthof
5.2	Sportaccommodaties	Sporthal De Hooiberg Olst algemeen	H. Olthof
5.2	Sportaccommodaties	Sporthal De Hooiberg Olst exploitatie	H. Olthof

5.2	Sportaccommodaties	Sporthal De Hooiberg Olst onderhoud	H. Olthof
5.2	Sportaccommodaties	Sporthal De Lange Slag Wijhe algemeen	H. Olthof
5.2	Sportaccommodaties	Sportpark Welsum	H. Olthof
5.2	Sportaccommodaties	Sportparken	H. Olthof
5.2	Sportaccommodaties	Subsidie SKOW	H. Olthof
5.2	Sportaccommodaties	Zwembad Wijhe	H. Olthof
5.2	Sportaccommodaties	Zwembad Wijhe algemeen	H. Olthof
5.2	Sportaccommodaties	Zwembad Wijhe exploitatie	H. Olthof
5.2	Sportaccommodaties	Zwembad Wijhe onderhoud	H. Olthof
5.3	Cultuurpresentatie, -productie, -partici	Amateuristische kunstbeoef	H. Olthof
5.3	Cultuurpresentatie, -productie, -partici	Cultuureducatie en stimulering	H. Olthof
5.3	Cultuurpresentatie, -productie, -partici	Multifunctioneel gebouw Cappellenborg al	H. Olthof
5.3	Cultuurpresentatie, -productie, -partici	Muziekcent Olst	H. Olthof
5.4	Musea	Cultuurhistorische waardenkaart	H. Olthof
5.4	Musea	Kerktorens	H. Olthof
5.4	Musea	Monumentenbeleid en beheer	H. Olthof
5.6	Media	Openbare Bibliotheek Olst-Wijhe	H. Olthof
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Adviesraad samenleving	A.G.J. Strien
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Algemeen maatschappelijk werk	H. Engberink
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Buurthuis Den Nul algemeen	H. Olthof
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Buurthuis Den Nul onderhoud	H. Olthof
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Collectief vervoer	M. Blind
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Dorpsontwikkelingsplannen	H. Olthof
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Kinderopvang	M. Blind
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Kulturhusconcept	H. Olthof
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Maatschappelijke begeleiding statushoude	M. Blind
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Mantelzorgcomplimenten	H. Engberink
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Meldpunt SD (3D exp)	H. Olthof
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Overig maatschappelijk werk	H. Engberink
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Overige activiteiten WMO	H. Engberink
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Sociaal cultureel centrum de Bongerd alg	H. Olthof
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Sociaal cultureel centrum de Bongerd ond	H. Olthof
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Sociaal cultureel werk	H. Olthof
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Zalencentrum Wesepe algemeen	H. Olthof
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Zalencentrum Wesepe onderhoud	H. Olthof
6.2	Wijkteams	Eerstelijnsloket Wmo	H. Engberink
6.2	Wijkteams	Jeugdgezondheidsbeleid (maatwerk)	A.G.J. Strien
6.3	Inkomensregelingen	Bijstandsbesluit zelfstandigen	H. Engberink
6.3	Inkomensregelingen	I.O.A.W.	H. Engberink
6.3	Inkomensregelingen	I.O.A.Z.	H. Engberink
6.3	Inkomensregelingen	Minimabeleid	H. Engberink
6.3	Inkomensregelingen	Wet Werk en Bijstand	H. Engberink
6.4	Begeleide participatie	Sociale Werkvoorziening	H. Engberink
6.5	Arbeidsparticipatie	Participatiebudget algemeen	H. Engberink
6.5	Arbeidsparticipatie	PB uitvoering	H. Engberink
6.5	Arbeidsparticipatie	PB werkgeversbenadering	H. Engberink
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	Leefvoorzieningen gehandicapten	H. Engberink
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	Woonvoorzieningen gehandicapten	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Begeleiding complex	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Begeleiding licht	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Begeleiding medium	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Dagbesteding complex/gespecialiseerd	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Dagbesteding licht	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Dagbesteding medium	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Eigen bijdragen Wmo	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Huishoudelijke verzorging (natura)	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Huishoudelijke verzorging (PGB)	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Kortd. verb/deelverblijf/logeeropv/respi	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	PGB begeleiding	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	PvA transformatie Sociaal Domein	A.G.J. Strien
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Uitv.kst.huishoudelijke verzorging	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Uitvoeringskosten Wmo begeleiding	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Vervoer dagbesteding rolstoel & kinderen	H. Engberink
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Vervoer van en naar dagbesteding	H. Engberink

6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Jeugdbescherming (G1's)	M. Blind
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Jeugdhulp LTA	M. Blind
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Jeugdhulp middensegment	M. Blind
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Jeugdhulp TOP segment	M. Blind
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Jeugdzorg overig	M. Blind
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Jeugdzorg plus	M. Blind
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	PGB Jeugd	M. Blind
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Transformatieplan Jeugd	M. Blind
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Uitvoeringskosten Jeugdzorg	M. Blind
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Jeugd- & opvdhlp (Jeugdzrg(pl) en crisi	M. Blind
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Jeugd- en opvoedhulp (AMHK)	M. Blind
7.1	Volksgezondheid	Jeugdgezondheidsbeleid (uniform deel)	A.G.J. Strien
7.1	Volksgezondheid	Overige gezondheidszorg	A.G.J. Strien
7.1	Volksgezondheid	Volksgezondheidsbeleid	A.G.J. Strien
Programma 4			
Taakveld	Omschrijving taakveld	WBS-omschrijving	Portefeuillehouder
0.11	Resultaat van de rekening baten lasten	Resultaat rekening van baten en lasten	H. Olthof
0.4	Ondersteuning organisatie	Bestuurlijke communicatie & voorlichting	M. Blind
0.4	Ondersteuning organisatie	Bestuursondersteuning(B&W)	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	BVO P&O	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Commissie advies bezwaarschriften	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Concerncontrol	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Directie	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	DIV	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Facilitaire lasten	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	FI & GB buitendienst	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Financien algemeen	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	huisvesting binnendienst	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	ICT/GEO	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Ondernemersraad OW	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	overhead kostenplaats teams	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	overhead toedeling	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Overige overhead	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	programma infomatiemanagement	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Representatie	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Saldo van kostenplaatsen	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Team BOR	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Team BOR	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Team BVO	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Team BZ	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Team C&O	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Team KCC	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Team LO	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Team MO	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Team PMA	A.G.J. Strien
0.4	Ondersteuning organisatie	Team WIZ	A.G.J. Strien
0.5	Treasury	Beleggingen	H. Olthof
0.5	Treasury	Deelneming nutsbedrijven	H. Olthof
0.5	Treasury	Geldleningen en uitzettingen ? 1 jaar	H. Olthof
0.61	OZB woningen	Baten&lasten heffing en invord.gem.bel.	H. Olthof
0.61	OZB woningen	OZB eigenaren	H. Olthof
0.61	OZB woningen	Uitvoering Wet WOZ	H. Olthof
0.62	OZB niet-woningen	Baten&lasten heffing en invordering ozb	H. Olthof
0.62	OZB niet-woningen	OZB eigenaren niet-woningen	H. Olthof
0.62	OZB niet-woningen	OZB gebruikers	H. Olthof
0.62	OZB niet-woningen	Uitvoering Wet WOZ niet woning	H. Olthof
0.64	Belastingen Overig	Baten baatbelasting	H. Olthof
0.64	Belastingen Overig	Baten reclamebelasting	H. Olthof
0.64	Belastingen Overig	Baten&lasten heffing en invord.gem.bel.	H. Olthof
0.7	Algemene uitkering overige uitkeringen	Algemene uitkering gemeentefonds	H. Olthof
0.7	Algemene uitkering overige uitkeringen	Integratie-uitkering sociaal domein	H. Olthof
0.8	Overige baten en lasten	Algemene baten en lasten	H. Olthof
3.4	Economische promotie	Baten toeristenbelasting	H. Olthof
3.4	Economische promotie	Baten&lasten heffing en invord.gem.bel.	H. Olthof

BIJLAGE 3 VERKLARENDE LIJST WETTELIJKE BELEIDSINDICATOREN

Verklarende lijst van wettelijke beleidsindicatoren	
Programma's Bestuur en communicatie, Dienstverlening, Veiligheid	
Formatie	Formatie per 1.000 inwoners
Bezetting	Bezetting per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	Apparaatskosten per inwoner
Externe inhuur	Externe inhuur (kosten als percentage van de totale kosten externe inhuur)
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
Harde kern jongeren	Het aantal harde kern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar. VERVALLEN
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Ziekenhuisopname n.a.v. verkeersongeval met een motorvoertuig	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen. VERVALLEN
Ziekenhuisopname n.a.v. vervoersongeval met een fietser	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen. VERVALLEN
Programma Woon- en Leefomgeving, Economie, Duurzaamheid	
Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Bruto gemeentelijk product (verwacht/gemeten)	VERVALLEN.
Vestigingen	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Omvang huishoudelijk restafval	De hoeveelheid restafval per inwoner per jaar (kg)
Programma's Jeugd en onderwijs, Welzijn c.a., Werk en Inkomen	
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).

Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen, in de leeftijd van 5-18 jaar.
Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen, in de leeftijd van 5-18 jaar.
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
% achterstandsleerlingen	Indicator is VERVALLEN .
Niet-sporters	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.
Banen	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Jongeren met delict voor rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
% kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
% werkloze jongeren	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).
Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten.
Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien	
Overhead	Percentage van de totale lasten